ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

משניות

מסכת

אהלות

בלשון הקודש
ואידיש

292

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשמ"ו לפ"ק

בעזרת השם יתברך

ספר
משניות
מסכת אהלות

עם פירוש הנשר הגדול רבינו עובדיה מברטנורא

והוספנו גם כן פירוש המשנה בלשון אשכנז עברי טייטש בשולי היריעה המפרש ומבאר כל דברי רבותינו ז״ל בעלי המשנה בקיצור נמרץ, עם פירוש הרע״ב, למען יבינו כל עם בני ישראל את התורה שבעל פה הנמסרה לנו על הר האלקים על ידי משה נביאו נאמן ביתו.

והתועלת הפירוש ועל מה ראינו על ככה לעשות את הפירוש הזה כבר מלתנו אמורה והודענו זאת בשבטי ישראל על ידי המודעה אשר הוספנו בלשון הקודש וגם על עברי טייטש, גם נדפסה הקדמה בהתחלת כרך א׳.

❖

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק, שנת תשמ״ו לפ״ק

הכא לתת ידו לתוכה לקחת מן הפלייטין חפין הרבה בפעם א׳. וכן יורדים מעט מעט להריח בו ידו נסרכת ונשרטת ונקלפת לתוך הרחים ונטחנים שם ודוגמתו מלינו סורחת כמו סורכת בכ״ף לשון סרכה: לגינין בריש חגיגה (ד׳ ג) עשה אזנך כאפרכס׳ גדולים. כמו כדין גדולים: מתקנן לכבשים. שמכנים הרבה. ומולית קמעה: **אשריך כלים**.

שכובשים בהן ירק במלח ובחומץ ומניחין אותן שם להתקיים: אפרכס. כלי עשוי לרחים. שרחב מלמעלה וקצר מלמטה כבולין. ונותנים בו

שהוא מתקנו לכבשים. והאפרכס של זכוכית. טהורה. אמר רבי יוסי אשריך כלים שנכנסת בטומאה. ויצאת בטהרה:

נשלמה מסכת כלים

מסכת כלים: שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה. מתחלת באבות הטומאות ומסיימת האפרכס של זכוכית טהורה:

סליק מסכת כלים

אהלות פרק א

שנים טמאים במת א׳ טמא טומאת ז׳. (במדבר יט) הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא כולה מתני׳ מפרש לה וה״ל: אדם שבעת ימים. לפי שהוא נעשה אב הטומאה הנוגע במת טמא טומאת שבעה דכתיב שהמת אבי אבות הטומאה הוא:

שנים טמאים במת. אחד טמא טומאת שבעה. ואחד טמא טומאת ערב. שלש טמאין במת. שנים טמאין טומאת שבעה. ואחד טמא טומאת ערב. ארבע טמאין במת. שלש טמאין טומאת שבעה. וא׳ טמא טומאת ערב. כיצד שנים. אדם הנוגע במת טמא טומאת ז׳

ואדם

וואס איז אפ געבראכען געווארען דיא האלדז (טמאין) קענען טמא ווערין (מפני שהוא מתקנן לכבשים) ווייל ער האלט דעם קרוג איין צוא לייגין אין אים ירקות וקרויט אונגעדקעס (והאפרכס של זכוכית) דיא קעסטיל פון דיא מיהל שטיינער וואס זיא איז אובין ברייט אונ אונטען שמאל אונ מען שיט אין איר אריין ווייץ צוא מאלין. אוב דיא קעסטיל איז אגלעזערנע (טהורה) איז זיא טהור. זיא ווערט ניט טמא (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (אשריך כלים) וואול צוא דיר מסכת כלים (שנכנסת בטומאה) דו ביזט אריין גיגאנגען (אנגהויבן) מיט טומאה ואבות הטומאה (ויצאת) דוא ביזט ארוס גיגאנגען ואוס גילאזן (בטהרה) מיט טהרה והאפרכס של זכוכית טהורה:

פרק א (שנים טמאים במת) צווייא זענען טמא געווארען פון א מת (אחד טמא טומאת שבעה) איינער איז טמא זיבען טאג (ואחד טמא טומאת ערב) אונ איינער איז טמא נאר ביז נאכט (שלש טמאין במת) דריי זענען טמא גיווארין פון א מת (שנים טמאין טומאת שבעה) צווייא זענען טמא זיבען טאג (ואחד טמא טומאת ערב) אונ איינער איז טמא נאר ביז נאכט (ארבע טמאין במת) פיר זענען טמא געווארין פון א מת (שלש טמאין טומאת שבעה) דריי זענען טמא זיבען טאג (ואחד טמא טומאת ערב) אונ איינער איז טמא ביז נאכט (כיצד שנים) וויא אזו זענען דיא צווייא טמא גיווארין (אדם הנוגע במת) דער מענטש וואס רירט אן דעם מת (טמא טומאת שבעה) איז טמא זיבען טאג

ואדם

השלחן. אם מקבל כל שהוא. טמא. ואם לאו. ר׳ עקיבא מטמא. ר׳ יוחנן בן נורי מטהר: ג כוס שנפגם רובו טהור. נפגם בו שלש ברובו טהור. ר"ש אומר אם מפזר הוא את רוב המים. טהור. ניקב ועשאו בין בבעץ. בין בזפת. טהור. רבי יוסי אומר בבעץ טמא. ובזפת טהור: ד צלוחית קטנה. שניטל פיה. טמאה. וגדולה שניטל פיה. טהורה. של פלייטין שניטל פיה. טהורה. מפני שהיא סורחת את היד. לגינין גדולים שניטל פיהן. טמאין. מפני

שהוא

ואם לאו. אם כשכותנו על השלחן או על דבר פשוט הוא מתגלגל לכאן ולכאן ונשפך מה שבתוכו לפי שתחתיו חד ואינו עומד: ר"ע מטמא. הואיל ויש לו בית קבול והלכה כר"ע: ג כוס. של זכוכית: שנפגם רובו טהור. דחשיב שבר כלי: נפגם בו שלש ברובו. שכשלש פגימות עומדות ברובו של כוס ולא במעוטו: טהור. אע"פ שאילו מפזר את רוב המים: אם מפזר הוא את רוב המים טהור. אבל במיעוט טמא. ואין הלכה כר"ש: בבעץ. בבדיל: רבי יוסי אומר בבעץ טמא. דהכל הולך אחר המעמיד שחשוב ככלי מתכות ואין הלכה כרבי יוסי: ד צלוחית. כעין צלוחית של זכוכית שלט שיש להן צואר ארוך: שנטל פיה. שניטל צוארה: ובגדולה. שאינה יכולה ליטל בידו אחת אלא בשתי ידיו קרויה גדולה ושיכולה ליטל בידו אחת קרויה קטנה: של פלייטין. של שמן אפרסמון: טהורה. דתו לא חזיא למלאכה: מפני שהיא סורחת את היד.

ווערט גיגעבין אויף דעם טיש (אם מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא) אוב מען קען עפעס אַריין גיסען אין דיא לעפיל (טָמֵא) קען זיא טָמֵא ווערין (וְאִם לָאו) אונ אוב מען קען ניט אַריין גיסען אין דיא לעפיל. ווייל דיא לעפיל איז אינטען שפיציג גיסט זיך ארוס רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא) רַבִּי עֲקִיבָא זאגט דיא לעפיל קען טָמֵא ווערין (רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַהֵר) רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי זאגט דיא לעפיל איז טָהוֹר. זיא ווערט ניט טָמֵא: ג (כּוֹס שֶׁנִּפְגַם רוּבּוֹ) אַגלאז וואס אין איר איז איין געשפאלטען געווארען דיא גרעסטע שטיק (טָהוֹר) איז די גלאז טָהוֹר (נִפְגַם בּוֹ שָׁלֹשׁ בְּרוּבּוֹ) אוב אין דיא גרעסטע טייל פון דיא גלאז איז דא דריי שפאלטען (טָהוֹר) איז דיא גלאז טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן זאגט (אִם מְפַזֵּר הוּא אֶת רוֹב הַמַּיִם) אוב דאס גרעסטע טייל וואסער גיסט זיך ארוס פון דיא גלאז (טָהוֹר) איז די גלאז טָהוֹר (נִיקַב וַעֲשָׂאוֹ בֵּין בְּבַעַץ בֵּין בְּזֶפֶת) אוב דיא גלאז איז געלעכערט געווארען אונ מען האט בעקלעבט דיא לאך מיט בליי אדער מיט פעך (טָהוֹר) איז דיא גלאז טָהוֹר. רַבִּי יוֹסִי זאגט (בְּבַעַץ טָמֵא) אוב מען האט בעקלעבט מיט בליי קען דיא גלאז טָמֵא ווערין (וּבְזֶפֶת) אונ אוב מען האט בעקלעבט מיט פעך (טָהוֹר) איז דיא גלאז טָהוֹר: ד (צְלוֹחִית קְטַנָּה) אַקליינע פלעשיל (שֶׁנִּיטַל פִּיהָ) וואס איז אפ גיבראכען געווארען דיא האלדזיל (טְמֵאָה) קען דיא פלעשיל טָמֵא ווערין (וּגְדוֹלָה) אגרויסע פלעשיל (שֶׁנִּיטַל פִּיהָ) וואס איז אפ געבראכען געווארען דיא האלדזיל (טְהוֹרָה) איז זיא טָהוֹר ואפלעשיל וואס מען קען איר נעמען מיט איין האנט הייסט אקליינע. אונ אז מען מוז איר נעמען מיט ביידע הענט הייסט אגרוסע (שֶׁל פְּלַיְיטִין) אפלעשיל פון פארפומע (שֶׁנִּיטַל פִּיהָ) וואס איז אפ ניבראכען געווארען דיא האלדזיל (טְהוֹרָה) איז זיא טָהוֹר (מִפְּנֵי שֶׁהִיא סוֹרַחַת אֶת הַיָּד) אז מען וועט אריין שטעקין דיא האנט אין דיא פלעשיל ארוס צוא נעמען דיא פארפומע וועט ער צוא שטעכען דיא האנט (לְגִינִין גְּדוֹלִים) גרוסע קרינ (שֶׁנִּיטַל פִּיהֶן)

ואדם הנוגע בו. טמא טומאת ערב: ב כיצד שלשה. כלים הנוגעים במת. וכלים בכלים. טמאין טומאת ז'. השלישי. בין אדם ובין כלים. טמא טומאת ערב: ג כיצד ארבעה. כלים נוגעין במת. ואדם בכלים וכלים באדם. טמאין טומאת ז'. הרביעי. בין אדם בין כלים. טמא טומאת ערב. א"ר עקיבא יש לי חמישי. השפוד התחוב באהל. האהל והשפוד. ואדם הנוגע בשפוד. וכלים באדם. טמאין טומאת ז'. החמישי בין אדם בין כלים. טמא

טומאת

ואדם הנוגע בו טמא טומאת ערב. דכתיב (שם) והנפש הנוגעת תטמא עד הערב לפי שהוא נעשה ולד הטומאה וכל ולד הטומאה אין בו אלא טומאת ערב אבל חכמים גזרו על הנוגע בטמא מת בעודו מחובר למת שיהיה טמא שבעה: ב **כלים הנוגעים במת וכו'.** בין כלי מתכות בין כלי שטף ובגדים מינו מאין כמת עצמו דכתיב (שם) בחלל חרב או במת. חרב הרי הוא כמת והוא הדין לשאר כל הכלים. הלכך כלים הנוגעים במת נעשים אבי אבות. וכלים בכלים אב הטומאה. דלעולם אין הכלים שניים. נעשים כראשונים: השלישי בין אדם בין כלים. נעשים ראשונים ומטמאין טומאת ערב: ג כיצד ארבעה. כלים הנוגעים במת. אבי אבות כמותו. ואדם בכלים אב הטומאה. וכלים באדם כמי אב הטומאה כאדם עצמו. דכתיב (שם לא) וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם. הא למדת שכל אדם הטמא טומאת ז'. מטמא הכלים טומאת ז': הרביעי בין אדם בין כלים. נעשים ראשונים. והוא הדין דבכיצד שלשה. הוי מצי למתני אדם הנוגע

(ואדם הנוגע בו) און דער מענטש וואס רירט אן דעם מענטש (טמא טומאת ערב) איז טמא נאר ביז נאכט: ב (כיצד שלשה) וויא אזו זענען דריי טמא געווארען (כלים הנוגעים במת) כלים וואס האבין אן גערירט א מת. זענען טמא זיבען טאג (וכלים בכלים) און כלים וואס האבין אן גערירט דיא כלים (טמאין טומאת שבעה) זענען טמא זיבען טאג (והשלישי) און דער דריטער וואס האט אן גערירט דיא אנדערע כלים (בין אדם) סיי א מענטש האט אן גערירט דיא אנדערע כלים (ובין כלים) און סיי אדריטע ערליי כלים האבין אן גערירט דיא אנדערע ערליי כלים (טמא טומאת ערב) איז מען נאר טמא ביז נאכט ג (כיצד ארבעה) וויא אזו זענען דיא פיר טמא געווארען (כלים נוגעין במת) כלים האבין אן גערירט א מת (ואדם בכלים) און א מענש האט אן גערירט דיא כלים (וכלים באדם) און כלים האבין אן גערירט דעם מענש (טמאין טומאת שבעה) די אלע דריי זענען טמא זיבען טאג (הרביעי) דער פערטער וואס האט אן גערירט דיא אנדערע כלים (בין אדם) סיי א מענש האט אן גערירט דיא אנדערע כלים (בין כלים) סיי אדריטע ערליי כלים האבין אן גערירט דיא אנדערע כלים (טמא טומאת ערב) דיא פערטע זאך איז טמא נאר ביז נאכט (אמר רבי עקיבא) האט רבי עקיבא גיזאגט (יש לי חמישי) איך האב צו רעכענען נאך א פינפטע (השפוד התחוב באהל) אן אייזערנער זייל וואס שטייט אין מיטען גיצעלט. און דער גיצעלט איז אנגיבונדין פון אויבין אן דעם זייל (האהל) דער גיצעלט (והשפוד) און דער זייל (ואדם הנוגע בשפוד) און דער מענטש וואס האט אנגערירט דעם זייל (וכלים באדם) און דיא כלים וואס האבין אנגערירט דעם מענטש (טמאין טומאת שבעה) זענען טמא זיבען טאג (והחמישי) און דער פינפטער וואס האט אנגערירט דיא כלים (בין אדם) סיי א מענש האט אנגערירט דיא כלים (בין כלים) סיי

טומאת ערב. אמרו לו אין האהל מתחשב: **ד** אדם וכלים מיטמאין במת. חומר באדם מבכלים. וכלים מבאדם. שהכלים שלשה. והאדם שנים. חומר באדם שבכל זמן שהוא באמצע. הן ד׳. ושאינו באמצע הן ג׳: **ה** אדם ובגדים מיטמאים בזב. חומר באדם מבבגדים. ובבגדים מבאדם

במת. וכלים באדם. טמאים טומאת ז׳. אין השפוד בתוך האהל אלא שנוגע באהל השלישי בין אדם בין כלים טמאין טומאת מבחוץ אפי׳ הכי אין האהל מתחשב במנין ערב. אלא מסיפא ארבעה טמאין במת סדר משנתינו. והכי מוכח לקמן בפ׳ שנים שמעינן לה דאפילו אדם בכלים שנגעו במת עבה במשנה טבליות של עץ: **ד** שהכלים וכלים באדם קתני טומאת ז׳ כל שכן אדם במת עצמו וכלים באדם דאיכא טומאת שבעה: שפוד. כמין עמוד של מתכת תקוע באמצע האהל. וכראשו קושרין האהל: אין האהל מתחשב. לפי שאין האהל מטמא השפוד לפיכך אינו נחשב במנין סדר הטומאות אלא כל המונח באהל המת כנוגע מטמא טומאת ערב. במת עצמו ואין כאן אלא ד׳. אי נמי אפי׳

ג׳. כגון כלים שנגעו במת וכלים בכלים. ועוד כלים שלישים בשניים כולן טמאין: והאדם שנים. כגון אדם במת. ואדם שני כגון האדם שנטמא במת. אבל אדם השלישי בשני. טהור: שהוא באמצע. כגון כלים ואדם וכלים. דהרביעי בין אדם בין כלים כדשמעינן ממתני׳ דלעיל: **ה** מטמא בגדים. כל זמן שלא פירש

כלים האבין אנגערירט דיא כלים (טמא טומאת ערב) איז מען נאר טמא ביז נאכט (אמרו לו) האבין דיא חכמים גיזאגט צו רבי עקיבא (אין האהל מתחשב) דער גיצעלט ווערט ניט גירעכונט. ווייל דער זייל ווערט ניט טמא פון גיצעלט נאר פון מת. דארף מען אנהייבין רעכענען פון זייל. איז נאר דא פיר טומאות: **ב** (אדם וכלים מיטמאין במת) אמענש אונ כלים זענען טמא גיווארין פון אמת (חומר באדם מבכלים) די טומאה פון מענשן איז שווערער וויא דיא טומאה פון כלים (וכלים מבאדם) אונ דיא טומאה פון כלים איז שווערער וויא די טומאה פון מענשן (שהכלים שלשה) כלים זענען מטמא דריי. דיא כלים וואס האבין אנגערירט דעם מת זענען טמא. אונ דיא כלים האבין אנגערירט אנדערע כלים. ווערין זייא אויך טמא. אונ דיא אנדערע כלים האבין אנגערירט דריטע כלים. ווערין דיא דריטע כלים אויך טמא (והאדם שנים) אונ מענטשין ווערין נאר טמא צוויי. דער וואס רירט אן דעם מת איז טמא אונ אז ער רירט אן נאך אמענש איז ער אויך טמא. אונ אז דער אנדערער רירט אן אדריטען. איז דער דריטער טהור. איז דיא טומאה פון כלים שווערער וויא דיא טומאה פון אמענש (חומר באדם) אונ דיא טומאה פון אמענש איז שווערער וויא דיא טומאה פון כלים (שבכל זמן שהוא באמצע) אוב אמענש איז אין מיטען (הן ארבע) איז פיר ערליי טומאות. אוב כלים האבין אנגערירט אמת. אונ אמענש האט אנגערירט דיא כלים. אונ כלים האבן אנגערירט דעם מענש. זענען אלע דריי טמא זיבע טאג. אונ אוב דיא כלים האבין אנגערירט אדריטע כלים. אדער אמענשין. איז דיא דריטע כלים אדער דער אנדערער מענש טמא ביז נאכט: אבער עס איז דא פיר טומאות (ושאינו באמצע) אונ אוב קיין מענש איז ניט אין מיטען (הן שלשה) איז נאר דריי טומאות וויא פריער שטייט: **ה** (אדם ובגדים) אמענש אונ קליידער (מיטמאים בזב) ווערין טמא פון אזב (חומר באדם מבבגדים) דיא טומאה פון מענשין איז שווערער וויא דיא טומאה פון קליידער

מבאדם. שאדם הנוגע בזב. מטמא בגדים. ואין בגדים הנוגעין בזב. מטמאין בגדים. חומר בבגדים. שהבגדים הנושאין את הזב. מטמאין אדם. ואין אדם הנושא את הזב. מטמא אדם: ן אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו. ואפי׳ מגוייד. ואפי׳ גוסס. זוקק ליבום. ופוטר מן היבום. מאכיל בתרומה. ופוסל בתרומה. וכן בהמה וחיה אינן מטמאין עד שתצא

דכתיב (ויקרא טו) והנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו אלמא שהוא מטמא בגדים בשעת מגעו בזב: ואין בגדים הנוגעים בזב מטמאין בגדים. לפי שהזב אב הטומאה והבגדים הנוגעים בו נעשים ראשון. ואין מטמאין בגדים אחרים. שאין אדם וכלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה: שהבגדים הנושאים את הזב מטמאין אדם. כגון משכב ומושב של זב מטמאין אדם לפי שהן נעשים אב הטומאה כזב עצמו. דכתיב (שם) וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב: ואין אדם הנושא את הזב מטמא אדם. ואפי׳ בשעה שהוא נושא אותו קודם שפירש. שאינו אלא ראשון לטומאה. ואין ראשון מטמא אדם: ן עד שתצא נפשו. דכתיב (במדבר יט) כל הנוגע במת בנפש האדם אשר ימות. למדך הכתוב שאינו מטמא עד שימות: מגויד. מחותך. כי גודו אילנא (דניאל ד): זוקק ליבום. כל זמן שהוא גוסס יבמתו אסורה להנשא: ופוטר מן היבום. אם מת והניח בן גוסס. אשתו פטורה מן החליצה ומן היבום: ומאכיל בתרומה. את אמו אם היא בת ישראל שנשאת לכהן: ופוסל. את אמו מן התרומה אם בת כהן לישראל היא: ובן

(ובבגדים מבאדם) אונ דיא טומאה פון קליידער איז שווערער וויא דיא טומאה פון מענשין (שאדם הנוגע בזב מטמא בגדים) דער מענש וואס רירט אן אזב. אונ ווען ער רירט אן דעם זב. רירט ער אן קליידער אויך. ווערין דיא קליידער אויך טמא (ואין בגדים הנוגעין בזב מטמאין בגדים) אבער קליידער וואס רירען אן אזב זענען ניט מטמא קיין אנדערע קליידער (חומר בבגדים) אונ דיא טומאה פון קליידער איז שווערער ווי דיא טומאה פון אמענש (שהבגדים הנושאין את הזב מטמאין אדם) דיא קליידער וואס טראגין דעם זב. דהיינו וואס דער זב ליגט דארויף אדער ער זיצט דארויף זענען זיי מטמא אמענשין (ואין אדם הנושא את הזב מטמא אדם) אבער אמענש וואס טראגט דעם זב. (ואפילו ווען ער טראגט דעם זב רירט אן אמענשן ווערט דער מענש ניט טמא: ן (אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו) אמענש איז ניט מטמא נאר אז דיא נשמה איז שון פון אים ארוס גינאנגען (ואפילו מגויד) אפילו ער איז צוא שניטען איז ער ניט מטמא (ואפילו גוסס) אונ אפילו ער איז אגוסס איז ער אויך ניט מטמא (זוקק ליבום) אוב זיין ברודערס ווייב שטייט פאר אים ער זאל איר מיבם זיין אונ ער איז אגוסס טאר זיא ניט נעמען קיין אנדער מאן ביז דעם מאנס ברודער דער גוסס שטארבט (ופוטר מן היבום) אונ דער גוסס פטרת פון יבום. אוב איינער שטארבט אונ לאזט נאר איין קינד אונ דער קינד איז אגוסס. איז דאס ווייב פטור פון יבום אונ פון חליצה (מאכיל בתרומה) אוב אטאכטער פון אישראל איז גינומען גיווארין צוא אכהן. אונ דער כהן איז גישטארבין. אונ זיא האט פון אים אקינד.. אונ דער קינד איז אגוסס. מעג זיא עסין תרומה ביז דער קינד שטארבט (ופוסל בתרומה) אוב אטאכטער פון אכהן איז גינומען גיווארין צוא אישראל. אונ דער ישראל איז גישטארבין. אונ זיא האט פון אים אקינד. אונ דער קינד איז אגוסס. טאר זיא ניט עסין תרומה ביז

שתצא נפשם. הותזו ראשיהן אע"פ שמפרכסים. טמאין. כגון זנב של הלטאה. שהיא מפרכסת: ז האיברין אין להם שיעור. אפי' פחות מכזית מן המת. ופחות מכזית מן הנבילה. ופחות מכעדשה מן השרץ. מטמאין טומאתן: ח מאתים וארבעים ושמונה אברים באדם. שלשים בפיסת הרגל. ששה בכל אצבע. עשרה בקורסל. שנים בשוק. חמשה בארכובה. אחד בירך. שלשה בקטלית. י"א צלעות. שלשים בפיסת היד. ו' בכל אצבע. ב' בקנה. וב' במרפק. אחד בזרוע.

וד'

בהמה וחיה אין מטמאין. משום נבילות עד שתצא נפשם: כזנב הלטאה. כלו' למה פרכוס זה דומה. לזנב הלטאה: ז האברים. צריך שיהיה בהם בשר וגידים ועצמות ובכך הוא נחשב אבר. ומיירי בין באבר שנתלש מן החי. בין באבר מן המת:

ח פיסת הרגל. כף הרגל שיא הפרסה: ששה בכל אצבע. לחמש אצבעות היינו שלשים: קרסול. תרגום כרעים קרסולין. מקום חבור הרגל והשוק: קטלית. למעלה בראש הירך: בקנה. עצם המחובר ליד. מלשון קנה המדה שבו מודדים האמה:

דער גוסס שטארבט (וכן בהמה וחיה אינן מטמאין עד שתצא נפשם) אונ אזו א בהמת אונ א חיה זענען ניט מטמא ביז זייא פייגערין (הותזו ראשיהן) אז מען האט אפ גיהאקט זייערע קעפ (אף על פי שמפרכסין טמאים) אפילו זייא צאפלען זיך פון דעסטוועגין זענען זייא מטמא (כגון זנב של הלטאה שהיא מפרכסת) אזו וויא דער ויידיל וואס איז אפ גיהאקט פון דעם שרץ הלטאה. וואס דער ויידיל צאפולט זיך. פון דעסטוועגין איז אין אים ניטא קיין לעבעדיקייט: ז (והאיברים אין להם שיעור) גלידער וואס אין זיי איז דא פלייש אונ אדערין אונ ביינער. האבין ניט קיין שיעור וויא גרוס זיי זאלין זיין (אפילו פחות מכזית מן המת) אוב דיא גלידער זענען פון א מת. אפילו זיי זענען וויניגער וויא א כזית. זענען זייא אויך טמא (ופחות מכזית מן הנבלה) אונ אוב דיא גלידער זענען פון א נבלה. אפילו זייא זענען וויניגער וויא א כזית. זענען זייא אויך טמא (ופחות מכעדשה מן השרץ) אונ אוב דיא גלידער זענען פון א שרץ אפילו זייא זענען וויניגער וויא א ארבעס. פון דעסטוועגין (מטמאין טומאתן) זענען זייא מטמא יעדער זיין טומאה וויא עס שטייט אין די תורה: ח (מאתים וארבעים ושמונה אברים באדם) צוויא הונדערט אונ אכט אונ פערציג גלידער איז דא אין א מענש (שלשים בפיסת הרגל) דרייסיג גלידער איז דא אין טריט פון פוס (ששה בכל אצבע) זעקס גלידער איז דא אין יעדער פינגער (פינף פינגער איז דרייסיג גלידער) (עשרה בקורסל) צעהן גלידער איז דא ביז די קנעכיל (שנים בשוק) צוויא גלידער איז דא אין שענקעל ביז דיא קניא (חמשה בארכובה) פינף גלידער איז דא אין דיא קניא (אחד בירך) איין גליד איז דא אין דיא פאלקע (שלשה בקטלית) דריי גלידער איז דא אין די לעפיל וואס איבער דיא פאלקע (אחד עשר צלעות) עלף ריפפען (שלשים בפיסת היד) דרייסיג גלידר איז דא אין דיא ברייט פון האנט (ששה בכל אצבע) זעקס גלידער איז דא אין יעדער פינגער. פינף פינגער איז דרייסיג גלידער (שתים בקנה) צוויא גלידער איז דא אין שטעקיל פון האנט ביז צום עלינבוגין (ושתים במרפק) אונ צוויא גלידער איז דא אין עלינבוגין (אחד בזרוע) איין גליד איז דא אין ארעם (וארבע בכתף) אונ פיר

וד׳ בכתף. מאה ואחד מזה. ומאה ואחד מזה. וי״ח חוליות בשדרה. תשעה בראש. ח׳ בצואר. ששה במפתח של לב. וה׳ בנקביו. כל אחד ואחד מטמא במגע ובמשא ובאהל. אימתי בזמן שיש עליהן בשר כראוי. אבל אם אין עליהן בשר כראוי. מטמאין במגע ובמשא. ואין מטמאין באהל:

פרק ב **אלו** מטמאין באהל. המת. וכזית מן המת. וכזית נצל. ומלוא תרווד רקב.

השדרה

מרפק. קוד״ו בלע״ז: מאה ואחד מזה. שכל מה שמנה עד עכשיו מלד׳ אחד מהגוף הוא כגון יד אחד ורגל אחד ודופן א׳: מפתח של לב. הוא החזה שמפני תנועת החזה מנשב הריא׳ על הלב נמלא החז׳ פותח דרך שממנו יכנס האויר ויצא ללב: בנקביו. הבילים וגיד האמה: בשר כראוי. כדי שיעלה ארוכה ויבריא. אם הי׳ מחובר באדם חי: ואין מטמאין באהל. לפי שטומאת אהל אינה אלא או באדם שלם כדכתיב (במדבר יט) אדם כי ימות באהל. או באבר הדומה לאדם. כדכתיב (שם) בעצם אדם. מה אדם יש בו בשר וגידים ועצמות ומטמא באהל. אף אבר שיש בו בשר וגידים ועצמות. מטמא באהל:

פ״ב **אלו** מטמאין באהל המת וכזית מן המת. ואי קשיא כזית מן המת מטמא. מת עצמו לא כל שכן. הא מלתא מתרלא בגמרא בנזיר (דף מט) לא נצרכא אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין שאין בו כזית בשר: נצל. בשר המת שנמוח ונעשה כמין לחה סרוחה: מלא תרווד. כף. ושיעורו

גלידער איז דא אין אקסיל (מאה ואחד מזה) הונדערט מיט איין גליד איז דא פון דער זייט מענש (ומאה ואחד מזה) אין הונדערט מיט איין גליד איז דא פון דער זייט מענש (ושמונה עשרה חוליות בשדרה) אונ אכטצעהן גלידער איז דא אין רוקען פון מענש (תשעה בראש) ניין גלידער איז דא אין קאפ (שמונה בצואר) אכט גלידער איז דא אין האלדז (ששה במפתח של לב) זעקס גלידער איז דא אין דיא עפענונג פון הארץ. דס איז דיא ברוסט (וחמשה בנקביו) אונ פינף גלידער איז דא ביי דיא לעבער פון ארום גאנג (כל אחד ואחד) יעדער גליד אוב ער איז פון אנישטארבענעם מענש (מטמא במגע) איז ער מטמא אז מען רירט אים אן (ובמשא) אדער מען טראגט אים (ובאהל) אדער ער ליגט אין אשטוב (אימתי) ווען איז ער אזו מטמא (בזמן שיש עליהם בשר כראוי) אז עס איז דא אויף זייא פלייש וויא עס דארף זיין. אז דער גליד וואלט גיוועזן ביי אלעבעדיגין מענש וואלט ער גיקענט צוריק צוא וואקסין (אבל אם אין עליהן בשר כראוי) אבער אז עס איז ניטא אויף דיא גלידער פלייש וויא עס דארף זיין (מטמאין במגע ובמשא) זעען דיא גלידער נאר מטמא אז מען רירט זייא אן אדער מען טראגט זייא (ואין מטמאין באהל) אונ זייא זענען ניט מטמא אז זייא זענען אין אשטוב:

פרק ב א (אלו מטמאין באהל) דיא זאכען זענין מטמא אז זייא זענין אין אשטוב (המת) אנישטארבענער מענטש (וכזית מן המת) אונ אשטיק פלייש פון אמת גרויס וויא אאיילבירט (וכזית נצל) אונ אפילו דער כזית פלייש פון מת איז צוא ריבען אונ צוא קוועטשט גיווארען אז עס זעהט ניט אויס וויא פלייש נאר וויא פאר שטונקענע ואייטער) מאטעריע. פון דעכטזעגין איז דאס מטמא אלץ וואס עס איז דא אין שטוב (ומלא תרוד רקב) אפולע לעפיל פארפוילונג פון מת אויב אמת איז באגראבין גיווארען נאקעט אן תכריכין אין אמארמער שטיינערנעם קאסטין אונ צוא גידעקט גיווארען מיט

השדרה והגלגולת. אבר מן המת ואבר מן החי. שיש עליהן בשר כראוי. רובע עצמות מרוב הבנין או מרוב המנין ורוב. בנינו ורוב מנינו של מת אע"פ שאין בהם רובע. טמאין. כמה הוא רוב מנינו קכ"ה: **ב** רביעית דם.

ורביעית

אלא הפניס: רקב. גופו של מת כשבלה לחותו ונעשה כמין עפר. ואין אלא תרווד רקב מטמא אלא מן המת שנקבר ערום בארון של שיש ומכוסה בכיסוי של שיש עד שנודע בודאי שאין בו תערובת רקבון של בגד או של עץ או עפר אחר. אבל מת שנקבר בכסותו או בארון של עץ או בעפר אין לו רקב. וכן מת שנקבר חסר אבר. אין לו רקב: השדרה והגולגולת. אע"פ שאין בהם בשר מטמאין באהל לפי שצורת אדם ניכרת בהם. דכתיב בעצם אדם עצם שניכר בו צורה של אדם: אבר מן המת ואבר מן החי. דכתיב (במדבר יט) בחלל חרב או במת אבר שהבדילתו החרב מן החי הרי הוא כמת: ורובע עצמות. רובע הקב של עצמות: מרוב המנין או מרוב הבנין. רבותי פירשו שהן מועטין מהיות בהן רוב מנין ורוב בנין. דאע"פ שאין בהם לא רוב המנין ולא רוב הבנין מטמאין: ורוב בנינו ורוב מנינו. רוב בנין הגוף או רוב מנין העצמות. אע"פ שאין רוב בנין הגוף. מטמאין: אע"פ שאין בהם רובע. ורוב בנינו כגון השוקים והירכים והצלעות והשדר'. ורוב מנינו כגון ראשי אצבעות הידים והרגלים וכיוצא בהן. ובלבד שיהיו קכ"ה אברים. מטמאים: **ב** רביעית דם. שיצא כלו לאחר מיתה:

ורביעית

פארמער שטיין. אונ ער איז אינווייניג פארפוילט געווארען אונ ער איז אזוי וויא ערד אז מען נעמט אפילו לעפיל פאר פוילונג פון דעם מת. אונ מען טראגט אריין אין אשטוב איז טמא אלץ וואס אין שטוב ואפילו לעפיל מייגט מען ביידע הענט צו זאמען גילייגט אין אן גישאטין פול (השדרה) דער רוקען (והגלגולת) אונ דיא קאפ אפילו עס איז אויף זייא ניטא קיין פלייש. פון דעסטוועגין זענין זייא מטמא אלץ וואס אין שטוב (אבר מן המת) אגליד וואס איז אפ געבראכען געווארען פון אטויטין מענטש (ואבר מן החי) אונ אגליד וואס איז אפ געבראכין געווארען פון אלעבעדיגין מענטש (שיש עליהן בשר כראוי) אונ עס איז דא אויף זייא פלייש וויא עס דארף זיין. אז דער גליד וואלט גיהאט געהעפט צוא אלעבעדיגין מענטש וואלט עס גיקענט צוריק צוא וואקסין. אז די גלידער ליגען אין אשטוב איז אלץ וואס אין שטוב טמא (רובע עצמות מרוב הבנין או מרוב המנין) אפערטיל קב ביינער. סייא דיא ביינער זענין פון גרויסע וואס זייא זענין דאס בעשטאנד פון מענטש. אונ סייא זייא זענין פון קליינע וואס זייא זענין דאס מערסטע אין צאהל. אז זייא זענין אין אשטוב איז אלץ וואס אין שטוב טמא (ורוב בנינו או רוב מנינו של מת) אונ דיא ביינער וואס זייא זענען דאס מערסטע גיבוי (בעשטאנד) פון גוף ודהיינו דיא פיס דיא פאלקעם דיא ריפען דער רוקין) אדער דיא ביינער וואס זייא זענען קליין נאר זייא זענין פיל אין צאהל ודהיינו דיא גלידער פון דיא הענט אונ פון דיא פיס אונ נאך אזעלכע קליינע גלידער (אף על פי שאין בהן רובע) אפילו אז מען וועט זייא אריין שיטען אין אמאס וועט ניט זיין פון זייא קיין פערטיל קב. פון דעסטוועגין (טמאין) זענען זייא טמא צוא מטמא זיין אלץ וואס אין שטוב (וכמה הוא רוב מנינו) וויא פיל איז דאס מערסטע צאהל (מאה ועשרים וחמשה) הונדערט פינף אונ צוואנציג גלידער: ב (רביעית דם) אקוואטיריל בלוט וואס איז אין גאנצין ארויס גיגאנגען פון מת

ורביעית דם תבוסה. ממת אחד. ר"ע אומר משני מתים. דם קטן שיצא כולו. ר"ע אומר כל שהוא. וחכ"א רביעית. כזית רמה. בין חיה בין מתה. רבי אליעזר מטמא כבשרו. וחכמים מטהרים. אפר שרופים. רבי אליעזר אומר שיעורו ברובע. וחכמים מטהרין. מלא תרווד ועוד. עפר קברות

ורביעית דם תבוסה. שיצא מקצת רביעית מחיים ומקצת לאחר מיתה. ולקמן בפ"ג [מ"ה] מפרש לה: תבוסה. לשון מתבוססת בדמיך (יחזקאל טז) ורביעית דם שיצא כלו לאחר מית׳ דאורייתא. דכתיב במת בנפש. אבל דם תבוסה אינו אלא מדרבנן. ותני דאורייתא ותני דרבנן: ממת אחד. ולא מב׳ מתים. קסברי רבנן יש אם למסורת ועל כל נפשות מת לא יבא (ויקרא כא) נפשת כתיב חסר: רע"א משני מתים. אפי׳ רביעית ממת זה וחצי רביעית ממת אחר מטמא באהל. דסבר יש אם למקרא. נפשות מת. משמע ב׳ נפשות ושעור א׳. מדלא קאמר נפשות מתים. ואין הל׳ כר"ע: רע"א כל שהוא. כשם שמטמא בעצמות רוב מנין ורוב בנין אע"פ שאין בו רובע הקב שהוא שיעור המיוחד לעצמות. כך מטמא בדם הקטן שיצא כולו אע"פ שאין בו רביעית שהוא שעור המיוחד לדם: וחכ"א רביעית. אם אמרת בעצמות שבידוע שכולו לפניך. תאמר בדם שאני אומר כשהיה ממנו ספה כל שהוא ולא יצא כולו והלכה כחכמים: כזית רמה. שנולדה בבשר המת: מטמא כבשרו. דרמה היוצאה מן המת אפי׳ חיה כבשר המת היא חשובה. מפני שאדם מחיים אקרי רמה דכתיב (איוב כה) אף כי אנוש רמה: וחכמים מטהרים. והלכה כחכמים: אפר שרופים. אדם שנשרף ונעשה אפר ולא נתערב בו מאפר עצים. שעורו ברובע קב אפר ומטמא: וחכמים מטהרים. והלכה כחכמים: עפר קברות.

עפר

דער נאך וויא ער איז גישטארבין (ורביעית דם תבוסה) אונ אקוואטירל בלוט וואס איז צוא מישט. אביסול איז ארויס גיגאנגען ווען דער מענטש האט נאך גילעבט. אונ אביסעל איז ארויס גיגאנגען נאך זיין טויט (ממת אחד) אויב דאס קוואטירול בלוט איז נאר פון איין מת. רבי עקיבא זאגט אפילו דיא קוואטירול בלוט איז פון צווייא מתים איז אויך טמא (דם קטן שיצא כולו) דיא בלוט פון אקינד. וואס איז ארויס גיגאנגען אין גאנצין פון דעם קינד. רבי עקיבא זאגט (כל שהוא) וויא פיל דיא בלוט איז. אפילו ווייניגער וויא אקוואטירול. איז אויך טמא. ווייל דאס איז אין גאנצין (וחכמים אומרים רביעית) אונ דיא חכמים זאגין אויב עס איז דא אקוואטירול איז טמא אונ אויב ווייניגער איז ניט טמא (כזית רמה) דיא ווערעם וואס איז גיווארין אין מת. אויב עס איז דא אזוי פיל וויא אאייל בירט גרויס (בין חיה בין מתה) סייא לעבעדיגע ווערים אונ סייא טויטע (רבי אליעזר מטמא) רבי אליעזר זאגט דיא ווערעם זענע טמא (כבשרו) אזוי וויא דיא פלייש פון מת (והחכמים מטהרים) אונ דיא חכמים זאגין דיא ווערעם זענין טהור (אפר שרופים) דיא אש פון מענטשין וואס זענען פאר ברענט גיווארען אונ אין דיא אש איז נים אריין געמישט קיין זאך. נאר פון דיא מענטשין אליין. רבי אליעזר זאגט (שיעורו ברובע) אויב עס איז דא אפערטיל קב אש איז טמא (והחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין דיא אש איז טהור (מלא תרוד ועוד עפר קברות טמא) אמת וואס איז באגראבען גיווארען נאקעט אין אקאסטין פון מארמער שטיין אונ איז פאר פוילט גיווארין. אפילו עס איז אוים געמישט צוא זאמען דיא ביינער מיט דיא פלייש אונ דיא בלוט אונ אייטער

קברות. טמא. רבי שמעון מטהר. מלוא תרווד רקב שנבלל במים. אינו חבור לטומאה: ג אלו מטמאין במגע ובמשא. ואינן מטמאין באהל. עצם כשעורה. וארץ העו"ג. ובית הפרס. אבר מן המת ואבר מן החי שאין עליהן בשר כראוי. השדרה והגלגלת שחסרו

עפר שמעורב בו דם וליחה של מת. ומלא תרווד ועוד: טמא. לפי שאי אפשר למלאות תרווד ועוד שלא יהיה בו מלא תרווד רקב דאמר לעיל שהוא טמא. והכא כמי איירי במה שנקבר ערום בארון של שיש. שאין עפר אחר מעורב בו: ר"ש מטהר. ואין הלכה כר"ש: אינו חבור לטומאה. ואם האהיל על מקצתו אינו כאילו האהיל על כולו. וכן לענין מגע: ג עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא. דכתיב ועל הנוגע וכו' ושם לא נאמר בעצם אדם למד על עצם כשעורה שמטמא במגע אע"פ שאינו ניכר שהוא של אדם. אבל באהל אדם כי ימות באהל כתיב ובעצם לענין טומאת אהל בעינן שיהא ניכר שהוא של אדם שהרי במקום אחר הוא אומר בעצם אדם: וארץ העמים. כל חוצה לארץ קרוי ארץ העמים. והכא איירי בגוש עפר שבא מח"ל שהוא מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל. אבל הנכנס לארץ העו"ג אפי' לא נגע ולא נשא כגון שהיה רוכב על סוס טמא דעל אוירה של ארץ העו"ג נמי גזרו: בית הפרס. שדה שנחרש בה קבר ונשברו עצמות המת ונדושות בעפר אותו שדה. ופרס מלשון פרוסה. הלא פרוס לרעב לחמך

ומאטעריע פון מת. אויב ער האט גינומען פון האלין צוא זאמען אלעפיל פול מיט נאך אביסול מעהר איז טמא. ווארום מיר זאגין דיא ביסול מעהר איז פון בלוט אונ מאטעריע. אונ דיא פולע לעפיל איז פון דיא פארפוילונג פון לייב פון מת. רבי שמעון זאגט עס איז טהור (מלא תרוד רקב שנבלו במים) אפולע לעפיל פארפוילונג פון אמת אויב ער האט דאס גיקנעטין מיט וואסער אונ אשטיקול דער פון איז גיוועזן אין אשטוב. אדער דער מענטש האט זיך איין גיבויגען איף אשטיקול דער פון (אינו חבור לטומאה) הייסט דאס ניט קיין בהעפטונג צוא טמא ווערין. נאר עס איז גלייך וויא דיא שטיקול אליין וואלט גיוועזן בזונדער. אונ דאס איבעריגע בזונדער: ג (אלו מטמאין במגע ובמשא) דיא זאכין זענין מטמא אז מען רירט זייא אן אדער מען טראגט זייא (ואינן מטמאין באהל) אונ אויב זייא זענין אין אשטוב זענין זייא ניט מטמא דיא כלים פון שטוב (עצם כשעורה) אביין פון אמת גרויס וויא אגערשט. אז מען רירט אים אן אדער מען טראגט אים איז מען טמא. אבער אז ער ליגט אין אשטוב איז ער ניט מטמא דיא כלים פון שטוב (וארץ העובדי גלולים) אונ אשטיק ערד פון היידען אז מען רירט איר אן אדער מען טראגט איר איז מען טמא אונ אז זיא ליגט אין אשטוב איז זיא ניט מטמא דיא כלים פון שטוב (ובית הפרס) אפעלד וואס אין איר איז גיוועזן אקבר. אונ מען הט צו אקערט די גאנצע פעלד פון דעם קבר זענין די ביינער צו בראכען גיווארען אונ איין ניטרעטין גיווארין אין דיא ערד. אז מען רירט אן אשטיקול ערד פון דיא פעלד איז מען טמא. אבער אז אשטיקול ערד פון דיא פעלד ליגט אין אשטוב. זענין די כלים פון שטוב ניט טמא (אבר מן המת) אגליד וואס איז אפ גיבראכען גיווארען פון אטוטין מענטש (ואבר מן החי) אונ אגליד וואס איז אפ גיבראכען גיווארין פון אלעבעדיגין מענטש (שאין עליהן בשר כראוי) וואס איף זייא איז ניטא קיין פלייש וויא עס דארף זיין דער אבר זאל קענען צוריק נוט צוא וואקסין אז ער וואלט גיוועזן בהעפט

להמך (ישעי׳ נח): כמה הוא חסרון בשדרה. ולא יטמא באהל. אלא במגע ובמשא: כמלוא מקדח. מלא רוחב הנקב שנוקבין במקדח: כדי שינטל מן החי וימות. ושיערו חכמים בחסרון כזה: בקטן של רופאים. במקדח קטן שהרופאים פותחים בו הנגעים: בגדול של לשכה. ושיערו חכמים שהוא נקב כפונדיון: ד הגולל. אבן גדולה ורחבה שסותמים בה פי הקבר מלמעלה מל׳ וגללו את האבן

(בראשי׳ כט): והדופק. שתי אבנים גדולות. אחד מצד זה. ואחד מצד זה. שהגולל נשען עליהן: מטמאין במגע ובאהל. דכתיב (במדבר יט) והנוגע בעצם או בחלל או במת או בקבר. מה מת מטמא במגע ובאהל. אף קבר מטמא במגע ובאהל: ואינן מטמאין במשא. דדרשי׳ וכל אשר יגע על פני השדה (שם) לרבו׳ גולל ודופק. וכתיב וכל אשר יגע. משום מגע הוא מטמא ואינו מטמא משום משא:

שחסרו. כמה הוא חסרון בשדרה. בש״א שתי חוליות. ובה״א אפי׳ חוליא אחת. ובגלגולת. בש״א במלוא מקדח. ובה״א כדי שינטל מן החי וימות. באיזה מקדח אמרו. בקטן של רופאים. דברי ר״מ. וחכ״א בגדול של לשכה: ד הגולל והדופק. מטמאין במגע ובאהל. ואינן מטמאין במשא. רא״א מטמאין במשא

צוא אלעבעדיגן מענטש (השדרה והגלגולת שחסרו) דיא ביינער פון רוקין אונ דיא קאפ ווס עס פעלט פון זייא. אז מען רירט זייא אן אדער מען טראגט זייא ווערט מען טמא אונ אז זייא זענין אין אשטוב ווערין ניט טמא דיא כלים פון שטוב (כמה הוא חסרון בשדרה) וויא פיל זאל פעלין אין דיא שדרה אז זיא זאל ניט מטמא זיין אין שטוב. בית שמאי זאגין (שתי חוליות) צווייא גלידער. אונ בית הלל זאגין אפילו (חוליא אחת) נאר איין גליד (ובגלגולת) וויא פיל זאל פעלין אין קאפ אז זיא זאל ניט מטמא זיין אין שטוב. בית שמאי זאגין (כמלא מקדח) אז עס איז דא אלעכיל אזוי ברייט וויא דיא לעכיל ווס מען מאכט מיט אהאל. אונ בית הלל זאגין אויב עס פעלט אזוי פיל (כדי שינטל מן החי וימות) אז דאס וואלט ארויס גינומען גיווארען פון אקאפ פון אלעבעדיגן מענטש וואלט ער גישטארבן. איז דיא קאפ ניט מטמא אין שטוב ואז עס פעלט אזוי גרויס וויא אטאלער (באיזה מקדח אמרו) פון וועלכין האל זאגין בית שמאי (בקטן של רופאים) בייא אקליינעם האל וואס דאקטורים שטעכין מיט אים אויף אמכה. אויב עס איז דא אין קאפ אלעכיל אזוי ברייט וויא דיא לעכיל וואס דאקטורים שטעכין אויף אמכה (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (בגדול של לשכה) בייא אגרויסען האל אזעלכער וואס איז גיוועזן אין בית המקדש. שמועסין בית שמאי. אויב עס איז דא אין קאפ פון מת אזוי אלאך וויא מען קען מאכען מיט דעם האל וואס איז גיוועזן בית המקדש. אונ דיא קאפ איז אין אשטוב הערין ניט טמא דיא כלים פון שטוב: ד (הגולל) דער שטיין וואס מען ליגט אויף דעם קבר צוא פאר מאכין אים (והדופק) אונ דיא צווייא שטיינער וואס ליגען אין קבר איינער פון דיא זייט אונ איינער פון דיא זייט אונ דער שטיין וואס דעקט צוא דעם קבר ליגט אויף דיא צווייא שטיינער (מטמאין במגע ובאהל) זענען מטמא אז מען רירט זייא אן. אונ אז זייא זענין אין אשטוב. איז אלץ וואס אין שטוב טמא (ואינן מטמאין במשא) אונ דער וואס טראגט זייא ווערט ניט טמא. רבי אליעזר זאגט (מטמאין במשא) ווער עס טראגט זייא ווערט

במשא. ר' יהושע אומר אם יש תחתיהן עפר קברות. מטמאין במשא. ואם לאו אינן מטמאין במשא. איזהו הדופק. את שהגולל נשען עליו. אבל דופק דופקין. טהור: ה אלו שאם חסרו טהורין. כזית מן המת. וכזית נצל. ומלא תרווד רקב. ורביעית דם. ועצם כשעורה. ואבר מן החי שחסר עצמו: ו השדרה והגולגולת משני מתים. ורביעית דם משני מתים. ורובע עצמות משני מתים. ואבר מן המת

אם יש תחתיהן עפר קברות. מטמא מרביעית דם: ואבר מן החי שחסר עצמו.
כשמסיטן משום עפר הכיסא עמהן. דמטמא אפי' קולית גדולה שחסר ממנה עצם כל
במשא משום תפוסה של מת. והלכה כרבי שהוא. לא מטמא משום אבר מן החי. אבל
יהושע: דופק דופקין. אלא אבן הדופק מניחין אם חסר מאברו לעולם הוא מטמא עד

לפעמים אבן אחרת להחזיקה ואין הגולל נשען עליה והיא נקראת דופק דופקין: ה ואלו אם חסרו טהורים. דלית בהן כשעור: כזית מן המת. שכן הוא תחלת יצירתו של אדם בכזית: ורביעית דם. הואיל ותחלת ברייתו של קטן אין בו פחות

שיחסר מכדי להעלו' ארוכה. ואבר מן המת. כזית בשר הפורש ממנו טמא ועצם כשעור' הפורש ממנו כמי טמא: ו השדרי' והגולגולת משני מתים. חצי חוליות השדרה ממת זה וחצי חוליות השדר' ממת אחר. וכן הגולגולת:

טמא. רבי יהושע זאגט (אם יש תחתיהן עפר קברות) אויב אונטער דיא שטיינער איז אנגיקלעבט ערד פון קבר (מטמאין במשא) זענען דיא שטיינער מטמא דעם וואס טראגט זייא (ואם לאו) אונ אויב אן דיא שטיינער איז ניט אנגיקלעבט קיין ערד פון קבר (אינן מטמאין במשא) זענין זייא ניט מטמא דעם וואס טראגט זייא (איזהו הדופק) וועלכער שטיין הייסט דופק (את שהגולל נשען עליו) דער זייטיגער שטיין וואס דער אויבערשטער שטיין ליגט אנגישפארט אויף אים (אבל דופק דופקין טהור) אבער אז דער ערשטער שטיין פון די זייט איז ניט פעסט גיוועסין האט מען צו גישפארט נאך אשטיין צום ערשטין. אונ דער אויבערשטער שטיין ליגט נאר אנגישפארט אויף דעם ערשטין שטיין. נים אויף דעם אנדערין איז דער אנדערער טהור: ה (אלו שאם חסרו טהורין) די זאכין אויב עס פעלט עפעס פון זייער שיעור זענען זיי טהור (כזית מן המת) אויב עס ליגט אשטיקול פלייש פון אמת קלענער וויא אאיילבירט (וכזית נצל) אויב עס ליגט איין צוריבענע אונ אפארשטונקענע שטיקול פלייש פון אמת קלענער וויא אאיילבירט (ומלא תרווד רקב) אונ אויב עס ליגט פארפולינג פון אמת ווייניגער וויא אפולע לעפיל (ורביעית דם) אדער ווייניגער וויא אפערטיל לוג בלוט פון אמת (ועצם כשעורה) אדער אביינדול פון אמת קלענער וויא אגערשט (ואבר מן החי) אונ אגליד אפ גיבראכען פון אלעבעדיגין מענטש (שחסר עצמו) אונ אין אים פעלט אקליינער ביינדיל. דיא אלע זענין ניט מטמא: ו (השדרה והגולגולת משני מתים) אהאלבע שדרה פון אמת אונ אהאלבע שדרה פון נאך אמת: אדער אהאלבע קאפ פון איין מת אונ אהאלבע קאפ פון נאך אמת (ורביעית דם משני מתים) אונ אהאלב פערטיל לוג בלוט פון איין מת. אונ אהאלב פערטיל לוג בלוט פון נאך אמת (ורובע עצמות משני מתים) אהאלב פערטיל קב ביינער פון איין מת אונ אהאלב פערטיל קב ביינער פון נאך אמת (ואבר מן המת משני מתים) אהאלבער גליד פון איין מת אונ אהאלבער גליד

ואבר מן החי משני אנשים. אלו אבר נחלק מטמאין לא במגע ולא במשא ולא באהל:
מחי זה ואלו אבר כזה נחלק מחי אחר. וחכמים מטמאין. בשלשתן. דהא איכא רובע:
ונראין כאבר א׳: וחכמים מטהרין. מטומאת אבר מן החי שנחלק לשנים טהור. דלפי׳
אהל. אבל מטמאין במגע ובמשא משום אזו וחברו. דאין חבורי אדם חבור: ניטל
עלה כשעורה. והלכה כחכמים: ז שנדקדקו. שנשחקו לשון ושחקת ממנה הדק (שמות ל): רבי שמעון מטהר. מכל טומאה. ואיכא

חצאים. שניטל מן החי לחלאים ולא ניטל ממנו אבר שלם כאחד. דלא הוה ביה שיעורא מעולם. ואין הלכה כר׳ יוסי:

המת משני מתים. ואבר מן החי משני אנשים. ר״ע מטמא. וחכמים מטהרין: ז עצם כשעורה שנחלק לשנים. ר״ע מטמא. ור׳ יוחנן בן נורי מטהר. א״ר יוחנן בן נורי לא אמרו עצמות כשעורה. אלא עצם כשעורה. רובע עצמות שנדקדקו ואין בכל אחד ואחד עצם כשעורה. ר״ש מטהר וחכמים מטמאים. אבר מן החי שנחלק לשנים. טהור. ר׳ יוסי מטמא. ומודה שאם ניטל חצאים. שהוא טהור:

כל

פון נאך אמת (ואבר מן החי משני אנשים) פון איין מענטש איז אפ געבראכין געווארע אהאלבער גליד און פון נאך אמענטש איז אפ געבראכען געווארין אהאלבער גליד. און די ביידע האלבע גלידער ליגען צוא זאמען. רבי עקיבא (מטמא) זאגט די צוויא האלבע איז וויא איינס אנאנצע און עס איז מטמא (וחכמים מטהרין) און די חכמים זאגין וואס עס רירט אן זייא אן איז טמא און אז מען טראגט זייא איז מען אויך טמא. נאר אז זייא זענען אין אשטוב און רירען ניט אן איז אלץ וואס אין שטוב טהור: ז (עצם כשעורה שנחלק לשנים) אביין גרויס וויא אגערשט וואס ער איז צוא טיילט געווארין אויף צוויא שטיקלאך. רבי עקיבא (מטמא) זאגט אז מען רירט אן די צוויא האלבע ווערט מען טמא. און רבי יוחנן בן נורי (מטהר) זאגט מען איז טהור (אמר רבי יוחנן בן נורי) האט רבי יוחנן בן נורי גיזאגט (לא אמרו עצמות כשעורה) מען האט ניט גיזאגט ביינער גרויס וויא אגערשט (אלא) נאר מען האט גיזאגט (עצם כשעורה) אביין גרויס וויא אגערשט. מיינט מען איין ביין גרויס וויא אגערשט. אבער אז צוויא צוזאמען זענין גרויס וויא אגערשט איז ניט מטמא (רובע עצמות) אפערטיל קב ביינער פון אמת (שנדקדקו) וואס זענע צו שטוסען געווארען (ואין בכל אחד ואחד עצם כשעורה) און צווישען אלע ביינער איז ניטא איין ביין זאל זיין גרויס וויא אגערשט. רבי שמעון (מטהר) זאגט די ביינער קענין ניט מטמא זיין קיין טומאה (וחכמים מטמאים) און די חכמים זאגין די ביינער זענין מטמא אלע ערליא טומאות. אז זייא זענין אין אשטוב. אדער אז מען טראגט זייא. אדער אז מען רירט זייא אן (אבר מן החי שנחלק לשנים) אגליד וואס איז אפ געבראכען פון אלעבעדיגין מענטש און ער איז צוא בראכען געווארען אויף צוויא טייל (טהור) איז טהור. רבי יוסי (מטמא) זאגט עס איז טמא (ומודה) און אלע דאלטין גלייך (שאם ניטל חצאין) אויב עס איז אפ געבראכען געווארען פון מענטש אהאלבער גליד (שהוא טהור) איז ער טהור:

פרק ג **כל** המטמאין באהל. האמורים לעיל בריש פרק ב׳: שנחלקו. שיעוריהן לחצאין: והכניסן. כשהן מחולקים: לתוך הבית. דהיינו לתוך אהל אחד: רבי דוסא בן הרכינס מטהר דסבר לא מצטרפי לכשיעור: הנוגע בכשני חצאי זיתים מן הנבלה. פתח באהל ומפ׳ בנבלה. לומר לך דכי היכי דסבירא ליה לר׳ דוסא שאין שיעוריהן מצטרפין לטומאת אהל. ה״נ סבירא ליה דאין מצטרפין לטומאת מגע ומשא בין במת בין בנבילה: הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית. שהמאהיל על המת טמא כאילו

פרק ג **כל** המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לתוך הבית. ר׳ דוסא בן הרכינס מטהר. וחכמים מטמאים. כיצד הנוגע בכשני חצאי זיתים מן הנבילה. או נושאן. ובמת הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית. או נוגע בכחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו. מאהיל על כשני חצאי זיתים. מאהיל על כחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו. רבי דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין. אבל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית. או מאהיל על כחצי זית ודבר אחר

מאהיל

פרק ג א (כָּל הַמְטַמְּאִין בְּאֹהֶל) דיא אַלֶע זאַכֶן וואָס זענען אויס גערעכענט אין אָנְהֵייבּ אַנְדֶערֶען פֶּרֶק אַז זייא זענען מטמא אַז זייא זענען אין אַשְׁטוּבּ (שֶׁנֶּחְלְקוּ) אויבּ זייא זענען צוא טיילט געוואָרען אויף עֶלְפְּט (וְהִכְנִיסָן לְתוֹךְ הַבַּיִת) אונ ער האָט אַריין געבּראַכט ביידע עֶלְפְטִין אין שטובּ. רַבִּי דּוֹסָא בֶּן הָרְכִּינָס (מְטַהֵר) זאָגט אַלְץ וואָס אין שטובּ איז טהור (וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים) אונ דיא חֲכָמִים זאָגִין אַלְץ וואָס אין שטובּ איז טָמֵא (כֵּיצַד) וויא מֵיינְט מען (הַנּוֹגֵעַ בִּכְשְׁנֵי חֲצָיֵי זֵיתִים מִן הַנְּבֵלָה) אז ער האָט אָנְגערירט צְווייא שְׁטִיקְלאַך נְבֵלָה. יֶעדֶער שְׁטִיקוּל נְבֵלָה איז גרויס וויא אַהאַלְבּער איילבּירט (אוֹ נוֹשְׂאָן) אָדער ער טראָגט זייא (וּבְמֵת) אָדער בּייא אַמֵת (הַנּוֹגֵעַ בִּכְחֲצִי זַיִת) ער האָט אָנְגערירט אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש פון אַמֵת גרויס וויא אַהאַלְבּער איילבּירט (וּמַאֲהִיל עַל כַּחֲצִי זַיִת) אונ ער האָט זיך אייְנְגעבּוֹגִין אויף אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש פון אַמֵת גְרוֹיס וויא אַהאַלבּער איילְבּירְט. אונ פון דעם מענטש בּיז צוא דיא שְׁטִיקוּל פְלֵייש איז נִיטָא קיין טֶפַח. איז גְלייךְ וויא ער וואָלט דאָס אָנְגערירט (אוֹ נוֹגֵעַ בִּכְחֲצִי זַיִת) אָדער ער האָט אָנְגערירט אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש פון אַמֵת גרויס וויא אַהאַלבּער איילְבּירְט (וּכְחֲצִי זַיִת מַאֲהִיל עָלָיו) אונ אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש גְרוֹיס וויא אַהאַלְבּער איילְבּירְט איז איבּער דעם מענטש אונ פון דעם מענטש בּיז צוא דיא שְׁטִיקוּל פְלֵייש איז נִיטָא קיין טֶפַח (מַאֲהִיל עַל בִּשְׁנֵי חֲצָיֵי זֵיתִים) אָדער עס איז געלעגִין צְווייא שְׁטִיקְלאַךְ פְלֵייש יֶעדֶע שְׁטִיקוּל פְלֵייש איז גְרוֹס וויא אַהאַלְבּער איילְבּירְט. אונ ער האָט זיך איין געבּוֹגען אויף דיא בּיידע שְׁטִיקְלאַךְ פְלֵייש (מַאֲהִיל עַל כַּחֲצִי זַיִת) ער האָט זיך איין געבּוֹגען אויף אשְׁטִיקוּל פְלֵייש גְרוֹיס וויא אַהאַלְבּער איילבּירט (וּכְחֲצִי זַיִת מַאֲהִיל עָלָיו) אונ אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש גְרוֹיס וויא אַהאַלְבּער איילְבּירְט איז איבּער דעם מענטש. רַבִּי דּוֹסָא בֶּן הָרְכִּינָס (מְטַהֵר) זאָגט ער איז טָהוֹר ווייל עס איז צְווייא האַלְבּע זֵיתִים (וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין) אונ דיא חֲכָמִים זאָגִין ער איז טָמֵא. ווייל דיא בּיידע האַלְבּע זֵיתִים זענִין אַגִין נאָמֶען טוּמְאָה (אֲבָל הַנּוֹגֵעַ כִּכְחֲצִי זַיִת) אָבֶער אַז ער האָט אָנְגערירט אַשְׁטִיקוּל פְלֵייש גרוֹס וויא אַהאַלְבּער איילְבּירְט (וְדָבָר אַחֵר) אונ איין אַנְדער זאַךְ [אַבּרעטו

היה עם המת באהל. ובגמ' בפ' העור והרוטב מוקי הך מאהיל דריפא בטומאה רצוצה שאין בין הטומאה ובין האהל פותח טפח. ומש"ה חכמים מטמאין. דכולה נגיעה היא. וסיפא דאמר אבל שנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו וכו' דמודו רבנן דטהור. מיירי כשיש פותח טפח בין הטומאות ובין האהל. דבהא מודו רבנן דאין מצטרפין דנגיעה ואהל ב' שמות הן. וכל שהן משני שמות אין מצטרפין. ור' דוסא סבר דאפי'

מאהיל עליו ועל כחצי זית טהור. אמר ר"מ אף בזה ר' דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין. הכל טמא חוץ מן המגע עם המשא. והמשא עם האהל. זה הכלל. כל שהוא משם אחד טמא. משני שמות טהור:

ב מלא תרווד רקב שנתפזר בתוך הבית הבית טמא. ור' שמעון מטהר. רביעית דם שנבלעה בתוך הבית

פליג את"ק דאמר דכשיש פותח טפח בין הטומאה והאהל מודו רבנן דטהור ואין מצטרפין ואמר איהו דאף בזו פליגי רבנן על ר' דוסא ואמרי דנגיעה ואהל חד שמא הוא הלכך מצטרפין לכשיעור ומטמאין ואין הלכ' כר"מ: חוץ מן המגע עם המשא. כגון שנגע בחצי זית והסיט חצי זית: ומשא עם האהל. שהסיט חצי זית והאהיל על חצי זית: משם אחד. כגון מגע ומגע. משא ומשא. אהל ואהל: ב מלא תרווד רקב. דאמרן

בטומאה רצוצה אין מצטרפין ולא אפי' במגע לעיל בריש פ"ב שהוא מטמא באהל: שנתפזר
ומגע ואין הלכה כר' דוסא: אמר ר"מ אף בתוך הבית. ונתערב בו עפר כל שהוא:
בזו רבי דוסא מטהר והכמי' מטמאין. ר"מ ור"ש מטהר. דסבר סופו כתחלתו מה

(ומאהיל עליו ועל כחצי זית) דעקט אריבער אוף דעם מענטש אונ אויף נאך אשטיקל פלייש גרוס וויא אהאלבער אילבירט. אונ דא מיינט מען אז פון מענטש ביז צוא דיא ברעט איז הויך אטפח. איז דיא טומאה פון איין האלבע זית האט איין אנדער נאמען. אונ דיא טומאה פון אנדערין האלבין זית האט איין אנדער נאמען דרום איז ער טהור (אונ דיא ווערטער (או מאהיל על כחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית טהור) איז איבעריג אונ עס דארף ניט שטיין אין דיא משנה) (אמר רבי מאיר) האט רבי מאיר גיזאגט (אף בזה) אפילו ביא דעם דין וואס יעדער האלבער אילבירט פלייש האט איין אנדער נאמען פון טומאה קריגט אויך רבי דוסא מיט דיא חכמים. רבי דוסא בן הרכינס (מטהר) זאגט ער איז טהור (וחכמים מטמאין) דיא חכמים זאגין ער איז טמא (הכל טמא) אלץ איז טמא (חוץ מן המגע עם המשא) נאר אז ער הט אנגערירט אשטיקל פלייש גרוס וויא אהאלבער אילבירט. אונ ער האט גיטראגין אשטיקל פלייש גרוס וויא אהאלבער אילבירט. (והמשא עם האהל) אדער ער הט גיטראגען אשטיקל פלייש גרוס וויא אהאלבער אילבירט. אונ אברעט אדער איבער גידעקט איף דעם מענטש אונ אויף אשטיקל פלייש גרוס וויא אהאלבער אילבירט. איז ער טהור (זה הכלל) דאס אין דער כלל (כל שהוא משם אחד) אויב דיא טומאה פון ביידע האלבע זיתים זענין פון איין נאמען (טמא) איז ער טמא (משני שמות) אויב דיא טומאה פון ביידע האלבע זיתים זענין פון צווייא נעמין (טהור) איז ער טהור: ב (מלא תרווד רקב) אפולע לעפיל פאר פולונג פון אמת (שנתפזר בתוך הבית) וואס איז פאר שאטין גיווארין אויף דיא ערד פון שטוב. אונ אביסל ערד פון שטוב איז אריין געמישט גיווארען אין דיא פארפולונג פון מת (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (ורבי שמעון מטהר) אונ רבי שמעון זאגט אלץ וואס אין שטוב איז טהור (רביעית דם שנבלעה בתוך הבית) אפערטיל לוג בלוט

הבית . הבית טהור . נבלעה בכסות . אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה . ואם לאו טהורה . שכל הבלוע שאינו יכול לצאת . טהור : ג נשפך באויר . אם היה מקומו קטפרס . והאהיל על מקצתו טהור . היה אשבורן . או שקרש . טמא . נשפך על האסקופה . והיא קטפרס בין מבפנים בין מבחוץ . והבית מאהיל עליו טהור . היה אשבורן או שקרש

שלמה אם נקבר המת בתכריכים או בארון של עץ אין לו רקב דבעינן שלא יהיה דבר נגלל עמו . אף סופו לאחר שנעשה רקב אם נתערב עמו דבר אחר אינו מטמא ואין הלכה כר״ש : אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם . וכילד משערין אותה מביא מים במדה ומכבסה בהן ומביא מים אחרים כמדתן ונותן בהן רביעית דם. אם היה מראהן שוה הרי זו טמאה . ואם לאו טהורה : ג נשפך באויר . בתוך הבית :

אם היה מקומו קטפרס. אם סמוך שנשפך בו הדם היה מדרון : והאהיל . אדם על מקצתו : טהור. דקטפרס אינו חבור: היה אשבורן. מקום המכונס . כמו בתוך גומא . או שקרש . הדם ואפילו קטפרס הוי חבור וטמא . ואפילו האהיל על קצתו : נשפך על האסקופ׳ . כמין אצטבא שלפני פתח הבית : והיא קטפרס בין מבפנים. שמשפע לצד פנים: בין מבחוץ . שמשפע לצד חוץ : והבית מאהיל. על מקצתו: טהור . כל מה שבבית מטומאת

פון אמת וואס איז איין גיוואפט גיווארען אין אשטוב (הבית טהור) איז דיא שטוב טהור (נבלעה בכסות) אויב דיא פערטיל לוג בלוט איז איין גיזאפט גיווארען אין אקלייד. אונ דיא קלייד ליגט אין אשטוב (אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם) אויב מען וועט אויס וואשין דיא קלייד וועט פון איר ארויס גיין אפערטיל לוג בלוט . דהיינו מען וועט אפ מעסטין פריער די וואסר אונ מען וועט אויס וואשין דס קלייד דר נאך וועט מען נעמין אנדרי וואסר די זעלביגע מאס מיט אפערטיל לוג בלוט. אונ מען וועט זעהן אוב ביידי ערליי זענין גלייך רוט. וועט מען וויסן אז אין די וואסר וס מען הט דס קלייד גיוואשין איז אויך דא אפערטיל לוג בלוט (טמאה) איז אלץ וואס אין שטוב טמא (ואם לאו) אונ אוב דיא רויטקייט פון דיא וואסער איז ניט גלייך איז דאך אין דיא וואסר פון קלייד ניטא קיין פערטיל לוג בלוט (טהורה) איז אלץ וואס אין שטוב טהור (שכל הבלוע שאינו יכול לצאת טהור) ווארום אלע טומאות וואס זענין איינגיזאפט אונ עס קען ניט ארוס גיין זענין טהור : ג (נשפך באויר) אוב דיא בלוט פון אמת איז אויס גיגאסען גיווארען אין אשטוב אדער אין אהויף וס האט ניט קיין דאך (עיין תוי״ט) (אם היה מקומו קטפרס) אויב דער ארט וויא דיא בלוט איז פאר גאסין גיווארען איז גיוועזן בארג אראפ (והאהיל על מקצתו) אונ ער האט זיך איין גיבויגען אונ האט בדעקט אביסול בלוט (טהור) איז דער מענטש טהור (היה אשבורן) אויב דיא בלוט איז גיוועזן אין אגרוב (או שקרש) אדער דיא בלוט איז פאר גליווערט גיווארען עס איז גיווארען איין שטיק. אפילו דאס ליגט בארג אראפ אונ אמענטש האט זיך איין גיבויגען איבער דיא בלוט אונ האט זיא בדעקט (טמא) איז דער מענטש טמא (נשפך על אסקופה) אויב דיא בלוט איז אויס גיגאסען גיווארען אויף דיא שוועל פון שטוב (והיא קטפרס) אונ דיא שוועל איז אויס גיבויגען (בין מבפנים) סייא זיא איז אויס גיבויגען אינוועייניג אריין (בין מבחוץ) סייא זיא איז אויס גיבויגען אויסוויינג ארוס (והבית מאהיל עליו) אונ דיא שטוב בדעקט אויף אביסול פון דעם בלוט. (טהור אליץ) וואס אין שטוב איז טהור (היה אשבורן) אויב דיא בלוט איז

אוכל אע"פ שסופו של דם לירד לפנים דאינו כחשב יד לבשר: תחובים בידי אדם. שלא
חבור: חוץמן השינים והשער והצפורן. דכתיב היה כבשר מחובר לעצם עיקרו אלא אדם
בעצם. מה עצם שנבראת עמו ואין גזעו מחליף תחבו לשם כדרך שתוחבים בשר בשפוד:
אף כל שנבראת עמו ואין גזעו מחליף יצאו ה איזהו דם תבוסה. אמתניתין דנגיל

שיניםשלא נבראו עמו יצאו שער וצפורן שגזעומחליף: ד הבית טמא. כל מה שבתוכו טמא שהרי מאהיל על הבשר המחובר למת: עצם שיש עליו כזית בשר. שעצם

דפרק ב' (מ"ב) קאי דקתני רביעית דם תבוסה טמא. וקמפרש הכא איזהו דם תבוס': שמיני' בחייו ושמינית במותו. מצטרפים לרביעית

שקרש. טמא. כל שבמת טמא. חוץ מן השינים והשער והצפורן ובשעת חבורו הכל טמא: ד כיצד המת מבחוץ. ושערו בפנים. הבית טמא. עצם שיש עליו כזית בשר. הכנים מקצתו מבפנים והבית מאהיל עליו. טמא. שני עצמות ועליהן כשני חצאי זיתים בשר. הכנים מקצתם מבפנים. והבית מאהיל עליהם טמא. היו תחובים בידי אדם טהור. שאין חבורי אדם חבור: ה איזהו דם תבוסה. המת שיצא ממנו שמינית בחייו ושמינית במותו.

גיווען פערזאמעלט אין איין אָרט (או שקרש) אָדער דיא בלוט איז פאר גליווערט גיוואָרען. עס איז גיוואָרען איין שטיק. אפילו דאס ליגט באָרג אַראָפּ. אונ די שטוב בדעקט אביסעל פון דעם בלוט (טמא) אַלץ וואס אין שטוב איז טמא (כל שבמת טמא) אַלע גלידער פון מת איז טמא (חוץ מן השנים) נאר דיא ציין אַז זייא זענין ארויס גינומען פון מת (והשער) אונ דיא האָר אז זייא זענין אָפּ גישאָרין (והצפורן) אונ דיא נעגיל אַז זייא זענין אָפּ געשניטין. זענין ניט מטמא (ובשעת חבורו) אונ אַז דיא ציין אונ דיא האָר אונ דיא נעגיל זענען בהעפט צום מת (הכל טמא) איז אַלץ טמא: ד (כיצד) וויא מיינט מען (המת מבחוץ) דער מת איז פון אויסווייניג (ושערו בפנים) אונ דיא האָר זיינע איז אינווייניג אין שטוב (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (עצם שיש עליו כזית בשר) אויב עס איז דא אויף אביין אכזית פלייש ופלייש גרוים וויא אאיילבירט (הכנים מקצתו מבפנים) אויב אשטיקול פון דעם ביין האט ער אריין גיליגט אין שטוב (והבית מאהיל עליו) אונ דיא שטוב בדעקט אויף דעם שטיקול ביין (טמא) אַלץ וואס אין שטוב איז טמא (שני עצמות) צוויי ביינער (ועליהן) אונ אויף זייא כשני חצאי זיתים בשר) איז דא פלייש וויא צוויא האלבע איילבירטין. אויף דעם ביין איז דא פלייש גרוס וויא אהאלבער איילבירט. אונ אויף דעם אנדערין ביין איז אויך דא פלייש גרוים וויא אהאלבער איילבירט (הכנים מקצתם מבפנים) אונ אשטיקול פון דיא ביידע ביינער האט ער אריין גילייגט אין שטוב (והבית מאהיל עליהם) אונ דיא שטוב בדעקט אויף דיא ביידע שטיקלאך פון דיא ביינער (טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (היו תחובים בידי אדם) אויב דיא פלייש איז אראפ גינומען גיוואָרען פון ביין. אונ ער האט דיא פלייש ואדער פלייש פון איין אנדער ביין) ארויף גיזעצט אויף דעם ביין צוריק. אונ אשטיקול פון דעם ביין. אן דיא פלייש. ליגט אין שטוב (טהור) אלץ וואס אין שטוב איז טהור (שאין חבורי אדם חבור) דאס בהעפטונג וואס אמענטש בהעפט איז ניט קיין בהעפטונג: ה (איזהו דם תבוסה) וואס איז דם תבוסה וואס שטייט אין פרק ב משנה כו (המת שיצא ממנו) אמת וואס פון אים איז ארוס גינאנגען בלוט (שמינית בחייו) אאכטיל

לרביעית : רביעית בחייו ורביעית במותו. טמא. ולא אמרינן קמא קמא בטל דהכל שנתערבו ונטל מן התערובות רביעית זהו ר' יהודה אין דם מבטל דם והלכה כר"ע :

דם תבוסה. אבל שמיני' בחייו ושמינית במותו לא : זה וזה. דר"ע ודר' ישמעאל : כמי'. ואיכן מטמאין : ואיזו דם תבוסה. שטמא: צלוב שדמו שותת. ויורד בלא הפסק מפני שטיפ' של מיתה מעורבת בו אבל מטפטף יורד טפה אחר טפה קמא קמא בטיל וטהור : ר"י אומר לא כי. כלומר לא כן הדבר : אלא השותת טהור. בהאי אמר אותה טפה שהנשמה תלוי' בה עומדת לה ע"ג העץ שהוא תלוי בה. ואין בדם זה אותה טיפה אחרונה של מיתה: והמנטף

ן כזית מן המת פתחו בטפח. המת בבית ולו פתחים הרבה כל הכלים המונחים בחלל הפתחי' תחת המשקוף של פתח מבחוץ. אע"פ שהפתחי' נעולי' ויש הפסק בין אהל המת לאהל הכלים. כלן טמאים דגזרו חכמים טומאה על המקום שהוא דרך יציאת טומאה שסופו של מת לצאת דרך שם. וכשאין יודעים באיזה מקום יוציאוהו כולן טמאין. ואם יש כזית מן המת בבית וחשב להוציאו בחלון שיש בו פותח טפח מציל על כל הפתחים הנעולים, כיון שיודע המקום

דברי ר"ע. ר' ישמעאל אומר רביעית בחייו ורביעית במותו. ניטל מזה ומזה רביעית. ר"א בר' יהודה אומר זה וזה כמים. איזה דם תבוסה. צלוב שדמו שותת. ונמצא תחתיו רביעית דם. טמא. אבל המת שדמו מנטף. ונמצא תחתיו רביעית דם טהור. רבי יהודה אומר לא כי אלא השותת טהור; והמנטף טמא:

ן כזית מן המת פתחו בטפח. והמת

לוג בלוט איז פון אים ארוס גיגאנגען ווען ער הט גילעבט (ושמינית במותו) אונ אאכטיל לוג בלוט איז פון אים ארוס גיגאנגען נאך זיין טוט. דאס הייסט דם תבוסה. אוים געמישט בלוט (דברי רבי עקיבא) אזו זאגט רבי עקיבא. רבי ישמעאל זאגט (רביעית בחייו) אפערטיל לוג בלוט איז ארוס גיגאנגען פון אים ווען ער האט גילעבט (ורביעית במותו) אונ אפערטיל לוג בלוט איז ארוס גיגאנגען פון אים נאך זיין טוט. אונ די בלוט איז אוס געמישט גיווארען (ניטל מזה ומזה רביעית) אונ ער האט גינומען פון דיא אויס געמישטע בלוט אפערטיל לוג. דאס הייסט דם תבוסה: רבי אליעזר ברבי יהודה זאגט (זה וזה כמים) דיא דם תבוסה וואס רבי עקיבא זאגט אונ דיא דם תבוסה וואס רבי ישמעאל זאגט. דאס איז ניט טמא. נאר גלייך וויא דאס וואלט גיוועזן וואסער (איזה דם תבוסה) וועלכע דם תבוסה איז טמא (צלוב שדמו שותת) אגיהאנגינער וואס דיא בלוט רינט פון אים אן אויפהערונג. פון לעבין ביז נאך דעם טויט (ונמצא תחתיו רביעית דם) אונ אונטער אים איז גיוועזן אפערטיל לוג בלוט (טמא) אזוי דיא בלוט איז אין שטוב. איז אלץ וואס אין שטוב טמא (אבל המת שדמו מנטף) אבער אמת וואס פון אים גייט דיא בלוט טראפנסווייס. אונ אביסול בלוט איז ארוס גיגאנגען בייא זיין לעבין אונ אביסול נאך זיין טוט (ונמצא תחתיו רביעית דם) אונ אונטער אים איז גיפונען גיווארען אפערטיל לוג בלוט (טהור) איז דיא בלוט טהור. רבי יהודה זאגט (לא כי) ניט אזו (אלא השותת טהור) נאר דיא בלוט וואס רינט פון גיהאנגענעם ווייל עס קען זיין אז דער טראפין בלוט וואס דיא נשמה איז דורך אים ארוס גיגאנגען. איז געבליבען אוף דעם בוים. אונ ער איז גאר ניט געמישט אריין אין דיא בלוט וואס אונטער אים איז. דריבער איז די בלוט טהור (והמנטף טמא) אונ די בלוט וואס גייט טראפנסווייס פון אמת איז טמא: ו (כזית

שסופה של טומאה לצאת דרך שם. ואם הוא מת שלם וחשב להוציאו דרך חלון שיש בו ד' מציל על כל הפתחים הנעולים. דבשיעור ד' טפחים שיערו חכמים שראוי להוצאת המת: אבל להוציא את הטומאה בפותח טפח. אפי' מת שלם טומאה יוצאה דרך חלון כל זמן שהוא פתוח ומטמא הכלים שבבית שכלו אם יש בחלון פותח טפח: גדול מכזית כמת. דוקא כזית מצומצם פתחו בטפח. אבל יותר מכזית דינו כאילו היה מת שלם ואין מציל על הפתחי' הנעולי' עד שיהא בו ארבע': ר' יוסי אומר השדרה והגלגלת. בכבית דינו כמת שלם ואם חשב להוציאן דרך חלון אין מציל על הפתחים הנעולים עד שיהא בו ד' וכן הלכה:

ז טפח על טפח על רום טפח. דף שהוא רחב טפח על טפח וגבוה מן הארץ טפח ומאהיל על כזית מן המת ועל הכלים: מביא את הטומאה. על

והמת פתחו בארבעה טפחים. להציל הטומאה על הפתחים. אבל להוציא הטומאה. בפותח טפח. גדול מכזית כמת. ר' יוסי אומר השדרה והגלגולת כמת: ז טפח על טפח על רום טפח מרובע. מביא את הטומאה

מן המת פתחו בטפח) דער דין איז אזוי אמת איז אין שטוב. אונ אין שטוב איז דא עטליכע טירן. אפילו די טירן זענען צוא געשלאסן. פון דעסטוועגין זענן אלע כלים וואס שטייען אויף דיא אנדערע זייט טיר אונטער דיא אויבערשטע שוועל פון טיר טמא. ווייל מען ווייס ניט וועלכע טיר מען וועט עפענען ארוס צו טראגין דעם מת. האבין דיא חכמים געזאגט אז אלע טירן זענען טמא. זאגט דיא משנה אויב אין אשטוב ליגט אשטיקל פלייש פון אמת גרוס וויא אאייל בירט. אונ מען האט גיבראכט מען זאל ארוס טראגין דעם כזית פלייש פון מת דורך אפענסטער. וואס ער איז ברייט אטפח אונ הויך אטפח. ווערין שון אלע כלים וואס ביא דיא טירן טהור. ווייל זייא וועלין שון ניט געפונט ווערין צום כזית פון מת (והמת) אונ אויב אין שטוב ליגט אגאנצער מת (פתחו בארבעה טפחים) אוב מען האט געטראכט ארוס צו טראגין דעם מת דורך אפענסטער (אדער אטיר) וואס איז ברייט פיר טפחים אונ הויך פיר טפחים (להציל הטומאה על הפתחים) איז דער פענסטער (אדער דיא טיר) מטהר אלע כלים וואס שטייען ביי אלע טירן. ווייל זייא וועלין שון ניט געפונט ווערין צום מת (אבל להוציא הטומאה) אבער דיא טומאה זאל ארוס גיין פון איין שטוב אין דיא אנדערע (בפותח טפח) אז אפענסטער וואס איז הויך אונ ברייט אטפח איז האפין פון דער שטוב וואס דער גאנצער מת ליגט אין דיא אנדערע שטוב. זענען אלע כלים פון דיא אנדערע שטוב טמא (גדול מכזית כמת) אויב אשטיק פון אמת וואס איז גרעסער וויא אאייל בירט איז דא אין אשטוב וואס האט עטליכע טירן. ווערין אלע טירן ניט טהור. ביז דיא טיר וואס איז געפינט געווארין איז ברייט פיר טפחים. אזוי ווי ביי אגאנצין מת. רבי יוסי זאגט (השדרה והגלגולת כמת) דער רוקין אדער די קאפ פון מת וואס ליגט אין אשטוב דארף דיא טיר זיין ברייט פיר טפחים אזוי וויא ביי אגאנצין מת ואזוי וויא פריער: ז (טפח על טפח על רום טפח מרובע) אברעט וואס איז לאנג אטפח אונ ברייט אטפח פיר קאנטיג אונ הויך פון דיא ערד אטפח. אונ אויף דיא ערד אונטער דיא ברעט ליגט אשטיק פון אמת גרוס וויא אאייל בירט אונ כלים ליגען אויך דארט. אונ דיא ברעט דעקט איבער אויף דיא שטיקל פון מת אונ אויף די כלים (מביא את הטומאה) ברייגנט דיא ברעט דיא טומאה פון מת אויף דיא כלים

הכלים: מרובע. שאם היה רחבו פחות מטפח אע"פ שהיה ארכו ב' טפחים לא אמרינן שיש מה שיתר על ארכו ברחבו ולבטהו להכי קתני מרובע שצריך שיהא ברחבו טפח ובארכו טפח: כיצד. כלומר כיצד חוצץ בפני הטומאה: ביב שהוא קמור. חפירה בקרקע ומקורה והיינו קמור ושם יורדי' שופכים שבבית ומשם יוצאי' לר"ה: יש בו פותח טפח. דהיינו טפח על טפח ברום טפח בביב עצמו: וביציאתו. בפתח הביב שממנו יוצאין המים לר"ה: טומאה בתוכו. כזית מן המת בתוך הביב דכזית מן המת

הטומאה. וחוצץ בפני הטומאה. כיצד ביב שהוא קמור תחת הבית יש בו פותח טפח ויש ביציאתו פותח טפח. טומאה בתוכו הבית טהור. טומאה בבית מה שבתוכו טהור. שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס. יש בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח. הטומאה בתוכו הבית טמא. טומאה בבית מה שבתוכו טהור. שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס. אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח.

טומאה

פתחו בטפח: הבית טהור. שהטומאה יוצאה דרך פתח הביב היוצא לר"ה והיינו דקתני חוצץ בפני הטומאה: טומאה בבית מה שבתוך הביב טהור. דאין דרך טומאה להכניסה דרך פתח הביב. שדרך הטומאה להוציאה דרך פתח הבית ולא להכניסה לביב: ואין ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טמא. דטומאה עולה מן הביב לבית כיון שאין לה דרך לצאת דרך פתח הביב היוצא לר"ה דכל פחות מטפח אין הטומאה יוצאה: אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח. לאגב נקט ואין ביציאתו

פותח

(וְהוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטּוּמְאָה) און דאס פאר שטעלט אז די טומאה זאל ניט קענען דורך גיין (כֵּיצַד) וויא אזו (בִּיב) ארינע (שֶׁהוּא קָמוּר) וואס ער איז צוא גידעקט מיט אדאך (תַּחַת הַבַּיִת) אונטער די שטוב. אין די שטוב גייט ארינע וואס מען גיסט אין איר ארייין וואסער פון שטוב. און פון דער רינע גייט די וואסער אין גאס (יֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח) די טיף פון די רינע און די ברייט איז אטפח (וְיֵשׁ בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח) און די לאך וואו די וואסער גייט ארוס אין גאס איז אויך ברייט אטפח און הויך אטפח (טוּמְאָה בְּתוֹכוֹ) אויב אטומאה ליגט אין די רינע (הַבַּיִת טָהוֹר) אלץ וואס אין שטוב איז טהור (טוּמְאָה בְּבַיִת) און אויב אטומאה ליגט אין שטוב (מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר) וואס עס ליגט אין די רינע איז טהור (שֶׁדֶּרֶךְ הַטּוּמְאָה לָצֵאת) דער שטייגער פון אטומאה איז זיא זאל ארוס גיין דורך די טיר פון שטוב (וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס) אבער עס איז ניט איר שטייגער זיא זאל אריין גיין אין די רינע (יֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח) אבער אז די ברייט פון די רינע און די הייך איז אטפח (וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח) נאר די לאך וואו די וואסער גייט ארוס איז ניט ברייט אדער ניט הויך קיין טפח (הַטּוּמְאָה בְּתוֹכוֹ) אויב אטומאה ליגט אין די רינע (הַבַּיִת טָמֵא) זענען אלע כלים פון די שטוב טמא (טוּמְאָה בְּבַיִת) אויב אטומאה ליגט אין שטוב (מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר) וואס עס ליגט אין די רינע איז טהור (שֶׁדֶּרֶךְ הַטּוּמְאָה לָצֵאת) דער שטייגער פון אטומאה איז זיא זאל ארוס גיין דורך די טיר פון שטוב (וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס) אבער עס איז ניט איר שטייגער זיא זאל אריין גיין אין די רינע (אֵין בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח) אין די ברייט פון די רינע אדער אין די הייך איז ניטא קיין טפח (וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח) און אין די

לאך

טומאה בתוכו הבית טמא. טומאת בבית מה שבתוכו טמא. אחד חור שחררוהו מים. או שרצים. או שאכלתו מלחת. וכן מרבך של אבנים. וכן סואר של קירות. ר׳ יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל. ומודה בשקיפים ובסלעים:

פיתח טפח דכיון דאין בו פותח טפח על יניחתו לא חיישינן דכאילו אין שם טפח: אלא כלל דמי והרי הוא כחשב כקרקע הבית. ואמרו חכמים וכל אשר באהל יטמא לרבות קרקעיתו של בית כמותו עד התהום: אחד חור שחררוהו מים. הא׳ פותח טפח שמביא את הטומאה לא שנא אם נעשה החור הזה ע״י מים או שנקבוהו שרצים: או שאכלתו מלחת. ל׳ ארץ מלחה כמין עפר לבן דומה למלח ומתאכל ונופל ונעשה חור מאליו: מרבך של אבנים. אבנים גדולות ערוכות וסדורות זו על זו ופעמים שהא׳ סדורה על גבי ב׳ והתחתונות מפורדות זו מזו ויש שם אהל טפח: סואר של קורות. ערוכות זו על זו

ועומדות לבנין ופעמים שיש ביניהן אהל טפח: כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל. דיליף אהל אהל ממשכן מה להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם: בשקיפים. תרגום סעיפי הסלעים שקיפי כפיא: בסלעי׳. בנקיקי הסלעי׳ ושקיפי ונקיקיהם. עני׳ אחד הן. אלא שזה נעשה על ידי מטר. וזה נעשה מאליו. ואע״ג דלא נעשו בידי אדם מודה בהם ר׳ יהודה. דלא יליף ג״ש דאהל אהל ממשכן. אלא לפותח טפח בלבד. אבל ביותר מטפח. כגון מלא אגרוף אמרינן בסוכה [ריש] פרק הישן. דמודה ר״י שאפי׳ נעשה מאליו. מביא את הטומאה. וכן בשקיפים ובסלעי׳. ואין הלכה כר״י:

מגדל

לָאך וָואו דיא וַואסֶער גֵייט אַרוּם אִיז אוֹיךְ נִיטָא קֵיין טֶפַח (טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ) אוֹב אִין דִיא רִינְע לִיגְט אַטוּמְאָה (הַבַּיִת טָמֵא) אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ אִיז טָמֵא (טוּמְאָה בְּבַיִת) אוֹיבּ אטוּמְאָה לִיגְט אִין שְׁטוּבּ (מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא) אַלְץ וָואס לִיגְט אִין דִיא רִינְע אִיז טָמֵא (אֶחָד חוֹר שֶׁחֲרָרוּהוּ מַיִם) סיי אַלָאךְ וָואס וַואסֶער הָאט דוּרְךְ גִיגְרָאבִּין (אוֹ שְׁרָצִים) אדער שְׁרָצִים הָאבִּין דוּרְךְ גִיגְרָאבִּין (אוֹ שֶׁאֲכָלַתּוּ מְלַחַת) אָדֶער אַשְׁטִיק עֶרְד אִיז דוּרְךְ גִיפַאלִין אוּנ עֶס אִיז גִיוָוארִין אַלָאךְ. אוֹבּ דִיא לָאךְ אִיז גְרוֹס אַטֶּפַח קֶען דוּרְךְ גֵיין אַטוּמְאָה פוּן אֵיין אָרְט צוּם אַנְדֶערִין (וְכֵן מַרְבָּךְ שֶׁל אֲבָנִים) שְׁטֵיינֶער וָואס לִיגִין אֵיינְס אוֹיף דָאס אַנְדֶערֶע. אוּנ אַמָאל לִיגְט אֵיין שְׁטֵיין אוֹיף צְווייא. אוּנ דִיא צְווייא זֶענֶען אָפּ גִירוּקְט אֵיינֶער פוּן אַנְדֶערִין. אִיז דָא אַלָאךְ אוֹיף אַטֶּפַח (וְכֵן סוֹאָר שֶׁל קוֹרוֹת) אוּנ אַזוֹי אַז עֶס לִיגְט בַּאלְקִינְס אֵיינֶער אוֹיף דֶעם אַנְדֶערִין אוּנ צְווִישִׁין אִיז דָא אַלָאךְ גְרוֹס אַטֶּפַח. קֶען דוּרְךְ גֵיין אַטוּמְאָה פוּן אֵיין אָרְט צוּם אַנְדֶערִין. רַבִּי יְהוּדָה זָאגְט (כָּל אֹהֶל שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי בִּידֵי אָדָם) יֶעדֶער אֹהֶל (גִיצֶעלְט) וָואס אִיז גְרוֹס אַטֶּפַח אוּנ אִיז נִיט גִימַאכְט גִיוָוארִין דוּרְךְ דִיא הֶענְט פוּן אַמֶענְשׁ (אֵינוֹ אֹהֶל) אִיז דָאס נִיט קֵיין גִיצֶעלְט (וּמוֹדֶה) אוּנ רַבִּי יְהוּדָה אִיז מוֹדֶה (בַּשְּׁקִיפִים) בַּייא דִיא לֶעכֶער וָואס זֶענֶען גִיוָוארִין פוּן זִיךְ אַלֵיין אִין דִיא שְׁטֵיינֶער (וּבַסְּלָעִים) אוּנ בַּיי דִיא לֶעכֶער וָואס זֶענֶען גִיוָוארִין אִין דִי שְׁטֵיינֶער פוּן רֶעגִין. אוֹבּ דִיא לֶעכֶער זֶענֶען גְרֶעסֶער וִויא אַטֶּפַח. אֲפִילוּ זֵייא זֶענֶען נִיט גִימַאכְט פוּן אַמֶענְשׁ. פוּן דֶעסְטְוֶועגִין קֶען דוּרְךְ גֵיין דִיא טוּמְאָה פוּן אֵיין אָרְט צוּם אַנְדֶערִין אִין דוּרְךְ דִיא לָאךְ:

פרק ד **מגדל** שהוא עומד באויר. טומאה בתוכו. כלים שבעוביו טהורים. טומאה בעוביו. כלים שבתוכו טהורים. ר' יוסי אומר מחצה למחצה. היה עומד בתוך הבית. טומאה בתוכו. הבית טמא. טומאה בבית. מה שבתוכו טהור. שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס. כלים שבינו לבין הארץ. שבינו לבין הכותל. שבינו

לבין

פרק ד **מגדל** שהוא עומד באויר. מגדל עץ שיש לו דפנות. והדפנו' עצמן יש חלל בעוביין כגון חורין שמפולשין פתוחים לפנים ולחוץ. אלא שאין בהן פותח טפח. ורגילים להכניס בהם מחטין ומגוריו' וכלים קטנים: שהוא עומד באויר. תחת אויר השמים כגון דקאי בחצר: טומאה בתוכו. בחלל המגדל עצמו: כלים שבעוביו. בעובי כל הדפנו': מחצה למחצה. מחלק כל עובי מגדל לפנים כלפני'. מחציו ולחוץ כלחוץ. בין שהכלי' במגדל וטומאה בעוביו. בין שהטומאה במגדל וכלים בעוביו. ואין הלכה כר"י: טומאה בתוכו. בתוך המגדל: הבית טמא. אע"פ שדלתותיו מגופות כדמפרש טעמא שדרך הטומאה לצאת משם לבית: טומאה בבית מה שבתוך המגדל טהור. והוא שדלתותיו מגופות דאי פתוחות לא גרע מחלון שבין שני בתים. וטעמא דמה שבתוך המגדל טהור. שאין דרך לטומאה שבבית

פרק ד א (מגדל שהוא עומד באויר) אשאַ־ק (אהאלטער) וואס אין דיא ווענט איז דא לעכער וואס זענען ניט גרוס קיין טפח. אונ אין די לעכער לייגט מען אמאהל אריין אנאדיל אשפילקע אונ אנדערע קליינע זאכן. אונ דיא לעכער זענען דורך פון אויסווייניג אונ פון אינעווייניג. אונ דיא שאנק שטייט ניט אין אשטוב נאר אונטער דעם הימעל אין הויף אדער אין גאס (טומאה בתוכו) אוב אטומאה ליגט אין דיא שאנק (כלים שבעוביו טהורים) דיא כלים וואס ליגן אין דיא גרעב פון וואנט ואין די לעכער זענען טהור (טומאה בעוביו) אדער אטומאה ליגט אין דיא גרעב פון וואנט ואין דיא לעכער (כלים שבתוכו טהורים) דיא כלים וואס ליגן אין דיא שאנק זענען טהור. רבי יוסי זאגט (מחצה למחצה) אוב דיא טומאה ליגט אין שאנק אונ כלים אין דיא לעכער. דיא כלים וואס ליגען אין דיא העלפט גרעב פון וואנט וואס אינעווייניג צוא זענען טמא. אונ דיא כלים וואס ליגען אין די העלפט גרעב פון וואנט וואס אויסווייניג צו. זענען טהור. אונ אוב כלים ליגען אין שאנק אונ טומאה אין דיא לעכער. אוב דיא טומאה ליגט אין די העלפט גרעב פון וואנט וואס אינעווייניג צו. זענען דיא כלים טמא. אונ אוב דיא טומאה ליגט אין דיא העלפט גרעב פון וואנט וואס אויסווייניג צו. זענען דיא כלים טהור (היה עומד בתוך הבית) אוב דיא שאנק שטייט אין שטוב (טומאה בתוכו) אוב אטומאה ליגט אין שאנק (הבית טמא) אליץ וואס אין שטוב איז טמא (טומאה בבית) אבער אז דיא טומאה ליגט אין שטוב (מה שבתוכו טהור) וואס עס ליגט אין שאנק איז טהור. אוב דיא טירין פון דיא שאנק זענען פאר מאכט (שדרך הטומאה לצאת) דער שטייגער פון דיא טומאה איז ארוס צו גיין פון שאנק אין שטוב אריין (ואין דרכה להכנס) אונ עס איז ניט איר שטייגער אריין צוא גיין פון שטוב אין שאנק אריין (כלים שבינו לבין הארץ) דיא כלים וואס ליגין אויף דיא ערד אינטער דיא שאנק. צווישען דיא שאנק אונ דיא ערד (שבינו לבין הכותל) אונ

להכניסה במגדל: אם יש שם פותח טפח. לעשות תיבות קטנות בתוך מגדל של עץ
בין שולי המגדל לארץ. או בין דופן המגדל כדי להצניע בהם כלי׳ ואוכלין ומשקי׳:
לכותל. או בין גג המגדל לתקרת הבית: שיש בה פותח טפח. שיש בחללה פותח טפח
טמאים. מחמת טומאה שבבית. אבל אין דלא הויא טומאה טמונה: ואין ביציאתה.

שם טפח הוי מגדל כלבוד ואין טומאת הבית נכנסת שם: טומאה שם הבית טמא. אם היתה טומאה בין שולי המגדל לקרקע הבית. או בין גג המגדל לגג הבית או בין דפנות המגדל לכותלי הבית אע״פ שאין ביניהן פותח

לבין הקורות. אם יש שם פותח טפח. טמאין. ואם לאו טהורין. טומאה שם. הבית טמא: ב תיבת המגדל יש בה פותח טפח. ואין ביציאתה פותח טפח. טומאה בתוכה הבית טמא. טומאה בבית מה שבתוכה טהור. שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס. רבי יוסי מטהר

בחור פתחה אין בו טפח: טומאה בתוכה הבית טמא. ואע״פ שפתחה קטן. כדמפרש טעמא מפני שדרך טומאה לצאת על כרחך סופה לצאת דרך פתח זה לפיכך מטמאה מיד דרך יציאתה: מה שבתוכה טהור.

טפח: הבית טמא. שאין המגדל מציל על האוהל ואין ביציאתה פותח טפח. אינו מביא
הטומאה שתחתיו בחוץ הבית שלא הטמא את הטומאה: ואין דרך טומאה להכנס.
כל אשר בבית: ב תיבת המגדל. רגילי׳ שאין סופו להכניס לה מת: ור״י מטהר.

דיא כלים וואס ליגען צווישין דיא שאנק אונ דיא וואנט (שבינו לבין הקורות) אונ די כלים וואס ליגען אויף דיא שאנק צווישין דיא שאנק אונ דעם באלקין (אם יש שם פותח טפח) אוב דארט וואו דיא כלים ליגען איז אפין אטפח. דהיינו פון דיא שאנק צוא דיא ערד איז דא אטפח. אונ פון דיא שאנק צוא דיא וואנט איז אז גירוקט אטפח. אונ פון דיא שאנק צום באלקין איז הויך אטפח (טמאין) זענען דיא כלים וואס אונטער דיא שאנק אונ צווישין דיא שאנק אונ אויף דיא שאנק טמא (ואם לאו) אונ אוב אונטער דיא שאנק איז ניטא קיין טפח. אונ פון דיא שאנק צום וואנט איז ניטא קיין טפח. אונ פון שאנק צום באלקין איז ניטא קיין טפח (טהורים) זענען די כלים טהור (טומאה שם) אונ אוב אטומאה איז דארט אונטער דיא שאנק אדר צווישן דיא שאנק אדער אויף דיא שאנק. אפילו פון דיא שאנק צוא דיא ערד אדער צו דיא וואנט אדער צום באלקין איז ניטא קיין טפח. פון דעסטוועגין (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא: ב (תיבת המגדל) דיא קעסטיל וואס איז אין דיא שאנק (יש בה פותח טפח) אונ דיא קעסטיל איז אפין אטפח עס איז דא אטפח דיא הייך אונ אטפח דיא ברייט (ואין ביציאתה פותח טפח) אבער פון פארנט וואו דיא לאך פון קעסטיל הייבט זיך אן איז ניט אפין קיין טפח (טומאה בתוכה) אוב אטומאה ליגט אין דיא קעסטיל (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (טומאה בבית) אוב דיא טומאה ליגט אין שטוב (מה שבתוכה טהור) אלץ וואס ליגט אין קעסטיל איז טהור (שדרך הטומאה לצאת) אז דיא טומאה ליגט אין קעסטיל העט דאך זיין איר וועג ארום צוא גיין פון קעסטיל אין שטוב. אונ פון שטוב אין גאס. מוז דאך דיא טומאה קומען אין שטוב. דריבער איז אלץ וואס אין שטוב טמא. אבער אז דיא טומאה ליגט אין שטוב (ואין דרכה להכנס) איז ניט דער שטייגער מען זאל איר אריין לייגין אין קעסטיל. דריבער אלץ וואס אין קעסטיל איז טהור (רבי יוסי מטהר) רבי יוסי

דשמא אין סופו לצאת דרך פתח זה שיהא בה שיעור טומאה שהרי יכול להוציאה לחצאי'. או לשורפה במקומה ואין הלכה כרבי יוסי: **ג** היה. המגדל עומד כלו בתוך הבית אלא שפתח היבה לחוץ: עומד על הפתח והמוכני משוכה מאחריו לצד הבית בפנים וטומאה שם בתוך המוכני כנגד קורות הבית. אע"פ שהבית מאהיל עליו: הבית טהור. דנחשב מוכני כמגדל. והרי

מטהר. מפני שהוא יכול להוציאה לחצאים או לשרפה במקומה: ג היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ. טומאה בתוכו הבית טהור. טומאה בבית מה שבתוכו טמא. שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס. היתה מוכני שלו משוכה לאחוריו שלש אצבעות. טומאה שם כנגד הקורות. הבית טהור. בד"א בזמן שיש פותח טפח. ואינה יוצאה. והמגדל בא

טומאה בתוכה הבית טהור. דמשום מאי היכא לטמוייה הא טומאת [אוהל] ליכא דיש בה פותח טפח ולאו ממונה היא ומשום יציאה של טומאה נמי לא משמא דהא אין יציאתה לפנים בתוך הבית: טומאה בבית מה שבתוכה טהור. שאין

המגדל עומד בפתח ונפתח לחוץ. ושלשה אצבעות דנקט. למעוטי אם היתה משוכה טפי משלשה אצבעות. דלא הוי כמגדל. דאין דרך להרחיק המוכני מן המגדל כולי האי: בזמן שיש שם פותח טפח. דחלל המוכני ששטומאה בו פותח טפח שלא תהא טומא'

דרך טומאה ליכנס שם: מוכני. גלגל העשוי לעולה דבוקעת ועולה: ואינה יוצאה. שאין למגדל נהוליכו ממקום למקום: משוכה לאחוריו. המוכני נשמטת לגמרי מן המגדל: והמגדל מרוחקת מאחורי המגדל לצד הבית שהמגדל בא במדה. שמחזיק ארבעים סאה בלח שהם

כוריס

זאגט אוב דיא טומאה ליגט אין קעסטיל איז אלץ וואס אין שטוב טהור (מפני שהוא יכול להוציאה לחצאים) ווייל ער קען ארוס טראגין דיא טומאה פון קעסטיל אין העלפט. שטיקלאכווייז. אונ יעדער שטיקול זאל זיין קלענער וויא אאיילבירט. וועט ניט טמא ווערין אלץ וואס אין שטוב (או לשרפה במקומה) אדער ער וועט דיא טומאה פאר ברענען אוף איר ארט אין קעסטיל. אונ וועט איר גאר ניט ארויין ברייננען אין שטוב. דריבער איז אלץ וואס אין שטוב טהור: ג (היה עומד בתוך הפתח) דיא שאנק איז גישטאנען אין דיא טיר פון שטוב (ונפתח לחוץ) אונ דיא קעסטיל ווערט גיעפונט אין דרויסין (טומאה בתוכו) אוב אטומאה ליגט אין קעסטיל (הבית טהור) איז אלץ וואס אין שטוב טהור (טומאה בבית) אוב אטומאה ליגט אין שטוב (מה שבתוכו טהור) אלץ וואס אין קעסטיל איז טהור ווייל בתוי"ט (שדרך הטומאה לצאת) דער וועג פון דיא טומאה איז ארוס צוא גיין פון דיא שאנק (ואין דרכה להכנס) אונ עס איז ניט איר וועג אריין צוא גיין אין דיא שאנק (היתה מוכני שלו משוכה לאחריו שלש אצבעות) אוב דיא שאנק וואס איז גישטאנען אין טיר פון שטוב. איז גישטאנען אוף רעדער. אונ אראד איז גיוועזן אפ גיצויגין אינטער דיא שאנק אין שטוב אריין דריי פינגער ווייט פון דיא שאנק (טומאה שם) אונ אין ראד איז גילעגין אטומאה (כנגד הקורות) געגין דיא באלקינס פון שטוב (הבית טהור) אלץ וואס אין שטוב איז טהור (במה דברים אמורים) ווען זענען דיא רייד גיזאגט גיווארין אז אלץ וואס אין שטוב איז טהור (בזמן שיש פותח טפח) אוב דער ארט וואו דיא טומאה ליגט איז אפין אטפח (ואינה יוצאה) אונ דער ראד נעמט זיך ניט אראפ פון דיא שאנק (והמגדל בא במדה) אונ דיא שאנק

כורייס ביבש. שכשהות במדה זו אינו מקבל טומאה וחוצץ בפני הטומא'. אבל בפחות ממדה זו הוי כשאר כלים שמקבלים טומאה ואינו חוצץ בפני הטומאה וכל מגדל דתנינן בפרקין במגדל הבא במדה מיירי: רע"א אף התנור טהור. דכיון דלא האהיל אלא על התנור. אלא על הענין היוצא ממנו. אין התנור טמא והלכה כב"ה: **ב** ארובה. כמין חלון שבגג הבית שבוא קרקעית העליה:

פרק ה

פרק ה תנור שהוא עומד בתוך הבית. ועינו קמורה לחוץ. והאהילו עליו קוברי המת. בש"א הכל טמא. ובה"א התנור טמא והבית טהור. רע"א אף התנור טהור: **ב** ארובה שבין הבית לעליה. וקדרה נתונה עליה. ונקובה בכונס משקה. בש"א הכל טמא. ובה"א הקדרה טמאה. ועליה טהורה. ר' עקיבא אומר אף הקדרה טהורה היתה:

פ"ה **תנור** שהוא עומד בתוך הבית ועינו קמורה. נקב העשוי בתנור שהעשן יוצא ממנו מונח חוץ לבית: והאהילו עליו נושאי המת. כשהיו נושאים את המת לקברו האהיל המת על הענין: בש"א הכל טמא. קסברי טומאה נכנס לתנור דרך עינו ויוצאה דרך פיו לבית: התנור טמא והבית טהור. התנור שהאהיל המת על מקלתו טמא. והבית טהור. שאין הטומאה יוצאה דרך פיו:

בבונס משקה. כשמשימי' הכלי על המשקי' נכנסי' המשקין לתוכו דרך אותו הנקב: הכל טמא. אם יש טומאה בבית. הקדרה וכל מה שבעליה טמא. שאין הקדרה מצלת, וטומאה עולה דרך ארובה שיש לה פותח טפח: ובה"א הקדרה טמאה. אומרת בעלמא היא שמאמירין ב"ה לטמא את הקדרה. דכר"ע סבירי להו שהקדרה מצלת על הטומאה. וכגון שגב הקדרה פונה למטה אצל הטומאה. שאין כ"ח מקבל ט' מאם מגבו. והלכה כבית הלל

איז אזו גרוס אז מען קען אין איר אריין מעסטן משקה פערציג סאה טרוקענע נאכן זעכציג סאה:

פרק ה א (תנור שהוא עומד בתוך הבית) אהובין וואס שטייט אין שטוב (ועינו קמורה לחוץ) אונ די לאך פון הובין וואס דער רויך גייט אר"ס איז ניט אין שטוב נאר אין הויף אדער אין גאס (והאהילו עליו קוברי המת) אונ מענשין האבין גיטראגין אמת צו בגראבין איז דער מת גיוועזן איבער דיא לאך פון דעם הובין. בית שמאי זאגין (הכל טמא) אליץ וואס אין שטוב איז טמא. אונ בית הלל זאגין (התנור טמא) דער הובין איז טמא (והבית טהור) אונ אליץ וואס אין שטוב איז טהור. רבי עקיבא זאגט (אף התנור טהור) אפילו דער הובין איז אויך טהור: ב (ארובה שבין הבית לעליה) אין באלקין פון שטוב איז דא אפענסטער. אראפ צו קוקן פון די אויבערשטע שטוב אין דיא אונטערשטע (וקדרה נתונה עליה) אונ אויף דיא לאך פון פענסטער זיצט אטאפ (ונקובה בכונס משקה) אונ אין דעם טאפ איז דא אלאך. אז מען וואלט דעם טאפ שטעלין אויף משקה. וואלט דיא משקה אריין גיגאנגען אין טאפ דורך דיא לאך. אונ אין דיא אונטערשטע שטוב איז דא אטומאה פון אמת. בית שמאי זאגין (הכל טמא) דער טאפ אונ אליץ וואס אין טאפ אונ וואס אין דיא אויבערשטע שטוב איז אליץ טמא. אונ בית הלל זאגין (הקדרה טמאה) דר טאפ איז טמא (ועליה טהורה) אונ אליץ וואס אין דיא אויבערשטע שטוב איז טהור. רבי עקיבא זאגט (אף

ג היתה שלימה בה״א מצלת על הכל. בש״א אינה מצלת אלא על האוכלים ועל המשקים ועל כלי חרס. חזרו ב״ה להורות כדברי ב״ש: ד לגין שהוא מלא משקין טהורין.

כלל: ג מצלת על הכל. על כל מה שבעליה שהיא חוצצת בפני הטומאה: אינה מצלת אלא על האוכלי׳ ועל המשקי׳ ועל כלי חרס. בקדרה של ע״ה מיירי וטעמייהו דב״ש מפו׳ דכליו של ע״ה טמאין הם אצל חבר וכל כלי טמא אינו חוצץ בפני הטומאה ולפי שע״ה מחזיק הכלים שלו בטהור אמרינן ליה שהוא מציל על אוכלים ומשקין וכ״ח שבעליה. דלנפשיה הקדרה מצלת על כלי חרס בלבד הוא דמטהרין להו. שהרי החברים בדלים מהם וממגעם. ובלאו הכי נמי כל מאכלם טמא, אבל שאר כלים שיש להם טהרה במקום אם תטהרם הרי הוא מטהילם לאחר ויטמא בהם בעבילה לחודה בלא הזאה שלישי ושביעי: ד לגין. של עץ או של מתכת. שמונח בעליה זו שהקדרה מונחת ע״פ ארובה שלה: הלגין טמא טומאת ז׳. שאין כלי עץ וכלי מתכות

הקדרה טהורה) אפילו דער טאפ איז אויך טהור: ג (היתה שלמה) אוב דער טאפ איז גיוועז גאנץ. בית הלל זאגין (מצלת על הכל) דער טאפ איז מציל ופאר שטעלט אויך אלץ וואס אין דיא אויבערשטע שטוב איז דא זיי זאלין ניט טמא ווערין. בית שמאי זאגין (אינה מצלת) דער טאפ איז ניט מער מציל (אלא על האוכלים) נאר אויף די זאכין וואס מען עסט זיא (ועל המשקים) אונ אויף דיא זאכין וואס מען טרינקט זייא (ועל כלי חרס) אונ אויף דיא ערדענע כלים. אלע עסין אונ טרינקען אונ ערדענע כלים וואס אין דיא אויבערשטע שטוב איז דא איז טהור. אונ די נאך זאכין וואס אין די אויבערשטע שטוב איז דא איז טמא ודיא משנה שמועסט אז אין דיא אויבערשטע שטוב וואונט איין עם הארץ. אונ אלץ וואס אין דיא אויבערשטע שטוב איז דא איז טמא. אונ דער טאפ וואס שטייט אויף דעם פענסטער צוא פאר מאכין אים איז אויך טמא. דריבער קען ער ניט פאר שטעלין פאר דיא טומאה פון מת וואס ליגט אונטען. ווארום אכלי וואס איז טמא פאר שטעלט ניט פאר אטומאה. דער עם הארץ זאגט אבער אז ער איז טהור. אונ אלץ וואס ביי אים אין דיא שטוב איז טהור אונ דער טאפ וואס שטייט אויף דעם פענסטער איז אויך טהור. אונ ער פאר שטעלט פאר דיא טומאה פון מת וואס ליגט אין דיא אונטערשטע שטוב. דריבער האבין בית שמאי אזו גיזאגט אלע עסין אונ טרינקען אונ ערדענע כלים וואס אין דיא אויבערשטע שטוב איז דא איז טהור. ווייל דאס ניצט נאר דעם עם הארץ ואונ קיין למדן עסט ניט אונ טרינקט ניט ביא אים אונ ניצט ניט זיינע כלים דיא ערדענע אונ ער זאגט דאך אז ער איז טהור. אבער אנדערע כלים וואס אלמדן בארגט ביא דעם עם הארץ אונ איז זייא טובל. האט מען גיזאגט זייא זענען טמא פון דעם מת וואס ליגט אין די אונטערשטע שטוב אונ דיא כלים זענען זיבען טאג טמא אונ מען דארף אויף זייא שפריצין דיא וואסער פון דיא פרה אדומה. אוב דער למדן וועט בארגין אכלי פון דעם עם הארץ זאל ער וויסין זייער טומאה) (חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי) בית הלל האבין חרטה גיהאט פון זייערע רייד אונ פסקנן וויא בית שמאי: ד (לגין שהוא מלא משקין טהורין) דיא הילצערנע אדער אייזערנע ואדר פון אנדערע גינאסענע זאכין) קרוג וואס אין דיא איז דא משקה וואס זענען טהור. אונ דיא קרוג מיט משקה

הלגין טמא טומאת שבעה · והמשקין טהורין . ואם פינן בכלי אחר טמאין · האשה שהיא לשה בעריבה · האשה והעריבה טמאים טומאת שבעה . והבצק טהור . ואם פינהו לכלי אחר טמא · חזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש:

ה היו כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה הכל טהור · היה כלי טהור לקדש ולחטאת הכל טהור · שהכל

נאמנין

מהכו׳ כדאמרן : והמשקי׳ טהורי׳ . שהקדרה מגלת על אוכלים ומשקים : ואם פינן המשקי׳ הללו לכלי אחר שנאותה עליה הכלי האחר מטמאן . שכל הכלים שבעליה ממאים . חוץ מכלי חרס אבל הכלי כראשון שהיו המשקין בתוכו אינו מטמאן אע"פ שהוא טמא טומאת שבעה . שאם אמרת כן א"כ אין הקדרה שבארובה מגלת על המשקין לעולם . ואכן אמרי׳ שהיא מגלה על אוכלי׳ ומשקין : האשה והעריבה טמאי׳. שאין הקדרה של חרס מגלת עליהן : והבצק טהור . שהקדרה מגלת על האוכלים ודוקא כל זמן שלא פירשה ונתנו אבל אם הגביהה שתי ידיה ממנה וחזרה ולשה הרי זו מטמאה את הבצק: ה כלי גללים . של לפיעי בקר : כלי אבנים וכלי אדמה . כל הנך כלים אפי׳ ביד ע"ה טהורים . ואם מונחים ע"פ ארובה. מצילין על הכל אפי׳ על כל שטף : היה כלי טהור לקדש ולחטאת . דהמניכהו רבנן לעמי הארצות על הקדש . כדי שלא יסא כל אחד הולך ובונה במה לעצמו . הלכך הכלי הטהור לקדש מציל על הכל . אפי׳ לב"ש. וכן הן נאמנין על הטהרת של אפר פרה. דכתיב (במדבר יט) והיתה לעדת בני ישראל

למשמרת

שטייען אין דיא אובערשטע שטוב (הלגין טמא טומאת שבעה) דיא קריג זענען טמא זיבען טאג (והמשקין טהורין) אונ דיא משקה וואס אין דיא קריג זענען טהור ואם פינן בכלי אחר) אונ אוב ער האט גיגאסין דיא משקה פון דיא קריג אין איין אנדער כלי וואס שטייט אין דיא אובערשטע שטוב (טמאין) ווערין דיא משקה טמא (האשה שהיא לשה בעריבה) אאשה וואס קנעט טייג אין אמולטער ואין דיא אובערשטע שטובו (האשה והעריבה) דיא אשה אונ דיא מולטער (טמאים טומאת שבעה) זענען טמא זיבן טאג (והבצק טהור) אונ דיא טייג איז טהור ואזו לאנג וויא זיא נעמט ניט צוא דיא הענט פון דיא טייג . אבער אז זיא האט צוא גינומען דיא האנט פון דיא טייג אונ האט צוריק ארוף גילייגט ווערט דיא טייג טמא פון דיא האנט (ואם פינהו לכלי אחר טמא) אונ אוב זיא האט דיא טייג גילייגט אין איין אנדער כלי וואס. שטייט אין די אובערשטע שטוב . איז דיא טייג טמא (חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי) בית הלל האבין חרטה גיהאט פון זייערע רייד אונ פסקנן וויא בית שמאי : ה (היו כלי גללים) אוב אויף דעם פענסטער איז גישטאנען אכלי וואס זיא איז גימאכט גיווארין פון דיא מיסט פון בהמות (כלי אבנים) אדער כלים פון שטיינער (כלי אדמה) אדער כלים פון ערד וואס דיא כלים ווערין ניט טמא אפילו ביי דעם עם הארץ (הכל טהור) אלץ וואס איז דא אין דיא אובערשטע שטוב איז טהור (היה כלי טהור לקדש ולחטאת) אוב אויף דעם פענסטער איז גישטאנען אכלי וואס דער עם הארץ האט איר גיהאלטין טהור אריין צוא לייגן אין איר קדשים אדער דיא וואסער מיט דיא אש פון דער פרה אדומה (הכל טהור) אלץ וואס איז דא אין דיא אובערשטע שטוב איז טהור (שהכל נאמנין על החטאת) ווארום אלע מענשין אפילו איין עם הארץ איז בגלובט צוא זאגין אז דיא כלי איז טהור מען זאל אין איר אריין גיסין דיא וואסער מיט די

(טהרות ח"ו)

למשמרת. הכל נאמנים על שמירתה: מפני לכומרן והוא מחזיק מ' סאה או יותר. ואיט שהכלים טהורים. כגון כלי גללים. וכלי מקבל טומאה ונתונה ע"פ הבור והדות: טהור. אבנים. וכלי אדמה. שהן טהורים מלקבל כל מה שבתוכן סואיל ויש שם מחיצות: באר טומאה: וכלי חרס שהן טהורין. כשהן לקדש חלקה. שפי הבאר שוה לקרקע הבית. ואין לו מחיצה סביב דהשתא ליכא דפנות:

ולחטאת. אע"פ שהן של עם הארץ נאמן. שעם הארץ נאמן לקדש ולחטאת. כדאמרן. כל אלו מצילין עם דפנות אהלים כלומר חוצצין בפני הטומא' כשהם מונחי' במקום שיש דפנות לאהלים והאי ארובה שבין בית לעליה

נאמנין על החטאת. מפני שהכלים טהורין. וכלי חרס טהורין. ומצילין עם דפנות אהלים: ו כיצד הבור והדות שבבית. וכפישה נתונה עליו. טהור. אם היתה באר חלקה. או כוורת פחותה. וכפישה נתונה עליה. טמא. אם היה נסר חלק. או סרידה שאין לה נפיים. טהור. שאין הכלים מצילים

או כוורת פחותה. כגון כוורת גדולה שמחזקת מ' סאה. שאינה מקבלת טומאה ופחותה שאינה פקוקה בקש: וכפישה נתונה עליה. ע"פ הבור או ע"פ הכוורת: טמא. דאין

כדפנות האהלים חשיבא. אבל במקום שאין מצילין אלא עם דפנות אהלים. ובבאר אין דפנות. אין מצילים כלמפרש ואזיל: ו הבור דפנות ודפנות הכוורת לאו דפנות אהלים הן: והדות שבבית. והמת בבית והכלים בבור היה נסר חלק. דאין זה כלי: או סרידה ובדות ויש גבוה מחיצות סביבותיהן. בור ודות שאין לה נפיים. שאין לה מחיצו' דלא חשיבא שניהן בקרקע אלא שבור בחפירה ודות בבנין: כלי: טהור. אם נתוני' על באר חלקה. וכפ שה. סל גדול שכובשים בו הזיתים או (ע"ג) כוורת פחותה. מצילים וטהור. דדוקא

אש פון דיא פרה אדומה נאדער אריין לייגין אין איר קדשים) (מפני שהכלים טהורים) ווייל כלי גללים אונ כלי אבנים אונ כלי אדמה זענען טהור. זייא קענען ניט טמא ווערין (וכלי חרס טהורין) אונ דיא ערדענע כלים וואס מען האלט זייא צוא קדשים אונ צוא חטאת זענען אויך טהור (ומצילין עם דפנות אהלים) קענען זייא פאר שטעלין פאר אטומאה זיא זאל ניט ארויף גיין אין דיא אויבערשטע שטוב. ווייל דיא אויבערשטע שטוב האט דאך ווענט: ו (כיצד) וויא מיינט מען (הבור והדות שבבית) אוב אין אשטוב איז דא אגרוב אונ אויף דיא גרוב איז דא ווענט ארום אדער אין שטוב איז דא אדות צוא זאמען גילייגט שטיינער אדער ציגעל אונ גימאכט וויא אגרוב. אונ אין שטוב ליגט אמת. אונ אין גרוב אדער אין דות ליגען כלים (וכפישה נתונה עליו) אונ אגרויסע כלי וואס אין איר גייט אריין מער וויא פערציג סאה משקה. אונ זיא קען ניט טמא ווערין. דיא כלי ליגט צו גידעקט אויף דעם בור אדער אויף דעם דות (טהור) אלץ וואס ליגט אין גרוב אונ אין דות איז טהור (אם היתה באר חלקה) אוב דער ברונען האט ניט קיין ווענט נאר ער איז גלייך מיט דיא ערד פון שטוב (או כורת פחותה) אדער אין שטוב איז גישטאנען אבינשטאק וואס ער איז צוא בראכין אונ אין בינשטאק איז גילעגין כלים (וכפישה נתונה עליה) אונ דיא גרויסע כלי איז גילעגין אויף דעם גרוב אדער אויף דעם כורת (טמא) אלץ וואס ליגט אין גרוב אונ אין כורת איז טמא. ווייל דיא גרוב האט ניט קיין ווענט פון אויבין. אונ דיא ווענט פון כורת הייסין אויך ניט קיין ווענט (אם היה נסר חלק) אוב אברעט וואס איז גלאט אז ווענט (או סרידה שאין לה נפיים) אדער אלאקשין ברעט וואס האט ניט קיין ווענט ארום.

כפישה שהיא כלי אינה מצלת אלא עם דפנות אהלים. אבל כוורת ושרידה שאין להם גפיים דהוו כלים יכנסו מצילים בלא דפנות אהלים: שרידה. כמין עריבה קטנה של עץ שהנחתום משתמש בה: גפיים. אוגנים ואזנים: חצי טפח מכאן וחצי טפח מכאן. הא דאין כלי מציל בבאר חלקה. היינו בכלי שאין לו דפנות טפח. אבל אם יש לכלי דפנות טפח מציל על הבור. אע"פ שאין דפנותיו בולטים כלל. והשתא קאמר דחצי טפח דכלי והאי טפח דדופני הבור אין מצטרפים. וכפישה דאמרן לעיל שאם היא נתונה על באר חלקה אינה מצלת מיירי שאין בה דפנות טפח: ז כשם שמצילים מבפנים. עם דפנות אהלים כך מצילים מבחוץ עם דפנות אהלים כדמפ' ואזיל: על יתדות מבחוץ. סמוך לכותל שלא תהא משוכה מן הכותל [טפח] ואז חשיבא אהל להפסיק בין טומאה שתחתיה לכלים שעל גבה ודוקא בכותל בית

מצילים עם דפנות אהלים. עד שיהא להן דפנות. וכמה תהא הדופן. טפח. היה לה חצי טפח מכאן. וחצי טפח מכאן. אינה דופן. עד שיהא לה טפח ממקום אחד: ז כשם שמצילין מבפנים. כך מצילין מבחוץ. כיצד כפישה שהיא נתונה על היתדות מבחוץ. טומאה תחתיה. כלים שבכפישה טהורים. אם היה כותל חצר. או כותל גנה. אינו מציל. קורה שהיתה נתונה מכותל לכותל.

וקדרה

איז גילעגין צוא גידעקט אויף דיא גרוב אדער אויף דעם כוורת (טהור) אלץ וואס ליגט אין דיא גרוב אדער אין דעם כוורת איז טהור (שאין הכלים מצילים עם דפנות אוהלים) ווען זאגט מען אז דיא כלים קענען פאר שטעלין פאר דיא טומאת נאר ואז דיא זאכין וואס דארפין טהור ווערין ליגען אין אזו אגיצעלט וואס ער האט ווענט. אבר אז ער האט ניט קיין ווענט קענען ניט דיא כלים פאר שטעלין פאר דיא טומאה. דאס איז נאר ביי כלים דארף מען (עד שיהא להן דפנות) אז דער גיצעלט זאל האבין ווענט. אבער אז ער פאר שטעלט ניט מיט כלים נאר מיט ברעטער אפילו דער גיצעלט האט ניט קיין ווענט איז אויך אלץ וואס אינווייניג טהור (וכמה תהא הדופן) וויא הויך זאל זיין דיא וואנט (טפח) ניט נידעריגער וויא א טפח (היה לה חצי טפח מכאן) אז דיא כלי האט גיהאט א וואנט א האלבין טפח הויך (וחצי טפח מכאן) אונ די גרוב האט אויך גיהאט א וואנט א האלבין טפח הויך (אינה דופן) דאס ווערט ניט גירעכינט פאר א וואנט (עד שיהא לה טפח ממקום אחד) ביז עס זאל זיין א וואנט פון איין ארט הויך א טפח. אדער פון דיא כלי אליין אדער פון גרוב אליין: ז (כשם שמצילים מבפנים) אזו וויא זייא זענען מציל פון אינווייניג (כך מצילין מבחוץ) אזוי זענען זייא מציל פון אויסווייניג (כיצד) וויא מיינט מען (כפישה שהיא נתונה על היתדות מבחוץ) א גרויסע כלי וואס אין איר גייט אריין מער וויא פערציג סאה משקה) איז גישטאנען ואין גאס אדער אין הויף אויף פלעקער וואס איז אריין גישטעקט אין דיא ערד ביי דיא וואנט פון שטוב (טומאה תחתיה) אוב א טומאה ליגט אונטער דיא כלי (כלים שבכפישה טהורים) דיא כלים וואס ליגען אין די גרויסע כלי זענען טהור. דאס איז נאר אז דיא גרויסע כלי שטייט ביי א וואנט פון שטוב (אם היה כותל חצר) אוב דיא כלי שטייט ביי א וואנט פון א הויף (או כותל גנה) אדער ביי א וואנט פון א גארטין (אינו מציל) פאר שטעלט ניט דיא גרויסע כלי פאר דיא טומאה נאר די כלים וואס ליגען אין איר זענען אויך טמא (קורה שהיתה נתונה מכותל לכותל) א בעלעק

וקדרה תלויה בה. טומאה תחתיה. כלים שבקדרה. ר"ע מטהר וחכמים מטמאין:

פרק ו **אדם** וכלים נעשין אהלין לטמא אבל לא לטהר. כיצד ארבעה נושאין את הנדבך. טומאה תחתיו. כלים שעל גביו טמאין. טומאה על גביו. כלים שתחתיו טמאים. רבי אליעזר מטהר. נתון על ארבעה כלים. אפי׳ כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה. טומאה תחתיו. כלים שעל גביו טמאים

שנעשה כותל זה לאהל. נחשבת הכפישה גם היא אהל להפסיק אבל בכותל חצר וגינה שלא נעשה לאהל לא תחשב הכפישה אהל להפסיק: וקדרה תלויה בה. מוכח בתוספתא שאם הקדר׳ משוכה מכפת הקורה ולחוץ בפותח טפח כ"ע לא פליגי דאינה מגלת. וכלים שבקדרה טמאים. ואי פי הקדרה מודבק בקורה כולי עלמא לא פליגי דמגלת וטהורים. כי פליגי היכא דמשוכה מן הקורה וליכא פותח טפח. רע"א מגלת ומהורי׳. וחכ"א אינה מגלת וטמאים. והלכה כחכמים:

פ"ו **אדם** וכלים נעשין אהלי׳ לטמא. אהל הנעשה ע"י אדם או ע"י כלים נחשב אהל לטמא כלים שתחתיו אפי׳ שלא כנגד הטומאה כאילו נתוני׳ באהל המת: אבל לא לטהר. דאין נחשבים אהל לחוץ בפני הטומאה: נדבך. אבן גדולה ורחבה לשון נדבכין די אבן גלל: כלי׳ שעל גביו טמאין. שאינו חוצץ וכמאן דליתיה דמי דאין עשוי אהל לטהר: כלים שתחתיו טמאים, דלטמא נעשים אהלי׳: ורבי אליעזר מטהר. בתרוייהו. דסבר נעשה אהל לטהר וחוצץ בפני הטומאה ואין הלכ׳ כר׳ אליעזר: נתון על ארבעה כלים. אם היה הנדבך נתון על ארבעה כלים.

וואס ליגט פון איין וואנט ביז צו דיא אנדערע וואנט. אונ דער בעלעק איז בּרייט אטפח (וקדרה תלויה בה) אונ אטאפ איינגט מיט אשנירל אנגיבונדין צום בעלעק. אונ פון טאפ צום בעלעק איז וויניגער וויא אטפח (טומאה תחתיה) אונ אטומאה ליגט אונטער דעם בעלעק (אוף דיא ערד אדער אוף איין אנדער זאך) (כלים שבקדרה) דיא כלים וואס ליגען אין טאפ. רבי עקיבא (מטהר) זאגט זייא זענען טהור (וחכמים מטמאים) אונ דיא חכמים זאגין זייא זענען טמא:

פרק ו א (אדם וכלים נעשין אהלים לטמא) אגיצעלט וואס איז אנגישפארט אויף מענטשין אדער אוף כלים. והייסט דאס אגיצעלט צוא מטמא זיין (אבל לא לטהר) אבער דאס הייכט ניט קיין גיצעלט צוא פאר שטעלין פאר אטומאה (כיצד) וויא מיינט מען (ארבעה נושאין את הנדבך) פיר מענטשין האבין גיטראגין אגרויסען שטיין (טומאה תחתיו) אונ אונטער דעם שטיין איז גיוועז אטומאה (כלים שעל גביו טמאין) דיא כלים וואס זענין אויף דעם שטיין זענין טמא (טומאה על גביו) אונ אויב דיא טומאה איז אויף דעם שטיין (כלים שתחתיו טמאין) דיא כלים וואס זענין אונטער דעם שטיין זענען טמא (רבי אליעזר מטהר) רבי אליעזר זאגט כייא דיא טומאה איז אונטער דעם שטיין אונ דיא כלים אויף דעם שטיין. אונ סייא דיא טומאה איז אויף דעם שטיין אונ דיא כלים זענען אונטער דעם שטיין איז אלץ טהור (נתון על ארבעה כלים) אויב דער גרויסער שטיין ליגט אויף פיר כלים (אפילו כלי גללים) אפילו דיא כלים זענען גימאכט גיווארען פון דיא מיסט פון אבהמה (כלי אבנים) אדער זייא זעין שטיינערנע כלים (כלי אדמה) אדער זייא זענין ערדענע כלים. וואס זייא ווערין ניט טמא (טומאה תחתיו) אויב אטומאה ליגט אונטער דעם שטיין (כלים שעל גביו טמאים) דיא כלים וואס אויף דעם שטיין זענין טמא

טמאים. טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאים. נתון על ארבעה אבנים או על דבר שיש בו רוח חיים. טומאה תחתיו. כלים שעל גביו טהורין. טומאה על גביו. כלים שתחתיו. טהורין: **ב** קוברי המת שהיו עוברים באכסדרה. והניף אחד מהן את הדלת. וסמכו במפתח. אם יכול הדלת לעמוד בפני עצמו. טהור. ואם לאו טמא. וכן חבית של גרוגרות. או קופה של תבן. שהן נתונות בחלון. אם יכולין הגרוגרות והתבן לעמוד בפני עצמן. טהורין.

אפי' כלי גללים שאין מקבלים טומאה: על ארבע אבנים. שאינן כלים נחשב אהל לחוץ בפני הטומאה: דבר שיש בו רוח חיים. הוא מאדם: **ב** אחד מהן. מאותם המלוים את המת לקוברו ולא מנושאי המטה. וה"ה אם הניף את הדלת אדם אחר. אלא אורחא דמלתא נקט: הניף את הדלת. בכדי שלא תכנס הטומאה לבית בשע' שיעברו דרך אכסדר' שלפני הבית דים חקר' על גבה: אם יכול הדלת לעמוד. בלא סמיכת מפתח. ה"ל מפתח כמאן דליתא והדלת חוצץ בפני הטומאה: ואם לאו טמא. דכל דבר הנסמך בכלים. אינו חוצץ בפני הטומאה. כדאמרן דאין אדם וכלים נעשים אהלי' לטהר. והיינו טעמא דתנן. וה"נ דגרוגרות. והיינו טעמא דטית. משום דעמידתן על ידי כלים שהם חבית וקופה וקנקנים: שהן נתונים בחלון. שיש בו טפח על טפח שמביא את הטומאה מבית לבית: אם יכולים הגרוגרות והתבן לעמד בעצמן. בלא חבית וקופה: טהורים.

(טומאה על גביו) און אויב א טומאה ליגט אויף דעם שטיין (כלים שתחתיו טמאים) די כלים וואס זענען אונטער דעם שטיין זענען טמא (נתון על ארבעה אבנים) אויב דר גרויסער שטיין ליגט אויף פיר שטיינער וואס זענען ניט קיין כלים (או) אדער דער שטיין ליגט (על דבר שיש בו רוח חיים) אויף אזו אזאך וואס האט אלעבעדיגען אטעם (דהיינו אבהמה) (טומאה תחתיו) אויב א טומאה ליגט אינטער דעם שטיין (כלים שעל גביו טהורין) די כלים וואס זענען אויף דעם שטיין זענען טהור (טומאה על גביו) און אויב די טומאה ליגט אויף דעם שטיין (כלים שתחתיו טהורין) די כלים וואס ליגען אונטער דעם שטיין זענען טהור: ב (קוברי המת) די מענטשן וואס באגראבין מתים האבען געטראגען אמת צום באגראבען (שהיו עוברים באכסדרה) און זייא זענען געגאנגען מיט דעם מת דורך אין אכסדרה וואס האט פיר זיילין און דאך) און די אכסדרה שטייט בייא דיא שטוב (והניף אחד מהן את הדלת) און איינער פון די מענטשן וואס זענען געוועזען בייא דיא לויה האט פאר מאכט די טיר פון שטוב ואיידער דער מענטש איז געוועזען אין די אכסדרה) די טומאה פון די אכסדרה זאל ניט אריין גיין אין שטוב (וסמכו במפתח) און ער האט צו געשפארט די טיר מיט אשליסול (אם יכול הדלת לעמוד בפני עצמו) אויב די טיר קען שטיין פאר מאכט אן דעם שליסול (טהור) איז אלץ וואס אין שטוב טהור (ואם לאו) און אויב אן דעם שליסול וועט זיך די טיר עפענען (טמא) אלין וואס אין שטוב איז טמא (וכן חבית של גרוגרות) און אזו איז דער דין בייא אפאס מיט געטריקונטע פייגין (או קופה של תבן) אדער אקארב מיט שטרוי (שהן נתונות בחלון) וואס זייא שטייען אין אפענסטער און דיא וואנט וואס דער פענסטער איז אין איר שטייט צווישען צוויי שטובין און אין איין שטוב איז דא אמת (אם יכולין הגרוגרות והתבן לעמוד בפני עצמן) אויב דיא פייגען אדער דיא שטרוי קענען בלייבען ליגען אין

ואם לאו טמאין. בית שחצצו בקנקנים. וטח בטיח. אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו. טהור. ואם לאו טמא: ג כותל המשמש את הבית. ידון מחצה למחצה. כיצד כותל שהוא לאויר והטומאה בתוכו. מחציו ולפנים הבית טמא. והעומד מלמעלן טהור. מחציו ולחוץ הבית טהור. והעומד מלמעלן טמא. מחצה

למחצה

שסכלים כמו שאינן. והגרוגרות והתבן מצילים. והוא שיהיו הגרוגרו' שססליתו והיכן רלויות לאכילה. וכן התבן מוסרח ואין ראוי לאכילת בהמה ומבטל להו ואין דעתו לפנותן. ומש"ס איירי. דכל היכא דאין התבן והגרוגרות כותמי' הכל כגון הכא דאיכא מקום קופה ותבית אי לא מבטל להו לא חיילי: ואם לאו טמאין. ובלבד שאלא החבית אם היא של חרס פיה כנגד הטומאה ולפיכך איכה מגלה שכל דבר שמקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה. אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חוצצת בפני הטומאה שאין כלי חרס מקבל טומא' מגבו: בית שחצצו בקנקנים. ופיהן כלפי הטומאה דעכשיו אין מצילים: וטח בטיח' בין מבפנ' ובין מבחוץ: אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו טהור. שהטיח חוצץ בפני הטומאה: ג כותל שהוא לאויר. שצדו א' אויר העולם וצדו האחד משמש את הבי' כגון כותל שמפסיק בין בית לחצר או בין בית לגינה: והטומאה בתוכו. שנסדק הכותל ויש טומא' בחלל בתוך הסדק: מחציו ולפנים. אם הטומאה מן החצי של כותל לצד הבית: הבית טמא. כאילו היתה בתוך הבית דההואפלגא בתר בית שדינן לי': והעומד בכותל למעלה. אפי' עומד כנגד הטומאה: טהור. דלאו כטומאה רצוצה חשובה ואיכה בוקעת ועול' דהא חשבינן לה כמונחת באהל: מחציו ולחוץ. לצד האויר לא שדינן ליה בתר בית ולפיכך העומד מלמעלה טמא כיון דלאו כמונחת באהל היא הרי היא טומאה רצוצה ובוקעת ועולה: מחצה למחצה.

פענסטער אָן דיא פאַס אונ אָן דיא קאַרב (טהורים) אַלֵין וואס אין דיא אַנדערע שטוב איז טָהור ואוג דָא שמועכט אַז דיא פייגין אונ דיא שטרוי זענין קאַלע געווארען אונ מען קען זייא ניט עסין ניט אַמענטש אונ ניט אַבהמה (ואם לאו) אונ אוב די פייגען אָדער די שטרוי וועלין ניט קענען ליגען אליין אין פענסטער אָן דיא פאַס אָדער אָן דיא קאַרב (טמאין) אַלֵין וואס אין דיא אַנדערע שטוב איז טָמֵא (בית שחצצו בקנקנים) אַז ער האָט געמאכט אַוואַנט פון קריג אין מיטען שטוב. אונ אין איין האַלבע שטוב ליגט אַטומאה. אונ דיא אָפענע זייט פון דיא קריג זענען געגין דיא טומאה (וטח בטיט) אונ ער האָט דיא קריג בקלעבט מיט לַיים (אם כול הטיח לעמוד בפני עצמו) אוב דיא וואַנט פון לֵיים קען בלייבין שטיין אָן דיא קריג (טהור) אַלֵין וואס איז אין שטוב אויף דיא אַנדערע זייט וואַנט איז טהור (ואם לאו טמא) אונ אַז מען וועט צו נעמען דיא קריג וועט דיא לַיים אום פאַלען. אַלֵין וואס אין דיא אַנדערע זייט שטוב איז טָמֵא: ג (כותל המשמש את הבית) דיא וואַנט וואס בעדינט צוא די שטוב (ידון מחצה למחצה) ווערט זיא גירעכונט העלפט אַזוּ העלפט (כיצד) וויא מיינט מען (כותל שהוא לאויר) אַוואַנט פון אשטוב וואס דיא אַנדערע זייט האַנט אין אגאס אָדער אַהויף. אונ דיא וואַנט איז צוא שפּאַלטין (והטומאה בת כו) אונ אין שפּאַלט ליגט אַטומאה (מחציו ולפנים) אויב דיא טומאה ליגט אין דיא העלפט ו אנט וואס אינווייניג אין שטוב איז (הבית טמא) אַלֵין וואס אין שטוב איז טָמֵא (והעומד מלמעל) אונ וואס עס שטייט אויף דיא וואַנט אַפילו געגין א בער דיא טומאה. פון דעסטוועגין (טהור) איז טָהור (מחציו ולחוץ) אונ אַז דיא טומאה ליגט אין די העלפט וואַנט וואס אויסווייניג אין גאס איז (הבית טהור) אַלֵין וואס אין שטוב איז טָהור (והעומד

שהטומא' באמצע: ר' מאיר מטמא. דסבירא ליה לכותל בתר בית ובתר האויר לחומרא: וחכמים מטהרי', דלגמרי סבירא ליה בתר בית. והלכה כחכמי': כל הכותל לבית. אפי' עומדת הטומא' בחצי של צד האויר הרי היא כאילו מונחת בתוך הבית: ד כותל שבין שני בתים. כותל המפסיק בין שני בתים: טומאת באחד מהן. באחד מן הבתים: מעזיבה תקר'

למחצה הבית טמא. והעומד מלמעלן. ר"מ מטמא. וחכמים מטהרין. ר' יהודה אומר כל הכותל לבית: **ד** כותל שבין שני בתים והטומאה בתוכו. בית הקרוב לטומאה. טמא. והקרוב לטהרה. טהור. מחצה למחצה שניהם טמאין. טומאה באחד מהן וכלים בכותל. מחציו וכלפי טומאה. טמאים. מחציו וכלפי טהרה. טהורין. מחצה למחצה. הרי הן טמאין. מעזיבה שבין הבית לעליה. טומאה בתוכה. מחציה ולמטן הבית טמא ועליה טהורה. מחציה ולמעלן העליה טמאה. והבית טהור. מחצה למחצה שניהן

מלמעלן) און וואס עס שטייט אוף דיא וואנט (טמא) איז טמא (מחצה למחצה) אונ אוב דיא טומאה ליגט אין מיטען גרעב פון דיא וואנט (הבית טמא) אלין וואס אין שטוב איז טמא (והעומד מלמעלן) און וואס עס שטייט אויף דיא וואנט. רבי מאיר (מטמא) זאגט עס איז טמא (וחכמים מטהרין) אונ דיא חכמים זאגין עס איז טהור. רבי יהודה זאגט (כל הכותל לבית) דיא גאנצע וואנט געהער צום שטוב. אפילו דיא טומאה ליגט אין דיא העלפט וואנט וואס צוא דיא גאס. פון דעסטוועגין איז אלץ וואס אין שטוב טמא: **ד** (כותל שבין שני בתים) א וואנט וואס איז צווייא שטובין (והטומאה בתוכו) אונ אין וואנט ליגט א טומאה (בית הקרוב לטומאה טמא) דיא שטוב וואס דיא טומאה איז נאנט צו איר. איז זיא טמא (והקרוב לטהרה טהור) אונ דיא שטוב וואס איז נאנט צוא דער זייט וואס איז ווייט פון דיא טומאה איז זיא טהור (מחצה למחצה) העלפט אוף העלפט. אז דיא טומאה ליגט אין מיטין וואנט (שניהם טמאים) זענין ביידע שטובין טמא (טומאה באחד מהן) אוב א טומאה ליגט אין איין שטוב (וכלים בכותל) אונ אין וואנט ליגען כלים (מחציו וכלפי טומאה טמאים) דיא כלים וואס ליגען אין דיא העלפט וואנט צוא דער שטוב וואס דיא טומאה ליגט דארט. זענען זיי טמא (מחציו וכלפי טהרה טהורים) אונ דיא כלים וואס ליגען אין דיא העלפט וואנט צוא דער שטוב וואס זיא איז טהור. זענין דיא כלים אויך טהור (מחצה למחצה) העלפט אויף אויף העלפט. דיא כלים וואס ליגען אין מיטען וואנט (הרי הן טמאין) זייא זענין טמא (מעזיבה שבין הבית לעליה) דיא בעלקעס וואס מאכין א אפטיילונג צווישען דיא אונטערשטע שטוב אונ דיא אובערשטע שטוב אונ אויף דיא בעלקם איז געלייגט ברעטער אונ אוף דיא ברעטער ווערט בעקלעבט ליים. דיא ברעטער מיט דיא ליים הייסט מעזיבה (טומאה בתוכה) אונ צווישין דיא מעזיבה ליגט א טומאה (מחציה ולמטן) אז דיא טומאה ליגט אין דיא אונטערשטע העלפט פון מעזיבה (הבית טמא) איז דיא אונטערשטע שטוב טמא (ועליה טהורה) אונ דיא אובערשטע שטוב איז טהור (מחציה ולמעלן) אונ אז דיא טומאה ליגט אין דיא אובערשטע העלפט פון מעזיבה (העליה טמאה) איז דיא אובערשטע שטוב טמא (והבית טהור) אונ דיא אונטערשטע שטוב איז טהור

המפסקת בין בית לעליה: ר״א וכו׳. ואין הל׳ כר״י: **ה** טומאה בין הקורות. בין קורות התקרה שהגשרים עליהן והמעזיבה על גבן ומתני׳ כר״י דאמר כל המעזיב׳ לעליה והשתא קאמר באם היתה טומאה בקורות שתחת המעזיבה ומהילה שהיא דקה כקליפת השום חוצלת בין הטומאה לבית שאין הטומאה נראית

שניהן טמאין. טומאה באחד מהן וכלים במעזיבה. מחציה וכלפי טומאה. טמאין. מחציה וכלפי טהרה. טהורין. מחצה למחצה. הרי הן טמאין. רבי יהודה אומר כל המעזיבה לעליה: **ה** טומאה בין הקורות. ותחתיה כקליפת השום. אם יש שם פותח טפח. הכל טמא. אם אין שם פותח טפח. רואין את הטומאה כאלו היא אוטם. היתה נראית בתוך הבית. בין כך

בבית: אם יש במקום הטומאה פותח טפח. היינו שיש חלל טפח במקום הטומאה: הכל טמא. הבית והעליה: רואים את הטומאה כאלו היא אוטם. ואין יוצאה הטומאה לבית אלא בוקעת ועולה: היתה נראית בתוך הבית. שאין תחתי׳ כקליפת השום: בין כך ובין כך: בין יש בה פותח טפח בין אין בה

(מחצה למחצה) העלפט אף העפט. אז דיא טומאה ליגט אין מיטען מעזיבה (שניהן טמאים) זענען ביידע טמא. דיא אונטערשטע שטוב אונ דיא אויבערשטע שטוב (טומאה באחד מהן) אויב א טומאה ליגט אין איין שטוב. אין דיא אונטערשטע אדער אין דיא אויבערשטע (וכלים במעזיבה) אונ כלים ליגען צווישען די מעזיבה (מחציה וכלפי טומאה) אויב דיא כלים ליגען אין דעם העלפט פון מעזיבה וואס איז נאנט צוא דיא טומאה (טמאין) זענען זייא טמא (מחציה וכלפי טהרה) אונ אויב דיא כלים ליגען אין דעם העלפט פון מעזיבה וואס איז נאנט צו דיא שטוב וואס איז טהור (טהורין) זענען זייא אויך טהור (מחצה למחצה) העלפט אויף העלפט. אויב דיא כלים ליגען אין מיטען מעזיבה (הרי הן טמאין) זענען זייא טמא. רבי יהודה זאגט (כל המעזיבה לעליה) דיא גאנצע מעזיבה געהער נאר צוא דיא אויבערשטע שטוב. אויב א טומאה ליגט צווישען דיא מעזיבה איז נאר דיא אויבערשטע שטוב טמא אונ ניט דיא אונטערשטע. אונ אויב כלים ליגען צווישען דיא מעזיבה. אויב א טומאה ליגט אין דיא אויבערשטע שטוב זענען דיא כלים טמא. אונ אויב א טומאה ליגט אין דיא אונטערשטע שטוב זענען דיא כלים טהור:
ה (טומאה בין הקורות) אויב א טומאה ליגט צווישען דיא בעלקעס (ותחתיה) אונ אונטער דיא טומאה איז בקלעבט ליים אויף דיא בעלקעס. אונ דיא ליים איז בשמירט אזו דין (כקליפת השום) ווי א שאלאכץ פון א קנאביל. נאר דיא טומאה ווערט גיט גיזעהן אין שטוב (אם יש שם פותח טפח) אויב עס איז אפען צווישען דיא בעלקעס א לאך וואס האט א טפח (הכל טמא) איז אלין פון דיא אונטערשטע אונ פון דיא אויבערשטע שטוב טמא (אם אין שם פותח טפח) אויב די האנט קען ניט אריין אין דיא לאך (רואין את הטומאה כאילו היא אוטם) זעהן מיר דיא טומאה גלייך ווי זיא וואלט גיוועזן פאר מאכט. גייט ניט דיא טומאה ארויס אין דיא אונטערשטע שטוב. נאר זיא גייט ארויף אין דיא אויבערשטע שטוב. איז דיא אונטערשטע שטוב טהור אונ דיא אויבערשטע שטוב טמא (היתה נראית בתוך הבית) אויב דיא טומאה איז גיזעהן גיווארען אין שטוב. עס איז ניט גיוועזן בעקלעבט מיט ליים. (בין כך ובין כך) סייא אזו אונ סייא אזוי. צו דיא האנט קען אריין אין דיא לאך

פותח טפח: ן בית המשמש את הכותל. המערות שתחת הקרקע כשחופרי׳ כוך למת מצד זה וכוך למת מצד השני נמצא הכותל עשוי מחלליו משום הכי קרי ליה בית המשמש את הכותל שע״י החפירה נעש׳ הכותל. אבל בנין שעל גבי קרקע הכותל גורם לבית שיהיה בית. ומש״ה קרי ליה כותל המשמש את הבית: טומא׳ בבתים. בכוכין ובמחילות: ועליהן בקליפ׳ השום טהורין. דמפסיק לטומאה ואין דינם כדין כותל שבין שני בתים: טומאה תחת העמוד. אם יש עמוד בתוך הכוך או בתוך המערה וטומאה תחתיו והיא רוצה שאין בה טפח על טפח ברום טפח: טומאה בוקעת ועולה בוקע׳ ויורדת. וכל שכנגד הטומאה למעלה ולמטה טמא כדין כל טומאה מכוסה ומן הצדדי׳ טהור והוא הדין לעמוד שבבית: ז פרח. דבר בולט ורחב שיוצא בראש העמוד או באמצעו: כלים שתחת הפרח טהורים. הכא

כך ובין כך. הבית טמא: ן בית המשמש את הכותל ידון בקליפת השום. כיצד כותל שבין שני כוכין או בין שתי מערות ועליהן בקליפת השום טהורים. טומאה בבתים וכלים בכותל טומאה בכותל. וכלים בבתים ועליה בקליפת השום טהורין. טומאה תחת העמוד טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת: ז כלים שתחת הפרח.

איז דיא אונטערשטע שטוב ווי דיא טומאה איז. צוא זיא קען ניט אריין (הבית טמא) ן (בית המשמש את הכותל) אוואנט וואס איז גימאכט גיווארען פון אשטוב (ידון בקליפת השום) ווערט דער דין גירעכנט ווי אשאלאכין פון אקנאביל (כיצד) ווי מיינט מען (כותל שבין שני כוכין) אז מען האט גיגראבען אלאך אין דיא וואנט פון אהייל ואקעלער). דאס הייסט כוך. אריין צוא ליינען אין דעם כוך אמת וואזוי פלעגט מען פר ציטין באגראבין מתים) אונ ביא דעם לאך (כוך) האט מען גיגראבען נאך אלאך ואבוך צוא באגראבין נאך אמת. דורך דעם וואס מען האט גיגראבען צוויא לעבער איינע ביי דער אנדערר איז גיווארען אין מיטען אוואנט. דאס הייסט דיא שטובין האבין גמאכט דיא וואנט. ניט וויא מען מאכט אשטוב איף דיא ערד מאכט דאך דיא וואנט דיא שטוב. אונ דא האט גימאכט דיא שטוב (ער כוך) דיא וואנט (או בין שתי מערות) אדער מען האט גיגראבען צווייא קעלערס. איינע ביא דיא אנדערע. איז גיווארען אוואנט צווישען זייא (טומאה בבתים) אוב עס איז דא אטומאה אין דיא הייזער ואין דיא קעלערס אין דיא כוכין) (וכלים בכותל) אונ אין דיא וואנט וואס צווישען זייא ליגט כלים (ועליהם בקליפת השום) אונ פאר דיא כלים איז בעקלעבט ליים דין ווי אשאלאכין פון אקנאביל (טהורין) זענין דיא כלים טהור (טומאה בכותל) אוב דיא טומאה ליגט אין דיא וואנט (וכלים בבתים) א נ אין דיא קעלערס אדער אין דיא כוכין ליגען כלים (ועליה בקליפת השם) וויא אשאלאכין פון אונ פאר דיא טומאה איז בעקלעבט ליים דין (טומאה תחת העמוד) אויב אין קעלער אדער אקנאביל (טהורין) זענען דיא כלים טהור אונ אונטער דעם זייל ליגט אמת. אונ אין כוך ואדער אין אשטוב שטייט אזייל. (טומאה בוקעת ועולה אין דער לאך ווא דיא טומאה ליגט קען ניט אריין דיא האנט. אונ זיא גייט בוקעת ויורדת) גייט דיא טומאה ארויף אין דיא הייך איבער דעם זייל. אונ אלץ אראפ אונטער דיא ערד. אונ אלץ וואס ליגט אין דיא הייך איבער דיא טומאה אונ וואס ליגט אונטען נעבין דיא טומאה איז טמא. אונ וואס עס ליגט ביא דער זייט איז טהור: ז (כלים שתחת הפרח) אזייל וואס שטייט אין נאס אדער אין גארטין. אונ אין דיא

איירי בעמוד העומד ברשות הרבים או בגינה וטומאה תחתיו והפרח בולט מן העמוד טפח לחוץ ומאהיל על הכלים שתחתיו. טהורים. דטומאה בוקעת ועולה וכל שבצדדים טהור: ר' יוחנן בן נורי מטמא. דפרח כעמוד וכשהטומאה בוקעת חוזרת על הכלים שהפרח מאהיל עליה'. ואין הלכה כריב"נ: הטומאה והכלים שתחת הפרח. כגון שהפרח מאהיל על הטומאה ועל הכלים: פותח טפח. שבולט הפרח חוץ לעמוד טפח: פרדסקים. עמודים חלולים כחלוני' בכותל הבית וכהן חלונות חלונות ויש להן טפח שעל גבי הכותל: טמאות. שהכותל גבה.

דלתו'. וטומאה תחת אותן עמודי': נפתח אחד מהן [הוא] והבית טמא. שהטומאה בוקעת בתוכו ויוצאת לבית. אפי' הטומאה מאליו של כותל ולחוץ דאינו כנגד הבית. אפי' הכי הבית טמא: ורואין את הפרדסקין כאילו הן אוטם. כלומר אם הדלת נטול ולא נפתח רואין אותן כאילו אין שם חלל כלל ואם טומאה תחתיהן כנגד הכותל מחצה על מחצה. הכל הכי דתנן לעיל מחציו ולפנים הבית טמא מחציו ולחוץ הבית טהור:

טהורים. ר' יוחנן בן נורי מטמא. הטומאה והכלים שתחת הפרח. אם יש שם פותח טפח טמאין. ואם לאו טהורין. שני פרדסקים זה בצד זה. או זה על גב זה. נפתח אחד מהן הוא והבית טמא. וחברו טהור. ורואין את הפרדסקין כאילו הוא אוטם. ידון מחצה למחצה להביא את הטומאה לבית:

פרק ז **הטומאה** בכותל. ומקומה טפח על טפח. על רום טפח. **הטומאה** שעל

ערד אונטער דעם זייל ליגט אטומאה. און פון דעם זייל גייט ארויס אברעטיל בייא דיא
זייט ברייט אטפח. דאס ברעטיל הייסט פרח (אבלום) און כלים שטייען אויף דיא ערד
אונטער דיא ברעטיל (טהורי-) זענען דיא כלים טהור. רבי יוחנן בן נורי (מטמא) זאגט
דיא כלים זענין טמא (הטומאה והכלים שתחת הפרח) אויב דיא טומאה און דיא כלים
ליגען אינטער דעם ברעטיל (אם יש פותח טפח) אויב דיא ברעטיל איז לאנג אטפח און
איז ברייט אטפח (טמאין) זענין דיא כלים טמא (ואם לאו) און אויב דיא ברייט אדער די
לייננ פון דעם ברעטיל איז ניט קיין טפח (טהורין) זענין דיא כלים טהור (שני פרדסקים
זה בצד זה) צוויא זיילין וואס זענין גילעכערט אין דיא לייננ שטייען איינער בייא דעם
אנדערין (או זה על גב זה) אדער איינער אויף דעם אנדערין. און. דיא זיילין שטייען
אין די וואנט פון שטוב. און אין דיא זיילין איז דא פענסטער און טירין אין שטוב אריין.
און אונטער אזייל ליגט אטומאה (נפתח אחד מהן) אויב איין פענסטער אדער איין טיר
פון איין זייל איז גיעפינט גיווארען אין שטוב אריין (הוא והבית טמא) אלץ וואס אין דעם
זייל און אין דער שטוב איז טמא (וחברו טהור) און דער אנדערער זייל איז טהור. און
אויב דיא טירין און דיא פענסטער פון דעם זייל איז ניט גיעפינט גיווארען (ורואין את
הפרדסקין) זעהט מען דיא זיילין (כאילו הוא אוטם) גלייך דיא זייא וואלט גיווען פאר
שטאפט עס וואלט ניט גיווען קיין לאך אין זייא (וידון מחצה למחצה) און דאס ווערט
גירעכינט העלפט אויף העלפט. אויב דיא טומאה ליגט אין דיא האלבע זייט אויסווייניג
צוא. איז די שטוב טהור. און אויב דיא טומאה ליגט אין דיא האלבע זייט אינווייניג
צוא (להביא את הטומאה לבית) ברייננט דאס דיא טומאה אין שטוב:

פרק ז א (הטומאה בכותל) אטומאה ליגט אין אוואנט (ומקומה) און דער ארט וויא דיא
טומאה ליגט (טפח על טפח על רום טפח) איז ברייט אטפח און לאנג אטפח

שהם לכן ולאפי קורות העליה תחובות בכותל. והכותל גבוה וכו' מתחלה לכל העליה שזו למעלה מזו. ודוקא כשמקום הטומאה טפח על טפח. דנחשב כל הכותל כקבר סתום ומביא את הטומאה לכל העליות אבל אין שם טפח על טפח בוקעת כנגד' והצדדים טהורים ואין הכותל נדון מאלה על מאלה. כיון דאפי' סדק ליכא לכל העליות: עליה אחת בנוי' ע"ג שני בתים (שהכותל זה מפסיק בין שני הבתים) ועליה בנויה ע"ג שניהן: היא טמאה עליה הראשונה

שהכותל הוא מגיע עד המעזיבה והטומאה בוקעת בה: וכל העליות שעל גבה טהורות. דמעזיבה שעליה חוצצת: כותל השונית. כותל הבנוי במקום שהים מגיע שם בעת שהולך וסוער: טומאה בוקעת ועולה. אם יש טומאה תחתיו אין הכותל ההוא מטמא כל סביביו לפי שאין שם חלל טפח: נפש אטומה. לאו שבוני' על הקבר והוא אטום שבנוי על הטומאה עצמה ואין המת קבור בארון כדי שיהיה שם חלל טפח: כקבר סתו'. דמטמא כל סביבו במגע: סמך לה

טפח. כל העליות שעל גבה. אפילו הן עשר טמאות. היתה עליה אחת על גבי שני בתים. היא טמאה. וכל העליות שעל גבה טהורות. כותל שונית. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת. נפש אטומה. הנוגע בה מן הצדדין, טהור. מפני שטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. אם היה מקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח. הנוגע בה מ"מ טמא מפני שהוא כקבר סתום. סמך לה סוכות.

טמאות

אונ הויך אטפח (כל העליות שעל גבה) אלע אובערשטע שטובין וואס דיא בעלקעם זייערי זענין אנגישפארט אך דיא וואנט (אפילו הן עשר) אפילו זייא זענען צעהן שטובין איינע איבער דיא אנדערע (טמאות) זענען אלע שטובין טמא (היתה עליה אחת על גבי שני בתים) אויב דיא אובערשטע שטוב איז גיבויט אויף צווייא שטובין. אונ דיא וואנט וואס דיא טומאה ליגט אין איר איז צווישען דיא ביידע שטובין. אונ זיא שפארט אן דיא אונטערשטע בעלקעם פון דיא אובערשטע שטוב (היא טמאה) דיא אובערשטע שטוב וואס דיא וואנט גרייכט ביז צוא איר איז טמא (וכל העליות שעל גבה) אונ דיא אלע אובערשטע שטובין וואס זענען גיבויט אויף דיא אובערשטע שטוב (טהורות) זענען טהור (כותל שונית) א וואנט וואס איז פון אשטיין. זיא איז ניט גימאכט גיווארען פון מענטשין נאר פון זיך אליין. אונ דיא וואנט שטייט בייא דעם ים. אונ אין דיא וואנט ליגט אטומאה. אונ דער ארט וויא דיא טומאה ליגט איז ניט גרוס קיין טפח (טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת) גייט דיא טומאה גלייך ארויף ביז צום הימעל. אונ זי גייט גלייך אראפ ביז אונטער די ערד (נפש אטומה) אמצבה וואס שטייט אויף אקבר אונ דער מת וואס אין קבר איז ארום באשאטין מיט ערד אז עס איז ניטא קיין לאך גרויס אטפח צווישען אים אונ דיא ערד (הנוגע בה מן הצדדין) ווער עס רירט אן דיא מצבה ביי דער זייט (טהור) איז טהור (מפני שהטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדה) ווייל דיא טומאה גייט גלייך ארויף ביז צום הימעל אונ גייט גלייך אראפ ביז אין דיא ערד. אבער ביי די זייט גייט ניט דיא טומאה (אם היה מקום הטומאה) אויב אין דעם ארט וויא דיא טומאה איז גילעגין איז גיוועזן אלאך (טפח על טפח על רום טפח) אטפח דיא ברייט אונ אטפח דיא לייענג אונ אטפה דיא הייך (הנוגע בה) ווער עס רירט אן דיא מצבה (מכל מקום) פון יעדער ארט (טמא) איז ער טמא (מפני שהוא כקבר סתום) ווייל דאס איז וויא אצוגימאכטער קבר (סמך לה סוכות) אויב ער האט גיבויט אשטיבול בייא דיא

טמאות. רבי יהודה מטהר: **ב** כל שיפועי אהלין כאהלין. אהל שהוא שופע ויורד. וכלה עד כאצבע. טומאה באהל. כלים שתחת השיפוע טמאים. טומאה תחת השיפוע. כלים שבאהל טמאין. טומאה מתוכו. הנוגע בו מתוכו. טמא טומאת שבעה. ומאחוריו טמא טומאת ערב. טומאה מאחוריו. הנוגע בו מאחוריו. טמא טומאת שבעה. מתוכו. טמא

טומאת

סיכות. אפס אטומה דלעיל קאי. דאמרינן הנוגע בה מן הצדדי' טהור ואם עשה לציון זה האטום סוכות כעין משקוף הסוכה הוי טמאה. לפי שהיא דומ' לאהל המת: ורבי יהודה מטהר. כיון שהוא מן הצדדים ואין הלכה כרבי יהודה: **ב** כל שפועי אהלים כאהלים. שאם היתה טומאה תחת השפוע אע"פ שאינה תחת הגג של אהל טמא. כאילו היתה מונחת תחת הגג: וכלה עד כאצבע. מלמעלה לצד הגג. דלא חיישינן באהל של טומאה אלא שיהא בתוכו אויר כשיעור טפח על טפח ברום טפח מרובע: טומאה באהל. רוחב הגג שאינו משופע קרוי אהל: הנוגע בו מתוכו כו'. וטעמא דצד פנימי של אהל וצד חיצון שלו כשני כלים

חשיב להו וצד שכלפי הטומאה ככלי הנוגע במת עצמו. וצד שני ככלים הנוגעים בכלים. הלכך טומאה בתוכו הנוגע מתוכו טמא טומאת שבעה. דה"ל אדם שנגע בכלים שנגעו במת. דתנן ברפ"ק דטמא טומאת שבעה. אבל הנוגע מאחוריו טמא טומאת ערב. וכדתנן כלים בכלי' טמאים טומאת שבעה. השלישי. בין אדם בין כלים טמאים טומאת ערב. ובטומא' מאחוריו הוי איפכא דצד חיצון ככלים הנוגעים במת. וצד פנימי ככלים בכלי'. (והשתא) [והיינו טעמא] דצד פנימי וצד חיצון נחשבי' כשני כלים. דכשהטומאה בתוכו כיון דמציל מלהיות הטומאה בוקעת ועולה אין לו כח לטמא הנוגע בחוץ טומאת שבע'. וכשהטומאה בחוץ כיון דמציל מלהיות הטומאה

בוקעת

מצבה. אונ דיא מצבה איז אין וואט פון דיא שטיבול (טמאות) אלץ וואס אין דעם שטיבול איז טמא. רבי יהודה (מטהר) זאגט אלץ וואס אין דער שטיבול איז טהור: **ב** (כל שיפועי אהלים כאהלים) אויב אטומאה ליגט אונטער אדאך וואס איז אויסגיבויגן איז גלייך וויא ער וואלט גילעגין אונטער אגלייכין דאך (אהל שהוא שופע ויורד) אגיצעלט וואס דער דאך איז אויסגיבויגען פון צוויא זייטין (וכלה עד כאצבע) אונ אויבין לאזט ער זיך אויס שמאל ביז אפינגער ברייט (טומאה באהל) אויב אטומאה ליגט אונטער דעם דאך ווא ער איז ברייט (כלים שתחת השיפוע) דיא כלים וואס ליגען אונטער דעם דאך אויף דעם ארט וואס ער איז שמאל (טמאים) זענין טמא (טומאה תחת השיפוע) אוב דיא טומאה ליגט אונטער דעם דאך אויף דעם ארט וויא ער איז שמאל (כלים שבאהל) דיא כלים וואס ליגען אונטער דעם דאך אויף דעם ארט וואס ער איז ברייט (טמאים) זענען טמא (טומאה מתוכו) אויב דיא טומאה איז גילעגין אין גיצעלט. אונ מען האט אים שוין ארויס גינומען אונ דא שטייעסט באיי אזו אגיצעלט וואס דער גיצעלט אליין ווערט טמא (הנוגע בו מתוכו) ווער עס רירט אן דעם גיצעלט איננווייניג (טמא טומאת שבעה) איז ער טמא זיבען טאג (ומאחוריו) אונ ווער עס רירט אן דעם גיצעלט פון אונטען ופון אויסווייניג (טמא טומאת ערב) איז ער נאר טמא ביז נאכט (טומאה מאחוריו) אויב דיא טומאה האט אנגערירט דעם גיצעלט פון אונטען ופון אויסווייניג (הנוגע בו מאחוריו) ווער עס רירט אן דעם גיצעלט פון אינטען ופון א יסוויינינ (טמא טומאת שבעה) איז ער טמא זיבען טאג (מתוכו) ווער עס רירט אן דעם גיצעלט

טומאת ערב. כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחוריו. הנוגע בו בין מתוכו בין מאחוריו. טמא טומאת ערב. מקצתו מרודד על הארץ. טומאה תחתיו או על גביו. טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. אהל שהוא נטוי בעליה. מקצתו מרודד על הארוב' שבין בית לעליה. ר' יוסי אומר מציל רש"א אינו מציל. עד שיהא נטוי כנטית האהל: ג המת בבית. ובו פתחים הרבה. כולן טמאין. נפתח אחד

בוקעת ויורדת אין לו כח לפנימי לטמא הנוגע בו טומאת שבעה. ומ"מ האהל עצמו בין בפני' בין בחוץ טמא טומאת שבעה דהוי ליה כלי' בכלי'. וכולה מתני' מיירי לאחר שיצא המת מן האהל: כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחוריו. האהל טמא מ"מ טומאה' ז' שמצרף חצי זית שבתוכו עם החצי זית שבאחוריו אבל הנוגע בין מתוכו בין מאחוריו אין בו אלא טומאת ערב דליכא כזית במקום א' א"א לכל צד ליחשב אלא ככלים בכלי' הלכך הנוגע טמא טומאת ערב: מקצתו מרודד על הארץ. לאחר שפרשו האהל.

שאר המעוקף ביריעות האהל פרשו אותם בארץ: מרודד. תרגום וירקעו את פחי הזהב (שמות לט) ורדידו: טומאה תחתיו. תחת אותו רדוד: או על גביו. על גבי הרדוד: בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. וטמאה האהל. אבל הנכנסת לתוכו טהור אם לא נגע בו: מקצתו. של אהל: מרודד על ארוב' שבין בית לעליה. וטומאה בבית: ר' יוסי אומר מציל. על העלייה: כנטית האהל. שהארובה באויר האהל. אז מציל על כל העליה שחוץ לאהל: ג כולן טמאים. כל הכלים המונחים תחת המשקוף של פתח בחלל הפתחים

פון אינווייניג (טמא טומאת ערב) איז ער נאר טמא ביז נאכט (כחצי זית מתוכו) אשטיקל פון אמת גרויס וויא אהאלבער איילבירט האט אנגערירט דעם גיצעלט פון אינווייניג (וכחצי זית מאחוריו) אונ אשטיקל פון אמת גרויס וויא אהאלבער איילבירט האט אן גערירט דעם גיצעלט פון אויסווייניג (הנוגע בו) ווער עס רירט אן דעם גיצעלט (בין מתוכו) סייא פון אינווייניג (בין מאחוריו) סייא פון אויסווייניג (טמא טומאת ערב) איז מען נאר טמא ביז נאכט (מקצתו מרודד על הארץ) דיא פלאכטע וואס מען האט בעדעקט אויף דעם גיצעלט אביסול פון איר שלעפט זיך אויף דיא ערד (טומאה תחתיו) אונ אונטער דיא שטיקול פלאכטע ליגט אטומאה (או על גביו) אדער דיא טומאה ליגט אויף דיא שטיקול פלאכטע (טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת) דיא טומאה שפאלט דורך דיא פלאכטע אונ גייט ארויף אין דיא הייך. אונ זיא שפאלט דורך דיא פלאכטע אונ גייט אראפ אין דיא נידער. דריבער דיא כלים אונ דער מענטש וואס רירט אן די פלאכטע פון: אויבען אונ די טומאה איז אונטען אדר ער רירט אן פון אונטען אונ דיא טומאה איז אויבין איז מען אלץ טמא (אהל שהוא נטוי בעליה) ווען איינער האט גימאכט אגיצעלט אויף אבוידעם (מקצתו מרודד על הארובה) אשטיקול פלאכטע פון דעם גיצעלט איז פאר שפרייט אויף דעם פענסטער (שבין הבית לעליה) וואס איז צווישען דיא שטוב אונ דעם בוידים. אונ אין שטוב ליגט אטומאה. רבי יוסי זאגט (מציל) דיא פלאכטע פאר שטעלט דיא טומאה זאל ניט ארויף גיין אויף דעם בוידעם. רבי שמעון זאגט (אינו מציל) דיא פלאכטע פאר שטעלט ניט פאר דיא טומאה (עד שיהא נטוי כנטית האהל) סיידין זיא זאל זיין גיציינט וויא אלע גיצעלטין: ג (המת בבית) אמת ליגט אין אשטוב (ובו פתחים הרבה) אונ אין שטוב איז דא עטליכע טירין (כולן טמאין) אלע כלים וואס

אחד מהן . הוא טמא . וכולן טהורים . חשב להוציאו באחד מהן . או בחלון שהוא על ארבעה טפחים . הציל על כל הפתחים . בש"א יחשוב עד שלא ימות המת . ובה"א אף משמת . היה סתום ונמלך לפתחו ב"ש אומרים כשיפתח ד' טפחים . וב"ה אומרים כשיתחיל . ומודים בפותח בתחלה . שיפתח ארבעה טפחים :

ד האשה שהיא מקשה לילד . והוציאוה מבית לבית . הראשון טמא

כפתחי' מבחוץ כולן טמאים . אע"פ שהפתחים נעולים דגזרו חכמים טומאה על המקום שהוא דרך יציאת טומאה שסופו של מת לצאת דרך שם : חשב להוציאו באחד מהן . אע"פ שלא נפתח . או בחלון שיש בו ד' דבהכי שיערו חכמים שראוי להוצאת המת : מציל על כל הפתחים . הנעולים : יחשוב עד שלא ימות המת . דמשירד' חלה טומא' לפתחים במיתת המת. שוב אינה עולה מהן במחשבה אלא ע"י מעשה כגון נפתח : ובה"א אף משמת . דמחשבה מפקעת תורת טומאה מן הפתחים מכאן ולהבא . אבל כלים שהיו בפתחים קודם מחשבה . מודו ב"ה שהם טמאים : היה . א' מן הפתחים : סתום . באבני' : כשיפתח ד' טפחי' . הוכלו שאר פתחי' : כשיתחיל . לפתוח מיד הוכלו שאר פתחים : בפותח בתחלה . כגון כותל שאין בו פתח ובא לעשות פתח חדש . לא הוכלו הפתחים . עד שיפתח ד' על ד' :

ד והוציאוה מבית לבית . ובבית שני ילד' ולד מת. ומספקא לן אם יצא הולד מת

שטייען אויסווייניג ביי דיא טירן זענען טמא . ווייל מען ווייס ניט דורך וועלכע טיר מען וועט דעם מת ארויס טראגין זענען אלע טירן טמא (נפתח אחד מהן) אויב איין טיר איז גיעפונט גיווארען אונ מען ווייס שוין אז דורך דיא טיר וועט מען דעם מת ארויס טראגין (הוא טמא) דיא כלים וואס שטייען ביי דיא טיר איז טמא (וכולן) אונ אלי כלים וואס שטייען ביי דיא אנדערע טירין (טהורין) זענען טהור (חשב להוציאו באחד מהן) אויב ער האט גיטראכט ער זאל ארויס טראגין דעם מת דורך איין טיר ווער האט גיזאגט דורך וועלכע טיר) (או בחלון שהוא על ארבעה טפחים) אדער ער האט גיטראכט ארויס צו טראגין דעם מת דורך אפענסטער וואס ער איז הויך פיר טפחים אונ ברייט פיר טפחים . אפילו דיא טיר אדער דער פענסטער איז נאך ניט גיעפונט גיווארען פון דעסטוועגין (הציל על כל הפתחים) אלע כלים וואס זענען ביי דיא אלי טירען זענען טהור . אויב דיא טירין זענען פאר מאכט . בית שמאי זאגין (והיא שחשב עד שלא ימות המת) ווען זענען אלע כלים טהור אויב ער האט גיטראכט איידער דער מענטש איז גישטארבען . אונ בית הלל זאגין (אף משימות המת) אפילו ער הט גיטראכט דער נאך וויא דער מענטש איז שוין גישטארבען זענען אויך אלע כלים טהור (היה סתום ונמלך לפותחו) אוב אטיר איז גיוועזען פאר מאכט מיט שטיינער . אונ ער האט זיך בעראטין ער זאל איר עפינען . בית שמאי זאגען (כשיפתח ארבעה טפחים) אז ער עפינט נאר פיר טפחים דיא הייך אונ פיר טפחים דיא ברייט ווערין שוין דיא כלים פון דיא אלע אנדערע טירען טהור . אונ בית הלל זאגין (כשיתחיל) אז ער הייבט נאר אן צוא עפינען ווערין שוין אלע כלים פון דיא אנדערע טירען טהור (ומודים) אונ בית הלל זענען מודה צוא בית שמאי (בפותח בתחלה) אויב ער עפונט אוואנט צוא מאכען אנייע טיר . ווערין אנדערש ניט טהור דיא כלים סיידין (שיפתח ארבעה טפחים) ער זאל עפינען פיר טפחים : ד (האשה שהיא מקשה לילד) א אשה וואס גייט שווער צוא קינד (והוציאוה מבית לבית) אונ מען האט איר ניטראגען פון איין שטוב אין דיא אנדערע שטוב . אונ

מן הבית הראשון: בזמן שהיא ניטלת בגפיים. אע"פ שנפתח הקבר ויצא ראש הולד לחוץ. יש שחברותיה נוטלות אותה בזרועותיה שאינה לה פנאי להלך חיישי' שמא יצא ראשו מן הבית יכולה לילך. חיישינן שמא יצא הולד מת מן הראשון. והלכה כר"י: ה יצא הראשון מת. הבית הראשון: הקבר. רחם האשה שנפתח הולד הראשון יצא מת. והילד השני יצא חי:

בספק. והשני בודאי. א"ר יהודה אימתי בזמן שהיא ניטלת בגפיים אבל אם היתה מהלכת. הראשון טהור. שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך. אין לנפלים פתיחת הקבר. עד שיעגילו ראש כפיקה: ה יצא הראשון מת והשני חי טהור. הראשון חי והשני מת. טמא

כשהולד יוצא: אין לנפלים פתיחת הקבר וכו'. סיומא דמלתא דר"י היא. וה"ק הא דאמרן שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך. לא אמרן אלא בנפל שעיגל ראש כפיקה כלו' שיש לו עיגול ראש גדול כפלך כזה שהנשי' טוות בו החוט של פתי. אבל אם לא היה לנפל עיגול ראש כפיקה. אלא קטן מזה.

טהור. השני התי מטומאת מת. אם הוציאו המת מן הבית קודם לידת השני. דכעודו במעי אמו לא נטמא אע"פ שנפתח הקבר. דטהרה בלועה אינה מטמאה: הראשון חי והשני מת טמא. ואע"פ שהוציאו החי מן הבית קודם שנולד המת דמכיון שיצא החי נפתח הקבר ונטמא מיד דסוף טומאה

אין דיא אנדערע שטוב האט זיא גיהאט אטויט קינד (הראשון) דיא ערשטע שטוב (טמא בספק) איז טמא פון ספק וועגין. טאמער איז דאס קינד ארויס גיגאנגען פון דיא מוטערס בויך טויט אין דיא ערשטע שטוב נאר ער האט זיך פאר האלטען אין דיא שויס. (והשני בודאי) אונ דיא אנדערע שטוב איז געוויס טמא. ווייל דאס טויטע קינד ליגט דארטין (אמר רבי יהודה) האט רבי יהודה גיזאגט (אימתי) ווען דארף מען מורא האבען טאמער איז דאס קינד גילעגין אין דיא שויס (בזמן שהיא ניטלת בגפיים) אז מען האט איר גיפירט אונטער דיא הענט פון איין שטוב אין דיא אנדערע. ווייל זיא האט ניט גיקענט אליין גיין (אבל אם היתה מהלכת) אבער אז זיא האט גיקענט אליין גיין (הראשון טהור) איז דיא ערשטע שטוב טהור (שמשנפתח הקבר) ווארום אז די שויס ווערט גיעפנט (אין פנאי להלך) וואלט זיא שוין ניט גיקענט גיין (אין לנפלים פתיחת הקבר) אנפל האט ניט קיין עפענונג פון דיא שויס אז דיא מוטער זאל ניט קענען גיין (עד שיעגילו ראש כפיקה) ביז דער נפל האט אקיילעכדיגען קאפ אזו וויא דאס שפינדול וואס ווייבער שפינען. דער פשט איז אזוי. ווען זאגט רבי יהודה אז דיא שויס ווערט גיעפנט קען שוין דיא מוטער ניט גיין. נאר אז דאס קינד האט אקאפ גרויס וויא דיא שפינדול דריבער אויב דיא מוטער איז אליין גיגאנגען אין דיא אנדערע שטוב איז געוויס אז דאס קינד איז נאך ניט גיוועזען אין די שויס. אבער אז דאס קינד האט אקלענער קעפיל אפילו דס קינד איז אין דיא שויס קען אויך דיא מוטער גיין. דריבער אפילו דיא מוטער איז אליין גיגאנגען אין די אנדערע שטוב פון דעסטוועגין קען זיין אז דאס קינד איז גיוועזען אין דיא שויס ווען זיא איז נאך גיוועזין אין דיא ערשטע שטוב. דארף דיא ערשטע שטוב אויך זיין טמא: ה (יצא הראשון מת והשני חי) אויב דיא אשה האט גיהאט צווייא קינדער. דער ערשטער איז גישטארבען גיבארין. אונ מען האט אים באלד ארויס גינומען פון שטוב. דער נאך איז גיבארין דער אנדערער לעבעדיג (טהור) איז דער אנדערער טהור (הראשון חי) אויב דער ערשטער איז ארויס גיגאנגען לעבעדיג (והשני מת) אונ דער אנדערער איז גיבארין טויט (טמא) איז דער

טמא. רמ״א בשפיר אחד טמא. בשני שפירים טהור: ך האשה שהיא מקשה לילד. מחתכין את הולד במעיה. ומוציאין אותו אברים אברים. מפני שחייה קודמין לחייו. יצא רובו. אין נוגעין בו. שאין דוחין נפש מפני נפש:

פ״ח יש מביאין את הטומא׳ וחוצצין. מביאין את הטומאה ולא

חוצצין

טומאה לצאת: בשפיר אחד טמא. כלומר אם יצאו ונכנס כעין שפיר אחד שיצאו בבת אחת טמא. שפיר. שליא שהולד נתון בה: בשני שפירין. כלומר כעין שני שפירין זה אחר זה. אפילו ראשון חי ושני מת טהור. דסבר רבי מאיר. אף על פי שנפתח הקבר אין מטמא עד שיצא לאויר העולם. ואין הלכה כרבי מאיר: ך יצא רובו. של ולד ומשיצא רוב ראשו שהיא משיצא פדחתו

אין נוגעין בו: שאין דוחין נפש. הולד: מפני נפש. האשה:

פרק ח יש מביאין את הטומאה. שאם האהילו על הטומאה ואדם וכלים מביאין את הטומאה על האדם והכלים אע״פ שלא נגעו בטומאה: וחוצצים. אם הטומאה תחתיהן מצילין אדם וכלים שעל גבן לפי שהן חוצצים בפני הטומאה. וכן אם טומאה על גבן מבחוץ מצילין כלים שתחתיהן:

ערשטער טמא. ווייל דיא שוים איז געפונט געווארען צום ערשטין קומט באלד דער אנדערער נאך. איז גלייך וויא ביידע וואלטין געבארען געווארען צו זאמען. ווערט דער ערשטער טמא פון אנדערין ווייל עס איז גלייך וויא זייא וואלטין ביידע צו זאמען גיוועזן אין שטוב. רבי מאיר זאגט (בשפיר אחד) אויב זייא זענען ביידע ארויס גיגאנגען צוא זאמען. אין איין מאהל. גלייך וויא זייא וואלטען ביידע אין איין הויט גיוועזן. איינער לעבעדיג אונ איינער טויט. (טמא) איז דער לעבעדיגער טמא (בשני שפירים) אויב זייא זענען אין צווייא הייטען אונ איינער איז גיבארען פריער פאר דעם אנדערין. סייא דער לעבעדיגער איז פריער געבארען אונ סייא דער לעבעדיגער איז שפעטער גיבארען (טהור) איז דער לעבעדיגער טהור: ך (האשה שהיא מקשה לילד) אאשה וואס גייט שווער צוא קינד (מחתכין את הולד במעיה) מעג מען צו שניידען דאס קינד ווען ער איז נאך אין די מוטערס בויך (ומוציאין אותו אברים אברים) אונ מען נעמט אים ארויס שטיקער ווייס (מפני שחייה קודמין לחייו) ווייל דאס לעבין פון די מוטער איז פריער וויא דאס לעבין פון קינד וואס איז אין איר בויך (יצא רובו) אויב דאס גרעסטע טייל פון דעם קינד איז ארויס גיגאנגען אדער דער שטערין (אין נוגעין בו) טאר מען אים ניט אנרירען צוא הרגען אים (שאין דוחין נפש מפני נפש) מען טאר ניט אוועק שטויסען דעם נפש פון קינד פאר דעם נפש פון דיא מוטער:

פרק ח א (יש מביאין את הטומאה וחוצצין) עס זענען דא זאכין וואס ברייגגען טומאה. אויב דיא זאך דעקט אריבער איבער כלים אדר איבר אמענש אונ איבר אטומאה וואס ליגט דער ביי. ווערט דער מענש אדער דיא כלים טמא. אונ אויב די טומאה ליגט אונטער דיא זאך אונ איבער דיא זאך ליגט כלים אדער אמענש. אדער דיא טמאה ליגט אויבין אונ דיא כלים אדער דער מענש ליגט אונטן. פאר שטעלט דיא זאך אז דיא כלים אדער דער מענש זאל ניט טמא ווערין (מביאין את הטומאה ולא חוצצין) אונ עס איז דא זאכין אויב זייא דעקין אריבער איבער כלים אדער איבער אמענש אונ איבער אטומאה. ווערין די כלים אדר דער מענש טמא. אונ אויב די זאכין ליגין צווישין

שידה. תיבה גדולה של עץ כמין ארון: אינן מקבלין טומאה וחוצצים בפני הטומאה: תיבה. קטנה כעין שולחנים: מגדל. של עץ סקורטיא. עור שלובשים העבדנים בשעת כסוי לאוכל: כוורת הקש. קופות גדולות מלאכתן: קטבליא. עור שמליעין למטה עשויות מקש או מערבה או כפות תמרים: ושוכבין עליו וקורין לו בערבי נט"ע:

כוורת הקנים. כמין סלים עשויין מקנים: ובור ספינ' אלכסנדרי' ספינות הגדולות שמפליגים בהם בים הגדול עושין בתוכן כלי גדול של עץ כמין בור שמכניס בו המים המתוקין הצריכין לשתי' והן מחזיקים מ' סאה בלח. דכיון שהן גדולים במדה זו. שוב

חוצצין. חוצצין ולא מביאין. לא מביאין ולא חוצצין. אלו מביאין וחוצצים. השידה והתבה והמגדל. כוורת הקש. כוורת הקנים. ובור ספינה אלכסנדרית. שיש להן שולי'. והם מחזיקים ארבעים סאה בלח. שהם כוריים ביבש. ויריעה. וסקורטיא. וקטבליא. וסדין. ומפץ. ומחצלת שהן עשויין אהלים. ועדר בהמה טמאה

שהן עשוים אהלים. נעשין כעין אהל. ואע"ג דיריעה וסקירטיא וקטבלא וסדין ומפץ ומחללת כלים נינהו ומקבלי טומאה מ"מ כשהן נעשים כאהלים חוצצים בפני טומאה דאהל אע"ג דמקבל טומאה חוצץ בפני הטומאה: ועדר בהמות. כשהן עומדות

די טומאה אונ די כלים אך. דר מענש. פר שטעלין זיי ניט פר די טומאה (חוצצין ולא מביאין) אונ עס איז דא זאכין אוב זייא ליגען צווישין דיא טומאה אונ דיא כלים אדער אמענש פאר שטעלין זייא פאר דיא טומאה אז דער מענש אדער דיא כלים זאלין ניט טמא ווערין. אונ אוב דיא זאכין דעקין אריבער איבער אטומאה אונ איבער כלים אדער איבער אמענש. ווערין דיא כלים מיט דעם מענש ניט טמא (לא מביאין ולא חוצצין) אונ עס איז דא זאכין אוב זייא דעקין אריבער איבער כלים אדער איבער אמענש אונ איבער אטומאה. ווערין דיא כלים מיט דעם מענש ניט טמא. אונ אוב דיא זאך איז צווישין דיא טומאה אונ דיא כלים אדער דעם מענש פאר שטעלין זייא ניט פאר דיא טומאה (אלו מביאין וחוצצין) דיא זאכין קענען ברייגען דיא טומאה אונ קענען פאר שטעלין פאר דיא טומאה (השידה) אגרויסע קאסטין (והתיבה) אונ אקליינע קאסטין (והמגדל) אונ אשאנק (כוורת הקש) אגרויסער קארב וואס איז גימאכט פון שטרוי אדער פון ריטער (כוורת הקנים) אקארב וואס איז גיפלאכטין פון שטעקלאך (ובור ספינת אלכסנדרית) אונ דיא גרויסע פאס וויא אברונען וואס מען האלט אין איר וואסער אין דיא שיף וואס מען פארט אין איר צו אלכסנדריא (שיש להם שולים) וואס דיא פאס האט אונטען אדעק (והן מחזיקים ארבעים סאה בלח) אונ פייכטע זאכין וואסער אדר משקה) קען מען אריין גיסען אין דיא פאס פערציג סאה (שהם כוריים ביבש) אונ טרוקענע זאכין ומעהל אדער גאך אזו אגלייכין) קען מע' אריין שיטען צווייא כורים ועכציג סאה) (ויריעה) אונ אפלאכטע (וסקורטיא) אונ אלעדערנר פארטיך וואס דיא נארבארס גייען (וקטבליא) אפעל וואס איז פאר שפרייט אויף דיא בעט צוא ליגען דארויף (וסדין) אליילאך (ומפץ ומחצלת) אונ ראנאזעס (שהן עשויין אוהלים) אוב איינע פון דיא זאכין איז גימאכט גיווארין אגיצעלט (ועדר בהמה טמאה וטהורה) אסטאדע

טמאה וטהורה . ומכונו׳ חיה ועוף . והעוף ששכן . והעושי׳ מקום לבנה בשבלי׳ . האירום והקיסום . וירקות חמור ודלעת יונית . ואוכלים טהורים . ר״י בן נורי לא היה מודה באוכלים טהורין . חוץ מן העגול של דבלה :

ב הזיזין . והגזריות . והשובכות . והשקיפים . והסלעים . והנהרים והשננים . והסככות . והפרעות . שהן יכולים לקבל מעזיבה רכה דברי ר״מ . וחכ״א מעזיבה בינונית . אלו הן הסככות

עומדות ולא מהלכות ורחשו של זה בין רגליו של זה : ומכוונות חיה ועוף . קיני חיה ועוף לי מכון לשכך : והעוף ששכן . שהיה קשור על הכותל או על האילן : והעושה מקום לבינה בשבלים . שעשה בשבלים מקום דומה לבית : האירוס והקיסום ודלעת יונית וירקות תמורים . כל אלו מיני ירקות שאלים שלכן רתכים : חוץ מן העגול של דבילה . לפי שהתחת לל עיגול של דבילה היו רגילים ליתב יותר משאר אוכלים והכי תניא בתוס׳ . ואין הלכה כריב״נ :

ב הזיזין . עץ או אבן יחידי היוצא מן הכותל קרוי זיז : גזריות . כמו גזוזטראות בנין של אבנים או של עצים היוצא מן הכותל : והשובבות של יונים : והשקיפים והסלעים . פירשנו לעיל סוף פ״ג : נהרים . מין חורים . שמשם בא האויר וי״א מין מערות חים : והשננים . שיני הסלע : מעזיבה רכה . כגון שעושים מעזיבה בינונית . מערב׳ ומקי׳ ומשימי׳ עליהם טיט מועט :

בהמות אזעלכע וואס מען מעג זייא עסין אונ אזעלכע וואס מען טאר זייא ניט עסין . אינ דיא בהמות שטייען איינע ביי דיא אנדערע . אונ מאכין אגיצעלט אוף דיא ערד (מכונות חיה ועוף) אונ נעסטין פון חיות אונ פון עופות (והעוף ששכן) אונ אעוף וואס האט גירוהט אוף אבוים אדער אוף אוואנט אונ האט גימאכט אגיצעלט (והעושה מקום לבנה בשבלים) אז ער מאכט מיט ציגול אזו וויא אגיצעלט אוף דיא זאנגען (האירום והקיסום וירקות חמור ודלעת יונית) דאס איז אזעלכע מינים ירקות וואס זייא האבין גרוסע בלעטער אונ מאכין וויא אגיצעלט (ואוכלים טהורים) אדער מען האט גימאכט אגיצעלט פון עסין ווארג אזעלכע וואס קענען ניט טמא ווערין . דיא אלע גיצעלטין קענען ברייגען אטומאה אונ פאר שטעלין פאר אטומאה . רבי יוחנן בן נורי (לא היה מודה באוכלים טהורין) זאגט עסין ווארג אזעלכע וואס קענען ניט טמא ווערין קענען ניט מאכין קיין גיצעלט צוא ברייגען אטומאה אונ ניט צוא פאר שטעלין פאר דיא טומאה (חוץ מן העיגול של דבלה) נאר אז ער האט גימאכט אגיצעלט פון גיטרעטענע פייגין קען דער גיצעלט פאר שטעלין פאר דיא טומאה אונ ברייגען אטומאה :

ב (הזיזין) אשטיין אדער אבעלעק וואס גייט ארוס פון אוואנט (והגזריות) אינ אגאנעק וואס גייט ארוס פון דיא וואנט (והשובכות) אינ טובין שלאקין (והשקיפים) דיא לעכער וואס זענען אין אשטיין פון רעגין (והסלעים) אונ דיא לעכער וואס זענען אין שטיין וואס זענען אזו באשאפין גיווארין (והנהרים) אקעלער אונטער דיא ערד (והשננים) אונ דיא שפיצין פון דיא שטיינער (והסככות והפרעות שהן יכולים לקבל מעזיבה רכה) סככות אונ פרעות וואס מען קען אוף זייא בעקלעבין אביסול שיטערע ליים (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (מעזיבה בינונית) זייא דארפין קענען דערהאלטין אבקלעבונג פון ליים מיטעל גיקנעטין ניט שיטער (אלו הן

אבל אם אינן יכולים לסבול אלא מעזיבה דכה אין מביאים את הטומאה ולא חוצצים והלכה כחכמים: אילן הסיכך. לשון סוככים בכנפיהם: והפרעות היוצאות מן הגדר. דרך גדר שנותנים ברלתו קולים וברקנים. ועידפים על הגדר ובולטים לחוץ: ופרעות. לשון גדל פרע:

ג ואין מחזיקין מ' סאה בלח. דכיון דמקבלי טומאה אין חוצצין: שאין עשויין אהלים. נטועים כגון אהל אלא מרודדים על פי ארובה: מוסף עליהם הרחים של אדם. היינו רחים דיד. שכן מ טלטלין ומקבלים טומאה. למעוטי רחי' של בהמה דלא מיטלטלין. ולא מקבלי טומאה:

ד מסכת פרושה. חוטי השתי כמו שהן פרושים בכלי האורג

הסככות אילן שהוא מיסך על הארץ. והפרעות היוצאות מן הגדר: ג אלו מביאין ולא חוצצין. השידה והתיבה והמגדל. וכוורת הקש. כוורת הקנים. ובור ספינה אלכסנדרית שאין להם שולים, ואינן מחזיקים ארבעים סאה בלח שהם כוריים ביבש. ויריעה. וסקורטיא. וקטבליא. וסדין ומפץ ומחצלת. שאין עשויין אהלים. ובהמה וחיה שמתו ואוכלים טמאים. מוסף עליהם הרחים של אדם: ד אלו חוצצים. ולא מביאין. מסכת פרוסה.

הסככות) דאס איז סככות (אילן שהוא מיסך על הארץ) אבוים וואס דיא צווייגן זענען אראפ גיבויגן צוא דיא ערד ארום דעם בוים. אוב דיא צווייגן זענען גערוקט אז מען ווערט זייא בקלעבין מיט ליים וועט דיא ליים ניט דורך פאלין. הייסט דאס אגיצעלט (והפרעות היוצאות מן הגדר) דיא שטיקער דערנער וואס גייט ארוס פון אפארקאן. אוב דיא שטיקער זענען גידעכט אז מען וועט זייא בעקלעבין מיט ליים. וועט די ליים ניט דורך פאלין. הייסט דאס אגיצעלט: ג (אלו מביאין ולא חוצצים) דיא זאכין קענען ברייגען אטומאה אבער ניט פאר. שטעלין פאר דיא טומאה (השידה) אגרויסע קאסטין (והתיבה) אקליינע קאסטין (והמגדל) אשאנק (כוורת הקש) אגרויסע קארב וואס איז גימאכט פון שטרוי. אדר פון רידער (כוורת הקנים) אקארב וואס איז גיפלאכטין פון שטעקלאך (ובור ספינה אלכסנדרית) אונ דיא גרויסע פאס וויא אברונען וואס מען האלט אין איר וואסער אין דיא שיף וואס מען פארט אין איר צו אלכסנדריא (שאין להם שולים) וואס דיא פאס האט ניט אונטען קיין דעק (ואינן מחזיקים ארבעים סאה בלח שהם כוריים ביבש) אונ מען קען ניט אריין גיסען אין די פאס פערציג סאה משקה אונ מען קען ניט אריין שיטען טרוקענע זאכין ומעהל אדער נאך אזו אגלייכין) צווייא כורים ועבציג סאה) נאר ווייניגער (ויריעה) אונ אבלאכטע (וסקורטיא) אלעדערנער פארטוך וואס נארבארס גייען (וקטבליא) אפעל וואס איז פאר שפרייט אוף דיא בעט צוא ליגען דארוף (וסדין) אלייאך (ומפץ ומחצלת) אונ ראגאזעס (שאין עשוין אהלים) וואס זייא זענען ניט גימאכט וויא אגיצעלט. עס איז נאר אזו פאר שפרייט אוף דעם פענסטער וואס אין פולאפ (ובהמה וחיה שמתו) אבהמה אדער אחיה וואס זענען גיפיגערט (ואוכלים טמאים) אונ עסין וארג וואס קענען טמא ווערין. דיא אלע זאכין אז זייא זענען גימאכט וויא אגיצעלט קענען זייא ברייגען אטומאה נאר ניט פאר שטעלין פאר אטומאה (מוסף עליהם) מען האט גימערט אוף דיא זאכין וואס דא זענען נירעכנט (הריחים של אדם) אמיהל שטיין וואס מענשין מאהלין מיט דיא הענט. דס הייסט אוך אגיצעלט צוא ברי נגען אטומאה אבער ניט צו פאר שטעלין פאר אטומאה: ד (אלו חוצצין ולא מביאין) דיא זאכין פאר שטעלין פאר אטומאה אונ קענען ניט

קודם שיארג הבגד אם היו פרושים ע"פ ארובה לא חיישי דדבר המקבל טומאה אינו חוצץ
שבין בית לעליה וטומאה תחתיה מגלת כפני הטומא'. ואי בשלא הוכשרו היינו
על הכלים שלמעלה. אבל אם מאהלת על אוכלים טהורים: כיפת הברד. חתיכת הברד
המת ועל הכלים אין מביאה את הטומאה דלא ל' משליך קרחו כפיתים (תהלים קמז) י"א
חשיבא אהל עד שתארג: וחבילי המטה. חבלים של מטה כשהיא מסורגת: והמשפלות. קופות שמוליאין בהן את הזבל: והסריגים שבחלונו'. סבכות שעושים בחלונות חוללים שאין הטומאה עוברת לצד אחר. ובלבד שלא יהא בכולן נקב כפותח טפח. שנקב פותח טפח

וחבילי המט' והמשפלות והסריגו' שבחלונו': **ה** אלו לא מביאין ולא חוצצין. הזרעי' והירקות המחוברים לקרקע. חוץ מן הירקו' שמנו. וכיפת הברד והשלג והכפור והגליד והמלח. והדולג ממקום למקום. והקופץ ממקום למקום. והעוף הפורח. וטלית המנפנפת וספינה שהיא שטה על פני המים. קשר את הספינה בדבר שהוא יכול להעמידה. כבש את האבן עי"ג

ברד העשוי ככיפה ארקוול"ש בלע"ז: וכפור. מים הנוזלים ויורדים שקפאו. גליד. מי נהרות קפואים: והמלח. כל הני אין מביאים ולא חוצצים לפי שהן נתוחי' ואינם מתקיימים: דולג. בבהמה וחיה. וקופץ באדם. וי"א דולג וקופץ תרוייהו באדם. אלא דולג שרגלו

טפח מביא את הטומאה: **ה** ירקות שמנו. א' מונחת בארץ ודולג בשנייה וקופץ בשתי
הנך דתנן בריש פירקין אירוס וקיסוס רגליו: והטלית המנפנפת. שמניפתה הרוח
וירקות חמורים ודלעת יונית הנהו במחוברים ועומדת באויר כמו קובה: כבש את האבן
דאי בתלושים אי כשהוכשרו לקבל טומאה על גבי הטלית. שהיתה אבן מונחת בקלה
אחד

בריינגען קיין טומאה (מַכֶּבֶת פְּרוּסָה) דיא לאנגע פעדים פון וועבונג וואס זענען ניט אנגיצויגן אויף אמאשין נאר אוף דעם פענסטער וואס איז אין דעם פולאש (וְחַבִילֵי הַמִּטָּה) אבעט וואס איז אוס ג'פלאכטין מיט שטריק (וְהַמַשְׁפֵּלוֹת) קערב וואס מען טראגט אין זייא מיסט (וְהַסְרִיגוֹת שֶׁבַּחַלּוֹנוֹת) אונ דיא גארדינען וואס ביי דיא פענסטער. דיא אלע זאכין פאר שטעלין אטומאה זאל ניט גיין פון איין זייט אויף דיא אנדערע זייט. אונ אוב דאס איז פאר שפרייט איבער אמת מאה אונ איבער כלים ווערין דיא כלים ניט טמא: ה (אֵלוּ לֹא מְבִיאִין וְלֹא חוֹצְצִין) דיא זאכין בריינגען ניט קיין טומאה אונ פאר שטעלין ניט פאר אטומאה (הַזְרָעִים וְהַיְּרָקוֹת הַמְחוּבָּרִים לַקַּרְקַע) אלע פארזייאונגען וואס איז בהעפט צוא דיא ערד (חוּץ מִן הַיְּרָקוֹת שֶׁמָּנוּ) נאר דיא גרינווארג וואס איז גיציילט (אין משנה א') דיא בריינגען אטומאה אונ פאר שטעלין פאר אטומאה (וְכִיפַּת הַבָּרָד) אונ אשטיק האגיל (וְהַשֶּׁלֶג) אונ שניי (וְהַכְּפוֹר) אונ אייז (וְהַגְּלִיד) אונ שטארק גיפרארענע אייז (וְהַמֶּלַח) אונ זאלץ (וְהַדּוֹלֵג מִמָּקוֹם לְמָקוֹם) אבהמה אדער אחיה האט אשפרונג גיטאן פון איין ארט צום אנדערין ארט (וְהַקּוֹפֵץ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם) אדער אמענש איז גישפרונגען פון איין ארט צום אנדערין ארט (וְהָעוֹף הַפּוֹרֵחַ) אונ אפויגיל וואס פליהט (וְטַלִּית הַמְנַפְנֶפֶת) אטוונט האט אויף גיהויבין אקלייד אין דיא הייך אונ עס האט זיך גימאכט וויא אגיצעלט (וּסְפִינָה שֶׁהִיא שָׁטָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם) אונ אשיף וואס שווימט אויף דעם וואסער (קָשַׁר אֶת הַסְּפִינָה בְּדָבָר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ) ער האט אנגיבונדין אן די שיף אזו אזאך וואס דאס קען איר אויף האלטין זיא זאל ניט קענען שווימען (כָּבַשׁ

אחד של טלית והניף הרוח הקצה השני ונעשה כמין אהל: מביאה את הטומאה. אם האהילה על המת ועל הכלים מביאה את הטומאה על הכלים: הבית שבספינה. כגון שהבית בראש הספינה ומאהלת על הכלים שבספינה ועל המת שהם בשעה שהיא מהלכת. פירוש אחר הבית שבספינה ואינו יכול לעמוד ברוח מצויה. אפילו האהיל על המת והכלים שבספינה. אינו מביא את הטומאה. דלא חשוב אהל. ואין הלכה כר"י: ן כשני חצאי זתים. חצי זית בזו וחצי בזו זית: הבית

ע"ג הטלית מביאה את הטומאה. רבי יוסי אומר הבית שבספינה אינו מביא את הטומאה: ן שתי חביות ובהן כשני חצאי זתים. מוקפות צמיד פתיל. ומונחות בתוך הבית. הן טהורות. והבית טמא. נפתחה אחת מהן. היא והבית טמאים. וחברתה טהורה. וכן שני חדרים שהן פתוחין לבית:

כוורת

טמא. דאין צמיד פתיל מציל על הטומאה שתחתיו שלא תטמא הבית ואע"פ שהן בשתי חביות הואיל ושתיהן בבית מצטרפים לכשיעור לטמא הבית. והחביות טהורות. דאין טומאת חצי זית שבחברתה נכנסת לתוכה הואיל ומוקפת צמיד פתיל: וכן שני חדרים שהן פתוחים לבית. ולתוכן נשלות וחצי זית בחדר זה וחצי זית בחדר זה הבית טמא דסוף טומאה לצאת. וחדרים טהורים דאין דרך טומאה ליכנס:

כוורת

את האבן על גבי הטלית) אז ער האט ארוף גילייגט אשטיין אוף איין עק קלייד. דער ווינט זאל איר ניט קענען פאר יאגין. אונ דער ווינט האט אוף גיהויבין דעם אנדערן עק קלייד אונ האט אים גימאכט וויא אגיצעלט. אזו דיא קלייד איז גיוועזן פאר שפרייט איבער אמת אונ איבער כלים (מביאה את הטומאה) ברייננט זיא אטומאה איף די כלים. רבי יוסי זאגט (הבית שבספינה) די שטוב וואס שטייט אין דיא שיף הייסט ניט קיין שטוב. ווייל אווינט קען זיא אומווארפין. אונ אזו אין איר ליגט אמת אונ כלים (אינו מביא את הטומאה) ברייננט ניט דיא שטוב קיין טומאה אוף דיא כלים: ן (שתי חביות) צוויא פעסער (ובהן כשני חצאי זיתים) אונ אין זייא ליגט צוויא שטיקלאך מת וויא צוויא האלבע איילבירטין. אין יעדע פאס ליגט אשטיקול פון אמת גרוס וויא אהאלבער איילבירט (מוקפת צמיד פתיל) אונ אוף דיא פעסער זענען דא דעקין גוט צוא גימאכט (ומונחות בתוך הבית) אונ דיא פעסער ליגען אין אשטוב (הן טהורות) דיא פעסער זענען טהור. ווייל אין יעדע פאס ליגט נאר אהאלבער כזית. אונ דיא טומאה פון איין פאס קען ניט ארין גיין אין דיא אנדערע פאס. ווייל זיא איז צו גימאכט מיט אדעק (והבית טמא) אונ אלץ וואס אין שטוב איז טמא. ווייל אצוגימאכטער דעק העלפט נאר אטומאה זאל ניט ארין גיין פון אויסווייניג אינוויניג ארין. אבער אז דיא טומאה איז אינוויניג אין דיא כלי גייט זיא ארויס אין שטוב ארין. אפילו דיא כלי איז פאר מאכט (נפתחה אחת מהן) אזו איין פאס איז גיעפונט גיווארין (היא והבית טמאים) איז דיא פאס אונ אלץ וואס אין שטוב טמא (וחברתה טהורה) אונ דיא אנדערע פאס איז טהור (וכן שני חדרים שהם פתוחים לבית) צוויא זייטיגע שטובין זענען אפין אין אגרוסע שטוב. אונ אין יעדער שטיבול ליגט אשטיקול מת וויא אהאלבער איילבירט גרוס. אונ דיא טירין פון דיא זייטיגע שטובין זענען פאר מאכט. זענען דיא קליינע שטובין טהור אונ דיא גרוסע שטוב איז טמא:

פרק ט כוורת שהיא בתוך הפתח.

פרק ט כוורת שהיא בתוך הפתח. ופיה לחוץ. כזית מן המת נתון תחתיה. או על גבה מבחוץ. כל שהוא כנגד הזית. תחתיה וגבה טמא. וכל שאינו כנגד הזית. תוכה והבית טהור. בבית אין טמא אלא הבית. בתוכה הכל טמא:

היתה

פרק ט כוורת. שיש לה שולים ומחזקת ארבעים סאה כלא שהן כוריים ביבש שאינה מקבלת טומאה ומוטה על צדה בתוך הפתח ומקצתה בחוץ ומקצתה בבית: ופיה לחוץ. ושוליה לפנים: כזית מן המת נתון תחתיה. מבחוץ: כל שהוא כנגד הזית. אם כזית תחתיה וכלים על גבה כנגדו או הזית על גבה וכלים תחתיה כנגדו: תחתיה וגב' טמא. אבל מה שבתוכה טהור. דאף על פי שהכוורת מאהלת על מה שבתוכה. אינה מאהלת על מה שתחתיה וגבה כנגד הזית של טומאה דעל מה שבתוכה דין הוא שתציל דאפי' מונחת באהל המת מצלת בצמיד פתיל כיון שאינה מקבלה טומאה. אבל מה שתחתיה ושעל גבה אינה מאהלת כיון דכלי היא. כדתנן לעיל פ"ו. דאדם וכלים נעשים אהלים לטמא. אבל לא לטהר: וכל שאינו כנגד הזית תוכה והבית טהור. ה"ק כלים שתחתיה וגבה שאינן כנגד הזית של טומאה. ותוכה כלומר כלים שבתוכ' ואפי' הן כנגד הזית וכלי' נמי שבבית הכל טהור: בבית אין טמא אלא הבית. אם הכזית בבית אין טמא אלא הבית אבל הכלים שבתוך הכוורת טהורים דפיה לחוץ: בתוכ' הכל טמא. אם הכזית בתוך הכוורת הכל טמא. דכוורת שהיא נקובה מן הדפנות בפותח טפח עסקינן כדבעינן למימר לקמן (מ"ג) אלא שהנקבי' פקוקים בקש ואין הסתימה מהודקת ודרך הנקבים יוצאה הטומאה לבית כיון דלא מהודקים ואפילו כלים שתחתיה ושעל גבה מבחוץ טמאים. דכיון שהזית בתוכה רואין אותה כאילו היא מלאה

טומאה

פרק ט א (כַּוֶּרֶת שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַפֶּתַח) אַגְרוֹסֶע פַאס וָואס אִין אִיר גֵייט אַרַיין מַשְׁקֶה פֶערְצִיג סְאָה. אוּנ מְרוּקֶענֶע זַאכִין וְמֶעהְל אוּנ אַזוֹ אַגְלַייכִין קֶען מֶען אַרַיין שִׁיטֶען זְעכְצִיג סְאָה. אוּנ זִיא לִיגְט אוֹיף אַזַייט אִין דִיא טִיר. אַבִּיסוּל פוּן דִיא פַאס אִיז אִינְוֵוינִיג אִין שְׁטוּבּ אוּנ אַבִּיסוּל פוּן אִיר לִיגְט אוֹיסְוֵוינִיג (וּפִיהָ לְחוּץ) אוּנ דִי מוֹל פוּן דִיא פַאס אִיז אוֹיסְוֵוינִיג צוּ. אוּנ דִיא דֶעק פוּן פַאס אִיז אִינְוֵוינִיג. אוּנ (כְּזַיִת מִן הַמֵּת) אוּנ אַשְׁטִיקוּל פְלַייש פוּן אַמֵת גְרוֹס וִויא אַאֵיילְבִּירְט (נָתוּן) אִיז גִיוֶוען גִינֶעבִּין (תַּחְתֶּיהָ) אוּנְטֶער דִיא פַאס (אוֹ עַל גַּבָּהּ) אָדֶער אוֹיף דִיא פַאס (מִבַּחוּץ) פוּן אוֹיסְוֵוינִיג (כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזַּיִת) אַלְץ וָואס לִיגְט גֶעגִין דִיא שְׁטִיקוּל פְלַייש פוּן מֵת וָואס אִיז גְרוֹס וִויא אַאֵיילְבִּירְט אוֹב דִיא שְׁטִיקוּל פְלַייש פוּן מֵת לִיגְט אוּנְטֶער דִיא פַאס אוּנ דִי כֵּלִים לִיגֶען אוֹיף דִיא פַאס גְלַייךְ גֶעגִין דִי שְׁטִיקוּל פְלַייש פוּן מֵת. אָדֶער דִיא שְׁטִיקוּל פְלַייש פוּן מֵת לִיגְט אוֹיף דִיא פַאס אוּנ כֵּלִים לִיגֶען אוּנְטֶער דִיא פַאס גֶעגִין דִיא שְׁטִיקוּל פְלַייש פוּן מֵת (תַּחְתֶּיהָ וְגַבָּהּ טָמֵא) אַלְץ וָואס לִיגְט אוּנְטֶער דִיא פַאס גֶעגִין דֶעם מֵת אוּנ אַלְץ וָואס לִיגְט אִיבֶּער דִיא פַאס גֶעגִין דֶעם מֵת אִיז טָמֵא (וְכָל) אוּנ אַלְץ.וָואס לִיגְט אִיבֶּער דִי פַאס אָדֶער אוּנְטֶער דִיא פַאס (שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַזַּיִת) נָאר נִיט גֶעגִין דֶעם מֵת (תּוֹכָהּ) אוּנ דִי כֵּלִים וָואס לִיגֶען אִין פַאס אֲפִילוּ גֶעגִין דֶעם מֵת (וְהַבַּיִת) אוּנ דִיא כֵּלִים וָואס אִין שְׁטוּבּ (טָהוֹר) דָאס אַלְץ אִיז טָהוֹר (בְּבַיִת) אוּנ אוֹבּ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אִין שְׁטוּבּ (אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת) אִיז מֶער נִיט טָמֵא נָאר דִיא זַאכִין וָואס אִין שְׁטוּבּ אָבֶּער דִיא זַאכִין וָואס אִין פַאס זֶענֶען נִיט טָמֵא (בְּתוֹכָהּ) אוּנ אוֹבּ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אִין פַאס (הַכֹּל טָמֵא) אִיז

ב היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה תחתיה. או בבית. או על גבה. הכל טמא. אלא תוכה. בתוכה. הכל טמא: **ג** במה דברים אמורים בזמן שהיא כלי מחולחלת. היתה פחותה ופקוקה בקש. או אפוצה. איזו היא אפוצה. כל שאין לה טפח ממקום אחד. כזית מן המת נתון תחתיה כנגדו עד התהום. טמא: על גבה. כנגדו עד הרקיע טמא. בבית. אין טמא אלא הבית

טומאה ואין כלי מציל על מה שתחתיו ועל גביו. אבל כשהטומאה בבית אמרן לעיל דאין טמא אלא הבית שאין הטומאה נכנסת בכוורת דרך נקבים אע"פ שיש בהן פותח טפח הואיל והן פקוקים ודרך פיה אינה נכנסת שהרי פיה לחוץ: **ב** היתה גבוה מן הארץ טפח. דעכשיו יש תחתיה אהל טפח: הכל טמא. דמביאה טומאה לבית. כיון דגבוהה טפח. וכלים שעל גבה אפי' שלא כנגד הטומאה. נמי טמאין. ואפי' בחוץ. דתחתיה כמאן דמלי טומאה. ואין מאהלת על גבה. דאין כלי מציל. וכן אם טומאה בבית. נמי הכל טמא. מהאי טעמא. דאהל הבית מביא טומאה לתחתיה ואין מאהלת על גבה. ואם טומאה על גבה. כיון דאין מאהלת על מה שתחתיה. רואים תחתיה כמאן דמלי טומאה הלכך מה שבבית ומה שתחתיה ומה שעל גבה הכל טמא: אלא תוכה. כלומר הכל טמא חוץ ממה שבתוכה שטהור: **ג** בזמן שהיא כלי. שלא נפחתה. ולא נתבטלה מתורת כלי: מחולחלת. שהדפנו' נקובות בפותח טפח שרגילים לעשות נקבים בדפנות הכוורת, כדי שיכנסו הדבורים ויצאו. ופעמים שהנקבים פקוקים בקש. אלא דהפקק לא מיהדק: היתה פחותה. שנפחתה ונתבטלה מתורת כלי: ופקוקה בקש. במקום הפחיתה ודפנותיה שלימות שאינה מחולחלת: או אפוצה. או אפי' אין דפנותיה שלימו' אלא שאפוצה. כלו' סתומה במקום שהיא מחולחלת ואין בה חלול טפח: כנגדו עד התהום טמא. וכל השאר טהור. דכיון דלאו כלי הוא חשוב כאהל להציל תוכה ועל גבה: על גבה. אם כזית מן המת נתון על גבה: כנגדו עד הרקיע טמא. וכל השאר טהור דמצלת תוכה ותחתיה. כיון דלאו כלי היא: בבית. אם כזית מן המת בבית: אין טמא

אַלְץ טָמֵא. אֲפִילוּ דִיא כֵּלִים וָואס אִין שְׁטוּב אוֹיךְ : ב (הָיְתָה גְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח) אוֹיבּ דִיא פַאס אִיז גִיוֶועֶן הוֹיךְ פוּן דִיא עֶרְד אַטֶפַח (טוּמְאָה תַּחְתֶּיהָ אוֹ בְּבַיִת אוֹ עַל גַבָּהּ הַכֹּל טָמֵא) אוֹיבּ דִיא טוּמְאָה אִיז גִיוֶוען אוּנְטֶער דִיא פַאס אָדֶער אִין שְׁטוּבּ אָדֶער אוֹיף דִיא פַאס (הַכֹּל טָמֵא) אִיז אַלְץ טָמֵא (אֶלָּא תּוֹכָהּ) נָאר אִין דִיא פַאס אִיז טָהוֹר (בְּתוֹכָהּ) אוּנ אוֹיבּ דִיא טוּמְאָה אִיז אִין דִיא פַאס (הַכֹּל טָמֵא) אִיז אַלְץ טָמֵא : ג (בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים) וֶוען זֶענֶען דִיא רֵייד גִיזָאגְט גִיוָוארִין (בִּזְמַן שֶׁהִיא כְּלִי מְחוּלְחֶלֶת) אַז דִיא פַאס אִיז גִילֶעכֶערְט יֶעדֶע לָאךְ אִיז גְרוֹס אַטֶפַח (הָיְתָה פְּחוּתָה) אָבֶּער אַז דֶער דֶעק פוּן דִיא פַאס אִיז גִיוֶועןְ צוּא בְּרָאכִין (וּפְקוּקָה בְּקַשׁ) אוּנ עֶס אִיז גִיוֶועןְ פַאר שְׁטָאפְּט מִיט שְׁטְרוֹי. אוּנ דִיא וֶוענְט זֶענֶען גִיוֶוען גַאנְץ נִיט גִילֶעכֶערְט (אוֹ אֲפוּצָה) אָדֶער זִיא אִיז גִיוֶוען פַאר מַאכְט (אֵיזוֹ הִיא אֲפוּצָה) וָואס מֵיינְט מֶען פַאר מַאכְט (כָּל שֶׁאֵין לָהּ טֶפַח מִמָּקוֹם אֶחָד) אִין דִיא לֶעכֶער וָואס אִין דִיא וֶוענְט אִיז נִיטָא אֵיין לָאךְ וָואס זִיא זָאל זַיין גְרוֹס אַטֶפַח (כְּזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ) אוֹיבּ אַשְׁטִיקוֹל פְלֵייש פוּן אַמֵת גְרוֹס וִויא אַאֵייל בִּירְט לִיגְט אוּנְטֶער דִיא פַאס (כְּנֶגְדוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא) אַלְץ וָואס לִיגְט נֶעבִין דִיא טוּמְאָה בִּיז דֶעם אָבְּגְרוּנְד אִיז טָמֵא (עַל גַבָּהּ) אוּנ אוֹיבּ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אוֹיף דִיא פַאס (כְּנֶגְדוֹ עַד הָרָקִיעַ טָמֵא) אַלְץ וָואס לִיגְט נֶעגִין דִיא טוּמְאָה בִּיז צוּם הִימֶעל אִיז טָמֵא (בְּבַיִת) אוֹיבּ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אִין שְׁטוּבּ (אֵין טָמֵא אֶלָּא הַבַּיִת) אִיז נִיט מֶער

אלא הבית. וכל השאר טהור דפיה לחוץ: בתוכה. אם כזית מן המת בתוכה: אין טמא אלא תוכה. וכל השאר טהור דאין טומאה נכנסת לבית כיון דאינה מחולחלת ופיה לחוץ. ומאלה נמי על מה שתחתיה ועל גבה כיון דלאו כלי היא: ד תחתיה והבית טמא. דמביאין טומאה מזה לזה: תוכה טהור. מה שבפנים. כיון דפיה לחוץ. וגבה נמי טהור דמאלת על מה שבחוץ כיון דלאו כלי היא: בתוכה. אם הטומאה בתוכה:

אין טמא אלא תוכה. וכל השאר טהור: ה היה פיה לפני'. שהיתה מונחת על אדם ושוליה לחוץ ופיה בפנים. והשתא איירי בזמן שהיא כלי מחולחלת. ואינה גבוהה מן הארץ טפח. ואין חלוק בין פיה לחוץ לפיה לפנים. אלא דפיה לחוץ קתני לעיל בבית אין טמא אלא הבית. והכא דפיה לפנים קתני הכל טמא. משו' דנכנסת טומא' דרך פיה: ו היתה גבוה. לעיל דפיה לחוץ קתני טומאה תחתיה. או בבית (או על גבה הכל טמא

הבית. בתוכה. אין טמא אלא תוכה: ד היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה תחתיה. או בבית. תחתיה והבית טמא. תוכה וגבה. טהור. בתוכה. אין טמא אלא תוכה. על גבה. כנגדו עד הרקיע טמא: ה בד"א בזמן שפיה לחוץ. היה פיה לפנים. וכזית מן המת נתון תחתיה. או על גבה מבחוץ. כל שהוא כנגד הזית. תחתיה וגבה ותוכה טמא. וכל שאינה כנגד הזית. תוכה והבית טהור. בתוכה או בבית. הכל טמא: ו היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה

טמא נאר וואס אין שטוב ליגט (בתוכה) אונ אוב דיא טומאה ליגט אין דיא פאס (אין טמא אלא תוכה) איז ניט מער טמא נאר וואס אין דיא פאס ליגט: ד (היתה גבוהה מן הארץ טפח) אוב דיא פאס איז געוועזן הויך פון דיא ערד א טפח (טומאת תחתיה) אוב א טומאה ליגט אונטער דיא פאס (או בבית) אדער אין שטוב (תחתיה והבית טמא) אלין וואס ליגט אונטער דיא פאס אונ וואס עס ליגט אין שטוב איז טמא (תוכה וגבה טהור) אונ וואס עס ליגט אין דיא פאס אונ אויף דיא פאס איז טהור (בתוכה) אונ אוב דיא טומאה ליגט איננווייניג אין דיא פאס (אין טמא אלא תוכה) איז ניט מער טמא נאר איננווייניג (על גבה) אונ אוב דיא טומאה ליגט אויף דיא פאס (כנגדו) וואס עס ליגט נעגין דיא טומאה (עד הרקיע) ביז צום הימעל (טמא) איז טמא: ה (במה דברים אמורים) ווען זענען דיא רייד געזאגט געווארין (בזמן שפיה לחוץ) אז דיא מויל פון דיא פאס איז אויסווייניג (היה פיה לפנים) אבער אז דיא מויל פון דיא פאס איז געוועזן איננווייניג אונ דער דעק איז אויסווייניג (וכזית מן המת נתון תחתיה) אונ א שטיקעל פלייש פון א מת גרוס וויא א איילבירט ליגט אונטער דיא פאס (או על גבה) אדער אויף דיא פאס (מבחוץ) פון אויסווייניג (כל שהוא כנגד הזית) אלץ וואס ליגט נעגין די שטיקעל פלייש פון מת וואס איז גרוס וויא א איילבירט (תחתיה) אונטער דיא פאס (וגבה) אונ אויף דיא פאס (ותוכה) אונ אין דיא פאס (טמא) איז טמא (וכל שאינו כנגד הזית) אונ אלץ וואס ליגט ניט נעגין דיא שטיקעל פלייש פון מת וואס איז גרוס וויא א איילבירט (תוכה) אלץ וואס ליגט איננווייניג (והבית) אונ אלץ וואס ליגט אין שטוב (טהור) איז טהור (בתוכה) אבער אז דיא טומאה ליגט איננווייניג אין פאס (או בבית) אדער אין שטוב (הכל טמא) איז אלץ טמא: ו (היתה גבוהה מן הארץ טפח) אוב דיא פאס איז געוועזן הויך פון דיא ערד א טפח אונ דיא מויל פון דיא פאס איז אויסווייניג (טומאה

אלא תוכה) והכא דפיה לפנים הכל טמא: טפח אוירי: בתוכה או בבית תוכה והבית
ז בזמן שהיא כלי מחולחלת. כאנס נקט טמאים. משום דפיה לפנים. אבל לעיל
מחו הלא. דלא מהני מחולחלת אלא בפ"ה דפיה לחוץ קתני טומאה בבית. אין טמא
לחוץ לענין הולאת טומאה מתוכה לבית. אלא הבית. והשאר טהור: ח אלא גבה.

והכא דפיה לפנים. הרי יוצאה דרך פיה. אלא איירי דהכא ריסא מחולחלת בהדי כלי נקט נמי הכא: כנגדו עד התהום טמא. והשאר טהור. ובשאינה גבוהה מן הארץ

ותוכה טמא. כשהטומאה בבית משום דפיה לפנים. אבל לעיל דפיה לחוץ. תוכה וגבה טהור: ט היתה ממלאה את כל הבית. שכלה בחוץ הבית לפנים ויושבת על שוליה

תחתיה. או בבית. או בתוכה. או על גבה. הכל טמא: ז בד"א בזמן שהיא כלי מחולחלת. היתה פרותה ופקיקה בקש. או אפוצה. איזהו אפוצה שאין לה טפח ממקום אחד. כזית מן המת נתון תחתיה. כנגדו עד התהום טמא. על גבה. כנגדו עד הרקיע טמא. בתוכה או בבית תוכה והבית טמאים: ח היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה תחתיה. או בבית או בתוכה. הכל טמא. אלא גבה. על גבה. כנגדו עד הרקיע טמא: ט היתה ממלאה את כל הבית. ואין בינה לבין הקורות פותח טפח. טומאה בתוכה

תחתיה) אוב אטומאה ליגט אונטער דיא פאס (או בבית) אדער אין שטוב (או בתוכה) אדער אין דיא פאס (או על גבה) אדער אויף דיא פאס (הכל טמא) איז אלין טמא: ז (במה דברים אמורים) ווען זענען דיא רייד גיזאגט גיווארין (בזמן שהיא כלי מחולחלת) נאר אז זיא איז אכלי אונ זיא איז גילעבערט (היתה פחותה) אז זיא איז אבער גיוועזן צוא בראכין (ופקוקה בקש) אונ פאר שטאפט מיט שטרוי (או אפוצה) אדער זיא איז גיוועזן פאר מאכט (איזו היא אפוצה) וואס מיינט מען פאר מאכט (כל שאין לה טפח ממקום אחד) אין דיא לעכער וואס אין דיא ווענט איז ניטא איין לאך וואס זיא זאל זיין גרוס אטפח (כזית מן המת נתון תחתיה) אוב אשטיקול פלייש פון אמת גרוס וויא אאיילבירט ליגט אונטער דיא פאס (כנגדו עד התהום טמא) אלין וואס ליגט גענין די טומאה ביז דעם אבגרונד איז טמא (על גבה) אונ אוב דיא טומאה ליגט אויף די פאס (כנגדו עד הרקיע טמא) אלין וואס ליגט גענין דיא טומאה ביז צום הימעל איז טמא (בתוכה) אונ אוב דיא טומאה ליגט אין דיא פאס (או בבית) אדער אין שטוב (תוכה והבית טמאים) אלין וואס ליגט אין דיא פאס אונ אין שטוב זענען טמא: ח (היתה גבוהה מן הארץ טפח) אוב דיא פאס איז גיוועזן הויך פון דיא ערד אטפח (טומאה תחתיה) אוב אטומאה ליגט אונטער דיא פאס (או בבית) אדער אין שטוב (או בתוכה) אדער אין דיא פאס (הכל טמא) איז אלין טמא (אלא גבה) נאר דיא זאכין וואס ליגען איבער די פאס זענען טהור (על גבה) אויב דיא טומאה ליגט אויף דיא פאס (כנגד) גענין דיא טומאה (עד הרקיע טמא) ביז צום הימעל איז טמא: ט (היתה ממלאה את כל הבית) אוב דיא פאס איז גיוועזן אין גאנצין אין שטוב. אונ זיא איז גישטאנען אויף דיא דעק אונ פון דעק צוא דיא ערד איז גיוועזן אטפח אונ דיא מויל צום בעלעק (ואין בינה לבין הקורות פותח טפח) אונ פון דיא מול צום בעלעק איז ניטא קיין טפח (טומאה בתוכה הבית טמא) אוב אטומאה ליגט אין דיא פאס אלין וואס אין שטוב איז

ופיה מגיע לשמי קורה שאין בינה להקרקע י הבית טהור . שהמשקוף יורד וסותם את פותח טפח : טומאה בתוכה הבית טמא . פי הכוורת ובכוורת שאינה מחולחלת אילי . טומא׳ בבית מה שבתוכה טהור . מידי דהוי במחולחלת . דרך החלחול היתה טומאה דהוה אביב שסוף קמור תחת הבית שיש יוצאה לבית ככל הני דלעיל : טומאה בבית

בו פותח טפח . ואין ביציאתו פותח טפח . דתנן לעיל בספ״ג : בין עומדת . כלומר דין זה נוהג בין עומד׳ ומגעת לקורות בין מוטה על צדה ואין בין פיה לדופן הבית פותח טפח : בין אחת בין שתים . זו על זו . ואין בין פי השניה לקורות פותח טפח . וכן אין בין שולי השניה לפיה של התחתונה פותח טפח :

בתוכה הבית טמא . טומאה בבית · מה שבתוכה . טהור · שדרך טומאה לצאת · ואין דרכה להכנס . בין עומדת . בין מוטה על צדה . בין אחת · בין שתים : י היתה עומדת בתוך הפתח . ואין בינה לבין המשקוף פותח טפח . טומאה בתוכה · הבית טהור . טומאה בבית מה שבתוכה טמא . שדרך הטומאה לצאת . ואין דרכה להכנס : **יא** היתה מוטה על צדה באויר . וכזית מן המת נתון תחתיה , או על גבה . כל שהוא כנגד הזית . תחתיה וגבה טמא · וכל שאינו כנגד הזית . תוכה

מה שבתוכה טהור . גרסינן . שהטומאה יוצאה לחוץ ואינה נכנסת לכוורת . ובכוה׳ ספרים גורסין מה שבתוכה טמא . לפי שהטומאה יוצאת מן הבית דרך פתחה . ומטמא מה שבכוורת והיא עומדת בתוך הפתח : **יא** באויר . בחלל או בגינה שאין שם אהל ודינה כדין כוורת שהיא לחוץ הפתח

טמא (טומאה בבית) אוב דיא טומאה ליגט אין שטוב (מה שבתוכה טהור) אליץ וואס אין פאס ליגט איז טהור (שדרך טומאה לצאת) דער שטייגער איז פון אטומאה ארוס צוא גיין (ואין דרכה להכנס) אונ עס איז ניט איר שטייגער אריין צוא גיין (בין עומדת סיי דיא פאס שטייט גלייך אונ פון מול צום בעלעק איז ניטא קיין טפח (בין מוטה על צדה) סיי דיא פאס ליגט אוף אזייט אונ פון מיל צום וואנט איז ניטא קיין טפח (בין אחת) סיי איין פאס (בין שתים) סיי צווייא פעסער איינעם אוף דעם אנדערין . אונ פון דיא מויל פון דיא אובערשטע פאס ביז צום בעלעק איז ניטא קיין טפח . אונ פון די מויל פון דיא אונטערשטע פאס ביז צוא דיא דעק פון דיא אובערשטע פאס איז אוך ניטא קיין טפח : י (היתה עומדת בתוך הפתח) אוב דיא פאס איז געשטאנען אין דיא שוועל פון דיא טיר (ואין בינה לבין המשקוף פותח טפח) אונ פון דיא מול פון פאס ביז צום אובערשטין שוועל פון דיא טיר איז ניטא קיין טפח (טומאה בתוכה הבית טהור) אוב דיא טומאה ליגט אין דיא פאס אליץ וואס אין שטוב איז טהור (טומאה בבית) אוב דיא טומאה איז אין שטוב (מה שבתוכה טמא) אליץ וואס ליגט אין דיא פאס איז טמא (שדרך הטומאה לצאת) דער שטייגער איז פון אטומאה ארוס צו גיין (ואין דרכה להכנס) אונ עס איז ניט איר שטייגער אריין צוא גיין : יא (היתה מוטה על צדה באויר) אוב דיא פאס איז געווען אום גיבויגן אוף אזייט . אונ זיא איז גילעגין אין הויף אדער אין אגארטין (וכזית מן המת נתון תחתיה) אונ אשטיקול פלייש פון אמת גרוס ווי אאייל בירט איז גילעגין אונטער דיא פאס (או על גבה) אדער אוף דיא פאס (כל שהוא כנגד הזית) אליץ וואס ליגט נעגין דיא שטיקול פלייש פון מת וואס איז גרוס וויא אאייל בירט (תחתיה) אונטער דיא פאס (וגבה) אונ אוף דיא פאס (טמא) איז אליץ טמא (וכל שאינו כנגד הזית) אונ אליץ וואס איז ניט נעגין דיא שטיקול פלייש פון מת וואס איז גרוס

טהור. בתוכה. הכל טמא: יב היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה תחתיה או על גבה. הכל טמא. אלא תוכה. בתוכה הכל טמא. בד"א בזמן שהיא כלי. היתה פחותה. ופקוקה בקש. או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים. כזית מן המת נתון תחתיה. כנגדו עד התהום טמא. על גבה. כנגדו עד הרקיע טמא. בתוכה. אין טמא אלא תוכה. היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה תחתיה. תחתיה טמא. בתוכה. תוכה טמא. על גבה. כנגדו עד הרקיע טמא: יג היתה יושבת על שוליה: והיא כלי. טומאה תחתיה

ופיה לחוץ כדתנן בריש פרקין. וכן נמי גבוהה טפח דהכא כגבוה טפח דריש פרקין אלא דהכא אין שייך להזכיר בית דבעומדת תחת האויר עסקינן: יב בזמן שהוא כלי. היכא דעומדת באויר אין שייך להזכיר מחולחלת ומשום הכי לא תני הכא או אפולה כדתני לעיל. דאין שייך אפולה אלא במחולחלת: או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים. דפליגי אתנא קמא וסברי דמחזקת ארבעים סאה כנפחתה ונתבטלה מתורת כלי דתוא ומללא אתחתיה ואתוכה ועל גבה: כזית מן המת נתון תחתיה. דינה כנפחתה ואינה נגובה ופיה לחוץ דתנן לעיל: היתה גבוהה מן הארץ טפח. הך נמי דינה כדין כוורת שפיה לחוץ ופחותה ופקוקה ונגובה טפח דתנן לעיל: יג היתה יושבת על שוליה וכו' טומאה תחתיה או בתוכה או על גבה. כל על גבה שמניחו גבי כוורת כשהיא יושבת

וויא אַאיילבירט (תוכה טהור) אלץ וואס ליגט אינוויינינג איז טהור (בתוכה) אונ אוב די טומאה ליגט אינוויינג אין דיא פאס (הכל טמא) איז אלץ טמא: יב (היתה גבוהה מן הארץ טפח) אוב דיא פאס איז גיוועזן הויך פון דיא ערד אטפח (טומאה תחתיה) אונ אטומאה ליגט אונטער דיא פאס (או על גבה) אדער אויף דיא פאס (הכל טמא) איז אלץ טמא (אלא תוכה) נאר אינוויינג איז טהור (בתוכה) אוב דיא טומאה ליגט אינוויינג (הכל טמא) איז אלץ טמא (במה דברים אמורים) ווען זענען דיא רייד גיזאגט גיווארין (בזמן שהיא כלי) אז דיא פאס איז אגאנצע כלי (היתה פחותה) אבער אז דיא פאס איז גיוועזן צוא בראכין (ופקוקה בקש) אינ פאר שטאפט מיט שטרוי (או מחזקת ארבעים סאה) אדער מען קען אריין גיסין משקה אין דיא פאס פערציג סאה (כדברי חכמים) אזו וויא דיא חכמים זאגין אבלי וואס האלט פערציג סאה משקה הייסט זיא ניט קיין כלי (כזית מן המת נתון תחתיה) אוב אונטער דיא פאס ליגט אשטיקל פלייש פון אמת גרוס וויא אאיילבירט (כנגדו עד התהום טמא) אלץ וואס ליגט נעגין דיא טומאה ביז צום אבגרונד איז טמא (על גבה) אוב דיא טומאה ליגט אויף דיא פאס (כנגדו עד הרקיע טמא) אלץ וואס ליגט נעגין דיא טומאה ביז צום הימעל איז טמא (בתוכה) אוב דיא טומאה ליגט אינוויינג (אין טמא אלא תוכה) איז ניט מער טמא נאר אינוויניג (היתה גביהה מן הארץ טפח) אוב זיא איז גיוועזן הויך פון דיא ערד אטפח (טומאה תחתיה) אוב אטומאה ליגט אונטער איר (תחתיה טמא) אלץ וואס ליגט אונטער איר איז טמא (בתוכה) אוב די טומאה ליגט אינווייניג (תוכה טמא) אלץ וואס ליגט אינווייניג איז טמא (על גבה) אוב דיא טומאה ליגט אויף דיא פאס (כנגדו עד הרקיע טמא) אלץ וואס ליגט נעגין דיא טומאה ביז צום הימעל איז טמא: יג (היתה יושבת על שוליה) אוב דיא פאס איז גישטאנען מיט דעם דעק אויף דיא ערד (והיא כלי) אונ דיא פאס איז אגוטע כלי. זיא קען אליין שטיין מען דארף איר ניט אנשפארין (טומאה תחתיה) אוב

תחתיה. בתוכה. או על גבה. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח; או מכוסה או כפויה על פיה. טומאה תחתיה; בתוכה. או על גבה: הכל טמא:

יד בר״א בזמן שהיא כלי. היתה פחותה ופקוקה בקש. או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים. טומאה תחתיה בתוכה או על גבה. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת. רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים אין טומאה עולה

על שוליה ופיה למעלה. היינו שהטומאה מאהיל חוצה לה למעלה מפיה: בוקעת ועולה. אע״ג דלעיל במוטה על צדה וטומאה תחתיה או על גבה מגלת על מה שבתוכ׳ הכא דפיה למעלה מאחר דאין מגלת על מה שחוצה לה. אין מגלת על מה שבתוכה. כיון דאין הפסק בין אויר שבתוכ׳ לאויר של מעלה בחוצה לה. ודוקא כנגד הזית ממש ולא מן הצדדים כיון דפתוחה ואין גבוה טפח שאין שם אהל להביא את הטומאה בצדדין: אבל היתה גבוה טפח או מכוסה. אע״פ שאינה גבוהה טפח: או כפאה על פיה. הוי אהל להביא

טומאה: הכל טמא. ואין הכסוי חשוב להפסיק בין אויר תוכה לאויר שלמעלה. דלא דמי כלל למוטה על צדה. ודוקא דמכוסה בכפישה. או בשאר כלים. אע״פ שאינן מקבל טומאה. אבל מכוסה בנסר. אע״פ שטומאה על גבה אין הטומאה בוקעת את הנסר. כדתנן לעיל פ׳ חמישי [משנה ו׳] גבי כוורת שהיא בתוך הבית: **יד** היתה פחותה. שנפחתה ובטל׳ מתורת כלי: כדברי חכמים. דפליגי אתנא קמא ומשוו מחזקת מ׳ סאה לפחותה ופקוקה בקש: אין טומאה עולה לה. בזמן שהטומא׳ תחתיה אינה עולה

אטומאה ליגט אונטער דיא פאס (בתוכה) אדער אינוויינינג אין דיא פאס (או על גבה) אדער אויף דיא פאס איבער דיא מול פון פאס (טומאה בוקעת ועולה) דיא טומאה שפאלט דורך ביז צום הימעל (בוקעת ויורדת) אונ זיא שפאלט דורך אין דער נידער ביז צום אבגרונד. אונ אלץ וואס נעגין דיא טומאה ווערט טמא (היתה גבוהה מן הארץ טפח) איב דיא פאס איז הויך פון דיא ערד אטפח (או מכוסה) אדער זיא איז צו גידעקט מיט אכלי וואס קען ניט טמא ווערין (או כפויה על פיה) אדער זיא איז גיוועזן אומגיקערט מיט דעם מול אויף דיא ערד (טומאה תחתיה) אוב אטומאה ליגט אונטער דיא פאס (בתוכה) אדער אינוויינינג אין דיא פאס (או על גבה) אדער אויף דיא פאס הכל טמא) אלץ וואס ליגט נעגין דיא טומאה איז טמא: **יד** (במה דברים אמורים) ווען זענען דא רייד גיזאגט גיווארין. (בזמן שהיא כלי) אז דיא פאס איז אגאנצע כלי (היתה פחותה) אבער אז די פאס איז גיוועזן צוא בראכין (ופקוקה בקש) אונ פאר שטאפט מיט שטרוי (או מחזקת ארבעים סאה) אדער מען קען אריין גיסין פערציג סאה משקה אין דיא פאס (כדברי חכמים) אזו וויא דיא חכמים זאגין אכלי וואס האלט פערציג סאה משקה הייסט זיא ניט קיין כלי (טומאה תחתיה) אוב אטומאה ליגט אונטער דיא פאס (בתוכה) אדער אינוויינינג אין דיא פאס (או על גבה) אדער אויף דיא פאס (טומאה בוקעת ועולה) דיא טומאה שפאלט דורך ביז צום הימעל (בוקעת ויורדת) אונ זיא שפאלט דורך אין דער נידער ביז צום אבגרונד. רבי אליעזר אונ רבי שמעון זאגין (אין טומאה עולה לה) אז דיא טומאה איז אונטער דיא פאס קומט זיא ניט אריין

עולה לתוכה: אף לא יורדת ממנה. בזמן שהטומאה בתוכה אינה יורדת תחתיה: תחתיה טמא. ותוכה וגבה טהור: כנגדו עד הרקיע טמא. אבל תחתיה טהור:

הנוגע בה מכל מקום טמא. דברי ר׳ אליעזר. שהכיסוי מבקע הטומאה בכלי שהטומאה עולה עד הכיסוי וחוזרת ויורדת על פני כלה: רבי יהושע מטהר מטפח ולמטה.

עולה לה. אף לא יורדת ממנה. היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה. תחתיה טמא. בתוכה או על גבה כנגדו עד הרקיע טמא: **טז** ארון שהיא רחבה מלמטן וצרה מלמעלן. והמת בתוכה הנוגע בה מלמטן טהור ומלמעלן טמא. רחבה מלמעלן וצרה מלמטן. הנוגע בה מ״מ טמא. היתה שוה הנוגע בה מ״מ טמא. דברי ר׳ אליעזר. ורבי יהושע אומר מטפח ולמטן טהור. מטפח ולמעלן טמא. העשויה כמין קמטרא. הנוגע בה

טז ארון שהוא רחבה. האי ארון הוא מן סלע שבולט מן ההר ונחצב בו קבר: רחבה מלמטה וצרה מלמעלה. ופיה למעלה: הנוגע בה מלמטן טהור. דמה שכנגד פיו נחשב כארון. אבל שבצדדים לא: רחבה מלמעלה וצרה מלמטה. או שהיה שוה

דאין נחשב כארון אלא טפח הסמוך לחלל הארון הלכך אינה בוקעת מטפח ולמטה: העשויה כמין קמטרא. הוא כלי שכסויו מכסה עוביו כדפנות. תרגום לאשר על המלתחה לדי ממנא על קמטרא: הנוגע בה מכל מקום טמא. דכל שכנגד הכסוי טמא.

אין די פאם (וְאַף לֹא יוֹרֶדֶת מִמֶּנָּה) אונ אוב די טומאה איז אינוויינג אין די פאם קומט זיא ניט אראפ אונטער די פאם (הָיְתָה גְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח) אוב זיא איז גיוועזן הויך פון די ערד א טפח (טוּמְאָה תַּחְתֶּיהָ) אוב א טומאה ליגט אונטער די פאם (תַּחְתֶּיהָ טָמֵא) אליץ וואס ליגט אונטער די פאם איז טמא. אבער וואס עס ליגט אין די פאם אונ אויף די פאם איז טהור (בְּתוֹכָהּ) אוב א טומאה ליגט אין די פאם (אוֹ עַל גַּבָּהּ) אדער אויף די פאם (כְּנֶגְדּוֹ) געגין די טומאה (עַד הָרָקִיעַ טָמֵא) ביז צום הימעל איז טמא. אבער וואס עס ליגט אונטער די פאם איז טהור: טז (אָרוֹן שֶׁהִיא רְחָבָה מִלְּמַטָּן וְצָרָה מִלְמַעְלָן) אוב מען האט אום גיהאקט א קאסטין אין א שטיין (אונ דער שטיין זיצט אין זיין בארג) אונ דער קאסטין איז אונטע ברייט אונ אויבין שמאל (וְהַמֵּת בְּתוֹכָהּ) אונ א מת ליגט אין קאסטין (הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִלְּמַטָּן טָהוֹר) אז מען רירט אן דעם קאסטין אונטען. אונ די שטיק וואס אונטען איז ברייטער פון אויבין. איז מען טהור (וּמִלְמַעְלָן טָמֵא) אונ אז מען רירט אן די קאסטין אויבין ביי די טיר איז מען טמא (רְחָבָה מִלְמַעְלָן וְצָרָה מִלְּמַטָּן) אונ אויב די קאסטין איז אויבין ברייט אונ אונטען שמאל (הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָמֵא) אז ער רירט אן די קאסטין אויף וועלכין ארט עס איז. איז מען טמא (הָיְתָה שָׁוָה) אויב אויבען אונ אונטען איזביידע גלייך (הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָמֵא) אז ער רירט אן די קאסטין אויף וועלכין ארט עס איז. איז מען טמא (דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר) אזוי זאגט רבי אליעזר. רבי יהושע זאגט (מִטֶּפַח וּלְמַטָּן טָהוֹר) דער ערשטער טפח וואס ביי דעם חלל פון ארון איז טמא אונ פון דעם טפח אונ ווייטער איז טהור (מִטֶּפַח וּלְמַעְלָן טָמֵא) אונ פון דעם אויבערשטין טפח ביז צו דעם חלל פון ארון איז טמא (הָעֲשׂוּיָה כְּמִין קַמְטְרָא) אויב דער קאסטין איז גימאכט אזו וויא די קאסטונס וואס דער דעק פון אויבין פאר דעקט די ווענט אויך (הַנּוֹגֵעַ בָּהּ

וכסוי מכסה את כלו : כמין גלוסקום הנוגע בחבית שהיא מקבלי טומא׳ עסקינן . כדמוכח
בה מ״מ טהור . אין כסוי שלו אלא כנגד בסיפא . אלא החבית טמאה . כלומר אף כלים
אלנו כיתד התחוב בנקב בדוחק: חוץ ממקום שבתוך החבית כנגד הטומאה טמאים . משום
פתיחתה . בכסוי שכנגד אלה: **טז** חבית דהסס חבית . פיה רחב כשיעור קולקורותה .

בה מכל מקום טמא . כמין גלוסקום . הנוגע בה מכל מקום טהור . חוץ ממקום פתיחתה: **טז** חבית שהיא יושבת על שוליה באויר . וכזית מן המת נתון תחתיה . או בתוכה כנגד קורקורותה . טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . והחבית טמאה . תחת דופנה מבחוץ . טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . והחבית טהורה

שהיא יושבת. חביות שלהן נרות למעלה לצד פיהן. ולמטה לצד השולים . ורחבות באמצען . וכמין בטן רחב בולט מהן באמצען מבחוץ: באויר . היינו באויר העולם לאפוקי תחת האהל: קורקורות׳ כמו קרקעית׳ וכן השולי׳: בוקעת ועולה בוקעת ויורדת . וכל

וכיון שאין הפסק בין אויר תוכ׳ לאויר שעל גבה למעלה חולה לה. מתוך שאינה מללת חולה לה . אין מללת בתוכה : תחת דופנה שבחוץ טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. וטמא חוץ לחבית כל שכנגד הזית: והחבית טהורה . היינו מה שבתוך החבית אפי׳

כלים שכנגד הזית טמאים . בין התחים בין כנגד הזית דדופני החבית בולטו׳ באמצע וכשים
על גבה בין בתוכה . מידי דהוה אכוורת כזית תחת הדופן דמי דופנה לכוורת שהיא
דלעי״ל (מי״ג) היושבת על שוליה אבל שבצדדים מוטה על צדה שתוכה טהור . לפי שיש הפסק
שלא כנגד הזית טהורי׳ : והחבי׳ טמאה . בין אויר תוכה שכנגד הזית . לאויר שחולה
לא שתהא החבית עצמה טמאה . דהא הכא לה כנגד הזית : בתוכה ותחת דופנה · כלומר

מכל מָקוֹם טָמֵא) אַז עֶר רִירְט אָן דִיא קַאסְטִין אוֹיף וֶועלְכִין אָרְט עֶס אִיז . אִיז מֶען
טָמֵא (כְּמִין גְלוּסְקוֹס) אוֹיבּ דִיא קַאסְטִין אִיז גִימַאכְט אַז דֶער דֶעק גֵייט אַרִין אִינְוֵוינִיג
אִין קַאסְטִין (הַנוֹגֵעַ בָּהּ מִכָּל מָקוֹם טָהוֹר) אַז עֶר רִירְט אָן דִיא קַאסְטִין אוֹיף וֶועלְכֶע אָרְט
עֶס אִיז . אִיז מֶען טָהוֹר (חוּץ מִמָּקוֹם פְּתִיחָתָהּ) נָאר אַז מֶען רִירְט אָן ווּא דִיא קַאסְטֶען
עֶפִינְט זִיךְ . דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטִין דֶעק . אִיז מֶען טָמֵא : טז (חָבִית שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלֶיהָ
בָּאֲוִיר) אַפַּאס פוּן עֶרְד אוּנ עֶס אִיז נִיט גִיבְּרֶענְט גִיוָוארְען אִין אַאוֹיוִון . וָואס זִיא קֶען
נִיט טְמֵא וֶוערִין . אָדֶער פוּן אַנְדֶערֶע זַאכֶען וָואס קֶענֶען נִיט טָמֵא וֶוערִין . אוּנ זִיא אִיז
שְׁמָאל פוּן אוֹיבִּין אוּנ פוּן אוּנטֶען אוּנ אִין מִיטֶען גֵייט אַרוֹיס וִויא אַבּוֹיךְ . אוּנ דִיא פַאס
שְׁטֵייט אוֹיף אִיר דֶעק . אוּנ דִיא מוֹיל אַרוֹיף . אוּנ זִיא שְׁטֵייט נִיט אִין אַשְׁטוּבּ נָאר אִין
אַהוֹיף אָדֶער אִין אַנָארְטִין (וּכְזַיִת מִן הַמֵּת נָתוּן תַּחְתֶּיהָ) אוּנ אַשְׁטִיקוֹל פְלֵיישׁ פוּן אֵמֵת
גְרוֹיס וִויא אַאֵיילְבִּירְט לִיגְט אוּנְטֶער דִיא פַאס (אוֹ בְּתוֹכָהּ) אָדֶער דִיא טוּמְאָה לִיגְט
אִינְוֵוינִיג אִין דִיא פַאס (כְּנֶגֶד קוּרְקוּרְתָּהּ) גֶעגִין דֶעם דֶעק אָדֶער אוֹיף דֶעם דֶעק (טוּמְאָה
בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת) דִיא טוּמְאָה שְׁפַּאלְט דוּרְךְ בִּיז צוּם הִימֶעל . אוּנ זִיא שְׁפַּאלְט
דוּרְךְ אִין דֶער נִידֶער בִּיז צוּם אַפּ גְרוּנְד . אוּנ אַלֶע כֵּלִים וָואס זֶענֶען נֶעגִין דִיא טוּמְאָה
הַיא אוּנְטֶער דִיא פַאס אוּנ אִיבֶּער דִיא פַאס זֶענֶען טמא (וְהֶחָבִית טְמֵאָה) . אוּנ דִיא כֵּלִים
וָואס זֶענֶען אִין דִיא פַאס . זֶענֶען אַלֶע טְמֵא (תַּחַת דּוֹפְנָהּ מִבַּחוּץ) אוּנ אוֹיבּ דִיא טוּמְאָה
לִיגְט אוֹיסְוֵוינִיג אוּנְטֶער דֶעם בּוֹיךְ פוּן דִיא פַאס (טוּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת)
דִיא טוּמְאָה גֵייט אַרוֹיף בִּיז צוּם הִימֶעל אוּנ גֵייט אַרָאפּ אִין דֶער נִידֶער בִּיז צוּם אַבְּגְרוּנְד .
אוּנ אַלִין וָואס לִיגְט נֶעגִין דִיא טוּמְאָה פוּן אוֹיסְוֵוינִיג אִיז טָמֵא (וְחָבִית טְהוֹרָה) אוּנ אַלְץ

טהורה. בתוכה ותחת דופנה. אם יש בדפנות פותח טפח. הכל טמא. ובנגד פיה טהור. ואם לאו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. בד״א בטהורה. אבל אם היתה טמאה. או גבוהה מן הארץ טפח. או מכוסה. או כפויה על פיה. טומאה תחתיה. בתוכה. או על גבה. הכל טמא:

ארובה

בפנים בחלל דופנה וקרי לה תחת דופנה לפי שהדופן הולך וצר לצד פיה ולאפוקי על שולה המכוון כנגד פיה: אם יש בדפנות פותח טפח. שבטן החבית בולט כל כך לחוץ שיש שם במקום אחד על כנגד פיה של החבית טפח על טפח ברום טפח: הכל טמא. שהאהל מביא את הטומאה בכל החבית חוץ מכנגד פיה שאין שם אהל. הלכך כנגד פיה טהור: ואם לאו. דאין שם טפח: טומאה בוקעת ועולה. ואין טמא אלא כנגד הזית: בד״א בטהורה. בחבית שאינה מקבלת טומאה: אבל אם היתה טמאה. כגון שהיא חבית שנגרפה בכבשן שהיא מקבלת טומאה: או גבוהה מן הארץ טפח או מכוסה או כפויה. ואפי׳ היא טהורה. וטומאה תחתיה או בתוכה או על גבה הכל טמא. דאי בת קבולי טומאה היא ויושבת על שוליה וטומאה תחתיה או בתוכה או על גבה אע״פ שאין כלי חרס מיטמא מגבו נטמא כאן החבית עצמה. מידי דהוה אכלים שבתוכה מאחר שאינה מוקפת צמיד פתיל. דאין כלי מציל אפילו על מה שבתוכו אלא עם דפנות אהלים במקום שאין הפסק מאויר תוכו לאויר שחוצה לו. והאי תחתיה היינו תחת שוליה דלא תני תחת דופנה מבחוץ ונטמאה החבית עצמה וכיון דחבית עצמה טמאה היא נטמאו כל כלים שבתוכה אפי׳ שלא כנגד הטומאה דאע״ג דקיימא לן דאין אדם וכלים מיטמאין מאויר כלי חרס. הכא כל זמן שהזית תחתיה מיטמאין מטעם חבורים מאחר דחבית עצמה טמאה. וכן גבוהה מן הארץ טפח אפי׳ טהורה חזינן תחתיה כאילו הוא מלא טומאה ואפי׳ טומאה על גבה. והשתא כל הני אין דינם שוה. דאם החבית מקבלת טומאה. מה שבתוכה אפי׳ שלא כנגד הטומאה טמא. והמאהיל על גבה כנגד הטומאה טמא. ושלא כנגד הטומאה טהור. אבל גבוה מן הארץ טפח או מכוסה או כפויה על פיה כמאהיל על

על

וואס לִיגְט אִין דִיא פַאס אִיז טהור (בְּתוֹכָהּ וְתַחַת דוֹפְנָהּ) אוּנ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אִינְוֶוייניג אִין דֶעם בּוֹיךְ פוּן דִיא פַאס אוּנְטֶער דִיא וַואנְט פוּן פַאס וָואס אִיבֶּער דֶעם בּוֹיךְ (אִם יֵשׁ בִּדְפָנוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח) אוֹיב דֶער בּוֹיךְ אִיז טִיף אִין דִיא בְּרֵייט אַטֶפַח אוּנ אִין דִיא הַייךְ אַטֶפַח (הַכֹּל טָמֵא) אַלֶע כֵּלִים וָואס לִיגֶען אִין דֶעם בּוֹיךְ פוּן דִיא פַאס זֶענֶען טָמֵא (וּכְנֶגֶד פִּיהָ) נָאר דִיא כֵּלִים וָואס זֶענֶען גֶעגֶין דִיא מוֹיל פוּן פַאס (טָהוֹר) זֶענֶען טָהוֹר (וְאִם לַאו) אוּנ אוֹיב אִי דֶעם בּוֹיךְ פוּן פַאס אִיז נִיטָא קֵיין טֶפַח (טוּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת) שְׁפַּאלְט דִיא טוּמְאָה דוּרְךְ בִּיז צוּם הִימֶעל אוּנ זִיא שְׁפַּאלְט דוּרְךְ אִין דֶער נִידֶער בִּיז צוּם אָבְּגְרוּנְד. אוּנ אַלֶיץ וָואס עֶס אִיז גֶעגֶין דִיא טוּמְאָה אִיז טָמֵא (בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים) וֶוען זֶענֶען דִיא רֵייד גֶיזָאגְט גֶ וָוארֶען (בִּטְהוֹרָה) בַּייא אֵיין אַפַאס וָואס זִיא קֶען נִיט טָמֵא וֶוערִין (אֲבָל אִם הָיְתָה טְמֵאָה) אָבֶּער אוּ דִיא פַאס קֶען טָמֵא וֶוערִין (אוֹ) אָדֶער זִיא קֶען נִיט טָמֵא וֶוערִין. נָאר (גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח) זִיא אִיז הוֹיךְ פוּן דִיא עֶרְד אַטֶפַח (אוֹ מְכוּסָה) אָדֶער זִיא אִיז גִיוֶועןְ צוּ גִידֶעקְט (אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ) אָדֶער זִיא אִיז גִיוֶועןְ אוּים גִיבּוֹיגֶען מִיט דִיא מוֹיל אַרָאפּ (טוּמְאָה תַּחְתֶּיהָ) אוּנ אוּנְטֶער דִיא פַאס לִיגְט אַטוּמְאָה (בְּתוֹכָהּ) אָדֶער דִיא טוּמְאָה לִיגְט אִין דִיא פַאס (אוֹ עַל גַּבָּהּ) אָדֶער דִיא טוּמְאָה לִיגְט אוֹיף דִיא פַאס (הַכֹּל טָמֵא) אִיז אַלֶיץ טָמֵא:

על גבה אפי' שלא כנגד הטומאה טמא. וא"ן לתמוה כפויה על פיה וטומאה על גבה תליל מה שבתוכה ככלים טהורים המוקפים צמיד פתיל. דשאני הכא דליכא מירוח:

פי' הרקיע טהורים: מלמעלן. על פי הארובה: עירב את הטומאה. והכל טמא. הבית טמא והנותן רגלו נ"כ טמא: וכנגד הטומאה טמא. שהזית נמשך לכאן ולכאן: ב אין בארובה פותח טפח.

פי' ארובה שהיא בתוך הבית. ומגולה לאויר שאין עליה גג מלמעלה: כנגד ארובה טהור. כלים המונחים למטה בארץ כנגד הארובה ורואים

הא קא משמע לן דאפי' בפחות מטפח לא אמרי' בטומאה לבוא: נתן את רגלו טהור. הנותן דכסתום דמי לגביה שאין טומאה נכנסת לאהל ולא יוצאה

פ"י ארובה שהיא בתוך הבית. ויש בה פותח טפח. טומאה בבית. כנגד ארובה טהור. טומאה כנגד ארובה. הבית טהור. הטומאה בין בבית ובין כנגד ארובה. נתן את רגלו מלמעלן. עירב את הטומאה. מקצת טומאה בבית ומקצתה כנגד ארובה. הבית טמא. וכנגד הטומאה טמא: ב אין בארובה פותח טפח. טומאה בבית. כנגד ארובה טהור. טומאה כנגד ארובה הבית טהור. הטומאה בבית. נתן את רגלו מלמעלן. טהור. הטומאה כנגד ארובה. נתן את רגלו מלמעלן. ר"מ

מטמא

פרק י א (ארובה שהיא בתוך הבית) אויב אין בעלעק פון שטוב איז אוים געשניטען אפענסטער. אונ איבער דעם פענסטער איז ניט גיוועזן קיין דאך (ויש בה פותח טפח) אונ דער פענסטער איז ברייט אטפח אונ לאנג אטפח (טומאה בבית) אויב אטומאה ליגט אין אשטוב אונטער דעם בעלעק (כנגד ארובה טהור) אלץ וואס עס ליגט אויף דיא ערד גענין דעם פענסטער איז טהור (טומאה כנגד ארובה) אויב דיא טומאת ליגט אויף דיא ערד גענין דעם פענסטער (הבית טהור) אלץ וואס ליגט אין שטוב איז טהור (הטומאה בין בבית ובין כנגד ארובה) אויב דיא טומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם בעלעק אדער אונטער דעם פענסטער (נתן רגלו מלמעלן) אויב ער האט גישטעלט זיין פוס אויף דעם פענסטער (עירב את הטומאה) האט ער צוא מישט דיא טומאה. אונ עס ווערט אלץ וויא אין ניצעלט. דער וואס האט גילייגט דעם פוס ווערט אוך טמא (מקצת הטומאה בבית ומקצתה כנגד ארובה) אביסול פון דיא טומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם בעלעק אונ אביסול ליגט גענין דעם פענסטער (הבית טמא) אלץ וואס ליגט אין שטוב איז טמא (כנגד הטומאה טמא) אונ וואס עס ליגט איבער דיא טומאה וואס גענין פענסטער איז אוך טמא: ב (אין בארובה פותח טפח) אויב דער פענסטער וואס אין בעלעק איז ניט ברייט קיין טפח (טומאה בבית) אויב אטומאה ליגט אין שטוב (כנגד ארובה טהור) אלץ וואס ליגט גענין פענסטער איז טהור (טומאה כנגד ארובה) אונ אויב דיא טומאה ליגט גענין פענסטער (בבית טהור) אלץ וואס אין שטוב איז טהור (הטומאת בבית) אויב דיא טומאה ליגט אין שטוב (נתן רגלו מלמעלן) אויב ער האט גישטעלט זיין פוס אויף דעם פענסטער (טהור) פון דעסטוועגין איז אלץ טהור. אונ דער מענטש איז אויך טהור (הטומאה כנגד ארובה) אויב דיא טומאה איז גענין פענסטער (ונתן את רגלו מלמעלן) אויב ער האט גישטעלט דיא פוס אויף דעם פענסטער. רבי מאיר (מטמא) זאגט

מטמא . וחכ"א אם טומאה קדמה את רגלו. טמא. ואם רגלו קדמה את הטומאה. טהור. רש"א שני רגלים זו ע"ג זו שקדמו את הטומאה. משך הראשון את רגלו. ונמצא רגלו של שני שם. טהור. מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטומאה:

ג מקצת טומאה בבית. ומקצתה כנגד ארובה. הבית טמא. וכנגד הטומאה טמא. דר"מ. ר׳ יהודה אומר הבית טמא. כנגד הטומאה טהור. ר׳ יוסי אומר אם יש בטומאה כדי שתחלק. ותטמא את הבית. ותטמא

ממנו בפחות מפותח טפח: אם טומאה קדמה את רגלו טמא. שהרי בעת שנתן רגלו האהיל על הטומאה: ואם רגלו קדמה את הטומאה טהור. שקודם שבאת הטומאה כבר נעשה אהל סתום ובשעה שנכנסת בו הטומאה אין שם בארובה פותח טפח כדי שתצא ממנו הטומאה: שתי רגלים זו על גב זו. של שני אנשים ונתן הראשון רגלו על פי הארובה ורגל של שני מונח על רגלו של ראשון ואח"כ

נכנס טומאה בבית תחת הארובה. ואח"כ הסיר הראשון את רגלו ונמצאת רגל השני מונחת על פי הארובה אע"פ ששני זה האהיל על הטומאה כשהסיר הראשון את רגלו השני טהור. מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטומא׳. ואין הלכה כר"ש ולא כר"מ:

ג כנגד ארובה. בארובה שאין בה פותח טפח: וכנגד הטומאה טמא. היינו המאהיל על הטומאה: כדי שתחלק. פי׳ במקצת

אלץ וואס אין שטוב איז טמא (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (אם הטומאה קדמת את רגלו טמא) אוב דיא טומאה איז גיוועזן אין שטוב איידער ער האט גישטעלט די פוס. דער נאך אז ער שטעלט דיא פוס ווערט אלץ טמא (ואם רגלו קדמה את הטומאה טהור) אונ אויב ער האט גישטעלט דיא פוס איידער דיא טומאה איז גיקומען אין שטוב. איז אלץ טהור. רבי שמעון זאגט (שתי רגלים זו על גב זו) צווייא פיס פון צווייא מענטשין. איינער האט גישטעלט אפוס אויף דעם פענסטער. דער נאך האט איין אנדערער גישטעלט זיין פוס אוף דעם ערשטענס פוס (שקדמו את הטומאה) אונ דיא ביידע פיס זענין גשטעלט גיווארען אויף דעם פענסטער איידער דיא טומאה איז אריין גיקומען אין שטוב. דער נאך ווייא דיא טומאה איז גיקומען אין שטוב (משך הראשון את רגלו) האט דער ערשטער אפ גיצויגען זיין פוס (ונמצאת רגלו של שני שם) איז דארט געבליבען נאר דעם אנדערונס פוס (טהור) איז דער אנדערער טהור (מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטומאה) ווייל דיא פוס פון דעם ערשטין איז גיוועזן אוף דעם פענסטער פריער איידער דיא טומאה איז גיקומען: ג (מקצת טומאה בבית ומקצתה כנגד ארובה) אביסול פון דיא טומאה איז אונטער דעם בעלעק אונ אביסעל פון דיא טומאה איז געגין דעם פענסטער. אונ דער פענסטער איז ניט ברייט קיין טפח (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (וכנגד הטמאה טמא) אונ אלץ וואס איבער דעם פענסטער נעגין דיא טומאה איז טמא (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר. רבי יהודה זאגט (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (וכנגד הטומאה טהור) אונ וואס איבער דעם פענסטער געגין דיא טומאה איז טהור. רבי יוסי זאגט (אם יש בטומאה כדי שתחלק) אויב אין דיא טומאה איז דא פלייש פון אמת ווייא צווייא איילבערין גרויס. אז מען וועט דאס צוא טיילען (ותטמא את הבית) וועט זיין ווייא איין איילביר גרויס אונטער דעם בעלעק מטמא צוא זיין אלץ

הטומאה שיעור כדי לטמא באהל. דהיינו אפי' מה שבעליה. אע"פ שנתן בתחתונה ולא כשיהיה בכולה שני זיתים או יותר. והלכה בעליונה. דכיון דדבר המקבל טומאה הוא כרבי יוסי: **ד** ארובות זו על גב זו. כגון ואין חוצץ בפני הטומאה שבבית. רואין שיש ארובה בין בית לעליה. ויש עוד ארובה אותו כאילו הוא נתון בפי הארובה העליונ' אחרת בגג העליה מכוונת כנגדה. וכל אחת ואחת פותח טפח: בין מלמעלן. בארובה העליונה: בין מלמטן. בארובה התחתונה: הכל טמא. ועירב את הטומאה: ממנו ולמטן טמא. דנעשה אהל סתום וכל מה שבתוכו טמא: ממנו ולמעלן טהור. דחוצץ בפני הטומאה: **ה** אין טמא

ותטמא כנגד הטומאה. טמא. ואם לאו. הבית טמא. כנגד הטומאה טהור: **ד** ארובות זו על גב זו. ויש בהן פותח טפח. טומאה בבית. כנגד ארובות טהור. טומאה כנגד ארובות. הבית טהור. הטומאה בין בבית בין כנגד ארובות. נתן דבר שהוא מקבל טומאה. בין מלמעלן בין מלמטן. הכל טמא. ודבר שאינו מקבל טומאה. ממנו ולמטן. טמא. ממנו ולמעלן. טהור: **ה** אין בארובות פותח טפח. טומאה בבית. כנגד ארובות טהור. טומאה כנגד אריבות. הבית טהור. הטימאה בבית. נתן

וואס אין שטוב (ותטמא כנגד הטומאה) אונ עס וועט זיין וויא איין איילביר גרויס אונטער דעם פענסטער צוא מטמא זיין אלץ וואס אויבער דעם פענסטער געגין דיא טומאה (טמא) איז אלץ וואס איבער דעם פענסטער געגין דיא טימאה טמא (ואם לאו) אונ אויב עס איז ניטא וויא צווייא איילבערין גרויס (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא (כנגד הטומאה טהור) אונ וואס איבער דעם פענסטער געגין דיא טומאה איז טהור: **ד** (ארובות זו על גב זו) אויב עס איז דא צווייא דריי שטובין איינס איבער דיא אנדערע אונ אין דיא בעלקעס איז דא פענסטער איינע איבער דיא אנדערי (ויש בהן פותח טפח) אונ יעדער פענסטער איז בריים אטפח אונ לאנג אטפח (טומאת בבית) אויב דיא טומאה ליגט אין שטוב (כנגד ארובות טהור) וואס עס ליגט געגין דיא פענסטער איז טהור (טומאה כנגד ארובות) אוב דיא טומאה ליגט געגין דיא פענסטער (הבית טהור) אלץ וואס אין שטוב איז טהור (הטומאה בין בבית בין כנגד ארובות) אוב דיא טומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם בעלעק. אדער אונטער דעם פענסטער (נתן דבר שהוא מקבל טומאה) אויב ער האט גיגעבין אויף דעם פענסטער אזאך וואס קען טמא ווערין (בין מלמעלן) סייא אויף דעם או בערשטין פענסטער (בין מלמטן) סייא אויף דעם אונטערשטין פענסטער (הכל טמא) ווערט אלץ טמא. אפילו וואס עס ליגט אין דיא אובערשטע שטובין איז אויך טמא (ודבר שאינו מקבל טומאה) אונ אוב ער האט גילייגט אויף דעם פענסטער אזו אזאך וואס קען ניט טמא ווערין (ממנו ולמטן) וואס עס ליגט אונטער דעם פארמאכטע פענסטער (טמא) איז אלץ טמא (ממנו ולמעלן) אונ וואס עס ליגט איבער דעם פארמאכטין פענסטער (טהור) איז טהור: **ה** (אין בארובות פותח טפח) אויב אין דיא פענסטער איז ניטא קיין טפח דיא בריים אדער דיא לייגג (טומאה בבית) אויב אטומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם בעלעק (כנגד ארובות טהור) אלץ וואס עס ליגט געגין דיא פענסטער איז טהור (טמאה כנגד ארובות) אונ אז דיא טומאה ליגט געגין דיא פענסטער (הבית טהור) אלץ וואס אין שטוב איז טהור (הטומאה בבית) אויב אטומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם בעלעק (נתן בין

בין דבר שהוא מקבל טומאה . בין דבר שאינו מקבל טומאה · בין מלמעלן. בין מלמטן · אין טמא אלא התחתון. הטימאה כנגד ארובות. נתן דבר שהוא מקבל טומאה. בין מלמעלן בין מלמטן · הכל טמא. ודבר שאינו מקבל טומאה · בין מלמעלן בין מלמטן. אין טמא אלא תחתון : ו ארובה שהיא בתוך הבית וקדרה נתונה תחתיה . שאם תעלה אין שפתותיה נוגעות בארובה · טומאה תחתיה. בתוכה או על גבה · טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת · היתה גבוהה מן הארץ טפח .
טמאה

טמא אלא התחתון , דכיון דטומאה בבית שלא כנגד ארובה . אין טומאה יוצאה בפחות מטפח וטהורה העליה אע״פ שארובה של עליה סתומה: הכל טמא. דכיון דטומאה כנגד ארובות ודבר טמא אינו חוצץ . רואין אותו כאילו הוא נתון בפי הארובה העליונה ועירב את הטומאה : ו ארובה . שהיא רואה את האויר : וקדרה נתונה תחתיה. בארץ כנגד הארובה . ואינה רחבה כל כך שאם תעלה כנגד הארובה שיהיו שפתותיה נוגעות בארובה. אלא יוצאת ונכנסת בריוח : טומאה בוקעת ועולה . והבית טהור. וכל המאהיל עליה שלא כנגד הטומאה טהור . אבל כנגד הטומאה טמא דאע״ג דאין כלי חרס מטמא מגבו . הכא דטומאה בוקעת תוכה כמי טמא אף על גב דטומאה תחתיה . וכל מה שבקדרה טמא

דבר שהוא מקבל טומאה ובין דבר שאינו מקבל טומאה) אויב ער האט גילייגט א זאך אויף דעם פענסטער. סיא דיא זאך קען טמא ווערין אונ סייא דיא זאך קען ניט טמא ווערין (בין מ מעלן בין מלמטן) סייא ער האט גילייגט דיא זאך אויף דעם אויבערשטין פענסטער אונ סיי ער האט איר גילייגט אוף דעם אונטערשטין פענסטער (אין טמא אלא התחתון) איז ניט מער טמא נאר וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין פענסטער (הטומאה כנגד ארובות) אויב דיא טימאה ליגט גענין דיא פענסטער (נתן דבר שהוא מקבל טומאה) אוב ער האט גילייגט אויף דעם פענסטער אזו א זאך וואס קען טמא ווערין (בין מלמעלן בין מלמטן) סייא ער האט גילייגט דיא זאך אוף דעם אויבערשטין פענסטער אונ סייא ער האט איר גילייגט אוף דעם אונטערשטין פענסטער (הכל טמא) איז אלץ טמא (ודבר שאינו מקבל טומאה) אונ אויב ער האט גילייגט אוף דעם פענסטער אזו א זאך וואס קען ניט טמא ווערין (בין מלמעלן בין מלמטן) סייא ער האט גילייגט דיא זאך אויף דעם אויבערשטין פענסטער אונ סייא ער האט איר גילייגט אויף דעם אונטערשטין פענסטער (אין טמא אלא תחתון) איז ניט מער טמא נאר וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין פענסטער : ו (ארובה שהיא בתוך הבית) אויב אין בעלעק פון שטוב איז דא א פענסטער. אונ איבער דעם פענסטער איז גיטא קיין דאך (וקדרה נתונה תחתיה) אונ אויף דיא ערד אונטער דעם פענסטער שטייט א טאפ (שאם תעלה) אוב דוא וועסט אוף ברייגען דעם טאפ דורך דעם פענסטער (אין שפתותיה נוגעות בארובה) ווערין דיא זייטין פון טאפ ניט אן רירען דיא זייטין פון פענסטער דער טאפ איז שמעלער וויא דיא פענסטער (טומאה תחתיה) אוב דיא טומאה איז אונטער דעם טאפ (בתוכה) אדער אין דעם טאפ (או על גבה) אדער אויף דעם טאפ (טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת) דיא טומאה שפאלט דורך ביז צום הימעל אינ זיא שפאלט אין דער נידער ביז צום אבגרונד . אונ אלץ וואס אין שטוב איז טהור (היתה גבוהה מן

טומאה תחתיה או בבית. תחתיה והבית. טמא. תוכה וגבה. טהור. בתוכה. או על גבה. הכל טמא: ז היתה נתונה בצד האסקופה. שאם תעלה היא נוגעת במשקוף פותח טפח. טומאה תחתיה. בתוכה. או על גבה. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח. טומאה תחתיה. או בבית. תחתיה והבית טמא. תוכה וגבה טהור. בתוכה או על גבה הכל טמא. שאם תעלה אינה נוגעת

בשקוף

ואפילו שלא כנגד הטומאה: תחתיה והבית טמא. שהקדרה מאהלת על הטומאה. הואיל וגבוהה טפח: תוכה וגבה טהור. שהקדרה חוצצת בפני הטומאה. ומללת עם דפנות הכלים: בתוכה או על גבה הכל טמא. תוכה וגבה ותחתיה והבית דטומאה שעל גבה בוקעת תחתיה והכי גבוהה טפח ושוב אין מאהלת. כיון דקדרה טמאה: ז היתה נתונה. אקדרה קאי: בצד האסקופה. שהיתה מונחת על האסקופה מבחוץ ומבוכה לפנים כל כך. שאם תעלה יש ממנה טפח תחת המשקוף וכגון שהקדרה רחבה מלמטה הרבה. וצרה מלמעלה כלפי פיה. דכי קיימא טפח תחת המשקוף. עדיין כל פיה לחוץ: טומאה תחתיה. בדלוגה איירי: בוקעת ועולה. והבית טהור. וכגון שהטומאה מן המשקוף ולחוץ דאי בטפח המשוך לפנים היה הבית טמא: תחתיה והבית טמא. כיון דאיכא טפח ממנה לפנים שמביא את הטומא' לבית: תוכה וגבה טהור. דגלולת עם דופן הבית: הכל טמא. דנטמאה הקדרה

הארץ טפח) אויב דער טאפ איז הויך פון דיא ערד אטפח (טומאה תחתיה) אויב דיא טומאה ליגט אונטער דעם טאפ (או בבית) אדער אין שטוב (תחתיה והבית טמא) אליץ וואס אונטער דעם טאפ אונ וואס אין שטוב איז טמא (תוכה וגבה טהור) אליץ וואס אין טאפ אונ וואס אויף דעם טאפ איז טהור (בתוכה) אונ אויב דיא טומאה איז אינוויינג אין טאפ (או על גבה) אדער אויף דעם טאפ (הכל טמא) איז אליץ טמא. וואס אין טאפ אונ אויף דעם טאפ אונ אונטער דעם טאפ אונ אין שטוב אליץ איז טמא: ז (היתה נתונה בצד האסקופה) אויב דער טאפ איז נישטאנען ביז דיא שוועל פון אויסווייניג. אונ דער טאפ איז געוועזן אויבין שמאל אונ אונטען ברייט (שאם תעלה) אויב מען וועט דעם טאפ ארויף צו הייבן אין דער הייך וועט זיין דיא מול פון טאפ אויסווייניג. אונ דער אונטען פון טאפ (היא נוגעת במשקוף פותח טפח) וועט אנריהרן דעם אויבערשטע בעלעק וואס איבער דיא שוועל אויף אטפח דיא ברייט (טומאה תחתיה) אויב אטומאה ליגט אונטער דעם טאפ (בתוכה) אדער אין דעם טאפ (או על גבה) אדער אויף דעם טאפ (טומאת בוקעת ועולה בוקעת ויורדת) דיא טומאה שפאלט ארויף ביז צום הימעל אונ זיא שפאלט אין דער נידער ביז צום אבגרונד. אונ אויב דיא טומאה ליגט אין טאפ אין דער זייט וואס אויסווייניג פון דיא שוועל. איז דיא שטוב טהור. אונ אויב דיא טומאה ליגט אין דער זייט וואס איבער דיא שוועל איז דיא שטוב טמא (היתה גבוהה מן הארץ טפח) אויב דער טאפ איז. הויך פון דיא ערד אטפח (טומאה תחתיה) אויב דיא טומאה ליגט אונטער דעם טאפ (או בבית) אדער אין שטוב (תחתיה והבית טמא) אליץ וואס ליגט אונטער דעם טאפ אונ אין שטוב איז טמא (תוכה וגבה טהור) אונ אליץ וואס ליגט אין טאפ אונ אויף דעם טאפ איז טהור (בתוכה או על גבה) אויב דיא טומאה ליגט אין טאפ אדער אויף דעם טאפ (הכל טמא) איז אליץ טמא (שאם תעלה אינה נוגעת במשקוף

ואינה חוצצת ורואין את הטומאה כאילו היא בחוץ. לגד החילון שבו הפתח: כלים שבפנים
תחתיה והבית טמא: או מודבקת. שאין טהורים. שאין דרך טומאה ליכנס אלא נגאת:
סקדרה תחת המשקוף כלל, אלא למעלה ובה"א כל שהוא. בתוספתא מפרש כל שהוא
דבוקה בגד המשקוף ואין רוחב דביקתה טפח: דב"ה ובלבד שיהא כחוט המשקולת והלכה

אין טמא אלא תחתיה. כיון דליכא טפח תחת המשקוף אין מביא טומאה לבית. והבית ותוכה וגגה. הכל טהור:

בשקוף פותח טפח. או מודבקת בשקוף. טומאה תחתיה אין טמא אלא תחתיה:

פי"א **הבית** שנסדק טומא' בחוץ. כלים שבפני' טהורין. טומאה בפנים. כלים שבחוץ ב"ש אומרים עד שיהא בסדק ארבעה טפחים. בה"א כל שהוא. ר' יוסי אומר משום ב"ה פותח טפח: **ב** אכסדרה שנסדקה. טומאה בצד זה. כלים שבצד השני טהורים. נתן את רגלו או קנה מלמעלן. עירב את

הבית שנסדק. גג הבית שנחלק על פני כולו לשני חלקים: טומאה

כב"ה: **ב** אכסדרת שנסדקה. תקרת האכסדרה שנחלקה לשנים: כלים שבצד השני טהורים. שאויר הסדק מפסיק וגורם שאין הטומאה עוברת לצד השני: עירב

פותח טפח) אבער אז דער טאך איז אונטען ניט ברייט אויב מען וועט אים אויף הייבן צום בעלעק וואס איבער דיא שוועל וועט ניט זיין קיין טפח פון טאך אונטער דעם בעלעק (או מודבקת בשקוף) אדער דער טאך איז נאר בהעפט צום בעלעק אבער ניט אונטער דעם בעלעק (טומאה תחתיה) אויב דיא טומאה ליגט אונטער דעם טאך (אין טמא אלא תחתיה) איז ניט מער טמא נאר וואס עס ליגט אונטער דעם טאך:

פרק יא א (הבית שנסדק) אשטוב וואס דער דאך איז צוא שפאלטין גיווארען אויף צווייא טיילין (טומאה בחוץ) אוב אטומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם האלבין דאך וואס אויסווייניג צוא. צוא דיא טיר (כלים שבפנים טהורים) דיא כלים וואס ליגען אין שטוב אונטער דעם האלבין דאך וואס אינוויינג צוא. זענין טהור (טומאה בפנים) אויב דיא טומאה ליגט אין שטוב אונטער דעם האלבען דאך וואס אינוויינג צוא (כלים שבחוץ) דיא כלים וואס ליגען אונטער דעם האלבין דאך וואס אויסווייניג צוא. בית שמאי זאגין (עד שיהא בסדק ארבעה טפחים) אויב דיא ברייט פון שפאלט וואס הייסט אויב איין האלבער דאך איז ווייט פון אנדערין פיר טפחים. זענען דיא כלים טהור. אונ בית הלל זאגין (כל שהוא) אפילו עס איז נאר אביסול אפ גירוקט איין האלבער דאך פון דעם אנדערין ווערט אויך ניט טמא. רבי יוסי זאגט פון בית הללס וועגין (פותח טפח) עס דארף זיין אפגערוקט אטפח איין האלבער דאך פון דעם אנדערין. עס זאל ניט טמא ווערין: ב (אכסדרה שנסדקה) דריי ווענט אונ דיא פערטע זייט אפין אונ פון אויבען אדאך דאס הייסט אכסדרה. אויב דער דאך פון דיא אכסדרה איז צוא שפאלטען גיווארען (טומאה בצד זה) אויב אטומאה ליגט אין דער אכסדרה אונטער דעם האלבין דאך (כלים שבצד השני טהורים) די כלים ווס ליגין אין דר אכסדרה אונטר דעם אנדרין האלבן דאך זענען טהור (נתן את רגלו או קנה מלמעלן) אויב ער האט גישטעלט דיא פוס אדער גילייגט אשטעקיל אויף דעם שפאלט פון אויבין (עירב את הטומאה) האט ער צוא מישט דיא טומאה איבער דיא גאנצע אכסדרה ודער זעלבינער דין איז אין משנה

את הטומאה. נתן את הקנה בארץ. אינו מביא את הטומאה. עד שיהיה גבוה מן הארץ פותח טפח: ג סגוס עבה וכופת עבה. אינן מביאין את הטומאה עד שיהיו גבוהים מן הארץ פותח טפח. קפולים זו על גבי זו אינן מביאות את הטומאה עד שתהא העליונה גבוה מן הארץ פותח טפח. היה אדם נתון שם. בש"א אינו מביא את הטומאה. ובה"א אדם חלול הוא הצד העליון מביא את הטומאה: ד היה משקיף בעד החלון והאהיל על קוברי המת. בש"א אינו מביא את הטומאה. ובה"א

את הטומאה. לפי שנכנס האויר: בארץ. ברצפת האכסדרה כנגד הסדק שבתקרה: ג' סגוס. בגד למר עב מאד: וכופת. קורה עבה אע"פ שגובה עביין יותר מטפח: אינן מביאין את הטומאה. אם נתנן בארץ כנגד הסדק שבתקרת האכסדר' אלא א"כ יש תחתיהן חלל טפח: קפולין. כמו טלית מקופלת. בגדים הרבה מקופלי' זו על זו: עד שתהיה העליונה גבוהה מן הארץ טפח. ואע"פ שהבגדים

נתונים תחתיה. העליונה מביאה את הטומאה הואיל וגבוהה מן הארץ טפח: היה אדם נתון שם. בארץ כנגד הסדק: חלול. חלל הגוף נחשב חלל אע"פ שבני מעיו לתוכו: ד והאהיל על קוברי המת. היינו שהאהי' על המת: בש"א אינו מביא את הטומאה. בית שמאי לטעמייהו. דחלל גופו לא חשיב חלל. הלכך אין מביא את הטומאה לבית. ובה"ה לטעמייהו דחשבי ליה חלל. הלכך אע"פ

א ביי אשטוב אויך) (נתן את הקנה בארץ) אויב ער האט גיליינט דעם שטעקיל אויף די ערד געגין דעם שפאלט (אינו מביא את הטומאה) בריינגט דאס אנדערש ניט די טומאה (עד שיהיה גבוה מן הארץ פותח טפח) סיידין דער שטעקיל איז אויף גיהויבען פון דער ערד אטפח. איז גלייך וויא דער שטעקיל וואלט אויבין גיוועזן. אונ וואלט פר מאכט דעם שפאלט. גייט שוין דיא טומאה איבער דיא גאנצע אכסדרה: ג (סגוס עבה) אוואלענע קלייד וואס איז גראב אטפח (וכופת עבה) אונ אברעט וואס איז גראב אטפח. אויב זייא ליגען. אויף דיא ערד געגען דעם שפאלט וואס איז אין דאך (אינן מביאין את הטומאה) קענען זייא ניט בריינגען דיא טומאה אין דיא גאנצע אכסדרה אינ ניט אין גאנצין שטוב (עד שיהיו גבוהים מן הארץ פותח טפח) סיידין זייא זענען אויף גיהויבען פון דיא ערד אטפח (קפולים זו על גבי זו) אויב עטליכע קליידער זענען צוזאמען גילייגט אונ ליגען איינס אויף דאס אנדערע (אינן מביאות את הטומאה) בריינגען זייא אנדערש ניט קיין טומא' (עד שתהא העליונה גבוהה מן הארץ פותח טפח) סו דין דיא אובערשטע קלייד איז הויך פון דיא ערד אטפח (היה אדם נתון שם) אויב אמענטש איז גילעגין אויף דיא ערד געגין דעם שפאלט פון דאך. בית שמאי זאגין (אינו מביא את הטומאה) דער מענטש קען ניט בריינגען דיא טומאה אין דיא גאנצע אכסדרה אונ נים אין דיא שטוב. אונ בית הלל זאגין (אדם חלול הוא) אמענטש איז אינווייניג הויל ליידיג (והצד העליון) אונ דיא אובערשטע זייט פון דעם מענטש ווייל זיא איז הויך פון דיא ערד אטפח (מביא את הטומאה) קען ער בריינגען דיא טומאה אין דיא גאנצע אכסדרה אונ אין דיא גאנצע שטוב: ד (היה משקיף בעד החלון) אמענטש האט ארויס גישטעקט זיין קאפ דורך דעם פענסטער (והאהיל על קוברי המת) אונ האט זיך אריבער גיבויגען איבער דעם מת וואס אונטען איז גיוועזן בגראבין. בית שמאי זאגין (אינו

שגופו דבוק בחלון נד עליון שבו מביא את הטומאה לבית דהא איכא חלל גופו דהוי טפח: מטמאין. דסברי אדם חלול הוא ובאה תחתיו טומאה והוא שהאהילו עליו בחוץ נטמאו: ומודים ב״ש. באדם לבוש: ה היה מוטל על האסקופה. מקצתו בתוך הבית ומקצתו חוץ לבית: אין מביא את הטומאה. דאין כאן חלל: ו והאהילו עליו מהודים. על מקצת גופו שבחוץ: ב״ש מטהרין. דאין באה תחתיו טומאה שבבית דאין כאן חלל: ובית הלל מטמאין. דסברי אדם חלול הוא: ז וכת הכלב. דאילו חי אפי׳ כולו בבית טהור דטומאה בלועה בבע״ח אינה מטמאה: ומוטל על האסקופה.

ובה״א מביא את הטומאה. ומודים ולואלו לפני׳: אם שאם היה לבוש בכליו. או שהיו יש בצוארו פותח שנים זה על גבי זה. שהם מביאין טפח. רוחב הצואר את הטומאה: ה היה מוטל על האסקופה. והאהילו עליו קוברי המת. בש״א אינו מביא את הטומאה. ובה״א מביא את הטומאה: ו הטומאה בבית והאהילו עליו טהורים. ב״ש מטהרין. וב״ה מטמאין: ז כלב שאכל בשר המת. ומת הכלב. ומוטל על האסקופה. ר׳ מאיר אומר אם יש בצוארו פותח טפח. מביא

מביא את הטומאה) אז דער מענטש קען ניט ברייננען דיא טומאה אין שטוב אריין. וייל ער איז מיט זיין גוף אנגישפארט אויף דעם פענסטער. טיילט דאס אפ דעם גוף אין צווייען. אונ דער פענסטער מאכט אצווישען שייד פון דעם האלבין גוף וואס אין שטוב אונ דעם האלבין גוף וואס אין גאס. אונ בית הלל זאגין (מביא את הטומאה) ער קען ברייננען דיא טומאה אין שטוב אריין. וייל דיא אויבערשטע זייט פון גוף איז אפ גיטיילט פון דיא אונטערשטע זייט. ברייננט דיא אויבערשטע זייט דיא טומאה אין שטוב אריין (ומודים) אונ בית שמאי זענען מודה צוא בית הלל (שאם היה לבוש בכליו) אויב ער איז גיוועזן אנגיטאן אין זיינע קליידער (או שהיו שנים זה על גבי זה) אדער צווייא מענטשין זענען גילעגין איינער אויף דעם אנדערין (שהם מביאים את הטומאה) זייא קענען ברייננען דיא טומאה אין שטוב אריין: ה (היה מוטל על האסקופה) אמענש איז גילעגין אויף אשוועל. אביסול אין שטוב אונ אביסול אין גאס (והאהילו עליו קוברי המת) אונ דיא וואס האבין באגראבען דעם מת האבען גיהאלטען דעם מת איבער דעם מענטש. בית שמאי זאגין (אינו מביא את הטומאה) ער קען ניט ברייננען דיא טומאה אוף איין אנדער זאך. נאר דער מענטש אליין איז טמא. אונ בית הלל זאגין (מביא את הטומאה) ער קען ברייננען אטומאה אויף איין אנדער זאך: ו (הטומאה בבית) אטומאה איז גילעגין אין אשטוב. אונ אויף דעם שוועל פון שטוב איז גילעגין אמענטש. אביסול פון דעם מענש איז גילעגין אינווייניג אין שטוב. אונ אביסול פון דעם מענטש איז גיוועזן אויסווייניג אין גאס (והאהילו עליו טהורים) אונ מענטשין וואס זענען טהור זענען גיוועזן אריבער גיבויגען איבער דעם מענטש וואס איז גילעגין אויף דיא שוועל. אויף די העלפט וואס איז גיוועזן אין גאס (בית שמאי מטהרין) בית שמאי זאגין דיא מענטשין זענען טהור (ובית הלל מטמאים) אונ בית הלל זאגין דיא מענטשין זענען טמא: ז (כלב שאכל בשר המת) אהונט האט גיגעסין פלייש פון אטויטען מענטש (ומת הכלב) אונ דער הונט איז גיפיינגערט (ומוטל על האסקופה) אונ דער הונט ליגט אויף דיא שוועל פון שטוב. אונ דיא האלז איז אין שטוב. אונ איבער דיא שוועל איז ניטא קיין בעלעק נאר האפין. רבי מאיר זאגט (אםיש בצוארו פותח טפח) אויב דיא האלז פון הונט איז

מביא את הטומאה, ואם לאו אינו מביא את הטומאה. רבי יוסי אומר רואין את הטומאה. מכנגד המשקוף ולפנים. הבית טמא, מכנגד המשקוף ולחוץ. הבית טהור. ר"א אומר פיו לפנים. הבית טהור. פיו לחוץ. הבית טמא. שהטומאה יוצאת דרך שוליו. ר' יהודה בן בתירא אומר בין כך ובין כך הבית טמא. כמה תשהה במעיו שלשה ימים מעת לעת. בעופות ובדגים

טפח ומשערין אותו ע"י חוט המקיף את הצואר דכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלש' טפחים: **מביא את הטומאה.** דצד העליון שבו מאהיל על הטומאה וממשיך את הטומאה לבית: **ואם לאו.** דאילו פותח טפח אינו מביא את הטומאה. דלענין הבאת טומאה בעינן פותח טפח: **רבי יוסי אומר רואים את הטומאה.** בודקים בגופו של כלב את מקום הטומאה אם היא מן המשקוף ולפני' הבית טמא אע"פ שאין בצוארו רוחב טפח. דטומאה טמונה בוקעת ועולה. וגמלא שהבית מאהיל על הטומאה. והלכה כר"י: **פיו לפנים.** ונקב זנבו מבחוץ: **הבית טהור.** אם טומאה מבחוץ. דמשום המשכה לא מטמאינן ליה שאין דרך מאכל

לצאת דרך פיו אלא דרך נקב בית הרעי: **פיו לחוץ.** ושוליו לפנים: **הבית טמא.** שהרי דרך פתח קטן זה היה סופה לצאת: **בין כך ובין כך.** בין פיו לפני' בין פיו לחוץ בין טומאה מכנגד המשקוף ולפנים בין טומאה לחוץ. בין יש בצוארו טפח. בין אין בצוארו טפח בכל ענין הבית טמא דטומאה יוצאה בין דרך כניסתה בין דרך יציאתה: **כמה תשהה.** בשר המת: **במעיו.** של כלב קודם שימות הכלב ושוב לא יטמא מפני שהיה חשוב כמעוכל: **ג' ימים מעל"ע.** משעה שאכל כדאמרינן (שבת ד' קנה) גלוי וידוע לפני הקב"ה שמזונותיו של כלב מועטין לפיכך משהה אכילתו בתוך מעיו ג' ימים: **בעופות**

בְּרייט אַטְפַח (מֵבִיא אֶת הַטּוּמְאָה) בְּרֵיינְגְט אַרַיין דִיא הַאלְז דִיא טוּמְאָה אִין שְׁטוּבּ (וְאִם לָאו) אוּנ אוֹבּ דִיא הַאלְז אִיז נִיט בְּרייט קֵיין טֶפַח (אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטּוּמְאָה) בְּרֵיינְגְט נִיט דִיא הַאלְז קֵיין טוּמְאָה אִין שְׁטוּבּ. רַבִּי יוֹסֵי זָאגְט (רוֹאִין אֶת הַטּוּמְאָה) מֶען זֶעהְט אוֹיף וֶועלְכֶען אָרְט דִיא טוּמְאָה לִיגְט אִין דֶעם הוּנְט (מִכְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלִפְנִים) אוֹבּ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אוֹיף דִיא שְׁוֶועל אוֹיף דֶער הַאלְבֶּער זַייט אִינְוֵוייְנִיג צוּא (הַבַּיִת טָמֵא) אִיז אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ טָמֵא. אֲפִילוּ דִיא הַאלְז אִיז נִיט בְּרייט קֵיין טֶפַח (מִכְּנֶגֶד הַמַּשְׁקוֹף וְלַחוּץ) אוּנ אוֹבּ דִיא טוּמְאָה לִיגְט אוֹיף דִיא הַאלְבֶּע זַייט וָואס אוֹיסְוֵוייְנִיג צוּא (הַבַּיִת טָהוֹר) אִיז אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ טָהוֹר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר זָאגְט (פִּיו לְפָנִים) אוֹיבּ דִיא מוֹיל פוּן הוּנְט אִיז אִינְוֵוייְנִיג צוּא. אוּנ דֶער וֵוידִיל אִיז אוֹיס וֵוייְנִיג צוּ (הַבַּיִת טָהוֹר) אִיז אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ טָהוֹר (פִּיו לַחוּץ) אוֹיבּ דִיא מוֹיל פוּן הוּנְט אִיז אוֹיסְוֵוייְנִיג צוּא אוּנ דֶער וֵוידִיל אִיז אִינְוֵוייְנִיג צוּא (הַבַּיִת טָמֵא) אִיז אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ טָמֵא (שֶׁהַטּוּמְאָה יוֹצֵאת דֶּרֶךְ שׁוּלָיו) וָוארוּם דִיא טוּמְאָה גֵייט אַרוֹיס דוּרְךְ אִינְטֶען. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא זָאגְט (בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ) סַייא אַזוֹי אוּנ סַייא אַזוֹי. סַייא דִיא מוֹיל אִיז אִינְוֵוייְנִיג אוּנ סַייא דִיא מוֹיל אִיז אוֹיסְוֵוייְנִיג. סַייא דִי טוּמְאָה אִיז אִינְוֵוייְנִיג צוּא אוּנ סַייא זִיא אִיז אוֹיסְוֵוייְנִיג צוּ; סַייא דִיא הַאלְז אִיז בְּרייט אַטֶפַח אוּנ סַייא זִיא אִיז נִיט בְּרייט קֵיין טֶפַח (הַבַּיִת טָמֵא) אִיז אַלְץ וָואס אִין שְׁטוּבּ טָמֵא (כַּמָּה תִּשְׁהֶה בְּמֵעָיו) וִויא לַאנְג זָאל זַיין דִיא טוֹיטֶע פְלֵייש בַּיי דֶעם הוּנְט אִין בּוֹיךְ אַז דֶער נָאךְ פַיינֶערְט דֶער הוּנְט זָאל שׁוֹין נִיט מְטַמֵּא זַיין (שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵעֵת לְעֵת) אוֹיבּ עֶס אִיז גִילֶעגִין דִיא טוֹיטֶע פְלֵייש בַּיי דֶעם הוּנְט אִין בּוֹיךְ דְרַייא מָאהְל פִיר אוּנ צְוַואנְצִיג שָׁעָה (צְוֵוייא אוּנ זִיבְּעצִיג שָׁעָה) דֶער נָאךְ אִיז דֶער הוּנְט

ובדגים. כדי שתפול לאור ותשרף. דברי ר"ש. ר' יהודה בן בתירא אומר בעופות ובדגים מעת לעת: ח החדות שבבית. ומנורה בתיכו. והפרח שלה יוצא. וכפישה נתונה עליו. שאם תנטל המנורה. וכפישה עומדת ע"פ החדות. ב"ש אומרים החדות טהור. ומנורה טמאה. בה"א אף המנורה טהורה. ומודים שאם תנטל המנורה וכפישה נופלת הכל טמא: ט כלים שבין שפתי כפישה לבין שפתי החדות אפי' עד התהום טהורים. טומאה שם

ובדגים. אם אכלו בשר המת כדי שתפול לאור ותשרף: רבי יהודה בן בתירא אומר וכו'. והלכה כר' יהודה ב"ב: ח ההדות. כמו הדות והיינו בור והיינו דות אלא שבור בחפיר' ודות בבנין: ומנורה בתוכו. בתוך הדות: והפרח של מנורה יוצא וכפישה נתונה עליו. גרסי' כלומר על הפרח ופרח הוא הרחב שבראש המנורה שהנר יושב עליו: וכפישה. סל גדול שכובשים בו הזיתים לשמן: ע"פ החדות. שאינה נופלת לתוכו: טהור. דבטל עם דופני האהל כדאמרי' לעיל בפ"ה [מ"ו]: המנורה טמאה. מפני הפרח היוצא בתוך הדות. אע"פ שהכפישה על גביו מן הדות ואין הכפישה מאהלת עליו. ואית כיון דמנורה טמאה היאך הדות טהור והלא היא מטמאה כמת עצמו דחרב הרי הוא כחלל. י"ל דמיירי כגון דליכא מת בבית. אלא חרב שנגע במת ועל ידו נטמא הבית והמנורה וקי"ל דאין כלי עושה כלי אחר כיוצא בו כדפרשינן בפ"ק: אף המנורה טהורה. דבתר דידה אזלינן ולא בתר פרחה והיא בתוך הדות קיימא ונצלת עם הדות: הכל טמא. בין הדות בין המנורה כיון דאם תנטל מנורה הכפישה נופלת לתוך הדות: ט טומאה שם.

גיפיינערט, איז שוין ניט מטמא (בעופות ובדגים) אויב אעוף אדער פיש האבין איין געשלונגען אשטיקל פלייש פון אמת. אויב עס איז גילעגין ביא זייא אין בויך אזוי אקליינע צייט (כדי שתפ ל לאור ותשרף) אז די שטיקל טויטע פלייש וואלט אביין גיפאלען אין פייער וואלט זיא שוין גיוועזן פאר ברענט. דער נאך איז די עוף אדער דער פיש גיפיינערט, איז שוין ניט מטמא (דברי רבי שמעון) אזו זאגט רבי שמעון. רבי יהודה בן בתירא זאגט (בעופות ובדגים מעת לעת) ביי עופות און ביי פיש איז די צייט אמעת לעת ופון דר צייט וואס ער הט גיגעסין ביז ער איז גיפיינערט: ח (החדות שבבית) אויב אין שטוב איז אויף ניבויט פון ציגעל אדער פון האלץ אזו וויא אגרוב (ומנורה בתוכו) און אמנורה שטייט אין דעם דות (והפרח שלה יוצא) און די רערול וואס די ליכט שטייט אין דעם איז העכער וויא דער דות. און אין שטוב ליגט אמת (וכפישה נתונה עליו) און אקארב איז צו גידעקט אויף דעם דות (שאם תנטל המנורה) אויב די מנורה וואלט צוא גינומען גיווארען (הכפישה עומדת על פי החדות) וועט די קארב בלייבען שטיין אויף די ווענט פון דות. בית שמאי זאגין (החדות טהור) אלץ וואס ליגט אין דעם דות איז טהור. ווייל זיא איז צו גידעקט (ומנורה טמאה) און די מנורה איז טמא ווייל זיא איז העכער ווי דער דות. און בית הלל זאגין (אף המנורה טהורה) די מנורה איז אויך טהור (ומודים) און בית הלל זענען מודה צו בית שמאי (שאם תנטל המנורה) אויב מען וועט צו נעמען די מנורה (וכפישה נופלת) וועט די קארב אראפ פאלין (הכל טמא) איז אלץ טמא: ט (כלים שבין שפתי כפישה לבין שפתי החדות) די כלים וואס ליגן אויף די וואנט פון דות צווישען די קארב און דעם דות (אפילו עד התהום) אפילו זייא ליגע אויף די ערד אונטער די וואנט פון דות ביז צום אבגרונד (טהורים)

הבית טמא. דאין למיד פתיל לטומאה : טומאה בבית. השתא מיירי בדות פתוח שאין עליו כפיפה : טהורים. הכלים כיון שיש במקומן טפח על טפח ברום טפח. דגלולין שם כגיב שהוא קגור תחת הבית. דתנן לעי״ל בפ״ג (מ״ו) טומאה בבית מה שבתוכו טהור : רחבים משל בית. כגון שאלו דות מרחיב והולך תחת כותל הבית. וכותל הדות בנוי מחוץ לכותל הבית. והכלים שם : בין כך ובין כך. דאפי׳ שאין במקומן טע״ט ברום טפח טהורין :

פי״ב **נסר** שהוא נתון ע״פ תנור חדש. שלא הוסק דלא מקבל טומאה ובתנור העומד בחלר או בגינה איירי : בפותח טפח. שהנסר רחב ויוצא חוץ לתנור טפח סביב מכל צדדיו : שעל גביו. שעל גבי הנסר : טהורים. דכיון שהתנור טהור גלולים הכלים וכן אם טומאה על גבי הנסר וכלים תחת הנסר : ובישן. כגון שכוסק התנור דמקבל טומאה : טמא. התנור שאין הנסר

שם הבית טמא. טומאה בבית. כלים שבביתלי החדות. אם יש במקומן טפח על טפח על רום טפח. טהורים. ואם לאו טמאים. אם היו כותלי החדות רחבים משל בית. בין כך ובין כך טהורים:

פי״ב **נסר** שהוא נתון ע״פ תנור חרש. ועודף מכל צדדיו בפותח טפח. טומאה תחתיו, כלים שעל גביו טהורים. טומאה על גביו. כלים שתחתיו טהורין. ובישן טמא. ר׳ יוחנן

זענען זייא טהור (טומאה שם) אויב אטומאה ליגט אין דות אפילו זיא איז צוא גידעקט מיט דעם קארב פון דעקטווענין (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב ליגט איז טמא (טומאת בבית) אונ אוי״ב דיא טומאה ליגט אין שטוב אונ דער דות איז האפין (כלים שבכותלי החדות) דיא כלים וואס זענין אין דיא ווענט פון דות (אם יש במקומן) אויב אין דעם ארט וויא דיא כלים ליגען איז ליידיג (טפח על טפח על רום טפח) אטפח דיא ברייט אונ אטפח דיא לייננ אונ אטפח דיא הייך (טהורים) זענען דיא כלים טהור (ואם לאו) אונ אויב אין דעם ליידיגען ארט איז ניטא קיין טפח דיא ברייט (טמאים) זענען דיא כלים טמא (אם היו כותלי החדות רחבים משל בית) אויב די גרוב פון דות איז גיוועו גיגראבין אונטער דיא וואנט פון שטוב. אונ דיא וואנט פון דות איז גיוועו צוא גיבאהט פון אויס ווייניג צוא דיא שטוב. זענען דאך דיא ווענט פון דות ברייטער וויא דיא ווענט פון שטוב. אונ די כלים ליגען אין די ווענט פון דעם אויסווייניגסטען דות (בין כך ובין כך) סייא אזו אונ סייא אזו. סייא דער ארט וויא דיא כלים ליגען איז ברייט אטפח. אונ סיי עס איז ניט ברייט קיין טפח (טהורים) זענין די כלים טהור :

פרק יב א (נסר שהוא נתון על פי תנור חדש) אברעט וואס ליגט אוף אנייעם הויבין. וואס מען האט אים נאך ניט גיברענט. אונ דער הויוון שטייט אין אהוף אדער אין אגארטין (עודף מכל צדדיו בפותח טפח) אונ דיא ברעט איז בריטער פאר דעם הויוון פון יעדער זייט מיט אטפח (טומאה תחתיו) אונ אטומאה ליגט אונטער די ברעט (כלים שעל גביו) דיא כלים וואס אוף דיא ברעט (טהורים) זענען טהור (טומאה על גביו) אוב אטומאה ליגט אויף דיא ברעט (כלים שתחתיו) דיא כלים וואס אונטער דיא ברעט (טהורים) זענען טהור (ובישן) אונ בייא אאלטין הויוין וואס ער איז שון געטר קונט גיווארין (טמא) איז דער הויוין אוך טמא. אוב דיא טומאה ליגט אויף דיא ברעט אדער אונטער דיא ברעט. רבי יוחנן בן נורי (מטהר) זאגט דער הויוין איז

מאליו. וכ"ש כלים שתחת הנסר ושעל הנסר. לד: הכל טמא. כלים שתחתיה ושעל גבה
וטעמא דמתני' דכלים נעשים אהלים לטמא חוץ מכלים שעל גבה כנגד אוירו של תנור
אבל לא לטהר הלכך חרס דלאו כלי הוא לפי שהאהל מביא טומאה תחתיה כל סביב
מאיל. ישן דכלי הוא אינו מאיל: ור' יוחנן התנור וחוזרת ובוקעת למעלה ואף כשהטומאה למעלה בוקעת למטה

יוחנן בן נורי מטהר. נתון ע"פ שני תנורי'. טומאה ביניהם. הם טמאים. ר"י בן נורי מטהר: **ב** סרודה שהיא נתונה ע"פ התנור מוקף צמיד פתיל. טומאה תחתיו או על גביו. הכל טמא. כנגד אירו של תנור טהור. טומאה כנגד אירו של תנור כנגדו עד הרקיע טמא: **ג** נסר שהוא נתון ע"פ תנור ישן. יוצא מזה ומזה טפח. אבל לא מן הצדדי'. טומא' בצד זה כלי' שבצד השני טהורי' ר'

בן נורי מטהר. דוקא בתנור אבל בכלים מודה דטמאין והכי איתא בתוספתא: נתון על שני תנורים. ראש הנסר על תנור זה וראש השני על תנור אחר. וטומאה בין שני התנורים. ובתנורים ישנים איירי. ואזדי רבנן לטעמייהו. ור' יוחנן בן נורי לטעמיה ואין הלכה כריב"נ: **ב** סרידה. כמין שבכה של חרס תרגום מעשה רשת עובד סרדתא והיא חלקה ועודפת חוץ לתנור טפח מכל

ומתפשטת סביב וחוזרת ובוקעת למעלה: כנגד אוירו של תנור טהור. שהרי הוא מוקף צמיד פתיל ומפסיק: כנגדו עד הרקיע טמא. אבל מה שתחתיו טהור: **ג** נסר. שהוא ארוך ואינו רחב וכשהוא נתון ע"פ התנור יוצא טפח מן המזרח וטפח מן המערב ודרום וצפון אינו יוצא: טומאה בצד זה. תחת הנסר במזרח או במערב: כלים שבצד השני טהורים. אין מקום לטומאה לעבור

טהור (נתון על פי שני תנורים) אוב דיא ברעט ליגט אוף צוויא הוויינס. איין עק
ברעט ליגט אוף דעם הוויין אונ איין עק ברעט ליגט אוף דעם אנדערן הוויין. אונ
דיא הוויינס זענען אלט (טומאה ביניהם) אונ אטומאה ליגט צווישן דיא ביידע
הוויינס (הם טמאים) דיא הוויינס זענען טמא. רבי יוחנן בן נורי (מטהר) זאגט ביידע
הוויינס זענען טהור: ב (סרידה שהיא נתונה על פי התנור) אברעט פון ערד. גיברענט
אין הוויין. מיט לעכער הייסט סרידה. אוב דיא סרידה ליגט אויף אה וויין צו גידעקט
אונ זיא איז ברייטער וויא דער הוויין אטפח אין יעדער זייט (מוקף צמיד פתיל) אונ
דיא ברעט איז נט בהעפט צום הוויין (טומאה תחתיו או על גביו) אוב דיא טומאה
ליגט אונטער דיא ברעט וואס איז ברייטער וויא דער הוויין אדער אוף דיא ברעט
וואס איז ברייטער וויא דער הוויין (הכל טמא) איז אלץ טמא. וואס עס ליגט אוף
דיא ברעט וואס איז ברייטער וויא דער הוויין. אדער אונטער דיא ברעט וואס איז
ברייטער וויא דער הוויין. איז אלץ טמא (כנגד אוירו של תנור טהור) דיא כלים וואס
ליגען אוף דיא ברעט גענין דיא לאך פון הוויין זענען טהור (טומאה כנגד אוירו של
תנור) אוב דיא טומאה ליגט אויף דיא ברעט גענין דיא לאך פון הוויין (כנגדו עד
הרקיע טמא) וואס עס איז גענין דיא טומאה ביז צום הימעל איז טמא. אונ וואס עס
ליגט אונטער דיא ברעט איז טהור: ג (נסר שהוא נתון על פי תנור ישן) אברעט וואס
ליגט אויף אאלטען הוויין (יוצא מזה ומזה טפח אבל לא מן הצדדים) אונ דיא ברעט
איז לאנג אונ שמאהל עס גייט ארויס פון דער זייט אטפח אונ פון דיא אנדערע זייט
אטפח. אונ פון דיא צוויא זייטין איז דיא ברעט גלייך מיט דעם הוויין. נאר נוט
פאר מאכט (טומאה בצד זה כלים שבצד השני טהורים) אוב דיא טומאה ליגט אוף די

ר׳ יוסי מטמא. הבטח אינו מביא את הטומאה. היה בו זיז. ר״א אומר אינו מביא את הטומאה ר׳ יהושע אומר רואים את הבטח כאלו אינו. והזיז העליון מביא את הטומאה: ד סגדל של עריסה שפתחו בתוך הבית. אם יש בו פותח טפח (הכל) טמא. ואם לאו מונין בו כדרך שמונין במת

שאין הגשר עודף מן הצפון ומן הדרום: שהבטח חוצץ בגשר נגד זיז אינו חוצץ והל׳ ור׳ יוסי מטמא. קסבר אין תנור מפסיק. ואין הלכה כרבי יוסי: הבטח. יש ספרים שגורסים אבטח. הוא בנין עשוי כעין אמבטי שבמרחצאות שנותנים בהן מים לרחצה. וגשר נתון עליו לאקרס והגשר עודף משני צדדים והא הטומאה מצד זה אין יוצאה לצד אחר לפי שהבטח חוצץ: היה בו זיז. היתה קורה יוצאה למעלה מן הבטח מן המזרח למערב: רואין את הבטח כאלו אינו. שאע״פ שאין שם פותח טפח: כר׳ יהושע: ד סגדל של עריסה. עריסה של תינוק רגילים להניח תחת רגליה כמין סגדל של מתכת לנוי או בשביל שלא ירקבו: שפתחו בתוך הבית. שנפתח הגג של עליה שהערים׳ נתונ׳ עליו ונראה סגדל העריסה בתוך הבי׳ מן הפתח שבגג. וטומאה בתוך הבית: אם יש. במקו׳ הפתח: פותח טפח מביא את הטומאה. מן הבית לעליה: ואם לאו. מונין בו כדרך שמונין במת

ברעט אדער אונטער דיא ברעט. וואס איז גרעסער וויא דער הויוין אין דער זייט. אונ אויף דיא שטיק ברעט וואס איז אויף דיא אנדערע זייט גרעסער וויא דער תיוין ליגט כלים. זענען דיא כלים טהור. רבי יוסי (מטמא) זאגט דיא כלים זענען טמא (הבטח) אגרוב אין דיא ערד גימאכט וויא אוואנע צום באדין זיך אינוויינינ. אונ אויף דיא גרוב ליגט אברעט. פון צווייא זייטין אין מזרח אונ אין מערב איז דיא ברעט לייננער וויא דיא גרוב אונ צפון מיט דרום איז דיא ברעט גלייך מיט דיא גרוב. אוב אטומאה ליגט אויף דיא ברעט אין מזרח זייט אונ כלים ליגען אין מערב זייט אויף דיא ברעט ואדער פאר קערט (אינו מביא את הטומאה) ברייננט ניט דיא טומאה פון מזרח צוא מערב (היה בו זיז) אוב איבער דיא ברעט אין דיא הייך גייט ארום אבעלעק פון וואנט. אונ דער בעלעק איז אין צפון אונ אין דרום ברייטער וויא די אונטערשטע ברעט. רבי אליעזר זאגט (אינו מביא את הטומאה) דער בעלעק ברייננט ניט דיא טומאה פון מזרח צוא דיא כלים פון מערב. רבי יהושע זאגט (רואים את הבטח כאלו אינו) מיר זעהן דיא וואנע גלייך וויא זיא איז ניטא (והזיז העליון מביא את הטומאה) אונ דער אובערשטער בעלעק ברייננט דיא טומאה אויף דיא כלים: ד (סגדל של עריסה) דער שוך פון אוויגעל. ביי אוויגעל פון אקינד מאכט מען אונטער דיא פיס אזו וויא אייזערנע שיכלאך פון שיינקייטוועגין. אונ דיא וויגעל איז גישטאנען אויף דיא אובערשטע שטוב (שפתחו בתוך הבית) אונ דיא בעלקעס פון דיא אובערשטע שטוב האט מען איינגיבראכין אין דיא אונטערשטע שטוב אריין. זעהט מען די אייזערנע שיכלאך אין דיא אונטערשטע שטוב. אונ אטומאה ליגט אין דיא אונטערשטע שטוב (אם יש בו פותח טפח) אוב דיא לאך פון בעלעק איז ברייט אונ לאנג אטפח. נייט ארוף דיא טומאה פון דיא אונטערשטע שטוב אין דיא אובערשטע שטוב (הכל טמא) איז אלין טמא (ואם לאו) אונ אוב עס איז גיט ברייט אדער ניט לאנג אטפח (מונין

בבית. שהסל והעריסה מטמאים טומאה ולא חוצצות. וכמאן דליתנהו דמי ונמצא שבעה כדין כלים בכלים. והתינוק טמא טומאה כאילו עומדת באויר: בינית טומאת ערב כדתנן בפ"ק השלישי בין טמא. ושתחת התחתונה ושעל העליונה אדם בין כלים טמאים טומאת ערב: עשורים דפתיקן חוללות: כנגדו עד הרקיע טמא. ושתחת כלן טהור: כבין התחתונות. כנגד אויר התחתונות. ודהבן כשיעור אויר שביניהן שאם תעלה את התחתונות. או תוריד את העליונות. נמצא הכל סתום: תחת כולן טמא. כאילו כיסה התקרה הוא ועל גבן טהור: ו תחת כולם

ה מעזיבה. טיט וצרורות שרגילים לשום על גבי קורות: ומכוונות. קורה העליונה כנגד התחתונה וכל אחת יש בה רוחב טפח: תחתיה טמא. ושעל גבה טהור שהקורה חוצצת. וה"מ כשיש בקורות פותח טפח שהן רחבו׳ טפח. אבל אין רחבות טפח לא מביאות טומאה

בבית: ה קורות הבית והעליה שאין עליהן מעזיבה. והן מכוונות. טומאה תחת אחת מהן. תחתיה טמא. בין התחתונה לעליונה ביניהן טמא. על גבי העליונה. כנגדו עד הרקיע טמא. היו העליונות כבין התחתונות. טומאה תחת אחת מהן. תחת כולם טמא. על גביהן. כנגדו עד הרקיע טמא: ו קורה שהיא נתונה מכותל לכותל. טומאה תחתיה. אם

בו בדרך שמונין בבית) ציילט מען די טומאה נערשטע. צווייטע. דריטע אזוי ווי מען ציילט אז מען רירט אן אמת. די שיך פון די ווינ און די ווינ זענען טמא זיבען טאג. און דאס קינד וואס ליגט אין ווינ איז טמא ביז נאכט: ה (קורות הבית והעליה שאין עליהן מעזיבה) די בעלקעס פון שטוב און פון בודים וואס זייא זענען ניט בעקלעבט פון אויבין מיט ליים און ניט באשלאגין מיט ברעטער (והן מכוונות) און די בעלקעס זענען גלייך איינער איבער דעם אנדערן. און זייא זענען ברייט יעדער בעלעק א טפח (טומאה תחת אחת מהן) אויב אונטער איינעם פון די בעלקעס ליגט א טומאה (תחתיה טמא) אלץ וואס עס ליגט אונטער דעם בעלעק איז טמא. און וואס איבער דעם בעלעק איז טהור (בין התחתונה לעליונה) און אויב די טומאה ליגט צווישין דעם אונטערשטען און דעם אויבערשטען בעלעק (ביניהם טמא) אלץ וואס עס ליגט צווישין די בעלקעס איז טמא. און וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטן בעלעק און איבער דעם אויבערשטין בעלעק איז טהור (על גבי העליונה) און אויב די טומאה ליגט איבער דעם אויבערשטין בעלעק (כנגדו עד הרקיע טמא) אלץ וואס נעגין דעם בעלעק ביז צום הימעל איז טמא (היו העליונות כבין התחתונות) אויב די אויבערשטע בעלקעס זענען נעגען דעם אויד ודיא לופטו וואס צווישין צוויא בעלקעס. אוב מען וואלט אראב לאזין די אויבערשטע בעלקעס וואלטין זיך אלע בעלקעס פאר גלייכט (טומאה תחת אחת מהן) אוב אונטער איין בעלעק ליגט א טומאה (תחת כולם טמא) אלץ וואס עס ליגט אונטער אלע בעלקעס איז טמא (על גביהן) און אוב די טומאה ליגט אויף די בעלקעס (כנגדו עד הרקיע טמא) אלץ וואס ליגט נעגען די בעלקעס ביז צום הימעל איז טמא: ו (קורה שהיא נתונה מכותל לכותל) א בעלעק וואס ליגט פון איין וואנט ביז צוא די אנדערע וואנט (טומאה תחתיה) אוב אונטער דעם בעלעק ליגט א טומאה (אם יש בה פותח טפח) אוב דער בעלק איז ברייט א טפח (מביאה את

אם יש בה פותח טפח. מביאה את הטומאה תחת כולה. ואם לאו. טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. כמה יהיה בהקיפה ויהא בה פותח טפח. בזמן שהיא עגולה הקיפה ג' טפחים. בזמן שהיא מרובעת ד'. שהמרובע יתר על העגול רביע: ז עמוד שהוא מוטל לאויר אם יש בהקיפו כ"ד טפחים מביא את הטומאה תחת דפנו. ואם לאו טומאה בוקעת ועולה

כולה. כל כלים שתחתיה טמאים. דמביאה טומאה לכולה. ושעל גבה טהורים. דחוצצת בפני הטומאה: ואם לאו. שאינה רחבה טפח: בוקעת ועולה. דהא טומאה תחתיה כלים שעל גבה כנגד הטומאה טמאים: בוקעת ויורדת דהא טומאה על גבה. כלים שתחתיה כנגדה טומאה טמאים: הקיפה שלשה טפחים דכל שיש ברחבו טפח יש בהקיפו שלשה טפחים שכן מצינו (בדברי הימים ב ד) בים שעשה שלמה עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וקו ל' באמה יסוב אותו סביב: ז עמוד שהוא מוטל לאויר. עמוד עגול שמושלך בארץ ושוכב על עגולו: באויר.

כגון בחצר או בגינה ובאמצע העגול הוא מתחיל להאהיל על הארץ והולך ומתקצר מכאן ומכאן עד תחתיתו שסמוך לארץ ולענין הבאת טומאה בעינן טפח על טפח ברום טפח מרובע ואם יש כאן לצד החוץ מתחתיו רום טפח אע"פ שלמטה בסמוך במקום שגובהו לארץ אין רום טפח כולו מטמא באהל דנידון כשיפועי אהלים. ועמוד עגול כשיש בהיקפו עשרים וארבעה טפחים נמצא רחבו שמונה טפחים דכל שיש ברחבו טפח יש בהקיפו ג' טפחים ונמצא דיכול אדם לרבע תחת דפנו שמכאן ומכאן טפח על טפח ברום טפח שהרי כשיש כאן רבוע של שמנה על שמנה אם תעשה בתוכו עגול של שמנה נמצא

הטומאה תחת כולה) ברייננט דער בעלעק דיא טומאה אונטער אים אין גאנצין. אליץ וואס עס ליגט אונטער דעם בעלעק איז טמא. אונ וואס עס ליגט איבער דעם בעלעק איז טהור (ואם לאו) אונ אוב דער בעלעק איז ניט ברייט קיין טפח (טומאה בוקעת ועולה) שפאלט דיא טומאה דורך אין דיא הייך. אויב דיא טומאה ליגט אונטער דעם בעלעק אליץ וואס עס ליגט איבער דעם בעלעק נעגין דיא טומאה איז טמא (בוקעת ויורדת) אונ דיא טומאה שפאלט אראפ אין דער נידער. אוב דיא טומאה ליגט אויף דעם בעלעק אליץ וואס עס ליגט אונטער דעם בעלעק נעגין דיא טומאה איז טמא (כמה יהא בהקיפה) וויא פיל זאל האלטין דער בעלעק ארום (ויהא בה פותח טפח) מען זאל וויסין אז דיא ברייט איז א טפח (בזמן שהיא עגולה) אוב דער בעלעק איז קיילעכדיג (הקפה שלשה טפחים) דארף האלטין דיא גרעב ארום דריי טפחים (בזמן שהיא מרובעת) אונ אוב דער בעלעק איז פיר קאנטיג (ארבעה) דארף האלטין דיא גרעב ארום פיר טפחים (שהמרובע יתר על העגול רביע) ווארום א פיר קאנטיגע זאך איז מער וויא א קיילעכדיגע מיט א פערטיל: ז (עמוד שהוא מוטל לאויר) א קיילעכדיגער קלאץ ליגט אויף דיא ערד. אין אזו אארט וואס דארט איז ניטא קיין דאך. אונ אויף דיא ערד אונטער דיא קיילעכדיגע ברייט ליגט א טומאה. נאר מען דארף וויסען אוב אונטער איז ברייט א טפח אונ הויך א טפח. מעסט מען (אם יש בהקיפו עשרים וארבעה טפחים) אוב דיא גרעב פון קלאץ ארום איז פיר אונ צוואנציג טפחים (מביא את הטומאה תחת דפנו) ברייננט דאס דיא טומאה אונטער דיא גאנצע וואנט פון קלאץ. וואס עס ליגט אונטער דיא וואנט איז טמא אונ איבער דיא וואנט איז טהור (ואם

ועולה בוקעת ויורדת: **ח** כזית מן המת מודבק לאסקופ' ר"א מטמא את הבית. ר' יהושע מטהר. היה נתון תחת האסקופה. ידון מחצה למחצה. מודבק למשקוף הבית טמא. רבי יוסי מטהר. היה נתון בתוך הבית. הנוגע במשקוף טמא. הנוגע באסקופה. רבי אליעזר מטמא. רבי יהושע אומר מטפח ולמטן טהור

נמצא בזוית עודפים שמנה חומשים לכל קרן וקרן דכל אמתא ברבוע אמתא ותרי חומשי באלכסונה. נמצא האלכסון עודף על הרוחב ששה עשר חומשין תן מהן מחצה לקרן זה ומחצה לקרן זה הרי לכל אחת שמנה חומשין ואם באת לעשות בקרן זוית שחוץ לעגול רבוע של ט"ע נמצא אלכסונו עודף על רחבו ב' חומשים ונמצא מדת אלכסונו שבעה חומשים. לא נשתייר לנו יותר על כצורך אלא חומש א' ומשום חומש א' לא דק ועוד דכל אמתא ברבוע אמתא ותרי חומשי באלכסונה אינו מכוון לגמרי שחסר ממנו מעט: **ח** מודבק לאסקופה. שהאסקופ' רחבה וטומאה מודבקת באסקופה מן השקוף ולחוץ ר"א חשיב כל האסקופה כבית הלכך מטמא את הבית. ור' יהושע סבר מן השקוף ולחוץ. אין האסקופה חשובה כבית. והלכה כר' יהושע: ידון מחצה למחצה. מחציה של אסקופה ולפני' כלפנים והבית טמא. מחציה ולחוץ כלחוץ והבית טהור. מחצה על מחצה. הבית טמא: מודבק למשקוף. תחת המשקוף מן המשקוף ולחוץ: הבית טמא. דאפילו מן השקוף ולחוץ חשוב בית: ר' יוסי מטהר. דלא חשיב ליה כבית ואין הלכה כר' יוסי: ר' אליעזר מטמא. דחשיב כל האסקופה כבית: מטפח ולמטן טהור. דקרקע דמי: מטפח ולמעלן טמא. ואף על גב שמודבק לאסקופה מטהר ר"י את הבית הכא שהטומאה בבית מטמא ר' יהושע באסקופה מטפח ולמעל' משום דדרך טומאה לצאת ולא ליכנס. והלכה כר"י:

לאו) און אוב דיא גרעב ארום איז ניט קיין פיר און צוואנציג טפחים (טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת) שפאלט דיא טומאה אין דיא הייך. און אלץ וואס עס ליגט איבער דעם קלאץ גיגען דיא טומאה איז טמא. און דיא טומאה שפאלט אראפ אין דער נידער. אוב דיא טומאה ליגט אויף דעם קלאץ אלץ וואס עס ליגט אונטער דעם קלאץ גיגין דיא טומאה איז טמא: **ח** (כזית מן המת מודבק לאסקופה) אשטיקול פליש פון אמת גרוס וויא אאייל בירט ליגט אויף דיא שוועל פון שטוב אין איבער די שוועל איז ניטא קיין בעלעק. רבי אליעזר (מטמא את הבית) זאגט אלץ וואס אין שטוב איז טמא. רבי יהושע (מטהר) זאגט אלץ וואס אין שטוב איז טהור (היה נתון תחת האסקופה) אוב דיא טומאה ליגט אונטער די שוועל (ידון מחצה למחצה) ווערט גירעכונט אוב דיא טומאה ליגט אונטער דיא העלפט שוועל אוסווייניג צו העלפט אוף העלפט. אוב דיא טומאה ליגט אונטער דיא העלפט שוועל איז אלץ וואס אין שטוב טהור. און אוב דיא טומאה ליגט אונטער דיא העלפט שוועל אינווייניג צו איז אלץ וואס אין שטוב טמא. און אוב דיא טומאה ליגט ריכטיג אין מיטען שוועל איז אלץ וואס אין שטוב טמא (מודבק למשקוף) אויב איבער דיא שוועל איז דא אבעלעק און דיא טומאה איז אנגיקלעבט צום בעלעק אונטען גיגין די שוועל (הבית טמא) אלץ וואס אין שטוב איז טמא. רבי יוסי (מטהר) זאגט אלץ וואס אין שטוב איז טהור (היה נתון בתוך הבית) אוב די טומאה ליגט אין שטוב (הנוגע במשקוף טמא) ווער עס רירט אן דעם בעלעק וואס איבער דיא שוועל איז טמא (הנוגע באסקופה) ווער עס רירט אן דיא שוועל. רבי אליעזר (מטמא) זאגט ער איז טמא.

טהור. מטפח ולמעלן טמא:

פרק יג **העושה** מאור בתחלה. שעורו מלא מקדח גדול של לשכה. שירי המאור רום אצבעיים על רוחב הגודל. אלו הן שירי המאור חלון שסתמה ולא הספיק לגומרה. חררוהו מים או שרצים או שאכלתו מלחת. שעורו מלא אגרוף. חשב עליו לתשמיש שעורו בפותח טפח. למאור שעורו

מלא

פרק יג **העושה** מאור. חלון העשוי לאורה: בתחלה. משו' דבעי למתני סיפא שירי המאור תנא רישא בתחלה: מקדח גדול של לשכה. הוא כפונדיון האטלקי וכסלע נירונית ויסנו כמלא נקב של עול אם יש בחלון כשיעור הזה. מביא את הטומאה לצד אחר: שירי המאור אם נשאר מן החלון שלא נסתם: חררוהו מים. שלא נעשה החור ע"י אדם אלא ע"י מרוצת המים: או שרצים. כגון כחולד והעכבר: או

שאכלתו מלחת. שהארץ מלחה ומתבקעת מאליה: מלא אגרוף. אגרופו של בן אבטיח. אדם גדול שהיה האגרוף שלו כראש גדול של כל אדם: חישב עליו לתשמיש. חלון שחררוהו מים או שרצים. שחשב להשתמש בו ולהכניס שם חפציו: למאור. להכניס אורה: הסריגות. מחיצה כמין סבכה מסורגת שעושים בחלונות של אורות: והרפסות. מחיצה מסורגת שעושים בחלונות של

בתי

רבי יהושע זאגט (מטפח ולמטן טהור) אוב מען האט אנגערירט פון א טפח אן אונ נידעריגער צו די ערד איז מען טהור (מטפח ולמעלן טמא) אונ אוב מען האט אנגערירט פון א טפח אונ העכער איז מען טמא:

פרק יג א (העושה מאור בתחלה) אז איינער מאכט א נייעם פענסטער דיא ליכטיגקייט זאל אריין גיין אין שטוב (שיעורו מלא מקדח גדול של לשכה) אוב די לאך פון פענסטער איז גרוס וויא דער גרויסער עגבער פון בית המקדש. קען דורך גיין א טומאה פון איין שטוב אין דיא אנדערע שטוב דורך דעם פענסטער (שירי המאור) אוב א פענסטער איז פאר מאכט גיווארין אונ עס איז געבליבען האפין (רום אצבעיים) צווייא פינגער דיא הייך (על רוחב אגודל) אונ דיא ברייט וויא דיא ברייט פון ערשטין גליד פון גראבין פינגער. קען אויך דורך גיין א טומאה פון איין שטוב אין די אנדערע דורך דעם פענסטער (אלו הן שירי המאור) דאס מיינט דיא משנה עס איז געבליבען פון פענסטער (חלון שסתמה) מען האט פאר מאכט א פענסטער (ולא הספיק לגומרה) אונ מען האט ניט צייט גיהאט אום צוא לאזין דאס פאר מאכונג. איז דער וויל געבליבען אלאך אוף צווייא פינגער דיא הייך אונ די ברייט איז ווי די ברייט פון ערשטין גליד פון גראבין פינגער. קען דורך גיין א טומאה. אבער (חררוהו מים) וואסער האט דורך גיגראבין דורך דיא וואנט אונ גימאכט אלאך (או שרצים) אדער שרצים האבען גימאכט אלאך אין וואנט (או שאכלתו מלחת) אדער דיא ערד האט דורך גישפאלטען אלאך אין וואנט (שיעורו מלא אגרוף) אוב דיא לאך איז גרוס וויא דיא פויסט פון דעם מענש וואס הייסט בן אבטיח. דאס איז וויא א קאפ פון א גרוסין מענש. קען דורך גיין א טומאה פון איין שטוב אין דיא אנדערע דורך דיא לאך (חשב עליו לתשמיש) אוב ער האט גיטראכט צו ניצען אין דעם פענסטער וואס דיא שרצים אדער דיא וואסער אדער דיא ערד האבין גימאכט אונ דער צוא ליגין אין דעם פענסטער זייגע זאכין (שיעורו בפותח טפח) אוב דער פענסטער איז גרוס אונ ברייט א טפח. קען

בתי הקין שיושבים שם להתקרר: מצטרפים את הטומאה מן הבית. ור"ש פליג. כמלא מקדח. אויר שבין הסריגות אף וסבר בין להביא בין להוציא כלן שיעורן ע"פ שאין במקום אחד כמלא מקדח בפותח טפח. ולית ליה לר"ש שיעור של מצטרפין בין כולם לכמלא מקדח: להביא מלא מקדח ומלא מגרוף כלל. ואין הלכה

את הטומאה ולהוציא את הטומאה לאו אפלוגתא דב"ש וב"ה קאי. אלא אשיעורים דרישא קאי. והכי קאמר מלא מקדח ומלא מגרוף ופותח טפח דאמרן. כל השיעורין הללו בין להביא את הטומאה לבית. בין להוציא

מלא מקדח. הסריגות והרפפות מצטרפות כמלא מקדח. כדברי ב"ש. בה"א עד שיהא במקום אחד מלא מקדח. להביא הטומאה ולהוציא את הטומאה. רש"א להביא הטומאה. אבל להוציא את הטומאה בפותח טפח: ב חלון שהוא לאויר. שעורה מלא מקדח. בנה בית חוצה לה שעורה בפותח טפח. נתן את התקרה באמצע

כר"ש: ב חלון והעשוי לאויר. להכניס בו אויר העולם והיינו חלון העשוי למאור. ומשום דבעי למתני בנה בית חוצה לה הדר תנייה: בנה בית חוצה לה. כנגד החלון ונתבטל אויר של חלון: שעורה בפותח טפח. כחלון העשוי לתשמיש: נתן את התקרה

דורך גיין אטומאה פון איין שטוב אין דיא אנדערע דורך דעם פענסטער (למאור) אונ אוב ער טראכט דיא ליכטיגקייט זאל אריין גיין דורך דעם פענסטער (שיעורו כמלא המקדח) אוב דער פענסטער איז גרויס וויא די לאך וואס מען קען מאכן מיט אעגבער. קען דורך גיין דיא טומאה פון איין שטוב אין דיא אנדערע דורך דעם פענסטער (הסריגות) דיא איזערנע קראטין וואס אין פענסטער (והרפפות) אונ די פאר פלאכטענע פענסטער וואס זענען גימאכט דיא לופט זאל אריין גיין אין שטוב אום זומער. אפילו יעדער לאך בזונדער איז ניט גרוס וויא די לאך פון אעגבער. פון דעסטוועגין (מצטרפות כמלא מקדח) רעכענען זיך צוא זאמען אלע לעכער. אוב אלע צוא זאמען זענען גרוס וויא אעגבער. גייט דורך דיא טומאה דורך דעם פענסטער פון איין שטוב אין דיא אנדערע (כדברי בית שמאי) אזו זאגט בית שמאי. בית הלל זאגין (עד שיהא במקום אחד כמלא מקדח) עס מוז זיין אויף איין ארט איין לאך גרוס וויא אעגבער. נייט מען זאל צוא זאמען רעכענען פון עטליכע לעכער (להביא את הטומאה ולהוציא את הטומאה) דיא אלע גרייסין וואס מען האט גירעכונט ומלא מקדח גדול. אונ רום אצבעים. אונ מלא אגרוף. אונ פותח טפח איז אריין צוא ברייגגען דיא טומאה אין שטוב אונ ארוס צוא ציהען פון שטוב. רבי שמעון זאגט (להביא את הטומאה ולהוציא את הטומאה) אריין צוא ברייגגען דיא טומאה אין שטוב אונ ארוס צוא ציהען פון שטוב (בפותח טפח) איז אלץ דער שיעור אוב דער פענסטער איז גרוס אטפח ועיין בהרע"ב ובתוי"ט: ב (חלון שהוא לאויר) אפענסטער וואס איז גימאכט גיהארין אריין צוא ברייגגען דעם פרישען לופט (שיעורה מלא מקדח) דארף דער פענסטער זיין גרוס וויא דיא לאך פון אעגבער. קען דאס ברייגגען דיא טומאה פון איין ארט אין אנדערין (בנה בית חוצה לה) אויב ער האט גיבאהט אשטוב פון אויסווייניג ביי דעם פענסטער. קען שוין ניט אריין קומען דער לופט (שיעורה בפותח טפח) דארף דער פענסטער זיין גרוס וויא אטפח (נתן את התקרה באמצע החלון) אוב מען האט גינעבין דעם בעלעק

באמצע החלון. שמשלא החלון אליו למעלה מן דחור שבאמצע עשה החרש במתכוין. ולא מפני
התקרה, ותליו למטה: החלון התחתון בפותח שצריך לאור. אלא קצרים היו הדפין שנעשה
טפח. כדין חלון העשוי לתשמיש דהא אין כאן מהן הדלת ועלתה בדעתו להניח הנקב באמצע
אויר: והעליון מלא מקדח. דלמעלה מן יותר מלהניח למטה או למעלה ודמי לעשה
התקרה הוא לאויר:

באמצע החלון התחתון בפותח טפח. והעליון מלא מקדח: ג החור שבדלת שעורו מלא אגרוף דברי ר״ע. ר״ט אומר בפותח טפח. שייר בה החרש מלמטן או מלמעלן. הגיפה ולא מירקה. או שפתחתו הרוח שעורו מלא אגרוף: ד העושה מקום לקנה. ולאספתי. ולנר. שעורו כל שהוא כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים בפותח טפח. לזון את עיניו. ולה״ב

ג חור שבדלת. באמצע הדלת דאינו עשוי לאויר: שייר בו החרש. האומן שתיקן את הדלת: מלמטן. כגון שהשייר בו סמוך לאסקופה: או מלמעלן סמוך למשקוף: הגיפה. סגרה: ולא מירקה. לא גמרה: או שפתחתו הרוח. כלו׳ או שמירק את הסגירה אלא

במתכוין. אבל כשהניחו מלמטה או מלמעלה. אין זה כעושה בידים. אלא מחמת שהנסר ס קצרים. ולא נתמלא הנקב: ד העושה מקום. שנקב נקב מפולש בכותל להניח שם קנה של אורגים: ולאספתי. חרב בלשון יון קורין אספתי. ויש לאורגים כלי כתבנית חרב: שעורו

שבאת הרוח ופתחהו: שיעורה מלא אגרוף. בכל שהוא. להביא את הטומאה לצד האחר:
דכיון דנפתח ממילא הוי כתרוהו מים או לזון את עיניו. להסתכל משם לרשות הרבים
שרלים וכהך סיפא לא פליג רבי טרפון משום הו לחור. ולתשמיש. להצניע שם חפציו:

פון די שטוב וואס מען האט צו געבאהט אין מיטען דעם פענסטער. איז אהאלבער פענסטער אונטער דעם בעלעק אונ אהאלבער פענסטער איבער דעם בעלעק (התחתון בפותח טפח) דער אונטערשטער פענסטער דארף זיין גרוס וויא אטפח (והעליון) אונ דער איבערשטער פענסטער (מלא מקדח) דארף זיין גרוס וויא אנעבער באהערט אום: ג (החור שבדלת) אוב אין דיא טיר איז דא אלאך (שיעורו מלא אגרוף) דארף די לאך זיין גרוס וויא אפוסט דאס איז וויא אקאפ פון אגרוסין מענשן (דברי רבי עקיבא) אזו זאגט רבי עקיבא. רבי טרפון זאגט (בפותח טפח) די לאך דארף זיין גרוס וויא אטפח (שייר בה החרש) אוב דער מייסטער וואס האט גימאכט די טיר האט גילאזין אפענסטער אין דיא טיר. דהיינו דיא ברעטער זענען גיוועזן קורץ איז געבליבן אלאך (מלמטן) אונטען ביי דיא שוועל (או מלמעלן) אדער הויבין ביי דעם בעלעק וואס איבער דיא שוועל (הגיפה) ער האט צוא גימאכט דיא טיר (ולא מירקה) אונ ער האט ניט גוט צו גימאכט איז געבליבן אביסול האפין (או שפתחתו הרוח) אדער דער ווינט האט אביסול גיעפינט דיא טיר (שיעורו מלא אגרוף) דארף דיא לאך זיין גרוס וויא אפוסט דאס איז וויא אקאפ פון אגרוסין מענשן: ד (העושה מקום לקנה) אוב מען הט גימאכט אלאך אין דיא וואנט ער זאל דורך דיא לאך דער לאנגען דעם וועבער האלץ צוא זיין חבר (ולאספתי) אונ דעם האלץ וואס איז גימאכט אזו וויא אשווערד וואס דאס דארף מען איך צום וועבען (ולנר) אדער ער זאל דער לאנגען זיין חבר אליכט דורך די לאך (שיעורו כל שהוא) אוב דיא לאך איז אזו גרוס אז ער קען דארט ניצען וואס ער דארף. קען שוין דורך גיין אטומאה דורך איר (כדברי בית שמאי) אזו זאגין בית שמאי. בית הלל זאגין (בפותח טפח) דיא לאך דארף זיין גרוס וויא אטפח (לזון את עיניו) אוב

ולדבר עם חברו. ולתשמיש. בפותח טפח: **ה** אלו ממעטין את הטפח. פחות מכזית בשר ממעט על ידי רובע עצמות. ופחות מעצם כשעורה ממעט על ידי כזית בשר. פחות מכזית מן המת. פחות מכזית מן הנבלה. פחות מכעדשה מן השרץ. פחות מכביצה אוכלים. התבואה שבחלון. וככוי

ה אלו ממעטים את הטפח. חלון שפיעורו בפותח טפח והיה אחד מכל הני דחשיב הכא מונח בו. וממעט את האויר מטפח חולן. שאין הטומאה עוברת לצד אחר: ע"י רובע עצמות. אם יש בבית רובע עצמות דמטמא באהל. ופחות מכזית מבשר המת מונח בחלון ממעט. ודוקא פחות מכזית. דאילו כזית. הוא עצמו מטמא באהל. ודוקא ע"י רובע עצמות. אבל אי איכא בבית כזית בשר מן המת. אין פחות מכזית זה ממעט דאדרבה בשר מצטרף עם בשר. והיינו טעמא נמי דדוקא בשר ממעט ע"י עצמות ולא עצמות ע"י עצמות. דעצמות לעצמות מצטרפים: פחות מעצם כשעורה. אבל עצם כשעורה

לא ממעט. משום דמטמא במגע ובמשא: פחות מכזית מן המת. הכא הדר תנייה. אע"ג דתנא ליה רישא לאשמועינן דממעטי ע"י כל המטמאין באהל. כגון רביעית דם ומלא תרווד רקב וכל אותן השנויין בפ"ב: פחות מכזית מהנבל' וכו'. כל הני דחשיב מכאן ואילך ממעטי. בין ע"י עצמות. בין ע"י בשר: ופחות מכביצה אוכלים. שאין אוכל פחות מכביצה מטמא אחרים. ולא מקבל טומאה מן התורה. הלכך ממעט וחוצץ בפני הטומאה: והתבואה. שהשרים' רחוק מן הכותל ונתפשטו ענפי' וסגרו את החלון דמחובר לקרקע הוא: וככוי שיש בהן ממש. קורי עכבים נקראים ככוי. ואני

דיא לאך איז גימאכט מען זאל דורך איר קוקען אין גאס (ולדבר עם חברו) אדער צוא רעדין מיט זיין חבר דורך איר (ולתשמיש) אדער צום בניצען אריין צוא לייגין עפעס אין דיא לאך (בפותח טפח) דארף דיא לאך זיין גרוס אטפח: **ה** (אלו ממעטין את הטפח) אוב איינע פון דיא זאכין וואס דא איז גירעכינט. ליגט אין אפענסטער וואס איז גרוים וויא אטפח מאכין זייא ווייניגער דעם טפח אז דיא טומאה זאל ניט קענען דורך גיין (פחות מכזית בשר) אוב פלייש פון אמת וואס איז ווייניגער וויא אאיילבירט ליגט אין אפענסטער וואס איז גרוס וויא אטפח (ממעט) מאכט דיא פלייש קלענער דעם פענסטער דיא טומאה זאל ניט קענען דורך גיין (על ידי רובע עצמות) אוב אין שטוב ליגט אפערטיל קב ביינער פון אמת וואס זייא זענען מטמא אלץ וואס אין שטוב איז דא (ופחות מעצם כשעורה) אונ אוב אביינדול קלענער וויא אגערשט ליגט אין דעם פענסטער וואס איז גרוס אטפח (ממעט) מאכט דער ביינדול קלענער דעם פענסטער דיא טומאה זאל ניט קענען דורך גיין (על ידי כזית בשר) אוב אין שטוב ליגט פלייש פון אמת גרוס וויא אאיילבירט וואס זיא איז מטמא אלץ וואס אין שטוב (פחות מכזית מן המת) אוב אין פענסטער ליגט אשטיקול פלייש פון אמת ווייניגר וויא אאיילבירט. אדער עס ליגט (פחות מכזית מן הנבלה) אשטיקול פלייש פון אנבלה ווייניגער וויא אאיילבירט. אדער עס ליגט (פחות מכעדשה מ השרץ) אשטיקול פלייש פון אשרץ קלענער וויא אארבס. אדער עס ליגט (פחות מכביצה אוכלים) עסנווארג זיינגער וויא אאיי גרוס (התבואה שבחלון) תבואה וואס איז פאר זייעט גיווארין ווייט פון דיא וואנט אונ זייא זענען ארוף גיוואקסין ביז זייא פאר שטעלין דעם פענסטער (וככוי שיש בה ממש) אדער שפינוועבאבץ וואס איז גראב גיוועבט פאר שטעלין דעם

שמעתי כמין קורי עכבים נמלא בתוך הקנה דנבלת עוף טמא לריכה מחשבה ולריכה הכשר ופעמים שהוא דק מאד והוא ככוי שאין בו כלומר שיבא עליה מים או אחד מז׳ משקין ממש ופעמים שהוא כעין אריגת בגד והוא ואם חסר מחשבה או הכשר טהורה. ככוי שיש בו ממש: ונבלת עוף טהור שלא וממעטת וחוללת בפני הטומאה: ך ולא חישב עליה. שנבלת עוף טהור אינה מטמאה עד שיחשוב עליה לאכילה ואז מטמאה טומאת אוכלים בכבילה ואינה לריכה הכשר: ונבלת עוף הטמא שחשב עליה ולא הכשירה.

וככוי שיש בה ממש. ונבלת העוף הטהור שלא חשב עליה. ונבלת עוף הטמא שחשב עליה ולא הכשירה או הכשירה ולא חשב עליה: ך אלו שאינן ממעטים. אין העצם ממעט על ידי עצמות: ולא בשר על ידי בשר. ולא כזית מן המת. ולא כזית מן הנבילה. ולא כעדשה מן השרץ. ולא כביצה אוכלים.

תבואה שבחלון. שהשרים׳ בחלון ממש. משום דדעתו לפטחה שהיא מקלקלת את הכותל וכל דבר שדעתו לפנותו אינו ממעט בחלון. ולעיל איירי שהשרישה רחוק מן הכותל דהשתא

ולא תבואה שבחלונות. ולא ככוי שאין בה ממש. ולא נבלת העוף הטהור

שחשב

פענסטער (ונבלת העוף הטהור שלא חשב עליה) אונ אגיפיגערטע אוהן נאדער איין אנדער עוף וואס מען האט איר גימענט עסין אונ ער האט ניט גיטראכט מען זאל עסין דיא נבלה. אונ דיא נבלה ליגט אין דעם פענסטער. אדער (ונבלת העוף הטמא שחשב עליה) אגיפיגערטע עוף וואס מען האט איר ניט גימענט עסין אונ ער האט גיטראכט מען זאל דיא נבלה עסין (ולא הכשירה) נאר זיא איז ניט אנגיבריים גיוואקן צוא טמא ווערין. מען האט אויף איר ניט ארויף גיגאסין קיין וואסער אונ ניט קיין אנדערע משקה (או הכשירה) אדער זיא איז אנגיברייט גיווארין טמא צוא ווערין. מען האט אוף איר ארויף גיגאסין וואסער אדער אנדערע משקה. נאר (ולא חשב עליה) ער האט ניט גיטראכט מען זאל דיא נבלה עסין. דיא אלע זאכין אוב זייא ליגען אין פענסטער וואס ער איז גרם אטפח. מאכין זייא אים קלענער דיא טומאה זאל ניט קענען דורך גיין: ו (אלו שאין ממעטין) אונ דיא זאכין מאכין ניט ווייניגער דעם פענסטער (אין העצם ממעט על ידי העצמות) אוב אין פענסטער ליגט אביין פון אמת אונ אין שטוב ליגען ביינער פון אמת. ווערט ניט דער פענסטער ווייניגער דורך דעם ביין (ולא בשר על ידי בשר) אונ אויב אין פענסטער ליגט פלייש פון אמת אונ אין שטוב ליגט פלייש פון אמת ווערט ניט דער פענסטער ווייניגער דורך דיא פלייש (ולא כזית מן המת) אונ אוב אין פענסטער ליגט פלייש פון אמת גרוס וויא אאיילבירט (ולא כזית מן הנבלה) אונ אוב אין פענסטער ליגט אשטיקעל פלייש פון אנבלה גרוים ווי אאיילבירט (ולא כעדשה מן השרץ) אונ אוב אין פענסטער ליגט אשטיקעל פון אשרץ גרוס וויא ארבעס (ולא כביצה אוכלים) אונ אוב אין פענסטער ליגט עסינווארג גרוס וויא אאיי (ולא תבואה שבחלונות) אונ אוב תבואה איז איינגיווארצילט גיווארין אין פענסטער וואס מען וועט זייא פון דארט אוס רייסין וויל זייא מאכין קאלע דיא וואנט (ולא ככוי שאין בה ממש) אדער דער פענסטער איז פארצויגין מיט שפינוועבאכץ גא ץ דין וואס עס וועט זיך איבער רייסין (ולא נבלת העוף הטהור שחשב עליה) או נ אויב

שחשב עליה. ולא נבלה עוף הטמא שחשב עליה והכשירה. ולא השתי והערב המניגעים. ולא לבינה מבית הפרס. דברי ר״מ. וחכ״א הלבינה ממעטת. מפני שעפרה טהור. זה הכלל הטהור ממעט. והטמא אינו ממעט:

פרק יד **הזיז** מביא את הטומאה. כל שהוא. הגיזרה. והגבלית. בפותח טפח. איזהו הזיז. שפניו למטה. והגיזרה שפניה למעלה. ובמה

אין דעתו לפנותה: השתי והערב המנוגעים. דשתי וערב מיטמא בנגעי׳. ודבר טמא אינו ממעט: ולא לבינ׳ מבית הפרס. הלבינה העשויה מעפר בית הפרס. ר״מ סבר שהיא טמאה כמו שעפר בית הפרס טמא הלכך אינה ממעטת בחלון ורבנן סברי לא טמאו אלא גוש כברייתו הבא מבית הפרס ולא בעפר אפי׳ לאחר שגבלו והלכה כחכמי׳ ושיעור הגוש כפיקה גדולה של סקאים שהוא כמותם כמלקופין:

פי״ד **הזיז**. שפניו למטה. כמין לוח יוצא מן הכותל לחוץ וראשו כשוף למטה לארץ נגד הפתח הלכך מצטרף אהלו עם הפתח ומביא את הטומאה בכל שהוא. וחשיב כאילו יש ט פ״ט. ואם טומאה תחתיו הבית טמא. שרואין ראשו הכפוף למטה כאילו הגיע לארץ ומביא טומאה שתחתיו לגד הבית: וגיזר׳ שפניה למעלה. ראשה כפוף למעל׳ ואין אהל שלה מצטרף עם הפתח הלכך בעי פותח טפח: והגבלית.

אין פענסטער ליגט אטוטער עוף וואנעלכער וואס מען האט אים גימענט עסין און ער האט גיטראכט מען זאל דיא נבלה עסין (ולא נבלת העוף הטמא שחשב עליה והכשירה) אונ אוב אין פענסטער איז גילעגין אטוטער עוף וואזעלכער וואס מען האט אים ניט גימענט עסין אונ ער האט גיטראכט מען זאל עסין דיא נבלה אונ עס איז ארוף גיגאסין גיווארין אוף דיא נבלה וואסער אדר אנדערע משקה (ולא השתי והערב המנוגעים) אונ אוב אין פענסטער ליגט דיא פעדים פון וועבונג דיא לאנגע פעדים אדר דיא קורצע פעדים. אונ אוף דיא פעדים איז דא אנגע (ולא לבינה מבית הפרס) אונ אוב אין פענסטער ליגט אציגול וואס ער איז גימאכט פון ערד וואס דארט איז פאר לארין גיווארין אקבר. דיא אלע זאכין מאכין ניט וויינגער דעם פענסטער (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר (והחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (הלבינה ממעטת) דער ציגול מאכט וויניגער (מפני שעפרה טהור) ווייל דיא ערד איז טהור (זה הכלל) דאס איז דער כלל (הטהור ממעט) דיא זאך וואס איז טהור אונ עס ליגט אין פענסטער מאכט עס וויניגער (והטמא אינו ממעט) אונ וואס עס איז טמא אונ עס ליגט אין פענסטער מאכט עס ניט וויניגער:

פרק יד א (הזיז מביא את הטומאה) אברעט וואס גייט ארו״ס פון וואנט איבער דיא טיר. אונ אונטער דיא ברעט ליגט אטומאה אונ כלים. ברייגנט דיא ברעט אטומאה אויף דיא כלים (כל שהוא) וויא גרויס דיא ברעט איז. אפילו זיא איז ניט ברייט אדער ניט לאנג קיין טפח (הגיזרה) אברעט וואס גייט ארויס פון וואנט (והגבלית) אקיילעכדיגע ברעט וואס גייט ארויס פון וואנט (בפותח טפח) אויב דיא ברעט גייט ארויס פון וואנט גרויס אטפח ברייגנט דיא ברעט דיא טומאה אויף דיא כלים וואס אונטער דיא ברעט (איזהו הזיז) וועלכע ברייט הייסט זיז וואס זיא דארף ניט זיין גרויס אטפה (שפניו למטה) וואס זיא איז אראפ גיבויגען צוא דיא ערד (והגיזרה) אונ וועלכע ברעט הייסט גיזרה וואס דארף זיין גרויס אטפח (שפניה למעלה) וואס זיא איז ארויף גיבויגין אין דיא הייך

ובמה אמרו הזיז מביא את הטומאה כל שהוא . בזיז שהוא גבוה מן הפתח שלשה נדבכין . שהם י״ב טפח . יתר מכאן מביא את הטומאה בפותח טפח . העטרות והפתוחים . מביאין את הטומאה בפותח טפח : ב זיז שע״ג הפתח מביא את הטומאה בפותח טפח . שע״ג החלון רום אצבעיים . שעל גבי מלא מקדח כל שהוא . ר׳ יוסי אומר מלואו : ג קנה שע״ג הפתח . אפי׳ אפילו גבוה מאה

מפרש בתוספתא כלי שמניקה מכאן ומכאן . ומשייר מן האמצע : י״ב טפחים . דשיעור כל נדבך ד׳ טפחים ונדבך הוא שורה של בנין אבנים : והעטרות . אבנים סדורות בעגול בולטות מן הקיר למעלה מן הפתח כעין כיפה לנוי והיינו עטרה : והפתוחים . שעושים מאבן על הפתח או על החלון לנוי . ופעמי׳ בולטי׳ מן החלון ומן הפתח טפח או יותר : ב זיז שעל גבי הפתח וכו׳ . הכא מיירי שנפתח הפתח ומשום הכי בעינן שיהא בזיז פותח טפח . והכי משמע בתוספתא : ושעל גבי החלון רום אצבעיים . כלומר בין חלון ששיעורו רום אצבעיים כגון שירי המאור . בין חלון ששיעורו מלא מקדח כגון העושה מאור בתחלה . זיז שעל גבי שניהם . בכל שהוא : ור״י אומר מלואו . חלון ששיעורו רום אצבעיים . זיז שלו שיעורו באצבעיים וחלון ששיעורו מלא מקדח זיז שלו נמי משעריק במלא מקדח . ואין הלכה כר״י :

א בַּמֶּה אָמְרוּ הַזִּיז מֵבִיא אֶת הַטּוּמְאָה כָּל שֶׁהוּא) בַּיי וועלכֶין זִיז הָאט מֶען גֶיזָאגְט אֲפִילוּ עֶר אִיז נִיט גְרוֹס קַיין טֶפַח בְּרֵיינְגְט עֶר אוֹיךְ דִיא טוּמְאָה אוֹיף דִיא כֵּלִים (בְּזִיז שֶׁהוּא גָבוֹהַּ מִן הַפֶּתַח שְׁלֹשָׁה נִדְבָּכִין) בַּיי אַזוֹ אַבְּרֶעט וָואס אִיז הוֹיךְ אִיבֶּער דִיא טִיר דְרַייא שׁוּרוֹת צִיגֶעל (שֶׁהֵם שְׁנֵים עָשָׂר טְפָחִים) דָאס אִיז צְוָועלִיף טְפָחִים דִיא הַייךְ (יָתֵר מִכָּאן) אוֹיב דִיא בְּרֶעט אִיז הֶעכֶער אִיבֶּער דִיא טִיר וִויא צְוָועלִיף טְפָחִים (מֵבִיא אֶת הַטּוּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טֶפַח) קֶען דִיא בְּרֶעט בְּרֵיינְגֶען אַטוּמְאָה אוֹיף דִיא כֵּלִים נָאר אוֹיב זִיא אִיז בְּרֵייט אַטֶפַח אוּנ לַאנְג אַטֶפַח (הָעֲטָרוֹת) קְרוֹינֶען . אִיבֶּער דִיא טִיר גֵייט אַרוֹיס פוּן וַואנְט צִיגֶעל אָדֶער שְׁטֵיינֶער קַיילֶעכְדִיג וִויא אַקְרוֹין (וְהַפִּתּוּחִים) אוּנ דֶער שְׁטֵיין וָואס גֵייט אַ־וֹיס אִיבֶּער דִיא טִיר אָדֶער אִיבֶּער דֶעם פֶענְסְטֶער פוּן שֵׁיינְקַייט וֶועגֶין אוֹיב אַטוּמְאָה מִיט כֵּלִים לִיגֶען אוּנְטֶער דֶעם שְׁטֵיין (מְבִיאִים אֶת הַטּוּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טֶפַח) בְּרֵיינְגֶען זֵיי אַטוּמְאָה אוֹיף דִיא כֵּלִים . אוֹיב דֶער שְׁטֵיין אִיז בְּרֵייט אוּנ לַאנְג אַטֶפַח : ב (זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח) אוֹיב עֶס גֵייט אַרוֹיס פוּן וַואנְט אַבֶּעלֶעק אִיבֶּער דִיא טִיר . אוּנ אוּנְטֶער דֶעם בֶּעלֶעק לִיגְט אַטוּמְאָה מִיט כֵּלִים (מֵבִיא אֶת הַטּוּמְאָה) בְּרֵיינְגְט דֶער בֶּעלֶעק אַטוּמְאָה אוֹיף דִיא כֵּלִים (בְּפוֹתֵחַ טֶפַח) אוֹיב עֶר אִיז בְּרֵייט אוּנ לַאנְג אַטֶפַח (שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן) אוּנ דֶער בֶּעלֶעק וָואס גֵייט אַרוֹיס אִיבֶּער דֶעם פֶענְסְטֶער (רוּם אֶצְבָּעַיִים) סַייא דִיא גְרוֹיס פוּן פֶענְסְטֶער אִיז צְווייא פִינְגֶער (וְשֶׁעַל גַּבֵּי מְלֹא מַקְדֵּחַ) אוּנ סַייא דֶער בֶּעלֶעק גֵייט אַרוֹיס אִיבֶּער אַזַא אַפֶענְסְטֶער וָואס עֶר אִיז נָאר גְרוֹיס וִויא אַעֶנְבֶּער (כָּל שֶׁהוּא) וִויא גְרוֹיס אוּנ וִויא בְּרֵייט דֶער בֶּעלֶעק אִיז . אֲפִילוּ עֶר אִיז קְלֵיין אוּנ שְׁמָאל . קֶען עֶר אוֹיךְ בְּרֵיינְגֶען אַטוּמְאָה א'ף דִי כֵּלִים וָואס אוּנְטֶער אִים לִיגֶען צוּ זַאמֶען מִיט דִיא טוּמְאָה . רַבִּי יוֹסֵי זָאגְט (מְלוֹאוֹ) דֶער בֶּעלֶעק דַארְף זַיין גְלַייךְ וִויא דֶער פֶענְסְטֶער אִיז . אוֹיב דֶער פֶענְסְטֶער אִיז אוֹיף צְווֵיי פִינְגֶער . דַארְף דֶער בֶּעלֶעק אוֹיךְ זַיין אוֹיף צְווייא פִינְגֶער . אוּנ אוֹיב דֶער פֶענְסְטֶער אִיז וִויא אַהֶענְבֶּער . דַארְף דֶער בֶּעלֶעק אוֹיךְ זַיין וִויא אַהֶענְבֶּער גְרוֹיס : ג (קָנֶה שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח) אַשְׁטֶעקִין וָואס לִיגְט אִיבֶּער דִיא טִיר . אוּנ אוֹיף דִיא עֶרְד אוּנְטֶער דֶעם שְׁטֶעקִין לִיגְט אַטוּמְאָה מִיט כֵּלִים (אֲפִילוּ גְבוֹהָה מֵאָה אַמָּה) אֲפִילוּ דֶער שְׁטֶעקִין לִיגְט הוֹיךְ הוּנְדֶערְט

איילין

גבוה מאה אמה מביא את הטומאה כל שהוא. דברי רבי יהושע. ר' יוחנן בן נורי אומר אל יחמור זה מן הזיז: ד זיז שהוא סובב את כל הבית. ואוכל בפתח ג' אצבעות. טומאה בבית. כלים שתחתיו טמאים. טומאה תחתיו. ר"א מטמא את הבית. ור' יהושע מטהר. וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדר': ה שני זיזין זה ע"ג זה. ויש בהן פותח טפח. וביניהן פותח טפח. טומאה תחתיהן. תחתיהן

טמא

אמה. אע"ג דזיז שיעור גובהו מן הפתח שנים עשר טפחים. בקנה החמירו משום דמיטלטל. וריב"נ סבר דאין להחמיר בקנה יותר מן הזיז. ולמעל' מי"ב טפחים שיעורו בפותח טפח. והלכה כריב"נ:

ד זיז שהוא רחב טפח. וסובב את כל כותלי הבית מבחוץ. וכנגד הפתח אוכל ג' אצבעות ועל שאר הפתח אין זיז. אבל היה אוכל כנגד הפתח טפח. היה הבית טמא לדברי הכל: כלים שתחתיו טמאים. ובהא לא פליג ר' יהושע דפליג בסיפא. לפי שהלך טומאה ללאת: ר"א מטמא את הבית. כיון דזיז חמור שמטמא בכל שהוא, מביא את הטומאה לבית בג' אצבעות: וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרה. והאכסדרה אוכלת בפתח ג' אצבעות. טומאה בבית כלים שבאכסדרה טמאים. טומאה באכסדרה ר"א מטמא הבית. ור"י מטהר והלכה כר"י:

ה ב' זיזין זה ע"ג זה. ומכוונים זה כנגד זה: יש בהן פותח טפח. שכל אחד מן הזיזים רחבו טפח: וביניהן

אײלין (מביא את הטומאה כל שהוא), קען דער שטעקין ברײנגען דיא טומאה. וויא פיל זײן גראב איז. אפילו װײניגער וויא אטפח (דברי רבי יהושע) אזוי זאגט רבי יהושע. רבי יוחנן בן נורי זאגט (אל יחמור זה מן הזיז) דער שטעקין דארף ניט זײן ארבער וויא דער בעלעק. אזו וויא אבעלעק אויב ער איז העכער וויא צוועלעף טפחים מוז ער זײן ברײט אטפח. אזוי דער שטעקין אויב ער ליגט העכער וויא צוועלעף טפחים מוז ער זײן ברײט אטפח: ד (זיז שהוא סובב את כל הבית) אבעלעק וואס ער איז ברײט אטפח און ער גײט אזוי ארום דיא גאנצע שטוב (ואוכל בפתח שלש אצבעות) און ער פאר נעמט אין דיא ברײט פון טיר נאר דרײא פינגער און ניט איבער דיא גאנצע ברײט (טומאה בבית) אויב אטומאה ליגט אין שטוב (כלים שתחתיו טמאים) דיא כלים וואס אונטער דעם בעלעק זענין טמא (טומאה תחתיו) און אויב דיא טומאה ליגט אונטער דעם בעלעק. רבי אליעזר (מטמא את הבית) זאגט אלין וואס אין שטוב איז טמא. און רבי יהושע (מטהר) זאגט אלין וואס אין שטוב איז טהור (וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרה) און אזוי אהויף וואס אינוױיניג בײא דיא ווענט גײען ארום בעלקעס ארום אלע ווענט אזו וויא אדאך. און דיא בעלקעס פאר נעמין איבער דיא ברײט פון טיר וואס גײט ארײן אין שטוב נאר אויף דרײא פינגער. אויב אטמאה ליגט אין שטוב זענען דיא כלים וואס אונטער דיא בעלקעס טמא. און אויב אטומאה ליגט אונטער דיא בעלקעס. קריגט רבי אליעזר מיט רבי יהושע. אזוי וויא פריער שטײט: ה (שני זיזין זה על גבי זה) צוויא בעלקעס גײען ארום פון וואנט אײנער איבער דעם אנדערין (ויש בהן פותח טפח) און יעדער בעלעק איז ברײט און לאנג אטפח (וביניהן פותח טפח) א ג צווישען דיא בעלקעס איז הויך אטפח. פון דיא ערד צום אונטערשטין בעלעק איז אטפח. און פון אונטערשטין בעלעק ביז צום אובערשטין בעלעק איז אויך אטפח (טומאה תחתיהם) און אטמאה ליגט אונטער דעם

פותח טפח. התחתון גבוה מן הארץ טפח והעליון גבוה מן התחתון טפח: וטומאה תחתיהן. תחת התחתון כל מה שתחתיו טמא. ומה שעל גביו טהור דאוהל בפני הטומאה: ביניהן. אם טומאה בין תחתון לעליון כל מה שביניהן טמא אבל מה שתחת התחתון ושעל העליון טהור דאוהלים: על גביהן. על גבי העליון כנגד הטומאה עד הרקיע טמא. וכל השאר טהור: היה העליון עודף על התחתון וכו׳. תחתיהן וביניהן טמא דבין שהטומאה תחת התחתון בין

טמא. ביניהם ביניהן טמא. על גביהן. כנגדו עד לרקיע טמא. היה העליון עודף על התחתון פותח טפח. טומאה תחתיהן או ביניהן. תחתיהן וביניהן טמא: על גביהן. כנגדו עד לרקיע טמא. היה העליון עודף על התחתון פחות מטפח. טומאה תחתיהן תחתיהן וביניהן טמא. ביניהן או תחת המותר. רבי אליעזר אומר תחתיהן וביניהן

שהטומאה ביניהן. אותו העודף שהעליון יתר על התחתון טפח. מערב את הטומאה בכל מקום. אבל מה שעל העליון טהור דאוהל: על גביהן. על גבי העליון: היה העליון עודף על התחתון וכו׳. טומאה תחתיהן. תחת התחתון: תחתיהן וביניהן טמא. דאותו עודף מערב את הטומאה ביניהן ומביא את הטומאה למה שתחתיו: ביניהן. אם הטומאה ביניהן או למטה בארץ תחת המותר דהיינו כנגד העודף ולא תחת התחתון: רבי אליעזר אומר תחתיהן וביניהן טמא. דאף על גב דליכא

אונטערשטין בעלעק (תחתיהן טמא) אלע כלים וואס ליגען אונטער דעם אונטערשטין בעלעק זענען טמא. אונ וואס עס ליגט איבער דעם אונטערשטן בעליק איז טהור (ביניהם) אונ אויב די טומאה ליגט צווישען דיא ביידע בעלקעס (ביניהם טמא) אלץ וואס עס ליגט צווישין דיא ביידע בעלקעס איז טמא. א נ וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק אונ איבער דעם אויבערשטין בעלעק איז טהור (על גביהן) אונ אויב דיא טומאה ליגטאויף דעם אויבערשטין בעלעק (כנגדו עד לרקיע טמא) אלץ וואס עס ליגט געגין דיא טומאה ביז צום הימעל איז טמא. אונ וואס אונטער דעם בעלעק ביז צוא דיא ערד איז טהור (היה העליון עודף על התחתון פותח טפח) אויב דער אויבערשטער בעלעק איז גרעסיר פר דעם אונטערשטין בעלעק מיט א טפח (טומאה תחתיה) אויב דיא טומאה איז אונטער דעם אונטערשטין בעלעק (או ביניהן) אדער צווישין דיא בעלקעס (תחתיהן וביניהן טמא) אלץ וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק אונ וואס עס ליגט צווישין דיא בעלקעס איז אלץ טמא (על גביהן) אונ אויב דיא טומאה ליגט אויף דעם אויבערשטין בעלעק (כנגדו עד לרקיע טמא) אלץ וואס עס ליגט געגין דיא טומאה ביז צום הימל איז טמא (היה העליון עודף על התחתון פחות מטפח) אויב דער אויבערשטער בעלעק איז גיוועזן גרעסיר פר דעם אונטערשטין בעלעק מיט ווייניגער וויא א טפח (טומאה תחתיהן) אויב דיא טומאה ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק (תחתיהן וביניהן טמא) אלץ וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק אונ וואס עס ליגט צווישין דיא בעלקעס איז טמא (ביניהן) אויב דיא טומאה ליגט צווישען דיא בעלקעס (או) אדער דיא טומאה ליגט אויף דיא ערד (תחת המותר) אונטער דעם שטיקל בעלעק וואס דער אויבערשטער בעלעק איז גרעסיר וויא דער אונטערשטער. רבי אליעזר זאגט (תחתיהן וביניהן טמא) אלץ וואס עס ליגט אונטר דעם אונטערשטין בעלעק אונ וואס עס ליגט צווישין דיא בעלקעס איז טמא.

דליכא טפח במידף מביא את הטומאה לתחת התחתון הואיל ועודף עליו: ביניהן ותחת הגוהר טמא. מה שבין ב' הזיזין. ומה שתחתיהן בארץ כנגד המותר. טמא: ותחתיהן טהור. מה שתחת התחתון דכיון דאין במותר טפח. אין הטומאה באה תחת התחתון. והלכה כר' יהושע: ו ואין ביניהם פותח טפח. שאין התחתון גבוה מן הארץ טפח. ואין העליון גבוה מן התחתון טפח: ביניהן ותחתיהן טמא. דאין התחתון חוצץ. כיון דאין תחתיו פות' טפח ולא על גביו פותח טפח. והעליון מביא את הטומאה לכל מה שתחתיו ותחת התחתון וחוצץ למה שע"ג כיון דעליון גבוה מן הארץ טפח: כנגדו עד הרקיע טמא. ומה שתחתיו טהור דאע"ג דאין גבוה מחבירו טפח. הרי גבוה מן הארץ טפח וחוצץ: ז אין בהם פותח טפח. שהזיזים אין ברחבן טפח. הלכך בין שהטומאה למטה. בין שהטומאה למעלה. לא חייצי כלל: וכן שתי

וביניהן טמא. ר' יהושע אומר ביניהן ותחת המותר. טמא. ותחתיהן טהור: ו יש בהן פותח טפח. ואין ביניהן פותח טפח טומאה תחתיהן (תחתיהן טמא. ביניהן או על גביהן), כנגדו עד הרקיע טמא: ז אין בהן פותח טפח. בין שיש ביניהן פותח טפח. בין שאין ביניהן פותח טפח. טומאה תחתיהן. ביניהן או על גביהן. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת. וכן

•גי' גמ' א' ביניהן תחתיהן וביניהן או על גביהן

רבי יהושע זאגט (ביניהן) וואס עס ליגט צווישן דיא בעלקעס (ותחת המותר) אונ וואס עס ליגט אויף דיא ערד אונטער דא שטיקול בעלעק וואס דער אויבערשטער איז גרעסיר וויא דער אונטערשטער (טמא) איז טמא (ותחתיהן טהור) אונ וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק איז טהור: ו (יש בהן פותח טפח) אויב דיא בעלקעס זענין ברייט אונ לאנג אטפח (ואין ביניהם פותח טפח) אונ צווישן דיא בעלקעס. פון איין בעלעק צום אנדערין איז ניט ווייט קיין טפח. אונ פון דיא ערד צום אונטערשטין בעלעק איז אויך ניט ווייט קיין טפח (טומאה תחתיהן) אויב אטומאה ליגט אויף דיא ערד אונטער דעם אונטערשטין בעלעק (תחתיהן טמא) אלץ וואס עס ליגט אויף דיא ערד אונטער דעם אונטערשטין בעלעק איז אלץ טמא (ביניהן) וואס עס ליגט צווישן דיא בעלקעס (או על גביהן) אדער וואס עס ליגט אויף דעם אויבערשטין בעלעק. איז אלץ טמא (או ביניהם) אדער אויב דיא טומאה ליגט צווישן דיא בעלקעס (תחתיהם) אלץ וואס ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק (וביניהם) אונ אלץ וואס ליגט צווישן דיא בעלקעס. אונ וואס עס ליגט אויף דעם אויבערשטין בעלעק איז אלץ טמא (על גביהם) אונ אויב דיא טומאה ליגט אויף דעם אויבערשטין בעלעק (כנגדו עד הרקיע טמא) אלץ וואס ליגט נעגין דיא טומאה ביז צום הימעל איז טמא. אונ וואס עס ליגט אונטער דעם אונטערשטין בעלעק איז טהור. אונ צווישן דיא בעלקעס איז טמא: ז (אין בהן פותח טפח) אויב דיא בעלקעס זענין ניט ברייט קיין טפח (בין שיש ביניהם פותח טפח) סייא צווישן דיא בעלקעס פון איין בעלעק צום אנדערין איז ווייט אטפח (בין שאין ביניהן פותח טפח) סיי פון איין בעלעק צום אנדערין איז ניט ווייט קיין טפח (טומאה תחתיהן) אויב אטומאה ליגט אויף דיא ערד אונטער דעם אונטערשטין בעליק (ביניהן) אלץ וואס עס ליגט צווישן דיא בעלקעס (או על גביהן) אדער אויף דיא בעלקיס (טומאה בוקעת ועולה) שפאלט דיא טומאה דורך אין דיא הייך ביז צום הימעל (בודעת ויורדת) אונ זיא שפאלט דורך אין דער נידער ביז צום אבגרונד (וכן שתי יריעות) אונ אזו איז דער דין, בייא

שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ בפותח טפח. וגבוהות זו מזו טפח דינן כשני זיזין: פט"ו סגום עבה. כך מתני' פירשנוה לעיל בפ' הבית שנסדק [מ"ג] ואיידי דבעי למתני טבליות סדר תנינא הכא: ואם היו של שיש. אפילו עליונה גבוה מן הארץ טפח. לא חשיבא אהל להביא את הטומאה. כיון דהתחתונה ממעטת את האויר לפי שהן כחשבי' כארץ. אבל טבלאו' של עץ אין חשובות כקרקע בזמן שהעליונה גבוה מן הארץ טפח אעפ"י שהתחתונה ממעטת את האויר. העליונה מביאה את הטומאה: ב טבליות של עץ. שהן סמוכות זו אצל זו. וכל אחת מהן גבוהה מן הארץ טפח ונוגעות בקרנותיהן כל אחת בחברתה שאצלה. ודרך קרני הטבלאות שאין ברחבן טפח. הלכך כלים שתחת הראשונה שהטומאה תחתיה טמאים. ושתחת השניה טהורים:

שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ פותח טפח:

פרק טו סגום עבה. וכופת עבה: אינן מביאין את הטומאה. עד שיהו גבוהין מן הארץ פותח טפח. קפולין זו על גבי זו אינן מביאות את הטומאה עד שתהא העליונה גבוה מן הארץ פותח טפח. טבליות של עץ. זו על גבי זו. אינן מביאות את הטומאה. עד שתהא העליונה גבוהה מן הארץ פותח טפח: ואם היו של שיש. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת: ב טבליות של עץ שהן נוגעות זו בזו בקרנותיהם. והן גבוהות מן הארץ פותח

פותח

צְוַייא פְּלַאכְטֶעם. אֵיינֶע אִיבֶּר דִיא אַנְדֶרִי (שֶׁהֵן גְבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח) דִיא אוּנְטֶערְשְׁטִי אִיז הוֹיךְ פוּן דִיא עֶרְד אַטֶפַח. אוּנ פוּן דִיא אוּנְטֶערְשְׁטִי צוּא דִי אוֹבֶּערְשְׁטִי אִיז אוֹיךְ הוֹיךְ אַטֶפַח. אִיז דֶער זֶעלְבִּיגֶער דִין וִויא בַּיי צְוַויי בֶּעלְקֶעם:

פ״ק טו א (סְגוֹם עָבֶה) אַוְואלֶענֶע קְלַייד וָואס אִיז גְרָאבּ אַטֶפַח (וְכוּפַת עָבָה) אוּנ אַבְּרֶעט וָואס אִיז גְרָאבּ אַטֶפַח. אוֹיבּ זַייא לִיגֶען אוֹיף דִיא עֶרְד נֶענְין דֶעם שְׁפַּאלְט וָוס אִיז אִין דַאךְ (אֵינָן מְבִיאִין אֶת הַטּוּמְאָה) קֶענֶען זַייא נִיט בְּרֵיינְגִין דִיא טוּמְאָה אִין דִיא גַאנְצֶע אַכְסַדְרָה אוּנ נִיט אִין גַאנְצִין שְׁטוּבּ (עַד שֶׁיִּהְיוּ גְבוֹהִים מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח) סַיידִין זַייא זֶענִין אוֹיף גִיהוֹיבִּין פוּן דִיא עֶרְד אַטֶפַח (קְפוּלִין זוּ עַל גַּבֵּי זוּ) אוֹיבּ עֶטְלִיכֶע קְלֵיידֶער זֶענִין צוּ זַאמֶען גִילֵייגְט אוּנ לִיגֶען אֵיינֶס אוֹיף דָאס אַנְדֶערִי (אֵינָן מְבִיאוֹת אֶת הַטּוּמְאָה) בְּרֵיינְגִין זַייא אַנְדֶערְשׁ נִיט קֵיין טוּמְאָה (עַד שֶׁתְּהֵא הָעֶלְיוֹנָה גְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח) סַיידִין דִיא אוֹבֶּערְשְׁטֶע קְלֵייד אִיז הוֹיךְ פוּן דִיא עֶרְד אַטֶפַח וַועיִין אָהֳלוֹת פֶּרֶק יא מִשְׁנָה ג) (טַבְלִיּוֹת שֶׁל עֵץ זוּ עַל גַּבֵּי זוּ) בְּרֶעטִיר פוּן הָאלְץ אֵיינֶע אִיבֶּער דִיא אַנְדֶערִי (אֵינָן מְבִיאוֹת אֶת הַטּוּמְאָה) קֶענֶען זַייא אַנְדֶערְשׁ נִיט בְּרֵיינְגֶען אַטוּמְאָה (עַד שֶׁתְּהֵא הָעֶלְיוֹנָה גְבוֹהָה מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח) סַיידִין דִיא אוֹבֶּערְשְׁטִי בְּרֶעט זָאל זַיין הוֹיךְ פוּן דִיא עֶרְד אַטֶפַח (וְאִם הָיוּ שֶׁל שַׁיִשׁ) אוֹבּ דִיא בְּרֶעטִיר זֶענִין פוּן מַארְמֶער שְׁטֵיין. אִיז גְלַייךְ וִויא דִיא טוּמְאָה וָואלְט גִילֶעגִין פַאר מַאכְט אוּנְטֶער אַבַּארְג עֶרְד אוּנ זִיא גֵייט נִיט אִן אַזַייט. נָאר (טוּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה) זִיא שְׁפַּאלְט דוּרְךְ אִין דִי הַייךְ בִּיז צוּם הִימֶעל (בּוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת) אוּנ זִיא שְׁפַּאלְט דוּרְךְ אִין דֶער נִידֶער בִּיז צוּם אָבְּגְרוּנְד:

ב (טַבְלִיּוֹת שֶׁל עֵץ) בְּרֶעטִיר פוּן הָאלְץ וָואס לִיגֶען אֵיין בְּרֶעט בַּיי דִיא אַנְדֶערִי (שֶׁהֵן נוֹגְעוֹת זוּ בְּזוּ בְּקַרְנוֹתֵיהֶם) אוּנ אֵיין בְּרֶעט רִירְט אָן דִיא אַנְדֶערִי בְּרֶעט נָאר מִיט דִיא שְׁפִּיצֶען (וְהֵן גְבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתֵחַ טֶפַח) אוּנ אַלִי בְּרֶעטִיר זֶענִין הוֹיךְ פוּן דִיא עֶרְד

הנוגע בשניה טמא טומאת ז׳. ואע״ג דסקנבפ״ק בולט ויולא חוץ מאותו רבוע טפח או פחות או כלים הנוגעים במת וכלים בכלים. טמאים יותר. והשתא קאמר דלריך שיהא השלחן טומאת שבעה. השלישי בין אדם בין כלים בולט חוץ מאותו רבוע בפותח טפח. דמה טמאים טומאת ערב. הא תנן התם אין שבתוך הרבוע אינו מלטרף. ואם טומאה נמי

האהל מתחשב הלכך טבלא שהטומאה תחתיה איכה מן המנין: עד שיהא בו ריבוע בפותח טפח. כמין תיבה פרולה שיש לה ד׳ דפנות היו עושים לשלחן שהשלחן יושב עליה ואותה תיבה פרולה קרוי רבוע. ופעמים שהשולחן

פותח טפח. טומאה תחת אחת מהן הנוגע בשניה טמא טומאת שבעה. כלים שתחת הראשונה טמאים. ושתחת השניה טהורין. השלחן אינו מביא את הטומאה. עד שיהא בו ריבוע בפותח טפח: **ג** חביות שהן יושבות על שוליהן. או מוטות על צדיהן באויר. והן נוגעות זו בזו בפותח טפח. טומאה תחת אחת מהן

בתוך הרבוע מבפנים. הרבוע חולץ ומונע הטומאה מלעבור לחוץ: ג חביות. שורות הרבה של חביות זו אחר זו. וזו על זו: שהןיושבו׳עלשוליהן. ופיהןלמעל׳: או מוטות על צדיהן. ופיהן מן הלד: באויר. בגגה או בהלר: בפותח טפח

אטפח (טומאה תחת אחת מהן) אויב אטומאה ליגט אונטער איין ברעט (הנוגע בשניה) ווער עם רירט אן דיא אנדערי ברעט וואס עס ליגט ביא דיא ברעט דאס דיא טומאה איז אונטער איר) (טמא טומאת שבעה) איז טמא זיבען טאג (כלים שתחת הראשונה טמאים) דיא כלים וואס ליגען אונטער דיא ערשטי ברעט וואס אונטער איר ליגט דיא טומאה. זענין טמא (ושתחת השני) אונ דיא כלים וואס ל גען אונטער דיא אנדרי ברעט (טהורים) זענין טהור (השלחן אינו מביא את הטומאה) אקיילעכדיקער טיש אויב אונטער אים ליגט אטומאה אונ כלים. קענין דיא כלים אנדערש ניט טמא ווערין (עד שיהא בו ריבוע בפותח טפח) סיידין מען זאל פון אים קענין מאכין אפיר קאנטיקין טיש אטפח דיא ברייט אונ אטפח דיא לייג (תפארת ישראל). דער רע״ב לערינט אזו דעם פשט. אויב עס שטייט אפירקאנטיקער קאסטין אונ ביידע דעקין פון אונטען אונ פון הויבין זענין ניטא. אונ אויף דעם קאסטין ליגט אברעט דאס זאל זיין אטיש. אונ דיא ברעט איז גרעסיר וויא דער קאסטין. אונ אונטער דיא שטיק ברעט וואס איז גרעסיר וויא דער קאסטין ליגט אטומאה אונ כלים. קענין דיא כלים אנדערש ניט טמא ווערין. סיידין דיא שטיק ברעט וואס גייט ארויס פון קאסטין איז גרוס אטפח. ווארום דיא שטיק טיש וואס איבער דיא קאסטין אונ דיא שטיק טיש וואס איז גרעסיר וויא דיא קאסטין רעכינין זיך ניט צוא זאמען. וייל דער קאסטין פון אונטען טיילט אפ איינס פון אנדרין. אונ אוב אין קאסטין ליגט אטומאה אונ פון דיא אנדערי זייט קאסטין אונטער דעם טיש ליגען כלים זענין ניט טמא. ווייל דיא וואנט פון קאסטין איז צווישין דיא טומאה אונ די׳ כלים: **ג** (חביות שהן יושבות על שוליהן) ערדעני פעסיר פיל. וואס שטייען איינע אויף דיא אנדערי אונ איינע ביא דיא אנדערי. אונ זייא שטייען מיט דעם דעק אראפ אונ פון הויבין האפין (או מוטות על צידיהן) אדער דיא פעסיר ליגען אויף אזייט (באויר) אונ דא שמועסט אז דיא פעסיר זענין אין אלופטיגען ארט אין אגארטין אדער אין אהויף וואס פון הויבין איז ניטא קיין דאך (והן נוגעות זו בזו בפותח טפח) אונ דיא פעסיר רירען אן איינס דאס אנדערי מיט אטפח די ברייט (טומאה תחת אחת מהן) אוב אטומאה

מהן. טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. בד"א בטהורות. אבל אם היו טמאות. או גבוהות מן הארץ פותח טפח. טומאה תחת מהן תחת כולם טמא: ד בית שחצצו בנסרים או ביריעות: מן הצדדים או מן הקורות. טומאה בבית. כלים שבחצץ טהורים. טומאה בחצץ

טפח. ברוחב טפח נוגעות זו בזו: טומאה בוקעת ועולה. לצדדין קתני לה. דמוטות על צדיהן אפי׳ כנגד הטומאה אין טמא אלא מה שתחתיהן ועל גביהן. אבל מה שבתוכן טהור. כיון דאין כלי חרס מיטמא מגבו. על מה שבתוכו מציל. ומה שאינו כנגד הטומאה. אפי׳ שתחתיהן ועל גביהן טהור. וביושבות על שוליהן אפי׳ על מה שבתוכו אין מצילות. כיון שאין הפסק מאויר תוכו לאויר שחוצה לו. והבית עצמה טמאה. ונטמאו כל כלים שבתוכה. ואפילו שלא כנגד הטומאה. כדאמרינן טעמא בסוף פרק כוורת: בד"א בטהורות. דכיון דטהורות הן. דמו לטבלאות של שיש. שהתחתונות סותמות את חלל טפח. וטומאה בוקעת ועולה: אבל אם היו טמאות. אפילו אין גבוהות מן הארץ. העליונות שגבוהות מן

הארץ טפח מביאות את הטומאה. שאין התחתונות סותמות. כיון דטמאות. מידי דהוה אקפולין זו על זו וטבלאות זו על זו: או גבוהות מן הארץ פותח טפח. מביאות את הטומאה. ואפילו טהורות. כיון דנוגעות זו בזו ברוחב טפח. נחשבות כולן כאהל אחד: ד שחצצו. שעשה בו מחיצה מן הצדדין. שהיריעות והנסרים נתונות כנגד הכתלים של הבית: או מן הקורות. שנתונות תחת תקרת הבית: כלי׳ שבחצץ טהורים. דיריעות ונסרים מוצלים ונחשבים ככלים שעל הגג וככלים שחוץ לכותל: כלים שבבית טמאים. דאין מצילה לטומאה. מידי דהוה אכלי חרס המוקף צמיד פתיל. דאם טומאה בבית מציל על מה שבתוכו. ואם טומאה בתוכו. אין צמיד פתיל לטומאה: כלים שבחצץ. הכלים

ליגט אונטער איינע פון די פעסיר (טומאה בוקעת ועולה) די טומאה שפאלט דורך די פאס אונ גייט ארויף (בוקעת ויורדת) אונ שפאלט דורך די פאס אונ גייט אראפ. אויב די פאס ליגט אויף אזייט אלץ וואס איז איבער די פאס אונ אונטער די פאס געגין די טומאה איז טמא. אונ וואס אין די פאס איז טהור. אונ וואס עס ליגט ניט געגין די טומאה אפילו איבער די פאס אונ אונטער די פאס איז אויך טהור. אונ אויב די פאס שטייט אויף איר דעק. אפילו וואס אין די פאס. אונ ניט געגין די טומאה. איז אויך טמא (במה דברים אמורים) ווען זענין דיאו גייד גירעט גיווארען (בטהורות) אז די פעסיר זענין טהור (אבל אם היו טמאות) אבער אז די פעסיר זענין גיוועזן טמא אפילו זייא זענין ניט הויך פון די ערד ברייננגען זיי אויך אטומאה. ווייל די אויבערשטע פעסער וואס זענין הויך פון די ערד אטפח ברייננגען די טומאה (או גבוהות מן הארץ פותח טפח) אונ אויב די (אונטערשטע) פעסיר זענין הויך פון די ערד אטפח. אפילו זייא זענין טהור (טומאה תחת אחת מהן) אונ אטומאה ליגט אונטער איינע פון זייא (תחת כולם טמא) זענין אלי פעסיר טמא אלץ וואס ליגט איבער זייא אונ אונטער זייא געגין די טומאה: ד (בית שחצצו בנסרים) אשטוב וואס מען האט איר אינווייניג פאר שטעלט מיט ברעטער (או ביריעות) אדער מיט פלאכטעס (מן הצדדים) פון די זייט בייא די ווענט (או מן הקורות) אדער אין די הייך אונטער די בעלקעס פון שטוב האט ער פאר שטעלט מיט ברעטער אדער מיט פלאכטעס (טומאה בבית) אויב אין שטוב ליגט אטומאה (כלים שבחצץ טהורין) די כלים וואס ליגען צווישען די ברעטער אונ די

בחצר. כלים שבבית טמאין. כלים שבחצר. אם יש שם פותח טפח. טמאים. ואם לאו טהורים: ה חצצו מארצו. טומאה בחצר. כלים שבבית טמאים. טומאה בבית. כלים שבחצר, אם יש במקומן טפח על טפח על רום טפח. טהורים. ואם לאו טמאין. שארצו של בית כמוהו. עד התהום: ו בית שהוא מלא תבן ואין בינו לבין הקורות פותח טפח. טומאה בפנים. כלים שבנגד היציאה טמאים. טומאה בחוץ כלים שבפנים

שעם הטומאה בתוך המחילה: אם יש שם פותח טפח. שיש שם חלל רחב טפח: ואם לאו טהורים. הכלים שבחצר. אבל בית מיהא טמא: ה חצצו מארצו. שכסה קרקעית הבית מנסרים או יריעות: טומאה בחצר. אפי' יש בו טפח על טפח ברום טפח: כלים שבבית טמאים. כיון שהוא קבור תחת הבית. דתנן לעיל בפ' שלישי יש בו פותח טפח. ואין ביניהם פ"ט. טומאה בתוכו הבית טמא. טומאה בבית מה שבתוכו טהור: שארצו של בית כמוהו. כשאין בו פותח טפח: ו טומאה בפנים. במקום התבן: שכנגד היציאה. מקום פנוי יש כרוחב אמה מן הפתח עד כותל שכנגדו שנכנסים ויוצאים דרך שם להוציא התבן ולהכניס. וכלים שבאותו מקום הפנוי טמאים. מידי דהוה אטומאה בחצר דכלים שבבית טמאים: טומאה בחוץ. היינו במקום הפנוי מן הפתח עד כותל שכנגדו: כלים שבפנים. במקום

וואנט. אדער צווישען דיא ברעטער אונ דיא בעלקעם זענין טהור (טומאה בחצר) אונ אויב דיא טומאה ליגט צווישען די ברעטיר אונ דיא וואנט. אדער צווישען דיא ברעטער אונ דיא בעלקעם (כלים שבבית טמאין) דיא כלים וואס ליגען אין שטוב זענין טמא (כלים שבחצר) דיא כלים וואס ליגען צווישען דיא ברעטיר אונ דיא וואנט אדער צווישען דיא ברעטיר אונ דיא בעלקעם וואס דארטין ליגט דיא טומאה אויך (אם יש שם פותח טפח) אויב פון דיא ברעטער צום וואנט אדער צום בעלעק איז ווייט אטפח (טמאים) זענין דיא כלים טמא (ואם לאו) אונ אויב עס איז ניט ווייט אטפח (טהורים) זענין דיא כלים טהור; ה (חצצו מארצו) אויב ער האט געלייגט ברעטער אדער פלאבטעס אויף דיא ערד (טומאה בחצר) אויב אטומאה ליגט אויף דיא ערד צווישין דיא ברעטיר אדער דיא פלאבטעס (כלים שבבית טמאים) דיא כלים וואס ליגען אין שטוב זענין טמא (טומאה בבית) אויב דיא טומאה ליגט אין שטוב (כלים שבחצר) דיא כלים וואס ליגען אויף דיא ערד צווישין דיא ברעטיר (אם יש במקומן) אויב אויף דעם ארט ווא דיא כלים ליגען איז דא (טפח על טפח) אטפח דיא לייגג אונ אטפח דיא ברייט (על רום טפח) אונ אטפח דיא הייך (טהורים) זענין דיא כלים טהור (ואם לאו) אונ אויב דער ארט איז וויינעגער וויא אטפח (טמאים) זענין דיא כלים טמא (שארצו של בית) ווארום דיא ערד נדיא פאדלאגע פון שטוב (כמוהו) איז גלייך וויא דיא שטוב (עד התהום) ביז צום אבגרונד: ו (בית שהוא מלא תבן) אשטיב וואס איז פול מיט שטרוי (ואין בינו לבין הקורות פותח טפח) אונ פון דיא שטרויא צוא דיא בעלקעם פון שטוב איז ניט האפין קיין טפח. אונ פון דיא טיר ביז צוא דיא שטרוי איז ווייט אאייל (טומאה בפנים) אויב דיא טומאה ליגט אינוויינינג ווא דיא שטרוי ליגט (כלים שכנגד היציאה) דיא כלים וואס ליגען אין דעם ארט וואס איז פון דיא שטרוי צוא דיא טיר. וואס דורך דארט טראגט מען ארויס דיא שטרוי (טמאים) זענין דיא כלים טמא (טומאה בחוץ) אויב דיא טומאה ליגט אין דעם ארט וואס

אם יש במקומם טפח על טפח על רום טפח • טהורים • ואם לאו • טמאים • אם יש בין תבן לקורות פותח טפח . בין כך ובין כך טמאים: ז בית שמלאו עפר או צרורות . ובטלו • וכן כרי של תבואה . או גל של צרורות • אפי' בגלו של עכן • ואפי' טומאה בצד הכלים. טומאה בוקעת ועולה. בוקעת ויורדת: ח חצר הקבר

סתבן : אם יש במקומן טע"ט ברום טפה טהורים ואם לאו טמאים . דבחלן כמי אס טומאה בבית כליס שבחלן שאין במקומן טפח. טמאים: ואם יש בין התבן ולקורות פותח טפח . לא נתבטל התבן ההוא ליתשב כחלל. והרי הוא כשאר חפליס שבבית . ואין מליל על מה שבתוכו בין שיש במקומו טפח בין אין במקומו טפח: ז וכן כרי של תבואה. שבטלו : אפי' טומאה בצד הכלים . שהיתה הטומאה בתוך הגל . וכליס שם סמוכים לטומאה בתוך הגל . אבל אינן נוגעים בטומאה : טומאה בוקעת ועולה . ומה שבלדה טהור . ואם יש במקום הטומאה טפח על טפח ברום טפח . הרי הוא כקבר סתום ומטמא כל סביביו :

ח חצר הקבר . חלר המוקפת מארבע רוחותיה מארבע מערות של קבורה . טהור

איז פון דיא שטרוי צוא דיא טיר (כלים שבפנים) דיא כלים וואס ליגען אינווייניג אויף דיא שטרוי (אם יש במקומם טפח על טפח) אויב דער ארט וואו דיא כלים ליגען איז ליידיג אויף אטפח דיא ברייט אונ אטפח דיא לאנג (על רום טפח) אונ אטפח די הייך (טהורים) זענין דיא כלים טהור (ואם לאו) אונ אויב דער ארט איז ניט ליידיג אויף אטפח (טמאים) זענין דיא כלים טמא (אם יש בין תבן לקורות פותח טפח) אויב פון דיא שטרוי צו דיא בעלקעס איז האפין אטפח (בין כך ובין כך) סיי אויף דעם ארט וויא דיא כלים ליגען איז ליידיג אטפח אונ סייא עס איז ניט ליידיג אטפח (טמאים) זענין אלץ דיא כלים טמא .
ז (בית שמלאו עפר) אשטוב וואס איז פול מיט ערד (או צרורות) אדער מיט שפענדלאך (ובטלו) אונ ער האט דיא ערד אונ דיא שפענדלאך מבטל גיוועז זייא זאלין דארט בלייבין ליגען (וכן כרי של תבואה) אונ אזוי אויב אין דיא שטוב איז גילעגין תבואה . אונ ער האט גיטראכט דיא תבואה זאל דארט בלייבין ליגען (או גל של צרורות) אדער אין שטוב איז גילעגין אבארג שפינדלאך (אפילו בגלו של עכן) אפילו דער בארג איז גרוים גיוועז אזו וויא דער בארג שטיינער וואס מען האט ארויף גילייגט אויף עכן (יהושע ח) . אנ דיא כלים ליגען אין דעם בארג (ואפילו טומאה בצד הכלים) אונ אפילו די טומאה ליגט אויך אין דעם בארג נאנט פון דיא כלים . נאר זייא רירען ניט אן (טומאה בוקעת ועולה) דיא טומאה שפאלט דורך דעם בארג אונ גייט ארויף אין דיא הייך (בוקעת ויורדת) זיא שפאלט דורך דעם בארג אונ גייט אראפ ביז צום אבגרונד . אונ די כלים וואס ליגען נענין דיא טומאה פון אויבין אדער פון אונטען זענין טמא . אונ דיא כלים וואס ליגען בייא דיא זייט פון דיא טומאה זענען טהור . נאר אויב דיא טומאה ליגט אויף איין ארט וואס איז ליידיג אטפח דיא לייג אונ אטפח די ברייט אונ אטפח דיא הייך . אלץ וואס ליגט ארום דיא טומאה איז טמא :
ח (חצר הקבר) דער הויף פון דיא קברים . פאר צייטין פלעגט מען גראבין אין דיא ערד טיף אפיר קאנטיגע גרוב . אונ אין דיא פיר ווענט פון דיא גרוב פלעגט מען גראבין לעכער אזו הויך אז אמענש זאל קענען גלייך אריין גיין . דאס ווערט גירופין מערה (אהייל) . אין דיא מערות פלעגט מען בגראבין . אונ דיא פיר קאנטיגע גרוב .

הקבר. העומד בתוכה טהור· עד שיהא בה ארבע אמות. כדברי ב"ש. בה"א ארבעה טפחים· קירה שעשאה גולל לקבר· בין עומדת בין מוטה על צדה. אין טמא אלא כנגד הפתח· עשה ראשה גולל לקבר. אין טמא אלא עד ארבעה טפחים· ובזמן שהוא עתיד לגוד· רבי יהודה אומר כולה חבור: ט חבית שהיא מלאה משקים טהורים. ומוקפת צמיד פתיל. ועשאה גולל לקבר. הנוגע בה טמא

טהור עד שיהא בה ד' אמות. כל זמן שיש בה ארבע אמות טהור כעומד בה. אבל פחותה מד"א טמא העומד בה. ואם אין שם אלא ג' מערות מג' רוחות ורוח רביעית של חצר פתוחה לאויר העולם. אפילו אינו מרוחק מפתח המערה אלא כל שהוא טהור. ובלבד שלא יגע למשקוף של פתח המערה. והני מילי חצר הקבר דמסיימא מחילתה. אבל מה בעלמא תופס ד' אמות לטומאה: גולל לקבר. כסוי על פתח הקבר:

אלא כנגד הפתח. של הקבר והנוגע בקורה המונח חוץ לקבר טהור: עשה ראשה גולל לקבר. והרי היא עומדת על הקבר כמו אילן. הנוגע ממנה בד"ט סמוך לקבר. טמא משום גולל. ומארבע ולמעלה טהור: בזמן שהוא עתיד לגוד. לקוץ ואע"פ שלא קצן עדיין. לגוד כמו גודו אילנא (דניאל ד): כולה חבור. כל זמן שלא קצן ואע"פ שעתיד לקוץ, ואין הלכה כרבי יהודה: ט הנוגע בה. כל זמן טומאת

דאס איז דער הויף פון די קברים. זאגט די משנה (העומד בתוכה) ווער עס שטייט אין דעם הויף (טהור) איז ער ריין. אוב ער איז ניט געוועזן אין די מערה (עד שיהא בה ארבע אמות) אוב דער הויף איז פיר איילן אויף פיר איילן. אבער אז דער הויף איז ווייניגער וויא פיר איילן איז טמא ווער עס שטייט אין הויף. אונ אוב אין הויף איז נאר דא דריי מערות אין דריי זייטן. אונ די פערטע זייט איז האפין ואפ גיגראבין גליך מיט די איבעריגע ערד. אז דער מענש איז נאר אפ גירוקט פון דער מערה איז ער שון טהור (כדברי בית שמאי) אזוי זאגט בית שמאי. בית הלל זאגין (ארבעה טפחים) דער הויף וואס האט פיר מערות אין די פיר ווענט. אונ דער הויף איז ברייט פיר טפחים אונ לאנג פיר טפחים. דער מענש וואס שטייט אין הויף איז טהור (קורה שעשאה גולל לקבר) אז ער האט צוא גידעקט אקבר מיט אבעלעק (בין עומדת) סיי דער בעלעק שטייט (בין מוטה על צדה) סיי דער בעלעק איז אום גיבויגין אויף אזייט (אין טמא אלא כנגד הפתח) אז מען רירט אן דעם בעלעק נעגין די טיר פון קבר איז מען טמא. אונ אז מען רירט אים אן ביא דער זייט וואס ניט נעגין די טיר פון קבר איז מען טהור (עשה ראשה גולל לקבר) אוב ער האט גישטעלט די ברעט וויא אבוים. אונ די אונטערשטע גרעב (די קאפ פון די ברעט) שטייט איבער די טיר פון קבר (אין טמא אלא עד ארבעה טפחים) אז מען רירט אן די אונטערשטע פיר טפחים פון די ברעט איז מען טמא. אונ העכער וויא פיר טפחים איז מען טהור (בזמן שהוא עתיד לגוד) אויב מען דארף אפ שניידין אשטיק פון די ברעט. רבי יהודה זאגט איידער מען האט אפ געשניטין (כולה חבור) איז דאס אין גאנצין אין בהעפטונג: ט (חבית שהיא מלאה משקים טהורים) אפאס וואס זיא איז פול מיט משקה וואס זענען טהור (ומוקפת צמיד פתיל) אונ זיא איז פאר מאכט מיט אדעק. גוט צוא גימאכט ארום פון אלע זייטין (ועשאה גולל לקבר) אונ ער האט מיט די פאס צו גימאכט אקבר (הנוגע בה) דער וואס רירט אן די פאס ווען זיא ליגט אויף

טומאת שבעה . והחבית והמשקין טהורין . בהמה שעשאה גולל לקבר . הנוגע בה טמא טומאת שבעה . ר״מ אומר כל שיש בו רוח חיים . אינו מטמא משום גולל : י הנוגע במת והנוגע בכלים . המאהיל על המת והנוגע בכלים . טמאין • מאהיל על המת . ומאהיל על הכלים . הנוגע במת ומאהיל על הכלים • טהורים . אם יש בידו פותח טפח . טמאין . שני בתים ובהן כשני חצאי זיתים • פשט את שתי ידיו להן • אם יש בידיו פותח טפח. מביא את הטומאה •

שהוא גולל : טמא טומאת שבעה . דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק : והחבית והמשקין טהורים. דכלי חרס המוקף צמיד פתיל טהור מליטמא באהל המת . שנאמר (שם) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא הא יש צמיד פתיל עליו טהור ובכ״ח הכתוב מדבר . שאינו מקבל טומאה מגבו : ר׳ מאיר אומר וכו׳ . ואין הלכה כרבי מאיר אלא אע״פ שאין לך

דבר שיש בו רוח חיים ומטמא אוהל אלא אדם מ״מ מטמאים כן משום גולל כל זמן שהן גולל לקבר : י המאהיל על המת ונוגע בכלים. הכלים טמאין טומאת שבעה מטעם חבורים כגון דבשעה שנגע במת. או מאהיל עליו נוגע כמו כן בכלים : ואם יש בידו פותח טפח טמאים . כיון דידיו מאהילות על המת ועל הכלים מביאות את הטומאה: שני בתים . ופתחיהן מכוונים זה כנגד זה : מביא את

דעם קבר) (טמא טומאת שבעה) איז ער טמא זיבין טאג (והחבית והמשקין טהורים) דיא פאס וואס זיא איז פון ערד) אונ דיא משקה וואס אין איר איז זענען טהור . וואו דער נאך וויא דיא פאס איז צוא גינומען גיווארין פון קבר אז מען רירט איר אן איז מען טהור) (בהמה שעשאה גולל לקבר) מען האט גיבונדין אלעבעדיגע בהמה אונ מען האט מיט איר פאר מאכט אקבר (הנוגע בה) דער וואס רירט אן דיא בהמה ווען זיא ליגט אויף דעם קבר (טמא טומאת שבעה) איז טמא זיבין טאג . רבי מאיר זאגט (כל שיש בו רוח חיים) אלע לעבעדיגע זאכין (אינו מטמא משום גולל) אז זייא דעקין צוא אקבר זענען זייא ניט מטמא (דער צוא דעק פון אקבר הייסט גולל) : י (הנוגע במת והנוגע בכלים) ער האט אנגערירט אמת מיט איין האנט אונ מיט דיא אנדערע האנט האט ער אנגערירט כלים (המאהיל על המת והנוגע בכלים) ער האט זיך אריבער גיבויגין איבער אמת אונ מיט דיא האנט האט ער אנגערירט כלים . ער האט גיטאהן ביידע צוא זאמען (טמאין) זענען דיא כלים טמא זיבען טאג (מאהיל על המת ומאהיל על הכלים) ער האט זיך אריבער גיבויגין איבער אמת אונ איבער כלים וואס זענען גישטאנען נאנט פון מת . אדער (הנוגע במת ומאהיל על הכלים) מיט דיא האנט האט ער אנגערירט דעם מת . אונ ווען ער האט גיהאלטין דיא האנט בייא דעם מת האט ער זיך אריבער גיבויגין איבער כלים (טהורים) זענען דיא כלים טהור (אם יש בידו פותח טפח) אוב דיא האנט איז ברייט אטפח . אונ ער דעקט אריבער דיא האנט אוף דעם מת אונ אוף דיא כלים (טמאין) זענען דיא כלים טמא (שני בתים) צווייא שטובין (ובהן כשני חצאי זיתים) אונ אין זייא ליגט פלייש פון אמת גרוס וויא צווייא האלבע איילבירטען . אין איין שטוב וויא אהאלבער איילבירט אונ אין דיא אנדערע שטוב וויא אהאלבער איילבירט (פשט את שתי ידיו להן) אונ אמענש האט אריין גישטעקט זיינע ביידע הענט אין דיא שטובין . איין האנט אין דיא שטוב אונ איין האנט אין דיא שטוב (אם יש בידיו פותח טפח) אוב זיינע הענט זענען ברייט אטפח (מביא את

הטומאה. ונשארו שני הבתים טמאים. דאהל של ידיו מצרף את הטומאה כאילו שני האהלים מונחים בזה ובזה: ואם לאו. דאין בידיו פותח טפח גברא מיהא טמא הוי. כדתנן לקמן ועל עצמן בכל שהן אבל ב' הבתים טהורים:

פט"ז **כל** המטלטלין מביאין את הטומאה. משום אהל שאם האהיל ראשו אחד על המת. וראשו אחד על הכלים מביא להם הטומאה: כעובי המרדע. אפי' אין בו רוחב טפח אלא שיש בהקיפו טפח דחוט של טפח מקיפו דגזרו על הקיפו משום עביו: אקפח את בני. אקברם. קפוח ל' כריתה וחתוך ושבועה היא אקפח את בני אם אין דבר זה אמת שהלכה זו מקופחת קטועה ומחותכת דהא פותח טפח בעינן: ששמע השומע. כשנשאלה שאלה ע"י מעשה בבית המדרש ושמע שטמאוהו ולא ידע משום מה טמאוהו הם טמאו את המרדע משום כלים המאהילים של המת שהכלי עצמו המאהיל על המת טמא בכל שהוא דלא בעינן פותח טפח אלא להביא את הטומאה תחת ראש השני. וטמאו את האיכר. או מטעם קבורים או משום דהוה ליה כלים שנגעו במת ואדם בכלים וטמא טומאת שבעה והשומע טעה לומר דטמאוהו מטעם שהמרדע מביא עליו טומאה מדין אהל: שיהו דברי חכמים מקויימים. שאומרים

דמרדע

ואם לאו. אינו מביא את הטומאה:

פרק טז **כל** המטלטלין מביאין את הטומאה כעובי המרדע. א"ר טרפון אקפח את בני שזו הלכה מקופחת. ששמע השומע וטעה. שהאיכר עובר. והמרדע על כתפו. והאהיל צדו אחד על הקבר. וטמאוהו. משום כלים המאהילים על

הטומאה) מאכין דיא הענט אז ביידע שטובין זאלין זיין טמא. גלייך וויא ביידע האלבע זיתים וואלטין גילעגין אין דיא שטוב אונ אין דיא שטוב (ואם לאו) אונ אויב דיא הענט זענען ניט ברייט אטפח (אינו מביא את הטומאה) ברייננען ניט דיא הענט טומאה אין דיא שטובין. נאר דער מענש אליין איז טמא: ·

פרק טז א (כל המטלטלין מביאין את הטומאה) אלע זאכין וואס מען טראגט פון איין ארט צום אנדערין (הייסט מטלטלין) אוב איין עק פון זייא איז גיוועזן איבער אמת אונ איין עק איבער כלים אדער איבער אמענש (כעובי המרדע) אוב דיא זאך איז גראב וויא אאקער. אז מען וועט מעסטין דיא גרעב מיט אשניריל ארום אונ ארום. וועט זיין דער שנירול לאנג אטפח. ווערין דיא כלים אדר דער מענש טמא (אמר רבי טרפון) האט רבי טרפון גיזאגט (אקפח את בני) איך זאל באגראבין מיינע קינדער אוב דיא זאך איז ניט אמת (שזו הלכה מקופחת) אז דאס איז אפארשניטענער דין (ששמע השומע וטעה) דער וואס האט גיהערט דעם דין אין בית המדרש האט גיהאט אטעות. ניט אזו האט מען גיזאגט. דיא שאלה אין בית המדרש איז אזוי גיוועזן (שהאיכר עובר) אאקער מאן איז גיגאנגען (והמרדע על כתפו) אונ דעם אקער האט ער גיטראגין אויף זיין אקסיל (והאהיל צדו אחד על הקבר) אונ איין זייט פון דעם אקער האט בדעקט אויף אקבר (וטמאוהו) האט מען גיזאגט אז דער אקער איז טמא (משום כלים המאהילים על המת) וייל דער דין איז אכלי וואס בדעקט אמת אדער אקבר איז דיא כלי טמא אפילו זיא איז ניט ברייט אטפח. אונ דער אקער מאן איז טמא וייל ער ריהרט אן דעם אקער. אבער אז דער אקער וואלט ניט גילעגין אים אויף זיין אקסיל. ער וואלט אים ניט אנגערירט. נאר דער אקער וואלט בדעקט אין זייט

על המת. א"ר עקיבא אני אתקן שיהו דברי חכמים קיימין. שיהו כל המטלטלין מביאין את הטומאה על אדם הנושאן כעובי המרדע. ועל עצמן בכל שהן. ועל שאר אדם וכלים. בפותח טפח: ב כיצד כוש שהוא תחוב בכותל. כחצי זית מתחתיו. וכחצי זית מעל גביו. אע"פ שאינן מכוונין טמא. נמצא מביא את הטומאה לעצמו בכל שהוא.

דמרדע מביא טומאה: על האדם הנושאן. זמנין דאדם הנושאן אין עליו כי אם טומאת ערב. שבגדו מפסיק בין כתיפו למרדע וה"ל דיקרב בדיקרב לדיקרב. והרואה שמטמאים אותו טומאת ערב. יטעה לומר משום אהל טמאוהו לפי שיש בהקיפו טפח. ואתי למימר דטומאת אהל אין בה כי אם טומאת ערב הלכך גזרו עליו בעובי המרדע לטמא טומאת שבעה מדבריהם. משום אהל: ועל עצמן בכל שהן. דכלי המאהיל על המת טמא אפי' כל שהוא: על שאר אדם וכלים. שתחת המרדע: בפותח טפח. כיון דאין להם טומאה כלל אין שייך לגזור על הקיפו משום עוביו: ב כוש. פלך שהנשים טוות בו ואע"ג דפשוטי כלי עץ הוא מקבל טומאה משום לטרה של מתכת הקבועה בו: אע"פ שאינן מכוונין. שאין שני חצאי זיתים מכוונים זה כנגד זה: טמא. הכוש. דמביא הטומאה על עצמו בכל שהוא:

הקדר

אוף אקבר אונ איין זייט אוף אמענש. וואלט דער מענש ניט טמא געוועזן. ווייל דער אקער איז ניט ברייט אטפח. אונ דער וואס האט געהערט האט געמיינט אז דער אקער מאן איז טמא ווייל דער אקער האט בדעקט אויף דעם קבר אונ אויף דעם אקער מאן. דריבר האט ער גיפסקנת אז אברעט וואס איז ניט ברייט אטפח נאר ארום איז זיא גראב אטפח וויא דער אקער איז אונ דיא ברעט בדעקט אויף אמת אונ אויף אמענש. איז דער מענש טמא אפילו ער רירט ניט אן דיא ברעט. אונ עס איז ניט אזוי דער דין נאר דיא ברעט מוז זיין ברייט אטפח (אמר רבי עקיבא) האט רבי עקיבא גיזאגט (אני אתקן שיהו דברי חכמים קיימים) איך וועל מאכין אז דיא רייד פון דיא חכמים זאלין בלייבין (שיהו כל המטלטלין מביאין את הטומאה על אדם הנושאן בעובי המרדע) אז אלע מטלטלין זאלין ברייננגען אטומאה אוף דעם מענש וואס טראגט זייא. אפילו זייא זענען נאר גראב וויא דער אקער. דאס הייסט דיא גרעב ארום איז אטפח אפילו דיא ברייט איז ניט קיין טפח: איז ער אוך טמא זיבין טאג (ועל עצמן בכל שהן) אונ דיא כלי אדער דיא ברעט וואס איז איבר דעם מת. איז אליין טמא זיבין טאג אפילו זיא איז ניט ברייט קיין טפח אונ אוך ניט גראב קיין טפח (ועל שאר אדם וכלים) אונ אוף אנדערע מענשין אונ כלים וואס שטייען אונטער דיא ברעט. אונ רירען ניט אן דיא ברעט. נאר דיא ברעט דעקט איבר זייא אונ איבר אמת. ווערין זייא אנדערש ניט טמא נאר (בפותח טפח) אוב דיא ברעט איז ברייט אטפח: ב (כיצד) וויא מיינט מען (ועל עצמן בכל שהן (כוש שהוא תחוב בכותל) אשפינדול וואס ווייבר שפינען. דאס איז אשטיקול האלץ אונ פון הויבין זיצט אשפיזול. אונ דער שפינדול שטעקט אין וואנט (כחצי זית מתחתיו) אונ אונטר דעם שפינדול ליגט אשטיקול פלייש פון אמת גרוים וויא אהאלבער איילבירט (וכחצי זית מעל גביו) אונ איבר דעם שפינדול ליגט אוך פלייש פון אמת גרוים וויא אהאלבר איילבירט (אף על פי שאינן מכוונין) אפילו דיא צוויא האלבע זיתים ליגען ניט גלייך איינער איבער דעם אנדערין (טמא) איז איך דיא שפינדול טמא (נמצא מביא את הטומאה לעצמו

הקדר שהוא עובר. והסל על כתיפו. והאהיל צדו אחת על הקבר. הכלים שבצד השני טהורין. אם יש בסל פותח טפח טמאים. התלוליות הקרובות. בין לעיר בין לדרך. אחד חדשות ואחד ישנות. טמאות. הרחוקות. חדשות טהורות. וישנות טמאות. איזו היא קרובה. חמשים אמה וישנה ששים שנה. דברי ר״מ. ר׳ יהודה אומר קרובה שאין קרובה

הקדר. מוכר הקדרות: והסל. שמוט שנושא בו הקדרות. ובמס׳ כלים קורהו אוסל דתנן כתס האוסל שיש בו בית קבול מעות: ואם יש בסל פותח טפח. מביא טומאה על הקדרות שתחתיו לצד השני שתלויות בו: התלוליות. לשון תל: הקרובות. בין לעיר. הסמוכה לבית הקברות: בין לדרך. הסמוך לבית הקברות: אחד חדשות ואחד ישנות טמאות. מפני

שהנשים קוברות שם נפליהן דעד חמשים אמה הולכת אשה לחודה וקוברת שם הנפל שלה אבל רחוקות לא הולכת לחודה לקבור נפל והואיל וצריכה לאיש שילך עמה הולכת לבית הקברות ואינה קוברת נפל. והא דמטמאינן בישנות ואפי׳ רחוקות דחיישינן שמא קרובות היו מתחלתן וחרבה העיר ונשתכח הדבר: ר׳ יהודה אומר קרובה כו׳. והלכה

בכל שהוא) ווערט גיפונען אז אבלי ברייננגט אטומאה אויף זיך אליין וויא גרוים זיא איז. אפילו זיא איז ניט ברייט אטפח (הקדר) דער וואס טראגט טעפ צוא פאר קויפין (שהוא עובר) וואס ער איז גיגאנגן (והסל על כתיפו) אונ דער שטעקין וואס דיא טעפ איינגן אויף אים. האט ער גיטראגין אויף זיין אקסיל (והאהיל צדו אחת על הקבר) אינ דיא זייט שטעקין וואס דארט איינגט ניט קיין טעפ האט איבר גידעקט אויף אקבר (הכלים שבצד השני) דיא כלים וואס איינגען אויף דיא אנדערע זייט שטעקין (טהורים) זענען טהור (אם יש בסל פותח טפח) אונ אוב דער שטעקין איז ברייט אטפח (טמאים) זענן דיא כלים טמא (התלוליות) דיא קליינע בערגלאך (הקרובות בין לעיר ובין לדרך) וואס זענען נאנט סייא צוא אשטאט וואס זיא איז נאנט צוא אבית הקברות. אונ סיי דיא בערגלאך זענען נאנט צוא אוועג וואס דיא וועג איז נאנט צוא אבית הקברות (אחת חדשות) סיי דיא בערגלאך זענען נייע (ואחת ישנות) אונ סיי זייא זענען אלטע (טמאות) זענן דיא בערגלאך טמא. ווייל ווייבר האבין מורא צו גיין צום בית הקברות בגראבין זייא דיא קינדער וואס זייא זענען מפיל אין דיא בערגלאך (הרחוקות) דיא בערגלאך וואס זענען ווייט פון דיא שטאט אדער פון וועג (חדשות טהורות) נייע בערגלאך זענען טהור. ווייל דאס בערגיל איז ווייט פון שטאט אדער פון וועג וועט אאשה ניט גיין אליין אפילו צום בערגיל. סיידין זיא זאל מיט נעמען נאך אמענש. אונ אז זיא גייט שון מיט נאך איינעם גייט זיא שוין צום בית הקברות (וישנות טמאות) אונ דיא אלטע בערגלאך זענען טמא. אפילו זייא זענען ווייט פון שטאט אדער פון וועג: טאמער זענען זייא אמאהל נאנט גיוועזן צום וועג. נאר דיא וועג איז איבר גימאכט גיווארין אויף איין אנדער ארט. אדער זיא איז אמאהל נאנט גיוועזן צום שטאט נאר אביסול הייזער פון שטאט זענען איין גיפאלין אונ מען האט זייא ניט צוריק גיבאהט איז דער בערגיל דער ווייטערט גיווארין פון שטאט. אונ מען גידיינקט ניט ווייל דאס איז שון אלאנגע צייט (איזו היא קרובה) וועלכעס הייסט נאנט (חמשים אמה) ביז פופציג איילין (וישנה) אונ וועלכעס הייסט אלט (ששים שנה) זעכציג יאהר (דברי רבי מאיר) אזו זאגט רבי מאיר. רבי יהודה זאגט (קרובה) נאנט הייסט (שאין קרובה ממנה) אז

ממנה • וישנה שאין אדם זוכרה:

ג המוצא מת בתחלה. מושכב כדרכו. נוטלו ואת תבוסתו. מצא שנים. נוטלן ואת תבוסתן. מצא שלשה. אם יש בין זה לזה מארבע אמות ועד שמנה (כמלא מטה וקובריה) הרי זה שכונת קברות.

ובודק

והלכה כר"י: ג המוצא מת בתחלה. שלא היה ידוע שהיה שם קבר והכי אמרינן בגמ' בנזיר (דף סד) כמונח ולא שהיה מלוי. מת פרט להרוג דהרוג אין לו תבוסה ואין לו שכונת קברות והכי גמירי לה: מושכב. ולא שהיה יושב: כדרכו. ולא שהיה ראשו מונח בין ירכותיו דכל הני חיישינן להו שמא עו"ג הן שאין דרכן של ישראל לקבור מתיהן כך: נוטלו ואת תפוסתו. מותר לפנותו משם ולקברו במקום אחר וצריך שיטול מן העפר של הקבר עמו כדי תפוסה שהוא כל העפר תיחוח שתחתיו וחופר בקרקע בתולה שלש אצבעות דכתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם שלא היה צריך לומר ממצרים אלא הכי קאמר מעפר של מצרים טול עמי. ורמב"ם גרים תבוסתו העפר שהמעורב מדם וליחה של המת לשון מתבוססת בדמיך (יחזקאל טז): מצא שלשה אם יש בין זה לזה מד"א ועד שמנה. כלומר מקבר ראשון עד שלישי אין פחות מד' אמות ולא יותר על שמנה: הרי זה שכונת קברות. וניכר שלשם קבורה נתנום שם ואסור לפנותם דקנו מקומם ואפי' מת א' אם ניכר שלשם קבורה נתנוהו שם אסור לפנותו אלא שבאחד או בשנים אנו אומרים שלא נקברו שם אלא לפי שעה והיה דעתם לפנותם אבל בשלשה מוכח שזה מקום מיוחד לקברות ואורך המערה דרכה להיות אמה ורחבה ד' ואלכסונה עודף שני אמות דהיינו שמונה ומשום הכי תנן מד' ועד שמונה: כמלא מטה וקובריה. לא גרסינן לה הכא:

ובודק

עס איז ניטא קיין נענטערע פאר איר (וישנה) אונ אלט הייסט (שאין אדם זוכרה) אז קיין מענש גידיינקט ניט: ג (המוצא מת בתחלה) ווען איינער האט גיפונען א מת בגראבין אין דער ערד ומען האט ניט גיוואוסט פריער אז דא איז א קבר. אונ דער מת איז אגישטארבענער ניט גיהרגה) אונ דאס איז דער ערשטער מת וואס מען האט דא גיפונען (מושכב) דער מת איז גילעגין. ניט גיזעסין (כדרכו) וויא דער שטייגער איז א מת זאל ליגען. אונ ניט דעם קאפ איינגיבויגין צווישין די פיס (נוטלו) מעג ער דעם מת צוא נעמען פון דעם ארט בגראבין אים אין איין אנדר ארט. נאר (ואת תבוסתו) דיא ערד וואס איז צו מישט מיט דיא בלוט אונ פייכטקייט פון מת מוז ער אויך ארום גראבין אונ מיט נעמען מיט דעם מת ואדער אין דער משנה שטייט (תפוסתו מיט אפ') דאס מיינט מען ער זאל מיט נעמען דיא גאנצע ווייכע ערד פון קבר וואס ארום דעם מת. אונ זאל גראבין דריי פינגער טיף אין דיא הארטע ערד אונ אוך מיט נעמען מיט דעם מת) (מצא שנים) אז ער האט גיפונען צוויא מתים (נוטלן ואת תבוסתן) נעמט ער דיא צוויא מתים ארום פון קבר מיט דיא ערד וואס ארום זייא אונ בגראבט זייא אויף איין אנדער ארט (מצא שלשה) אז ער האט גיפונען דריא מתים (אם יש בין זה לזה) אונ עס איז דא פון ערשטין קבר ביז צום דריטען קבר (מארבע אמות) ניט ווייניגער וויא פיר איילין (ועד שמונה) ביז אכט איילן. נישט וייטער וויא אכט איילין ודיא ווערטער "כמלא מטה וקובריה" דארף דא ניט שטיין (הרי זה שכונת קברות) איז דאס א בית הקברות. טאר מען ניט צוא נעמען דיא מתים פון דעם ארט. אונ אפילו איין מת אדער צוויי אז קען ווייסן מען האט זיי דא בגראבין

בודק הימנו ולהלן עשרים אמה. שהמערה ד׳ אמות רוחב על שש אורך והחצר שהמערות פתוחים לו מכאן ומכאן שש על שש דהכי סבירי להו לרבנן בבבא בתרא פרק המוכר פירות (דף קא) כמלא אורך שני מערות וחצר שביניהן י״ח אמות ולפי שפעמים חופרים מערה אחת באלכסונה ואלכסון של מערה עודף על רבועה ב׳ אמות. נמלאו כ׳ אמה. שמונה למערה ראשונה באלכסונה. ושש לחצר שבין שתי המערות ושש למערה שניה דחד אלכסון אמרינן תרי אלכסוני לא אמרינן והיינו דקתני עשרים. ועוד צריך לבדוק מלמעלה ומלמטה כ׳ אמה. דהיינו מ׳ אמה. דשמא זו היא מערה שבמזרח החצר. ויש עדיין אחרת כנגדה במערב החצר. אי נמי זו היא שבמערב החצר. ויש עדיין אחרת במזרח החצר: מצא מת אחד בסוף עשרים בודק הימנו ולהלן כ׳ אמה. דאי יימר דמבס״ק זה הוא שהיא מערה שמא קבר אחר הוא וחצר אחרת של אדם אחר. וצריך לעשות גם לשם כל בדיקות דלעיל. דכמו שיש שם קבר. כמו כן יש אחרים: שרגלים לדבר. אחרי שנמצא כבר בשד׳ זו שכונת קברות: שאילו מתחלה מצאו. לקבר זה קודם שמצא הג׳ הראשוני׳ היה נוטלו ואת תפוסתו כדתנן ברישא המוצא מת בתחל׳ כו׳ נוטלו ואת תפוסתו: ד הבודק. כא דתנן

ובודק ממנו ולהלן עשרים אמה: מצא אחד בסוף עשרים אמה. בודק ממנו ולהלן עשרים אמה. שרגלים לדבר. שאילו מתחלה מצאו. נטלו ואת תבוסתו: ד הבודק. בודק אמה על אמה. ומניח אמה. עד שהוא מגיע.

אויף איביג. טאר מען זייא אויך ניט אום גראבין. נאר ביי איינעם אדער ביי צווייא זאגין מיר עס קען זיין מען האט זייא דא בגראבין נאר צוא דער צייט. אונ מען האט גימיינט ארום צוא נעמען זייא אונ בגראבין אין אבית הקברות. דרום מעג מען זיי אויס גראבין. אבער דריי מתים צוא זאמען איז געווים דער ארט אבית הקברות אונ מען האט זייא דא בגראבין אויף אייביג. טאר מען זייא ניט אום גראבין (ובודק ממנו ולהלן עשרים אמה) אונ ער זוכט פון דעם דריטין מת אונ ווייטער צוואנציג איילין ואז פון דעם ערשטין מת צוריק ווייטער אויך צוואנציג איילין (מצא אחד בסוף עשרים אמה) אז ער האט גיפונען איין מת אין ענדע פון דיא צוואנציג איילין. זאגין מיר אז דער מת איז אויך פון דעם זעלבינין בית הקברות. טאר מען דעם מת ניט אוסגראבין (בודק ממנו ולהלן עשרים אמה) אונ מען זוכט פון דעם מת ווייטער ביז צוואנציג איילין (שרגלים לדבר) עס איז שוין אבאווייזונג צוא דיא זאך אז דיא מתים זענען בגראבין אין אבית הקברות (שאילו מתחלה מצאו) ווען מען וואלט דעם מת גיפונען פריער. איידער מען האט גיפונען דיא דריי. וואלט מען גיזאגט אויף דעם ארט איז ניט מער דא נאר דער איינער (נטלו ואת תבוסתו) וואלט מען גימעגט אום גראבין דעם מת מיט דיא ערד וואס ארום אים. אונ בגראבין אים אויף איין אנדער ארט. נאר איצט אז מען האט גיפונען נאך דריי מתים. זאגין מיר אז דאס איז אבית הקברות. טאר מען ניט אויס גראבין דעם מת: ד (הבודק) אז ער זוכט אין דיא ערד צוואנציג איילין דיא לייננ טאמער וועט ער געפינען מתים. דארף ער ניט צוא גראבין דיא גאנצע צוואנציג איילין (בודק אמה על אמה) נאר ער גראבט אאייל אויף אאייל (ומניח אמה) אונ לאזט אאייל וואס ער גראבט ניט. דער נאך גראבט ער ווייטער אאייל אויף אאייל. אונ לאזט ווייטער אאייל וואס ער גראבט ניט. אונ ער טוהט אזוי ביז סוף צוואנציג איילין. אינ דעם אייל וואס ער גראבט. זאל ער גראבין אין דיא טיף ווער

דאן ובודק הימנו ולהלן עשרים אמה א״ל המפקח את הגל. של אבנים. שנפל על לחפור את כולן אלא חופר אמה על אמה ומניח האדם ומת. אם כהן הוא אינו אוכל בדמעו. אמה שאינו חופר. ועושה כן עד שמגיע לסוף דכיון דהוחזקה שם טומאה חיישינן דלמא עשרים. ואותה אמה שהוא חופר צריך האהיל ואפי' ספק חי ספק מת. חיישינן:

לחפור עד שמגיע לסלע: או לבתולה. שהיא קרקע שלא נחפרה מעולם: המוציא את העפר. ממקום הטומאה. מאותם האמות שהוא חופר: אוכל בדמעו. אם כהן הוא אוכל בתרומתו. לשון מלאתך ודמעך לא תאחר (שמו' כב) ואע״ג דאין כהנים רשאין לבדוק. שהרי הן מוזהרין על הטומאה מ״מ אי אתרמי כהן ובדק אינו אסור לאכול בתרומה היכא דלא אתחזק שם טומאה:

לסלע. או לבתולה. המוציא את העפר ממקום טומאה. אוכל בדמעו. המפקח בגל אינו אוכל בדמעו:

ה היה בודק. והגיע לנחל. או לשלולית. או לדרך הרבים. מפסיק. שדה שנהרגו בה הרוגים. מלקט עצם עצם. והכל טהור. המפנה קברו מתוך שדהו. מלקט עצם עצם והכל טהור. בור שמטילים לתוכו נפלים. או הרוגים. מלקט עצם עצם. והכל טהור. רש״א אם

התקינו

ה היה בודק. להשלים עשרים אמה: לנחל. נהר: לשלולית. אמת המים שמחלקת של לאגפיה שאמות אחרות של מים שותות ממנה: או לדרך הרבים. שאין קוברים בה את המת: מפסיק. אינו בודק עוד להשלי' עשרים אמה. והכל טהור ואין להם תפוסה אלא מלקט העצמות בלבד וא״ל ליטול יותר: רבי שמעון אומר כו'. ואין הלכה כרבי שמעון:

החורש

שהוא מגיע לסלע) ביז ער קומט צוא הארטע ערד (או לבתולה) אדער ער קומט צו ערד וואס איז נאך קיין מאהל ניט צוא גראבן גיווארין (המוציא את העפר ממקום טומאה) דער וואס גראבט דיא ערד פון דיא צוואנציג איילין. אוב דער גרעבער איז אכהן (אוכל בדמעו) מעג ער עסין תרומה אונ ער איז ניט טמא (המפקח בגל) אוב עס איז ארויף גיפאלין אבארג שטיינער אויף אמענש. אונ אכהן האט אפ גיראהמט די שטיינער. אונ מען האט גיפונען דעם מענש טויט אונטער דיא שטיינער (אינו אוכל בדמעו) טאר ער ניט עסין קיין תרומה: ה (היה בודק) ער האט גיזוכט מתים ביז צו צוואנציג איילין (והגיע לנחל) אונ ער איז גיקומען צוא אטייך (או לשלולית) אדר צו אקוואל (או לדרך הרבים) אדער צוא אוועג וואס פיל מענשין גייען דורך. אויף די ארטער בעגראבט מען ניט קיין מת (מפסיק) הערט ער אויף צו זוכען ווייטער (שדה שנהרגו בה הרוגים) אפעלד וואס אין איר זענען גיהרגת גיווארין מענשין (מלקט עצם עצם) קלויבט ער צוא זאמען אלע ביינער (והכל טהור) אונ דיא גאנצע פעלד איז טהור (המפנה קברו בתוך שדהו) אז ער ראמט אוים אקבר פון זיין פעלד (מלקט עצם עצם) זאל ער אוים קלויבין אלע ביינער (והכל טהור) אונ דיא גאנצע פעלד איז טהור (בור שמטילים לתוכו נפלים או הרוגים) אז ער האט אין זיין פעלר אגרוב וואס מען האט אין איר אריין גיווארפין קינדער וואס זענען טויט גיבאהרין גיווארין. אדער מען האט אין איר אריין גיווארפין גיהרגת'ע מענשין (מלקט עצם עצם) זאל ער אוים קלויבין אלע ביינער (והכל טהור) וועט זיין אלץ טהור. רבי שמעון זאגט אם התקינו לקבר מתחלה) אוב אין אנהייב האט מען אנגיגרייט דיא גרוב דאס זאל זיין דער קבר

התקינו לקבר מתחלה יש לו תבוסה:

פי"ז **החורש** את הקבר. הרי זה עושה בית הפרס. עד כמה הוא עושה. מלא מענה מאה אמה. בית ד׳ סאים. ר׳ יוסי אומר בית חמש. במורד. ובמעלה נותן רובע כרשינים על

בורך

פי"ז **החורש** בית הפרס. מקום שהטומאה פרושה ומתפשטת שם. ורבותי פירשו. פרס לשון דבר פרוס ושבור שעצמות בלימות נפרסו שם. ומפי אחרים שמעתי. על שם שפרסות בני אדם נמנעים ללכת שם מפני הטומאה: מלא מענה. של המחרישה. ממקום הקבר שהתחיל לחרוש בו עד מאה אמה באורך השדה על מאה ברוחב. חיישינן שמא הוליך המחרישה אמה: בית ד׳ סאין. מאה אמה אורך על מאה אמה רוחב. הוא מקום זריעת ד׳ סאין. שהרי חצר המשכן שהיה מאה על חמשים הוא בית סאתים. כדאמרינן בערובין. נמצא מאה על מאה בית ד׳ סאין: ר׳ יוסי אומר בית חמש סאין. ואין הלכה כר׳ יוסי: ובמורד. כלומר שיעור זה שאמרנו להנא קמא ולרבי יוסי. למר כדאית ליה. ולמר כדאית ליה. הני מילי כשמוליך המחרישה ממנו עלם כשעורה. ואם היה חורש והולך חוץ במורד. דמגלגלתו למרחוק. והוא הדין למאה אמה. ממאה אמה ולחוץ טהור. שאין כשהקרקע שוה במישור: אבל במעלה. כשהמחרישה מולכת עצמות הקבר. אלא עד מאה כשחורש ועולה. לדברי תנא קמא נותן רובע

קב

פון דיא נפלים אדער פון דיא גיהרגתע. דער נאך אז מען ראמט זייא ארוים פון די גרוב (יש לו תבוסה) דארף מען ארוים גראבין דיא ווייכע ערד פון דיא גרוב ביז דרי פינגער דיא טיף:

פרק יז א (החורש את הקבר) ער האט צוא אקערט א קבר וואס איז גיוועז אין זיין פעלד. האט דאך דער אקער צוא שלעפט דיא ביינער אין די גאנצע פעלד (הרי זה עושה בית הפרס) ווערט דיא פעלד גירופין בית הפרס ופרס איז טייטש פאר שפרייטונג. דיא ביינער זענען אין איר פאר שפרייט גיווארין) (עד כמה הוא עושה) ביז וויא ווייט זענען דיא ביינער פאר שפרייט גיווארין (מלא מענה) אפולען אקער (מאה אמה) ביז הונדערט איילין פון קבר אין יעדער זייט (בית ארבעת סאים) דאס איז אארט וואס מען קען אין איר פאר זייען פיר סאה. אונ ווייטער וויא הינדערט איילין איז שוין דיא פעלד טהור. רבי יוסי זאגט (בית חמש) מען קען אויף דעם ארט פאר זייען פינף סאה (במורד) אז ער אקערט אראפ. דאס איז נאר אז דער קבר איז אויף אבארג אונ ער אקערט אראפ אין דער נידער. אדער אפילו דיא גאנצע פעלד איז גלייך. זאגין מיר אז דער אקער האט פאר שפרייט דיא ביינער ביז הונדערט איילין (ובמעלה) אבער אז ער אקערט ארויף. דער קבר איז אין דער נידער אונ ער אקערט בארג ארויף. פאר שלעפט ניט דער אקער דיא ביינער אזו ווייט. זאל מען אזוי מעסטין (נותן רובע כרשינים על בורך המחרישה) ער זאל אריין שיטין א פערטיל קב וואז אמאס כרשינים (אזעלכע קערנער) אין דיא קניא פון אקער וביי דעם אקער איז דא א האלץ וואס ער איז הויל אינוויניג אונ דער אקער שטעקט אין אים. אונ ער איז איינגיבויגן וויא א קניא. אונ אינוויניג שיט מען אריין קערנער צום פאר זייען אונ אונטין איז דא אקליינע לעכיל וויא איין קערין זאל קענען דורך גיין. אונ וויא דער אקער גייט שיטן זיך באלד דיא קערנער אונ פאר זייען זיך אין דיא ערד. אונ אז דיא קערנער זענען

בורך המחרישה. עד מקום שיצמחו שלשה כרשינין זו בצד זו עד שם הוא עושה בית הפרס. רבי יוסי אומר במורד ולא במעלה: ב היה חורש והטיח בסלע. או בגדר. או שניער המחרישה. עד שם הוא עושה בית הפרס. ר' אליעזר אומר בית פרס עושה בית פרס. רבי יהושע אומר פעמים עושה פעמים אינו עושה. כיצד. חרש חצי מענה. וחזר וחרש חציה. וכן הצדדין. הרי זה עושה בית פרס. חרש מלא מענה.

קב כרשינין על בורך המחרישה. הוא עץ הגלול כפוף עשוי כעין ברך שהמחרישה תקועה בו ועושה בשוליו נקב קטן כשיעור שיצא ממנו גרעין אחד מגרעיני הכרשינים. ומוליך המחרישה והגרעינים נופלים מעט מעט. ובמקו' שכלו הכרשיני'. שאין טפי מהם הרבה ביחד אלא שלשה גרעינים זה בצד זה. שם כלה בית הפרס: ר' יוסי אומר במורד ולא במעלה. לא אמרינן בית הפרס. אלא במורד. אבל כשהמחרישה עולה בגובה. אין שם בית הפרס כלל שמיד שהמחרישה ננערת. ואם יש שם עצם טפל ואין הלכה כר"י: ב והטיח בסלע. הכה המחרישה בסלע ומתוך כך ננערת המחרישה: או שניער את המחרישה. מן העפר שעליה. והא קא משמע לן דלא חיישינן שמא לא ניער יפה: עד שם הוא עוש' בית הפרס. ולא יותר. ואפי' תוך ו' אמות. או חמשה: בית פרס עושה בית פרס. המתחיל לחרוש בסוף בית הפרס או באמצע. מונה מאה אמה ממקו' שהתחיל לחרוש והוא נעש' בית הפרס. כאילו חרש ממקום הקבר: חרש חצי

פיל אין דיא קניא שטען זיך ארום פיל קערנער איינער נאך דעם אנדערן) זאגט דיא משנה אזב דער אקער איז שון אפ גיגאנגען אזו ווייט ביז דיא קערנער האבין זיך שון אום גילאזט. דאס הייסט (עד מקום שיצמחו שם שלשה כרשינין זו בצד זו) ביז צוא דעם ארט וואס גייען נאר ארום דרייא קערנער איינער נאך דעם אנדערין (עד שם הוא עושה בית הפרס) ביז דארט זענען דיא ביינער פאר שלעפט גיווארין. אונ פון דארט אונ ווייטער איז שון טהור. רבי יוסי זאגט (במורד) אזב מען אקערט אראפ. דער קבר איז אויף אבארג אונ מען אקערט אראפ בארג. אדער אפילו אויף אגלייכען ארט. איז טמא ביז פינף סאה (ולא במעלה) אבער ניט אז מען אקערט ארויף בארג. דיא ביינער שלעפין זיך ניט מיט דעם אקער ארויף בארג. נאר זיי פאלין צוריק ארונטער. איז דיא פעלד אין גאנצין טהור: ב (היה חורש) ער האט צוא אקערט אקבר אין פעלד (והטיח בסלע) אונ דער אקער האט אקלאפ גיטאהן אן אשטיין (או בגדר) אדער אן אוואנט. אונ די ערד איז אראפ גיפאלין פון אקער (או שניער המחרישה) אדער ער האט אליין אראפ גישאקילט די ערד פון אקער (עד שם הוא עושה בית הפרס) ביז דעם ארט וואו דיא ערד פון אקער איז אראפ גיפאלין איז דיא פעלד טמא. ניט ווייטער. רבי אליעזר זאגט (בית פרס עושה בית פרס) אז מען האט צוא אקערט אקבר. איז דאך דיא פעלד טמא ביז הונדערט איילין (דאס הייסט בית הפרס). אז מען האט אנגיהויבין פון מיטען דיא הונדערט איילין אדער פון סוף די הונדערט איילין ווייטער צוא אקערין. פון דעם ארט וואס מען האט אנגיהויבין נאך אמאהל צו אקערין איז ווייטער טמא הונדערט איילין גלייך וויא מען וואלט אנגיהויבין צו אקערין פון קבר (דאס הייסט דער בית הפרס מאכט נאך אמאהל אבית הפרס). רבי יהושע זאגט (פעמים עושה פעמים אינו עושה) אמאהל מאכט איין בית הפרס נאך אמאהל אבית הפרס. אונ אמאהל ניט (כיצד) וויא אזו (חרש חצי מענה) ער האט גיאקערט פון קבר אהאלבין

חור וחרש ממנה ולחוץ . אינו עושה בית פרס : ג החורש מלטימיא . מצבירת העצמות . משדה שאבד הקבר בתוכה . או שנמצא בה קבר . החורש את שאינו שלו וכן עובד כוכבים שחרש . אינו עושה אותה בית פרס . שאין בית פרס לכותיים :

שדה

מענה.חמשי' אמה ממקום הקבר:וחור.אחר כך וחרש משם עוד חמשים אמה אחרות כל המאה נעשה בית פרס . והלכה כר"י : ג מלטימיא . כמו מלא טמיא . חפירה מלאה מתים זה ע"ג זה טמיא בלשון ארמי עצמות של מתים : ומצבירת העצמות . ממקום שהעצמות צבורים שם וזה דבר שאינו מצוי שיהיה אדם חורש על חפירה שהיא מלאה מתים ועל צבירת עצמות גלויים ולא גזרו אלא בקבר שנחרש שהוא דבר המצוי: ומשדה שאבד בה הקבר . דהוה ליה ספק ספיקא שמא לא חרש במקום הקבר . ואם תימצי לומר חרש שמא לא הוליך ממנה עצם : או שנמצא בה קבר . שחרש ואח"כ נמצא . דבית הפרס דרבנן. ולא קנסו ליה. כיון דלא ידע: החורש את שאינו שלו . לא קנסו רבנן למהוי ארעא דחבריה בית הפרס וכן עובד כוכבים לא שייך ביה קנס: שאין בית הפרס לכותיים. כלומר שהרי אף על הכותים לא קנסו . כל שכן שלא קנסו על העובדי כוכבים :

אקער . פופציג איילן . איז דיא פופציג איילן גיווארין אבית הפרס (וחזר וחרש חצ'ה) דער נאך האט ער גיאקערט פון דיא פופציג איילן נאך אהאלבין אקער . נאך פופציג איילן . ווערין דיא גאנצע הונדערט איילן אבית הפרס (וכן הצדדים) אונ אזו אז ער האט גיאקערט דיא אנדערע פופציג איילן פון דיא ערשטע אן אזייט . ניט אין דער לייני (הרי זה עושה בית הפרס) ווערין דיא פופציג איילן וואס אן אזייט איך אבית הפרס (חרש מלא מענה) אבער אז ער האט גיאקערט אפולען אקער . דאס הייסט פון קבר הונדערט איילן (חזר וחרש ממנה ולחוץ) דער נאך האט ער גיאקערט פון דיא הונדערט איילן ווייטער (אינו עושה בית הפרס) זענן די אנדערע הונדערט איילן ניט טמא :
ג (החורש מלטימיא) ער האט צוא אקערט אגרוב וואס אין איר איז גיוועזן פול מתים (מצבירת העצמות) אדער אויף דיא ערד איז גילעגין פיל ביינער פון מתים אייגס אויף דאס אנדערי וויא אבארג . אונ מען האט זייא צו אקערט (משדה שאבד הקבר בתוכה) אדער אין אפעלד איז פארלארין גיווארין אקבר . מען וויים ניט אויף וועלכין ארט איז דער קבר . אונ מען האט ניט צוא אקערט דיא גאנצע פעלד נאר אשטיק פון איר . איז דא צווייא ספקות . ערשטינם טאמער האט מען גאר ניט גיאקערט דעם ארט פון דעם קבר . אונ צווייטונס ווען אפילו מען האט צוא אקערט דעם קבר . טאמער זענין דיא ביינער גיבליבין ליגען אויף זייער ארט אונ זענין ניט פארשלעפט גיווארען ווייטער (או) אדער ער האט צוא אקערט דיא פעלד אונ ער האט ניט גיוואסט אז אין איר איז דא אקבר (שנמצא בה קבר) דער נאך האט מען גיפונען אז אין איר איז גיוועזן אקבר אונ ער איז צוא אקערט גיווארען . ווייל ער האט ניט גיוואוסט פריער . דריבער האבין דיא חכמים אים ניט גיקנסת ווערט דא פעלד ניט טמא . (החורש את שאינו ש.ו) ער האט צוא אקערט אקבר אין אפעלד וואס ניט זייני איז . נאר אפרעמדונס . האבין דיא חכמים יענעם ניט גיקנסת אז זיין פעלד זאל טמא זיין . ווארום וואס איז ער שולדיג (וכן עכו"ם שחרש) אונ אזוי אז איין היידע האט צוא אקערט אקבר אין זיין איינענע פעלד (אינו עושה אותה בית הפרס) מאכט ער ניט טמא דיא פעלד (שאין בית הפרס לכותים) כותים וואס זענין אמאהל גיווע גרים מאכין ניט טמא זייערי פעלדיר אונ

ד שדה בית הפרס על גבי טהורה. שטפו גשמים מבית פרס לטהורה. אפי' אדומה והלבינוה. או לבנה והאדימוה. אין עושין אותה בית הפרס: ה שדה שנאבד קבר בתוכה. ובנה בה בית ועליה על גביו. אם היתה פתחה של עליה. מכוון כנגד פתחו של בית. עליה טהורה. ואם לאו. עליה טמאה. עפר בית הפרס ועפר חוצה לארץ שבא בירק. מצטרפין

ד על גבי טהורה. ששדה בית הפרס למעלה. וטהורה למטה: אפי' אדומה. שהיתה עפרה של טהורה אדומה: והלבינוה. מחמת עפר בית הפרס שהי' לבן: אין עושין אות בית הפרס. שלא גזרו טומאה אלא על גוש כברייתו. ולא גזרו על העפר הנשטף עם המים: ה עליה טהורה. ממה נפשך אם הקבר בתוך הבית הבית טמא ועליה טהורה ואם הקבר תחת אסקופת פתח הבית. טומאה נכנסת לבית. ועליה טהורה. אבל כשאין פתח העליה מכוון כנגד פתח הבית. חיישינן דלמא קאי קבר תחת הכותל. מכוון כנגד פתחה של עלייה. ובוקעת הטומאה עד שמגעת לפתחה של עלייה. ונכנסת לעלייה דרך הפתח: ועפר ח"ל. כלומר או עפר ח"ל דארץ העמים ובית הפרס תרווייהו מטמו במגע ובמשא: שבא

זייא צוא אקערין אין זייא קברים. קענין הידען געווים ניט טמא מאכין זייערע פעלדער אויב זייא צוא אקערין אין זייא קברים: ד (שדה בית הפרס על גבי טהורה) אפעלד וואס אין איר איז צוא אקערט גיווארען אקבר. אונ זי איז דיא הייך אויף אבארג. אונ ביי איר בייא דיא זייט אונטען אי' טאהל איז דא נאך אפעלד וואס זיא איז טהור (שטפו גשמים מבית פרס לטהורה) אונ דער רעגין האט אראפ גישווייעמט ערד פון דיא פעלד וואס איז טמא אויף דיא פעלד וואס איז טהור (אפילו אדומה והלבינוה) אפילו דיא ערד פון דיא אונטערשטע פעלד וואס איז טהור איז רויט. אונ דיא ערד פון דיא אובערשטי פעלד וואס איז טמא איז וויים. אונ עס האט זיך אראפ גישאטין דורך דעם רעגין אזו פיל ערד אז עס האט ווייס גימאכט דיא אונטערשטי פעלד (או לבנה) אדער פאר קערט דיא אונטערשטי ערד איז וויים אונ דיא אובערשטע ערד איז רויט. אונ עס הט זיך אראפ גישאטין אזו פיל ערד פון אויבין (והאדימוה) אז זייא האבין רויט גימאכט דיא אינטערשטע ערד (אין עושה אותה בית הפרס) פון דעסטוועגין מאכט ניט דיא אובערשטע פעלד טמא דיא אונטערשטע פעלד: ה (שדה שנאבד קבר בתוכה) אפעלד וואס אין איר איז פאר לארין גיווארען אקבר. מען ווייס ניט אויף וועלכין ארט דער קבר איז (ובנה בה בית) אונ מען האט גיבאהט אויף דיא פעלד אשטוב אונ אויף דיא שטוב האט מען גיבאהט נאך אשטוב (ועליה על גביו) (אם היתה פתחה של עליה מכוון כנגד פתחו של בית) אויב דיא טיר פון דיא אובערשטי שטוב איז איבער דיא טיר פון דיא אונטערשטי שטוב אונ דיא אובערשטי טיר איז ניט ברייטער ווא דיא אונטערשטי (עליה טהורה) איז דיא אובערשטי שטוב טהור (ואם לאו) אונ אויב דיא טירען זענין ניט איינס איבער דאס אנדערי. אדער דיא אובערשטי טיר איז ברייטער וויא דיא אונטערשטי (עליה טמאה) איז דיא אובערשטי שטוב טמא (עפר בית הפרס) דיא ערד פון דיא פעלד וואס אין איר איז צוא אקערט גיווארין אקבר (ועפר חוצה לארץ) אדער דיא ערד פון דיא גאנצע וועלט ואויסער ארץ ישראל). דיא ביידע ערליי ערד זענין מטמא אז מען טראגט זייא אדער מען רירט זייא אן (שבא בירק) אויב דיא ערד איז

מצטרפין כחותם המרצופים דברי רבי אליעזר. וחכ״א עד שיהיה במקום אחד כחותם המרצופין. א״ר יהודה מעשה שהיו אגרות באות ממדינת הים לבני כהנים גדולים. והיו בהם בסאה ובסאתים חותמות. ולא חשו להם חכמים משום טומאה:

פרק יח **כיצד** בוצרים בית הפרס מזים על האדם ועל

בירק. כגון אגודה של ירק שיש בה קלחי׳ הרבה שנעקרו בגושיהן. ובכל קלח בפני עצמו ליכא עפר כחותם כמרצופין שהוא שעור הגוש לטמא: כחותם המרצופין. אמתחות של עור כעין שקין. שהולכי דרכים נותנים כליהם בתוכ׳ וחותמי׳ עליהם בחותם של טיט: כסאה ובסאתים חותמות. של טיט. והאי עובדא מייתי רבי יהודה לסיוע לרבנן דלאחר וסאתים מעפר שבא מחולה לארץ לא חששו הואיל ולא היה בחותם אחד בפני עצמו כחותם המרצופין. והלכה כחכמים:

פי״ח **כיצד** בוצרין בית הפרס. ויהיו הענבים שגדלו בו טהורים: מזין על האדם ועל הכלים. בשלישי ושביעי. ומוציאין חוץ לבית הפרס. ואע״ג דהבוצר לגת אוכשר לקבל טומא׳ והוא מי״ח דבר שגזרו בו ביום. הני מילי לטומאה דאורייתא׳. אבל לטומאת בית הפרס דרבנן היא לא חשבינן לה הכשר. ומשום הכי נקט ותני מזין על האדם ועל הכלים. כדי שיהיו טהורים מטומאה דאורייתא. ואע״פ שחוזרין ומיטמאין בבית הפרס בשעת בצירה.

מו

גיקומען מיט ירקות. מען האט אויס געריסען גרינוואוגז פון דיא ערד. אונ ביסלאך ערד איז מיט גינומען גיווארען מיט דיא רקות. אונ אויף יעדין ווארציל בזונדער איז דא ווייניג ערד (מצטרפים) רעכונט זיך צוא זאמען דיא ערד פון דעם גאנצין בינטול ירק (כחותם המרצופים) אויב דיא ערד פון דעם גאנצין בינטול ירק איז אזו פיל וויא די ליים וואס מען פאר חתמת דער מיט אלעדערנעם זאק וואס דיא וועג מענטשין פאקין אין אים זייערי זאכין. איז דיא ערד מטמא. ופאר צייטין פלעגט מען חתמנן מיט אזוי אליים וואס קלעבט אפילו ביא יעדעם ווארציל בזונדער איז ניטא אזוי פיל ערד. נאר אויב אין דעם גאנצין בינטול בייזאמען איז דא אזוי פיל ערד וואס מיט ליים אזוי פיל קען מען צוא חתמנין דער מיט אלעדערנעם זאק. איז דיא ערד מטמא (דברי רבי אליעזר) אזוי זאגט רבי אליעזר (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין דיא ערד איז אנדערש ניט מטמא (עד שיהא במקום אחד כחותם המרצופין) ס׳ייד ן עס זאל זיין אויף איין ארט ובייא איין ווארצילן וויא דיא חתימה פון דיא זעק אונ מען רעכונט ניט צו זאמען דאס גאנצע בינטול (אמר רבי יהודה) האט רבי יהודה גיזאגט (מעשה) עס האט גיטראפין (שהיו אגרות באות ממדינת הים) בריף זענין גיקומן פון דיא מדינות וואס בייא דעם ים ודאס איז פון חוצה לארץ (לבני כהנים גדולים) צו דיא קינדער פון דיא כהנים גדולים (והיו בהם בסאה ובכאתים חותמות) אונ אויף די אלי בריף צו זאמען איז גיוועז ליים פון חוצה לארץ איין מאס וואס הייסט סאה ואדער וויא צווייא סאה. פון דעכט וענין (ולא חשו להם חכמים משום טומאה) האבין דאס די חכמים ניט גירעכונט פאר טמא. ווייל אין יעדער דתימה בזונדער איז ניט גיוועזן דיא ליים גרוים וויא דיא חתימה פון דיא זעק:

פרק יח א (כיצד בוצרים בית הפרס) אפעלד וואס אין איר איז צו אקערט גיווארין אקבר הייסט בית הפרס. אויב אין דיא פעלד וואקסט ווינטרויבין. וויא אזוי שנייט מען אפ דיא וויינטרויבען זייא זאלין זיין טהור (מזים על האדם ועל הכלים) דער מענטש

אי לא מטמאי ענבים בנגיעתם משום טומאת בית הפרס כל כמה דלא הוכשר הכשר גמור : ואחרים . שלא נכנסו בבית הפרס : מקבלין . מן הבוצרים : ומוליכין לגת . בכלים אחרים . אבל הבוצרים אין מוליכין אותם לגת . לפי שהגת מלא משקין ומתכשרי בהו הכשר גמור : ואם נגעו אלו ואלו . הבוצרים נגעו באחרים המקבלין : טמאים . המקבלים ומטמאין כל הענבים. שאדם שנטמא בבית הפרס נעשה אב הטומאה ומטמא אדם וכלים :

ועל הכלים . ושונים . ובוצרים . ומוציאים חוץ לבית הפרס . ואחרים מקבלים מהם . ומוליכין לגת . אם נגעו אלו באלו טמאים . כדברי בית הלל . ב"ש אומרים אוחז את המגל בסיב . או בוצר בצור . ונותן לתוך הכפישה . ומוליך לגת . א"ר יוסי בד"א בכרם הנעשה בית הפרס . אבל הנוטע בית הפרס ימכר לשוק :

שלשה

הפרס ומשום הכי צריך שיאחז המגל שהוא בולר בו : בסיב של דקל . דלא מקבל טומאה : או בוצר בצור. והוא אבן חדה דלאו כלי הוא : ונותן לתוך כפישה . כלי גדול שכובשים בו זיתים דלאו בת קבולי טומאה היא : ומוליך לגת. אפילו הוא עצמו. דכיון דזהיר ואית ליה סכין' שמניח בכפיס'. לא נגע : במה דברים אמורים בכרםהנעשה בית הפרס . שהיו גפניםואילנות נטועים בו קודם שנעשה בית הפרס : אבל הנוטע . לכתחלה

בית שמאי אומרים אוחז את המגל. דסברי הבוצר לגת הוכשר . אפילו לטומאת בית הפרס : ימכר לשוק . דקנסינן ליה . מפני שלא היה לו ליטע בבית הפרס . ואין

און דיא כלים וואס דארפן אריין גיין אין דעם בית הפרס צוא דיא וויינטרויבן שניידן . אויב זייא זענין טמא אטומאה פון אמת . אידער זייא גייען אריין אין בית הפרס שפריינגט מען אויף זייא דיא וואסער פון דיא פרה אדומה דעם דריטן טאג פון זייער טומאה (עיין תוי"ט) (ושונים) און מען שפריינגט אויף זייא נאך אמאהל דעם זיבעטן טאג פון דיא טומאה (ובוצרים) און זייא גייען אריין שניידן דיא וויינטרויבן (ומוציאים חוץ לבית הפרס) און זייא טראגן ארויס דיא וויינטרויבן פון דעם בית הפרס (ואחרים) און אנדערע מענטשן וואס זענין ניט גיוועזן אין דעם בית הפרס (מקבלים מהם) נעמען צוא דיא וויינטרויבן פון דיא וואס האבן זייא געשניטן (ומוליכים לגת) און זייא פירן זייא צום קעלטער וואס מען טרעט זייא דארט (אם נגעו אלו באלו) אויב דיא וואס נעמען דיא וויינטרויבן האבן אנגערירט אן דיא וואס זענין גיוועזן אין בית הפרס (טמאים) זענין זייא טמא . און דיא וויינטרויבן זענין אויך טמא (כדברי בית הלל) אזו זאגין בית הלל (בית שמאי זאגין) דער וואס שנייט דיא וויינטרויבן זאל ניט אנרירען מיט זיין האנט דעם מעסער נאר (אוחז את המגל בסיב) ער האלט דעם מעסער מיט אשטיקיל קארע . דער מעסער זאל ניט טמא ווערין (או בוצר בצור) אדער ער שנייט מיט אשארפן שטיין . דער שטיין ווערט ניט טמא (ונותן לתוך הכפישה) און ער לייגט אריין דיא וויינטרויבן אין אקארב וואס איז גימאכט פון אזא זאך וואס ווערט ניט טמא (ומוליך לגת) און ער אליין פירט דיא וויינטרויבן צום קעלטער (אמר רבי יוסי) האט רבי יוסי גיזאגט (במה דברים אמורים) ווען זענין דיא רייד גיזאגט גיווארין (בכרם הנעשה בית הפרס) אז פריער איז גיוועזן דער וויינגארטן דער נאך איז גיווארין אבית הפרס . עס איז צוא אקערט גיווארען אקבר אין אוויינגארטין (אבל הנוטע בית הפרס) אבער אז מען האט גיפלאנצט אוויין גארטין אין אבית הפרס . פריער איז דיא פעלד צו אקערט גיווארען מיט אקבר . דער נאך האט מען גיפלאנצט דיא ווינשטאקן (ימכר לשוק) זאל

(טהרות ה"ו)

מען

ב שלשה בית פרסות הן. החורש את הקבר. נטעת כל נטע. ואינה נזרעת כל זרע. חוץ מזרע הנקצר. ואם עקרו. צובר את גורנו לתוכו. וכוברו בשתי כברות. דברי ר״מ. וחכ״א התבואה בשתי כברות. והקטניות בשלש כברות. ושורף את הקש ואת העצה. ומטמא במגע ובמשא

הלכה כרבי יוסי: ב שלשה בית הפרס הן. כדקא חשיב להו ואזיל שדה שנחרש בה קבר ושדה שאבד בה קבר ושדה בוכים: נטעת כל נטע. נוטע בה כל אילנות שירצה. ומתני׳ דלא כרבי יוסי דאסר לעיל. ואיכא למימר דאף ר׳ יוסי לא אסר אלא ליטע בה כרם בלבד משום דהבוצר לגת הוכשר אבל לא שאר אילנות: חוץ מזרע הנקצר. אבל זרע הנעקר עם שרשיו חיישי׳ שמא יביא עפר

צובר את גורנו לתוכו. לתוך השדה עצמה ודש אותו שם ולא יביאנו לבית עד אחר דישה שלא להרבות את הטומאה: וכוברו בשתי כברות. זו אחר זו שמא נתערב עמו עפר כשעורה: והקטניות בשלש. לפי שהקטניות יש בהן עפר יותר מבתבואה׳ משום הכי חיישי׳ בהו טפי אבל טהורין הן שהרי לא הוכשרו והלכה כחכמים: ושורף את הקש ואת העצה. בתוך השדה שמא יש בהן עפר כשעורה:

כשעורה עם העפר העולה עם השרשים: קש. תבן של תבואה: עצה. תבן של קטניות:
הנעקרי: ואם עקרו. אותו זרע הנקצר: ומטמאה במגע ובמשא. שדה בית הפרס שאמרנו

מען דיא ווייגטרויבען פאר קויפען אין גאנצין אין נאס. מען זאל דיא ווייגטרויבן עסין אונ ניט מאכין פון זייא וויין. אונ ניט ער. נאר פרעמדע: ב (שלשה בית פרסות הן) דריי ערלייא בית הפרס זענען דא. איינס שדה שנחרש בה קבר. דאס אנדערי שדה שאבד בה קבר. דאס דריטע שדה בוכים. איצט זאגט דיא משנה דיא דינים פון דיא דרייא ערלייא פעלדער (החורש את הקבר) אז מען האט צו אקערט אקבר אין אפעלד (נטעת כל נטע) מעג מען אין איר פלאנצין וועלכע בוימער מען וויל (ואינה נזרעת כל זרע) אבער ניט אליץ מעג מען אין איר פארזייען (חוץ מזרע הנקצר) נאר דיא פארזייאונג וואס ווערין אפ געשניטען פון פעלד מעג מען פארזייען. אבער דיא פארזייאונג וואס מען רייסט זייא אוים מיט דעם ווארציל טאר מען ניט פארזייען. ווייל אז מען רייסט אוים נעמט זיך מיט דיא ערד אין דיא ווארצלען אונ טאמער איז אין דיא ערד דא אביינדיל פון דעם קבר (ואם עקרו) אויב ער האט פאר זייעט אזעלכע זאכין וואס ווערין געשניטען. אונ ער האט זייא ניט געשניטען נאר אוים געריסען (צובר את גרנו לתוכו) זאל ער דיא תבואה וואס ער האט אוים געריסען אריין לייגען אין דעם שייער וואס אין דיא פעלד. אונ זאל ניט טראגין דיא תבואה מיט דיא שטרוי אונ דיא ווארצלען אין איין אנדער פעלד. נאר אין דיא זעלביגע פעלד זאל ער דרעשין דיא תבואה (וכ ברו בשתי כברות) אונ ער זאל זיפען דיא תבואה מיט צווייערלייא זיפען איין מאהל אונ נאך אמאהל. טאמער איז אריין געמישט אביינדול פון קבר אין דיא תבואה. אונ אז דיא תבואה איז שוין ריין ברייננט ער זיא אין שטוב אריין (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר (וחכמים אומרים) אונ דיא חכמים זאגין (התבואה בשתי כברות) תבואה זאל מען זיפין מיט צווייערליי זיפין (והקטניות בשלש כברות) אונ ארבעס זאל מען זיפין מיט דריי ערליי זיפין. ווייל צווישען ארבעס איז דא מער ערד (ושורף את הקש ואת העצה) אונ מען זאל פאר ברענען אין פעלד דיא שטרוי פון דיא תביאה ודאס הייסט קש) אונ

ובמשא. ואינו מטמא באהל: ג שדה שנאבד קבר בתוכה. נזרעת כל זרע. ואינה נטעת כל נטע. ואין מקיימין בה אילנות חוץ מאילן סרק. שאינו עושה פירות. ומטמא במגע ובמשא ובאהל: ד שדה בוכין לא נטעת ולא נזרעת. ועפרה טהור. ועושים ממנה תנורים לקדש. ומודים ב"ש ובית הלל שבודקים לעושה פסח. ואין

שאמרנו: ואינה מטמאה באהל. דכל טומאתה משום עפר כשעורה ועפר כשעור' אינו מטמא באהל: ג נזרעת כל זרע. הכי גרסי' ברוב ספרים אבל בתוספתא קתני אינה נזרעת כל זרע וכן הוא בעיני:

ואינה נטעת כל נטע. ולא מיבעיא דאין נוטעין לכתחל' אלא אף הנטוע לא יקיים שלא להרגיל בני אדם לשם משום דמטמא' באוהל אחמור בה טפי: חוץ מאילן סרק. דמותר ליטע בה ומהו אילן סרק שאינו עושה פירות: ד שדה בוכים. מקום רחוק מבית הקברות שמוליכין שם המטה של המת ומתועדין ובוכין שם: לא נטעת ולא נזרעת. בפ"ק דמועד קטן בגמ' מפרש דמשו' יאוש בעלים נגעו בה. דכיון שכן הוא. מתיאשים הבעלים ממנה והוה ליה כמאן שהחזיקו בו רבים ואסור לקלקלו. והוקא כשנתיאשו הבעלים שהחזיקו הרבים כדין. אבל לא נתיאשו דהשת' שלא כדין החזיקו בו. מותר לקלקלו: ועפרה טהור. דלא מחזקינן בה טומאה כלל: ועושי' ממנו תנורים לקדש. מה שאין כן בשני בית הפרס הראשונים: שבודקים לעושה פסח. אדם

שנחרש

דיא שטרוי פון די ארבעס וואס היסט עצהו טאמער געפינט זיך אין דיא שטרוי אביינדיל פון קבר (ומטמא במגע ובמשא) אז מען רירט אן אדער מען טראגט דיא ערד פון דיא פעלד וואס אין איר איז צוא אקערט גיווארען אקבר ווערט מען טמא (ואינו מטמא באהל) אבער אז מען טראגט אריין אין אשטוב דיא ערד פון דיא פעלד וואס אין איר איז צוא אקערט גיווארען אקבר. ווערט דיא שטוב ניט טמא: ג דאס איז דער אנדערער בית הפרס (שדה שנאבד קבר בתוכה) אפעלד וואס אין איר איז פארלארען גיווארען אקבר. מען וויס ניט אוף וועלכין ארט איז דער קבר (נזרעת כל זרע) מעג מען אין איר פאר זייען אלע פאר זייהונג (ואינה נטעת כל נטע) אונ מען טאר ניט פלאנצין אין איר קיין פלאנצונג (ואין מקיימין בה אילנות) אונ מען טאר ניט האלטין אין דיא פעלד דיא בוימער וואס זענין גיפלאנצט פון פריער. נאר מען מוז זיא אויס האקען (חוץ מאילן סרק שאינו עושה פירות) נאר אליידיגער בוים וואס וואקסט ניט אויף אים קיין פירות. מעג מען פלאנצין אין דיא פעלר (ומטמא במגע ובמשא ובאהל) אונ דיא ערד פון דיא פעלד איז מטמא דעם מענטש וואס רירט זיא אן אדער ער טראגט זיא. אדער דיא שטוב וואס דיא ערד ליגט אין איר: ד דאס איז דער דריטער בית הפרס (שדה בוכין) אויף דעם וועג וויא מען גייט צום בית הקברות איז דא אפעלד וואס מען שטעלט דארט די מטה מיט דעם מת אונ אלי מענטשין קומען צו זאמען אונ מען בעוויינט דעם מת ודס היסט "שדה בוכין" אפעלד וואס מען וויינט אין איר) (לא נטעת ולא נזרעת) מען טאר ניט פלאנצין בוימער אונ ניט פאר זייען אין דיא פעלר (ועפרה טהור) אונ דיא ערד פון די פעלד איז טהור (ועושים ממנה תנורים לקדש) אונ מען מעג מאכין פון דיא ערד אויבינס מען זאל אין זיא באקין הייליגע זאכען (ומודים בית שמאי ובית הלל) בית שמאי אונ בית הלל זאגין ביידע (שבודקים לעושה פסח) אז איינער דארף מאכען אקרבן פסח אונ ער דארף גיין דורך דיא פעלר וואס אין איר איז צו אקערט גיווארען אקבר זוכט מען

אין

ואין בודקין לתרומה. ולנזיר. בש״א בודקין. ובה״א אין בודקין. כיצד הוא בודק. מביא את העפר שהוא יכול להסיטו. ונותן לתוך כברה שנקביה דקים וממחה. אם נמצא שם עצם כשעורה טמא: **ה** כיצד מטהרין בית הפרס. נוטלים ממנו ג׳ טפחים *או נותן על גביו ג׳ טפחים. אם נטל מחציו אחד ג׳ טפחים. ונתן ע״ג חציו אחר ג׳ טפחים טהור. ר״ש אומר אפי׳ נטל ממנו טפח ומחצה ונתן עליו

שנחרש בה קבר קאי. דאם הולך שם אדם וצריך לשחוט את פסחו בודקים אותה כדמפרש בסיפא. ואם לא נמצא שם עצם כשעורה. הולך ועושה את פסחו: ואין שהלך שם: ב״ש אומרים בודקין. ואם לא נמצא שם עצם כשעורה. אינו מגלח: ובית הלל אומרים אין בודקין. דבין נמצא ובין לא נמצא מגלח ומביא קרבן: את העפר שהוא יכול להסיטו. כגון עפר תחוח: וממחה. עושהו דק דק בידו כדי שיראה אם יש בו עצם כשעורה: **ה** כיצד מטהרין בית הפרס. את בית הפרס הראשון קאי. שהוא שדה שנחרש בו קבר: נוטלין ממנו ג״ט. כשעור עומק המחרישה שמגלגלת העצמות: ר״ש אומר כו׳. ואין הלכה כר״ש:

בודקין לתרומה. דדוקא לפסח סמך אבדיקה זו. משום דטומאת בית הפרס דרבנן. וחכמים לא העמידו דבריהם במקום כרת. שמי שאינו מקריב ק״פ במועדו חייב כרת אבל בתרומה דאין באכילת׳ כי אם עשה. העמידו דבריהם במקום עשה ואין מועל׳ בדיק׳ זו להתירו בתרומה: ולנזיר ·

*) כ״א רבי אומר נותן כו׳

עליו

אין דיא פעלד טאמער וועט מען געפינען אביינדיל פון דעם מת. אונ אויב מען געפינט נים. מעג מען דורך דיא פעלד מאכען דעם קרבן פסח (ואין בודקין לתרומה) אבער אז אכהן דארף גיין עסין תרומה. אונ ער דארף גיין דורך דיא פעלד וואס אין איר איז צו אקערט גיווארען אקבר. זוכט מען נים קיין ביינדיל אין דיא פעלד. וואריום אפילו מען געפינט נים קיין ביינדיל איז מען אויך טמא (ולנזיר) אויב אנזיר איז גיגאנגען דורך דיא פעלד וואס אין איר איז צוא אקערט גיווארען אקבר. בית שמאי זאגין (בודקין) מען זוכט אביינדיל. אונ אויב מען געפינט נים איז ער טהור. אונ בית הלל זאגין (אין בודקין) מען זוכט נים. נאר סייא מען געפינט אביינדיל פון מת אונ סייא מען געפינט נים איז ער אלץ טמא (כיצד הוא בודק) וויא אזו זוכט מען דעם ביינדיל (מביא את העפר שהוא יכול להסיטו) ער ברייננט דיא ערד וואס ער קען רירען. דיא ווייכע ערד (ונותן לתוך כברה שנקביה דקים) אונ ער לייגט אריין דיא ערד אין אזיפ וואס האט דינע לעכלאך (וממחה) אונ ער צוא רייבט דיא ערד דין אין דיא זיפ (אם נמצא שם עצם כשעורה טמא) אויב מען געפינט דארט אביינדיל פון מת גרויס וויא אגערשט איז טמא דער וואס האט אנגערירט דעם ביינדיל: ה (כיצד מטהרין בית הפרס) אפעלד וואס אין איר איז צו אקערט גיווארען אקבר וויא אזו מאכט מען זיא טהור (נוטלין ממנו שלשה טפחים) מען גראבט אפ דיא ערד פון דיא גאנצע פעלד טיף דריי טפחים (רבי אומר נותן על גביו שלשה טפחים) רבי זאגט ער זאל ארויף שיטען ערד אויף דיא פעלד דריי טפחים הויך (ואם נטל מחציו אחד שלשה טפחים) אויב ער האט אראפ גיגראבן פון אהאלבע פעלד ערד דריי טפחים טיף (ונתן על גבי חציו אחר שלשה טפחים) אונ אויף דיא אנדערע האלבע פעלד האט ער ארויף גישאטין ערד דריי טפחים הויך (טהור) איז דיא פעלד טהור (רבי שמעון אומר) רבי שמעון זאגט (אפילו נטל ממנו טפח ומחצה) אפילו ער האט נאר אפ גיגראבן פון דיא פעלד איין טפח מיט אהאלבס אין דיא טיף (ונתן

עליו

עליו טפח ומחצה ממקום אחר טהור. הרוצף בית הפרס באבנים שאינו יכול להסיטן. טהור. ר' שמעון אומר אף העוזק בית הפרס טהור: ך המהלך בבית הפרס על אבנים שאינו יכול להסיטן. על האדם ועל הבהמה שכחן יפה טהור. על אבנים שהוא יכול להסיטן על האדם ועל הבהמה שכחן רע טמא. המהלך בארץ העמים בהרים ובסלעים טמא

הרוצף. לשון רצפה של אבנים: טהור. כיון דאין יכול להסיטן. שאם היה מהלך על גבן ונסטו. איכא למיחש אהסיטו עצם שתחתיהן: אף העוזק. החופר ומסלק האבנים אם עשה כן בכל בית הפרס טהור. עוזק לשון ויעזקהו ויסקלהו (ישעיה ה) ואין הלכה כר' שמעון: ך המהלך בבית הפרס. בשדה שנחרש בה קבר: על אבנים שהוא יכול להסיטן. כגון על גבי אבנים שאינן תקועות וקבועות בארץ והם ניסטו' מחמת הכובד עליהן ועצם כשעורה ניסטו מכחו: ורוכב על גבי אדם או בהמה. [שכחן] רע והוליכוהו עליהן: טמא. הרוכב. דכיון דכח התחתון רע. מחמת משא העליון ניסטו. והוי כאילו הוא מסיט העצם. אבל אם היה כח הנרכב יפה לא חשיב הרוכב כמסיט העצם. והיכי דמי אדם שכחו רע כל שרוכבו וארכובותיו נוקשות. ובהמה שכחה רע. כל שרוכבה ומטילה גללים: בהרים ובסלעים. אע"פ שאינו ראוי שם מת: טמא. מ פני עפר ארץ העמים. שמתגלגל

עליו טפח ומחצה ממקום אחר) אדער ער האט ארויף גישאטן ערד פון איין אנדער ארט אויף דיא פעלד איין טפח מיט אהאלבס אין דיא הייך (טהור) איז דיא פעלד טהור הרוצף בית הפרס באבנים) אויב מען האט אויס גיברוקירט מיט שטיינער דיא פעלד וואס אין איר איז צו אקערט גיווארען אקבר (שאינו יכול להסיטן) אונ דיא שטיינער שאקלען זיך ניט (טהור) דער וואס גייט אויף דיא שטיינער איז טהור (רבי שמעון אומר אף העוזק בית הפרס טהור) רבי שמעון זאגט אז איינער מאכט ריין אונווארפט ארויס דיא שטיינער פון דיא פעלד וואס אין איר איז צו אקערט גיווארען אקבר. איז ער טהור: ך (המהלך בבית הפרס על אבנים שאינו יכול להסיטן) אז איינער גייט אין אפעלד וואס אין איר איז צוא אקערט גיווארען אקבר. אונ ער גייט ניט אויף די ערד נאר אויף אזעלכע שטיינער וואס שאקלען זיך ניט. אדער ער זיצט (על האדם) אויף אמענטש (ועל הבהמה) אדער אויף אבהמה (שכחן יפה) וואס זייער כח איז גוט. זייא זענען שטארק. אונ זייא טראגין אים אין דעם בית הפרס (טהור) איז ער טהור (על אבנים שהוא יכול להסיטן) אבער אז ער גייט אויף אזעלכע שטיינער וואס זיי שאקלען זיך אז מען גייט אויף זייא. אדער ער זיצט (על האדם) אויף אמענטש (ועל הבהמה) אדער אויף אבהמה (שכחן רע) וואס זייער כח איז שלעכט. זייא שאקלען זיך פון שוואכקייט אז זייא טראגין אויף זיך אמשא אונ זייא האבען אים גיטראגען אין דעם בית הפרס (טמא) איז דער מענטש טמא. ווייל דיא שטיינער אונ דער מענטש אונ דיא בהמה שאקלען זיך אז מען גייט אויף זייא. טאמער האבען זייא אשאקיל גינעבין אביינדיל פון דעם מת. איז גליך ווויא דער וואס גייט אויף דיא שטיינער אדער אויף דעם מענטש אדער אוף דיא בהמה ווייא ער אליין וואלט אשאקיל גיטאהן דעם ביינדיל דריבער איז ער טמא (המהלך בארץ העמים) אז איינער גייט אין אלאנד וואו גוים וואנען. אפילו ער גייט (בהרים) אויף בערג (ובסלעים) אויף שטיינער. פון

טמא. בים ובשונית טהור. ואיזהו השונית כל מקום שהים עולה בזעפו: ז הקונה שדה בסוריא סמוכה לארץ ישראל. אם יכול להכנס לה בטהרה. טהורה. וחייבת במעשרות ובשביעית. ואם אינו יכול להכנס לה בטהרה. טמאה. וחייבת במעשרות ובשביעית. מדורות כנענים. טמאים. כמה ישהא בתיכן ויהא צריך בדיקה. ארבעים יום. אע״פ שאין עמו אשה.

ואם

שם: **בים ובשונית** טהור. מטומאת גושי שגזרו על גושה של ארץ העמים לשרוף תרומה וקדשים שנגעו בעפרה. ואין שורפים תרומה וקדשים שבאו בים ובשונית שאין קוברים שם מת אבל טומא׳ או רס של ארץ העמים יש בהן שגזרו על אוירה לתלות בתרומה וקדשים שנכנסו לאויר ארץ העמים ולא נגעו בגושה לא אוכלין ולא שורפין: **בזעפו.** כשהים הולך וסוער: **ז הקונה שדה בסוריא.** ארם נהרים וארם צובה שכבש דוד **ועפרה** טמא כחולה לארץ. **וחייבת** במעשרות ובשביעית כארץ ישראל: **אם יכול להכנס לה בטהרה.** שאין ארץ העמים מפסיק בין אותה שדה שקנה לארץ ישראל: **טהורה.** אותה שדה ואפילו אוושא דידה לא גזרו כיון שהיא של ישראל. דמשום הכי קתני הקונה שדה. אבל אם היה רוחב טפח מארץ העמים או מבית הקברות. מפסיק בין ארץ ישראל לשדה שקנה בסוריא. דהשתא אין יכול ליכנס בה בטהרה. עפרה של אותה שדה טמא כחולה לארץ: **מדורות כנענים.** שבא״י: **טמאים.** שקוברין נפליהן בבתיהן: **ארבעים יום.** כשיעור יצירת הולד: **אע״פ שאין עמו אשה.** דכנענים פרוצים בעריות ומביאין נשים

דעסטוועגן (טמא) איז ער טמא (בים ובשונית) אז ער גייט אויף דעם ים אדער בשונית (טהור) איז ער טהור (ואיזהו השונית) וואס איז אשונית (כל מקום שהים עולה בזעפו) וואו דער ים גייט מיט אשטורעם (דער דין א״ז תרומה אדער קדשים אז זייא האבין אנגערירט דיא ערד פון חוצה לארץ (וארץ העמים) דארף מען זייא פאר ברענען. אבער אז זייא זענין גיוועזן אין חוצה לארץ. דהיינו אן אשיף אויף דעם ים. אונ האבין דיא ערד ניט אנגערירט. זענען זייא ניט טהור אונ ניט טמא ניט מען עסט זייא אונ ניט מען פר ברענט זייא: ז (הקונה שדה בסוריא) ווען איינער קויפט אפ אפעלד אין סוריא (סמוכה לארץ ישראל) נאהענט צוא ארץ ישראל (אם יכול להכנס לה בטהרה) אויב ער קען אריין קומען אין דיא פעלד אונ זיין טהור (דאס מיינט מע דיא פעלד איז ביי דעם גרענעץ פון ארץ ישראל. אונ ער דארף ניט גיין דורך חוץ לארץ) (טהורה) איז דיא פעלד אויך טהור (וחייבת במעשרות) אונ מען דארף געבין מעשר פון דיא תבואה פון דיא פעלד (ובשביעית) אז עס קומט דער זיבעטער יאהר (שמטה) דארף מען מפקיר זיין אלי תבואות אונ פירות פון דיא פעלד. גלייך וויא דיא פעלד וואלט גיוועזן אין ארץ ישראל (ואם אינו יכול להכנס לה בטהרה) אונ אויב ער קען ניט אריין קומען אין דיא פעלד אונ זיין טהור. דהיינו צווישען דיא פעלד אונ ארץ ישראל. איז אשטיק ערד וואס גוים וואהנען דארט (טמאה) איז דיא פעלד טמא (וחייבת במעשרות ובשביעית) פון דעסטוועגין דארף מען געבין מעשר אונ מען דארף מפקיר זיין אלץ וואס עס וואקסט אין די פעלד דעם זיבעטין יאהר פון שמטה (מדורות עכו״ם טמאין) דיא שטוב וואס אעכו״ם וואהנט אין איר אפילו אין ארץ ישראל. איז זיא טמא. ווייל אז דאס ווייב איז מפיל אקינד בגראבין זייא דם קינד אין שטוב (כמה ישהא בתוכן ויהא צריך בדיקה) וויא לאנג זאל דער עכו״ם וואנען אין דיא שטוב אז מען זאל דארפין זוכען טאמער איז דארט אקינד בגראבין (ארבעים

לבתיהן בלילה: עבד. של ישראל: או אשה. ישראלית: משמרין. המדור של כנענים שלא יקברו שם: ח הביבין העמוקים. לטרוח שמקלחין מהן שופכין לרשות הרבים. ויש ספרים שכתוב בהם הכוכים לשון כוך. מערה שתחת הקרקע: ועפר התיחות. דאיכא למיחש דמחמת הנפל שקברו שם נעשה העפר תיחוח: חזיר וברדלס. דרכן לחפור ולחפש תחת הקרקע. ואם ימצאו נפל קבור. יוציאוהו משם. ברדלס חיה שקורין לה בערבי אלצבע: ט אצטבא. עשויה לנוי לפני הבתים. ואין קוברים שם נפלים: עיר כנענים שחרבה. ויש ערי ארץ ישראל שדרו בה כנענים וחרבה מן הכנענים אין בהם משום מדור כנענים. שהיו מלויות שם ומליאים כל הנפלים שנקברו שם. ואין הלכה כרשב"ג: קברות. כלומר ידוע שהם קברות. היה ספק. אם מארץ העמים אם מא"י:

ואם היה עבד או אשה משמרים אותו. אינו צריך בדיקה: ח את מה הם בודקים. את הביבים העמוקים. ואת המים הסרוחים. בש"א אף האשפתות והעפר התיחוח. ובה"א כ"מ שהחזיר והחולדה יכולים להלך בו אינו צריך בדיקה: ט האצטונות אין בהם משום מדור כנענים. רשב"ג אומר עיר כנענים שחרבה אין בה משום מדור כנענים. מזרח קסרין ומערב קסרין. קברות. ומזרח עכו היה ספק

יום) פערצין טאג (אף על פי שאין עמו אשה) אפילו ער וואהנט ניט אין שטוב מיט
אנווייב. איז אויך דיא שטוב טמא. טאמער האט ער מזנה גיוועזן מיט אאשה אונ דיא
אשה הט טפיל גיוועזן אונ האט אין שטוב בגראבען דעם נפל (ואם היה עבד או אשת
משמרים אותו) אויב (אקנעכט ואכנעני) וואס איז פאר קויפט צוא איוד. אדער איודישע
פרויא האבען געהיט דיא שטוב מען זאל אין איר ניט בגראבען קיינעם (אינו צריך
בדיקה) דארף מען ניט זוכען אין שטוב טאמער איז דארט אקינד בגראבען. נאר דיא
שטוב איז טהור: ח (את מה הם בודקים) אין וועלכע ארטער זוכט מען (את הביבים
העמוקים) אין דיא טיפע רינעס פון דעם הויף (ואת המים הסרוחים) אונ אין דיא
פרשטינקענע וואסער וואס שטייט אין הויף אדר אין שטוב. בית שמאי זאגין (אף האשפתות
ועפר התיחוח) אין דיא ארטער וואס דארט ליגט מיסט. אונ ווא דיא ערד איז ווייך. מוז
מען זוכען טאמער איז דארט באגראבין אנפל. אונ בית הלל זאגין (כל מקום שהחזיר
והחלדה יכולים להלוך בו) דיא אלע ארטער וואס אחזיר אונ אחלדה גייען דארט (אינו
צריך בדיקה) דארט דארף מען ניט זוכען. ווארום אז דארט וואלט גיוועזן אקינד וואלט
דער חזיר אדער דיא חולדה אים אויס גיגראבען: ט (האצטוניות) דיא בייניק וואס
ואין הויף אדער אויף דיא גאס) ביי דיא שטוב (אין בהם משום מדור עובדי גלולים) איז
ניטא ביי זייא קיין טומאה וויא ביי דיא וואהנונג פון היידען. ווייל אונטער דיא בייניק
באגראבט מען ניט קיין קינדער. רבן שמעון בן גמליאל זאגט (עיר עובדי גלולים שחרבה)
אשטאט אין ארץ ישראל וואס אין איר האבען גיוואהנט עובדי גלולים. אונ זיא איז פר
וויסט גיווארען (אין בה משום מדור עובדי גלולים) איז ניטא ביי זייא קיין טומאה וויא
ביי דיא וואהנונג פון היידען ווייל דארט זענען דא חיות אונ זייא גראבין אויס אלע
נפלים וואס דארט זענין בגראבען (מזרח קסרין ומערב קסרין קברות) אין מזרח זייט
אונ אין מערב זייט פון דיא שטאט קסרין דארט זענען געווים דא קברים (ומזרח עכו
היה ספק) דיא מזרח זייט פון דיא שטאט עכו איז גיוועזן אספק. צו זיא גיהער צוא

ספק וטהרוהו חכמים. רבי ובית דינו נמנו על קיני וטהרוהו: י עשרה מקומות אין בהם משום מדור כנענים. אהלי הערביים. והסוכות. והצריפין. והבורגנין. והאלקטיות ובית שער. ואוירה של חצר. והמרחץ. ומקום החצים ומקום הלגיונות:

וטהרוהו. דחשבוהו כא״י. א״נ היה ספק אם היו שם קברות אם לאו. וטהרוהו שהעידו שאין שם קברות: קיני. שם מקום והיו נוהגים בו טומאה מספק עד שנמנו עליו רבי ובית דינו וטהרוהו: י אהלי ערביים. אינן קבועים במקום אחד. ומשום דלא קביעי לא קברי ביה. א״נ לפי שנוסעי׳ ונוסעי׳ ממקום למקום. לא רצו להחזיק טומאה: והסוכות. של שומרי פירו׳: והצריפי׳ מדורות שאין להם גג אלא הדפנות

כינעות ברחשיקן זו לזו. ודירות של נער הן ולא קביע: בורגנין. סוכות עשויות בשדה לשכנים בהן פירות מפני הגשמים: אלקטיות. גג עומד על ארבעה עמודים להסתכר בו בקיץ שקרות מנשבת בו מכל צדדיו. ולשון אלקטיות. בתי הקיץ. תרגום קיץ. קייטא: מקום החצים, מקום שבני העיר מניחין בו חצים לשמור לעת מלחמ׳: מקום לגיונות. שחונים בו חיילות של מלך:

סליק מככת אהלות

סליק מסכת אהלות

נגעים פרק א

מראות נגעים שנים שהן ארבעה. בהרת

מראות נגעים שנים. כתיבי בקרא בהדיא שאת ובהרת: שהן ארבעה. יש

חוץ לָאָרֶץ איז זיא טָמֵא. צו זיא גיהער צוא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. איז זיא טָהוֹר (וטִהֲרוּהָ חֲכָמִים) הָאבְּען דיא חֲכָמִים גִיזָאגְט זיא איז טָהוֹר. זיא גִיהֶער גָעוֶוים צו אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (רַבִּי וּבֵית דִינוֹ נִמְנוּ עַל קִינִי וְטִהֲרוּהוּ) רַבִּי מִיט זיין בֵּ״ית דין הָאבְּען זיך גִיצֵיילְט אוף די שְׁטָאט קִינִי אונ הָאבְּען גְזָאגְט זיא איז טָהוֹר: י (עֲשָׂרָה מְקוֹמוֹת אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם מְדוֹר עוֹבְדֵי גִלּוּלִים) צֶעהְן אָרְטֶער איז נִיטָא בַּיי זַייא קֵיין טוּמְאָה וִויא בַּיי דִיא וואהְנוּנְג פון עוֹבְדֵי גִלּוּלִים (אָהֳלֵי הָעַרְבִיִּים) דִיא גִיצֶעלְטֶען וָואס אִין זַייא וואהְנֶען דִיא אַראבִּיֶער. וַוייל זַייא וואהְנֶען גִיט לַאנְג אוּיף אֵיין אָרְט. דְרִיבֶּער בַּגְרָאבְּען זַייא נִיט זַייעֶרֶע קִינְדֶער אִין דִיא גִיצֶעלְטֶען זַייעֶרֶע (וְהַסֻּכּוֹת) אוּנ דִיא בּיידְלַאךְ וָואס דִי גֶערְטְנֶער מַאכְען צוּ הִיטֶען זַייעֶר גָארְטֶען (וְהַצְּרִיפִין) אַזוֹ אוואהְנוּנְג וָואס אָן אַבַּאךְ נָאר צְוַויי וֶוענְט צוּא גִישְׁפַּארְט אֵיינֶעם צוּם אַנְדֶערִין ∧ (וְהַבּוּרְגְּנִים) בּיידְלַאךְ וָואס מֶען וואהְנְט נִיט אִין זַייא נָאר מֶען לֵייגְט דָארְט אַרַיין פֵּירוֹת צוּם טְרִיקֶענֶען (וְהָאַלְקְטִיּוֹת) אַזוֹמֶער שְׁטוּבּ. פִיר זַיילִין אוּנ הוֹיבֶּען אַבַּאךְ (וּבֵית שַׁעַר) דִיא שְׁטִיבּוּל וָואס בַּיי דֶעם טוֹיעֶר. דֶער הִיטֶער פוּן הוֹיף וואהְנְט דָארְט (וַאֲוִירָהּ שֶׁל חָצֵר) אוּנ דֶער גַאנְצֶער הוֹיף ווָאוּ עֶר אִיז נִיט בַּדֶעקְט (וְהַמֶּרְחָץ) אבָּאד (וּמְקוֹם הַחִצִּים) וואוּ מֶען הַאלְט דָארְט פַּיילֶען אָנְגִיגְרֵייט טָאמֶער וֶועט זַיין אַמִלְחָמָה (וּמְקוֹם הַלִּגְיוֹנוֹת) אוּנ דִיא קַאשַׁארְין וואס דִיא זֶעלְנֶער זֶענֶען דָארְט. דִיא אַלֶע אָרְטֶער זֶענֶען טָהוֹר. וַוייל דָארְט בַּאגְרָאבְּט מֶען נִיט קֵיין קִינְדֶער:

אִין דִיא תּוֹרָה שְׁטֵייט אַז אֵיינֶער הָאט אַנֶגַע זָאל עֶר גֵיין צוּם כֹּהֵן. אוּנ דֶער כֹּהֵן זָאגְט וֶועלְכֶע נֶגַע אִיז טָמֵא אוּנ וֶועלְכֶע נֶגַע אִיז טָהוֹר. אוּנ נֶגַע מֵיינְט מֶען נִיט קְרֶעץ. נָאר אַפְלֶעק אִין דִיא הוֹיט. זָאגְט דִיא מִשְׁנָה

פרק א א (מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם) צְווייעֶרְלֵיי פְלֶעקִין שְׁטֵייעֶן אִין דִיא תּוֹרָה וָואס זֶענֶען

כ 1 טָמֵא אֵיינֶע הֵייסְט שְׂאֵת אוּנ דִיא אַנְדֶערֶע הֵייסְט בַּהֶרֶת (שֶׁהֵן אַרְבַּע) וָואס